

OKO  
VUOSIKERTOMUS 2006





## Sisältö

OKO lyhyesti .....	4
Vuoden 2006 tulos.....	6
Avainlukuja.....	8
OKO osana OP-ryhmää .....	10
Katsaus osakkeenomistajille .....	12
Vuoden tapahtumia.....	14
Strategia .....	16
Arvot.....	19
Näkymät .....	20
Liiketoiminnot.....	21
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta .....	21
Vahinkovakuutustoiminta.....	30
Riskiasema.....	38
Henkilöstö.....	42
Yhteiskuntavastuu .....	44
Osakkeet ja osakkeenomistajat .....	46
Hallinto ja johtaminen .....	48
Hallitus.....	52
Konsernin johtoryhmä.....	54
Organisaatio .....	55
Tietoja osakkeenomistajille .....	56
Yhteystietoja .....	57

OKOn hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2006 on luettavissa Internet-osoitteessa [www.oko.fi](http://www.oko.fi). Samasta osoitteesta löytyy myös OP-ryhmän yhteiskuntavastuuraportti.

## OKO LYHYESTI



OKO Pankki Oyj on suomalainen finanssipalveluyritys, joka tarjoaa pankki-, sijoitus- ja vahinkovakuutuspalveluja. Vahinkovakuutukset tarjoaa Pohjola. Konsernin asiakkaat ovat yrityksiä, yhteisöjä ja yksityishenkilöitä.

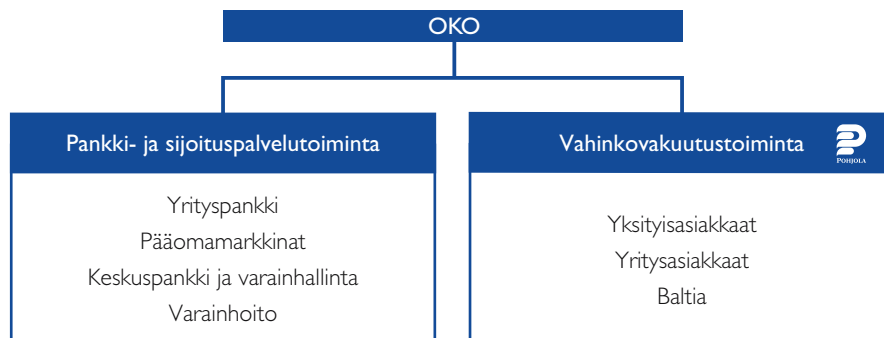
OKOn A-osake on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1989. Osakkeenomistajia on noin 32 000.

Toukokuussa 2006 vahvistetun uuden strategian mukaan OKO painottaa toiminnassaan vahvasti kannattavuutta. Lisäksi yhtiö sitoutuu tehokkaaseen pääomien hallintaan ja omistajaystävälliseen osinkopolitiikkaan.

OKO on osa OP-ryhmää, joka on johtava finanssiryhmä Suomessa. Ryhmällä on noin neljä miljoonaa asiakasta.

OKO-konserniin kuuluvat emoyhtiö OKO Pankki Oyj ja sen tytäryhtiöt. Merkittävimmät liiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt ovat Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola, A-Vakuutus Oy, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen, Pohjola Kiinteistösjoiitus Oy, OKO Varainhoito Oy ja OKO Venture Capital Oy sekä Virossa, Latviassa ja Liettuassa toimivat Seesam-vahinkovakuutusyhtiöt.

## OKOn rakenne



## OKO-konserni

	2006	2005*
Tulos ennen veroja, milj. €	223	120
Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %	9,5	22,3
Vakavaraisuus, %	12,9	12,8
Tulos/osake (käyvin arvoin), €	0,89	0,85
Osinkoehdotus/osake (A-sarja), €	0,65	0,60
Henkilöstö vuoden lopussa	2 918	3 254

\* Vuoden 2005 vertailuluvut koskevat konsernin jatkuvia toimintoja.



*Työssäni virkistäviä haasteita tuovat jatkuvasti kehittyvä vakuutuslainsäädäntö ja yhteistyö eri kulttuureissa toimivien kumppanien kanssa.*

Katriina Tala  
Yksikönpäällikkö  
Pohjola, Kansainväliset palvelut

# VUODEN 2006 TULOS

## OKOn ja Pohjolan yhdyntymisen vuosi

- Vuosi 2006 oli ensimmäinen kokonainen vuosi OKO-konsernin uudella liiketoimintarakenteella: liiketoiminnot ovat Pankki- ja sijoituspalvelut sekä Vahinkovakuutus.
- OKOn ja Pohjolan liiketoimintojen yhdistäminen eteni suunnitelmien mukaisesti.
- Konserni saavutti kaikki keskeiset liiketoimintatavoitteensa lukuun ottamatta Vahinkovakuutuksen vakuutusteknistä katetta. Sitä heikensi epäsuotuisa suurvahinkokehitys jälkimmäisellä vuosipuoliskolla.

## Vahvaa kasvua molemmissa liiketoiminnoissa

- OKO-konsernin tulos ennen veroja oli 223 miljoonaa euroa (jatkuvat toiminnot, 120).
- Osakekohtainen tulos jatkuvista toiminnoista oli käyvin arvoin 0,89 euroa (0,85).
- Oman pääoman tuotto oli 9,5 % (22,3).
- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos oli ennätysellinen ja markkina-asema vahvistui kaikilla liiketoiminta-alueilla. Tulos ennen veroja oli 163 miljoonaa euroa (136).
- Vahinkovakuutustoiminnassa uusasiakashankinta oli ennätysellisen suurta, vakuutusmaksutuottojen kasvu vahvaa ja sijoitustoiminnan tulos tavoitteiden mukainen. Tulos ennen veroja oli 78 miljoonaa euroa. Pohjolan etuasiakastalouksien nettomäärä kasvoi 34 500:lla.
- Vakavaraisuus oli vuoden lopussa 12,9 % (12,8) ja ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde 8,2 % (9,6).
- Hallituksen ehdottama osinko on 0,65 euroa (0,60) A-osakkeelta ja 0,62 euroa (0,57) K-osakkeelta.

## Tulos vuosineljänneksittäin

Milj. €	2006				2006	2005*
	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12	1-12
Korkokate	26	25	22	23	96	87
Saamisten arvonalentumiset	-1	0	2	0	1	4
<b>Korkokate arvonalentumisten jälkeen</b>	<b>27</b>	<b>25</b>	<b>20</b>	<b>23</b>	<b>94</b>	<b>83</b>
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	86	90	68	84	328	69
Palkkio tuotot ja -kulut, netto	26	23	25	29	102	71
Kaupankäynnin nettotuotot	3	2	6	9	20	16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	20	9	2	7	37	18
Liiketoiminnan muut tuotot	12	13	11	13	50	21
<b>Nettotuotot yhteensä</b>	<b>173</b>	<b>163</b>	<b>131</b>	<b>165</b>	<b>632</b>	<b>278</b>
Henkilöstökulut	42	45	36	42	165	64
IT-kulut	11	11	10	10	42	21
Poistot	15	14	14	15	57	17
Muut kulut	37	35	32	41	144	58
<b>Kulut yhteensä</b>	<b>104</b>	<b>105</b>	<b>92</b>	<b>108</b>	<b>409</b>	<b>159</b>
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	0	0	0	1
<b>Tulos ennen veroja</b>	<b>69</b>	<b>57</b>	<b>40</b>	<b>57</b>	<b>223</b>	<b>120</b>
Tuloverot	16	15	-4	15	42	27
<b>Kauden voitto</b>	<b>53</b>	<b>42</b>	<b>44</b>	<b>41</b>	<b>180</b>	<b>93</b>
Käyvän arvon rahaston muutos	-15	-33	36	12	-1	34
<b>Kauden tulos käyvin arvoin</b>	<b>38</b>	<b>9</b>	<b>80</b>	<b>53</b>	<b>180</b>	<b>127</b>

\* Jatkuvat toiminnot.

## Toimintaympäristö

Kotimainen taloussuhdanne on jatkunut valoisana sekä yritysten että kotitalouksien osalta. Myös kansainväliset näkymät ovat positiivisemmat kuin vielä syksyllä arvioitiin.

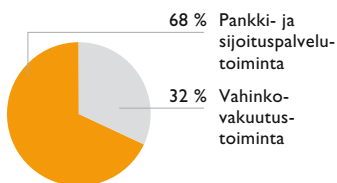
Yritysten luottamusindikaattorit olivat joulukuussa kaikilla toimialoilla pitkäaikaisten keskiarvojen yläpuolella. Teollisuudessa suhdannekuva jopa vahvistui aavistuksen vuoden lopulla ja tuotannon kasvun odotetaan jatkuvan. Myös kuluttajien luottamus talouteen vahvistui.

Kokonaistuotanto kasvoi Suomessa tammi – marraskuussa 5,2 % edellisvuodesta. Vuonna 2007 BKT:n kasvun odotetaan hidastuvan pitkän ajan keskimääräiselle noin 3 %:n kasvuralle.

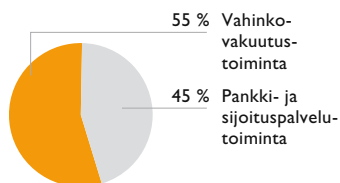
Pankki- ja sijoituspalvelut -toimialalla merkittävin muutos toimintaympäristössä oli Sampo-konsernin pankkitoimintojen myynti Danske Bankille marraskuussa 2006. Kilpailu tulee kiristymään tietyillä tuotealueilla, mutta OKOn mahdollisuudet erottua omassa segmenttissään säilyvät hyvinä ja sitä kautta OKOn roolin yritys pankkipalveluiden tarjoajana uskotaan edelleen vahvistuvan. Tätä tukee OKOn pitkäjänteinen ja hyvään asiakastuntemukseen perustuva toimintatapa.

Yksi merkittävimmistä muutoksista vahinkovakuutuksen toimintaympäristössä oli suomalaisten vahinkovakuutusyhtiöiden verkottuminen muiden palveluntarjoajien kanssa. Kaikilla suurimmilla vahinkovakuutusyhtiöillä oli omistukseen tai yhteistyösopimukseen perustuvaa yhteistyötä pankkisektorin kanssa. Lisäksi yhteistyömuotoja on haettu muiden kuin finanssisektorilla toimivien tahojen kanssa.

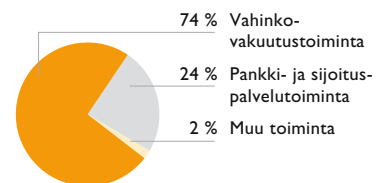
Liiketoimintojen osuus konsernin...  
tuloksesta ennen veroja



tuotoista



henkilöstöstä



# AVAINLUKUJA

	2002	2003	2004	2004	2005	2006
	FAS	FAS	FAS	IFRS	IFRS	IFRS
Tulos ennen veroja, milj. €	96	174	134	138	150	223
Tilikauden voitto, milj. €	62	126	102	108	271	180
Oman pääoman tuotto, %	10,0	18,5	13,9	13,9	19,8	9,5
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %					22,3	9,5
Taseen loppusumma, mrd. €	12,7	14,8	16,4	16,5	22,3	24,2
Luottokanta, mrd. €	6,7	7,4	8,7	8,7	6,8	7,9
Varainhoidon hallinnoimat asiakasvarat, mrd. €	6,1	8,4	10,9	10,9	27,5	31,3
Vahinkovakuutusmaksutuotot, milj. €					138	788
Vakavaraisuussuhde, %	11,1	11,0	10,8	11,0	12,8	12,9
Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde, %	7,0	7,0	7,1	7,6	9,6	8,2
Tulos/osake (EPS), €	0,52	1,03	0,81			
A-osake				0,86	1,96	0,90
K-osake				0,85	1,95	0,89
Tulos/osake (EPS), laimennettu, €	0,49	1,00	0,79			
A-osake				0,84	1,96	0,90
K-osake				0,83	1,95	0,89
Tulos/osake (EPS) sis. käyvän arvon muutoksen, €					2,22	0,89
Oma pääoma/osake, €	5,27	5,93	5,84	6,15	8,76	8,99
Osinko/osake, €						
A-osake	0,75	1,60	0,53	0,53	0,60	0,65*
K-osake	0,70	1,55	0,51	0,51	0,57	0,62*
Osinko/tulos (osinkosuhte), %	55	82	50	48	30	72*
Efektiivinen osinkotuotto (OKO A), %	5,2	12,2	5,1	5,1	5,1	5,1*
Hinta/voitto -suhde (P/E)	5,3	5,9	5,8	6,1	6,1	14,2
Osakekannan markkina-arvo (A ja K), milj. €	675	871	1 022	1 022	2 386	2 583
Osakkeiden vaihto (OKO A), milj. kpl	24,5	22,5	55,3	55,3	79,3	104,0
% osakekannasta (OKO A)	27	24	57	57	75	66
Osakkeiden lukumäärä (A ja K)						
keskimäärin tilikaudella, milj. kpl	120	122	125	125	136	202
tilikauden lopussa, milj. kpl	120	124	126	126	201	203
Henkilöstö keskimäärin	1 117	1 138	1 246	1 246	1 668	3 030

\* Hallituksen ehdotuksen mukaan.





### OKOn luottokelpoisuusluokitukset

Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta
Standard & Poor's	A- I +	AA-
Moody's	P- I	Aa2
Fitch	F I +	AA-

Standard & Poor's muutti 7.9.2006 arvionsa OKOn luottokelpoisuuden näkymistä negatiivisista vakaiksi. Luottoluokittajan mukaan muutos heijastaa huomattavaa edistymistä Pohjolan sulauttamisessa OKOon. Moody'sin arvion mukaan OKOn luottokelpoisuuden näkymät ovat edelleen vakaat.

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan vakavaraisuusluokitus Standard & Poor'silta on A+ (vakaat näkymät).

*Meklarin työssäni tärkeää on näkemyksellinen myynti eli erottautuminen muista Suomen markkinoilla toimivista välittäjistä. Palkitsevinta on näkemyksen viestittäminen asiakasta hyödyttävästi.*

Mikko Heinonen  
 Instituutiomeklari  
 OKO Pankkiiriliike

# OKO OSANA OP-RYHMÄÄ

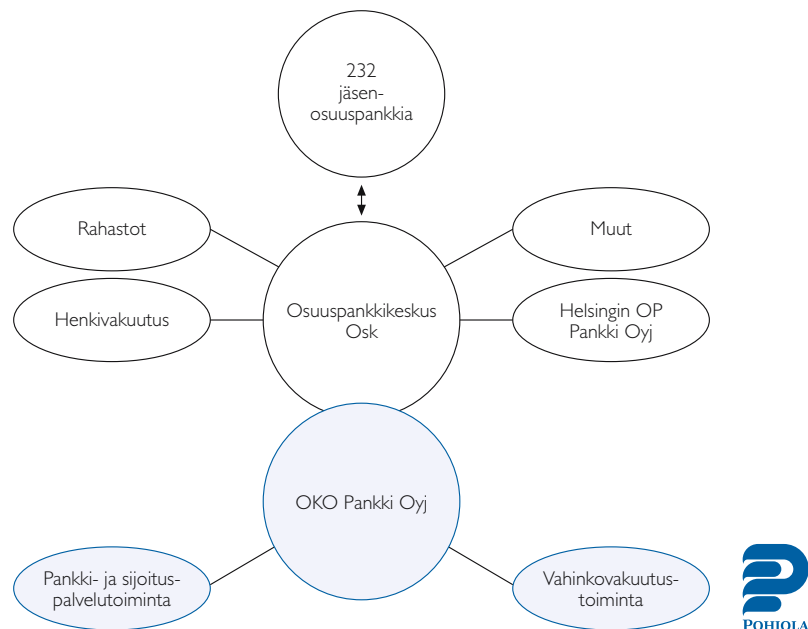
**O**P-ryhmä on Suomen suurin finanssiryhmä ja noin neljän miljoonan asiakkaan – yksityisen ihmisen, yrityksen ja yhteisön – pankki- ja vakuutusasioiden hoitaja. Ryhmä muodostuu 232 itsenäisestä osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä Osuuspankkikeskus Osk:sta (OPK) tytäryhtiöineen. OP-ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena, ja keskusyhteisö ja jäsenpankit (ml. OKO) ovat vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.

Osuuspankit ovat jäsentensä omistamia ja harjoittavat vähittäispankkitoimintaa omilla toimialueillaan. Osuuspankkikeskus puolestaan toimii OP-ryhmän kehittämis- ja palvelukeskuksena ja strategisena omistusyhteisönä.

OKO Pankki Oyj on Osuuspankkikeskuksen merkittävin tytäryhtiö. OKO tarjoaa asiakkailleen pankki- ja sijoituspalveluja ja vahinkovakuutuksia. Muun liiketoimintansa lisäksi OKO toimii OP-ryhmän keskuspankkina ja vastaa ryhmän maksuvalmiudesta ja kansainvälisestä liiketoiminnasta. Vuoden 2006 lopussa OKOn tase oli 24,2 miljardia euroa eli noin 41 % OP-ryhmän taseesta ja tulos ennen veroja 223 miljoonaa euroa eli noin 28 % OP-ryhmän tuloksesta.

OKO-konserni ja OP-ryhmän vähittäispankit harjoittavat tiivistä yhteistyötä asiakkaiden palvelemiseksi. Tärkeimmät yhteistyöalueet ovat vahinkovakuutuspalvelut kotitalous- ja pk-yrityksiä varten, pankkipalvelut pk-yrityksille sekä varainhoitopalvelut sijoittajille. Saumaton ja luottamuksellinen OP-ryhmän sisäinen yhteistyö luo vankan pohjan sekä OKO-konsernin että osuuspankkien menestykselle.

## OP-ryhmän rakenne



**OP-ryhmän avainlukuja**

	2006	2005
Tulos ennen veroja, milj. €	800	579
Kulujen suhde tuottoihin, %	55,4	55,3
Arvonalentumiset luotto- ja takaukskannasta, %	0,02	0,02
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,1	11,2
Oman pääoman tuotto käyvin arvo-in, %	11,4	13,5
Henkilöstö keskimäärin	12 148	9 839
	31.12.2006	31.12.2005
Tase, mrd. €	59,5	52,8
Vakavaraisuus		
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään*	1,56	1,69
Vakavaraisuus ensisijaisin omin varoin, %**	12,7	13,1
Markkinaosuus, %		
Luottokannasta	31,1	30,5
Talletuskannasta	32,7	31,9
Sijoitusrahastojen pääomista	21,8	22,3
Henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä	19,1	17,8

\* Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan.

\*\* Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan.

OP-ryhmän vuoden 2006 vuosikertomuksen tilausosoite löytyy sivulta 56.

# KATSAUS OSAKKEENOMISTAJILLE

## **Pankki- ja vakuutustoiminnan yhdistelmä tuottaa jo lisäarvoa**

Vuoden 2006 tärkein asia oli Pohjolan toimintojen ripeä liittäminen OKOn ja muun OP-ryhmän toimintoihin. Tässä onnistuttiin erittäin hyvin. Pohjolan toimipisteiden määrä yli kaksinkertaistettiin vuoden aikana ja valtaosa niistä yhdistettiin osuuspankkien konttorien kanssa. Asiakkaat tavoittavat Pohjolan palveluhenkilöstön Suomessa jo yli 200 toimipaikassa.

Pohjolan ja osuuspankkien asiakasyhteistyö oli tuloksellista. Viime vuoden aikana saimme lähes 35 000 Pohjolaan asiointinsa keskittänyttä uutta kotitalousasiakasta. Määrä on moninkertainen aikaisempiin vuosiin verrattuna. Osakkeenomistajille lupaamamme tuotosynergiat ovat toteutumassa suunnitelmien mukaisesti.

Pankki- ja vakuutustoimintojen yhdistämisellä tavoitellaan myös kulusäästöjä. Vuoden 2006 aikana 35 miljoonan euron vuotuisesta kulusäästötavoitteesta yksilöitiin noin 25 miljoonaa euroa. Tästä 13 miljoonaa euroa realisoitui vuoden 2006 tulokseen.

## **Tulos odotetulla tasolla**

Konsernin tulos viime vuodelta oli odotuksiemme mukainen, 223 miljoonaa euroa ennen veroja. Tulos osaketta kohti oli käyvin arvoin 0,89 euroa, kun jatkuvien toimintojen vastaava luku vuotta aiemmin oli 0,85 euroa. Olemme tyytyväisiä siihen, että osakekohtainen tulos parani jo uuden OKO-konsernin ensimmäisenä toimintavuonna.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos oli erinomainen ja kasvu vahvaa. Luotto- ja takauskanta kasvoi vuodessa 20 %, mikä merkitsi selvästi vahvistunutta asemaa yritysten pankkina. Myös varainhoidossa kasvu oli ripeää. Hallinnoitavana olevien asiakasvarojen määrä ylitti 31 miljardia euroa. Konsernin suurista muutoksista huolimatta kykenimme pitämään toimintamme ja ajatuksemme asiakassuuntautuneina.

Vahinkovakuutuksen maksutuotot kasvoivat noin 6 % asiakaskunnan reippaan kasvun ansiosta. Vakuutusteknistä katetta heikensi epäsuotuisa suurvahinkokehitys vuonna 2006. Yhdistetty operatiivinen kulusuhde, joka oli 95,4 %, lukeutuu kuitenkin Pohjolan toimintahistorian parhaimpiin. Sijoitustoiminnan 5,2 % tuotot olivat odotuksiemme mukaiset.

## **Henkilöstö avainasemassa**

Henkilöstömme työskenteli viime vuonna poikkeuksellisissa olosuhteissa: monen tehtävät muuttuivat, moni sai uusia työtovereita, monen työnantaja vaihtui ja monen toimipaikka vaihtui. Suuren muutoksen keskellä henkilöstöllä oli tahtoa, osaamista ja voimavaroja hoitaa menestyksellisesti asiakaspalveluun ja organisaatioiden yhdentymiseen liittyvät tehtävät. Tästä olemme ylpeitä! Illoisia olemme siitä, että kykenimme toteuttamaan viime vuoden sopeuttamiset tavoitteidemme mukaisesti ilman irtisanomisia.

### Historiallinen hallintomallin uudistus

Vuoden merkittäviin tapahtumiin kuului myös OKOn hallintomallin uudistaminen. Kevään 2006 yhtiökokouksessa ei enää valittu hallintoneuvostoa, vaan toimivasta johdosta riippumaton hallitus. OKOn pääomistaja OPK oli aloitteentekijä, kun OKOn hallintomalli muutettiin pörssin suositusten mukaiseksi. Vuoden 2006 kokemusten perusteella uskomme, että muutos on yhtiön ja sen osakkeenomistajien etujen mukainen.

### Kilpailuympäristö jatkuvassa muutoksessa

Me itse muutimme finanssialan kilpailuympäristöä vuoden 2005 syksyllä ostaessamme vakuutusyhtiö Pohjolan, kun taas kilpailijamme olivat alan rakennejärjestelyissä aktiivisia syksyllä 2006. Viime vuoden muutosten jälkeen OKO on ainoa suomalaisessa enemmistöomistuksessa oleva suuri liikepankki. Finanssialan kilpailussa palvelun ja tuotteiden laatu ja hintakilpailukyky ovat aina tärkeässä asemassa. Niistä mekin aiomme pitää huolta. Lisäksi haemme kilpailuetua vakaan omistuspohjamme mahdollistamasta pitkäjänteisestä toimintatavasta ja ripeästä, asiakasta lähellä tapahtuvasta päätöksenteosta.

### Osinko kilpailukykyisellä tasolla

OKOlla on hyvän osingonmaksajan maine. Tästä haluamme huolehtia jatkossakin, sillä kilpailukykyinen osinko on tärkeä osa osakkeenomistajan saamaa kokonaistuottoa. Hallitus ehdottaakin yhtiökokoukselle, että vuodelta 2006 osinkoa jaetaan 0,05 euroa enemmän osaketta kohden kuin vuotta aiemmin. Hallitus ehdottaa A-osakkeelle 0,65 euron ja K-osakkeelle 0,62 euron osinkoa osaketta kohden.

### Luottavaisena eteenpäin

OKO-konserni ponnistaa vuoteen 2007 selvästi suurempana pankkina ja varainhoitajana kuin ponnisti vuoteen 2006. Myös vahinkovakuutustoimintamme asiakaskunta on merkittävästi suurempi kuin vuosi sitten. Taloudellinen tilanteemme on vahva ja riskiasemamme hyvä. Liiketoimintamme terveet lähtökohdat yhdistettynä OKOn, Pohjolan ja osuuspankkien väliseen tiiviiseen yhteistyöhön sekä asiakkaiden meille osoittamaan luottamukseen antavat hyvät edellytykset parantaa tulostamme vuonna 2007. Se on tavoitteenamme.

Kiitämme lämpimästi osakkeenomistajia ja asiakkaita osoittamastanne luottamuksesta OKOa kohtaan sekä konsernin henkilöstöä erinomaisesta työstä viime vuonna!

Helsingissä 15. päivänä helmikuuta 2007



Reijo Karhinen  
hallituksen puheenjohtaja



Mikael Silvennoinen  
toimitusjohtaja



Reijo Karhinen



Mikael Silvennoinen

# VUODEN TAPAHTUMIA

## 10.1.

OKOn osuus Pohjolan osakkeista ja äänimäärästä ylitti 90 %. OKO ilmoitti käynnistävänsä osakeyhtiölain mukaiset toimenpiteet loppujen Pohjolan osakkeiden ja optio-oikeuksien lunastamiseksi. OKOn tarjoama lunastushinta oli 13,35 euroa osakkeelta.

## 16.1.

Pohjolan yhtiökokous päätti myydä OPK:lle Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan osakekannan 281 miljoonalla eurolla ja OKO:lle Pohjola Omaisuudenhoidon 118,5 miljoonalla eurolla.

## 1.3.

OKOn ja Pohjolan varainhoitotoiminnot yhdistettiin samaan yhtiöön, jonka nimi on OKO Varainhoito Oy. Yhtiö on johtava suomalainen varainhoitaja. Corporate finance -liiketoiminta siirrettiin puolestaan OKO Corporate Finance Oy:hyn.

## 30.3.

OKOn hallintoneuvosto lakkautettiin ja yhtiölle valittiin hallitus, johon ei kuulu yhtiön toimivaan johtoon lukeutuvia henkilöitä. Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin 10.

## 1.6.

Yhtiön virallinen toiminimi lyheni OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:stä OKO Pankki Oyj:ksi.

## 13.6.

OKO sai 100 %:n omistusoikeuden Pohjolan osakkeisiin, joten Pohjola-Yhtymä Oyj:n noteraus lopetettiin Helsingin pörssissä.

## 7.9.

Luottoluokituslaitos Standard & Poor's muutti arvionsa OKOn näkymistä negatiivisista vakaiksi. S&P:n mukaan näkymien muutos heijastaa Pohjolan sulauttamisessa saavutettua huomattavaa edistymistä.

*OKO Tutkimuksen päätavoitteena on perustellun näkemyksen tuottaminen asiakkaiden sijoituspäätösten tueksi. Analytiikon työssään korostuvat asiantuntemus, yksinkertaistamisen taito sekä asiakastuntemus.*

Sampo Brisk  
Analytiikko  
OKO Tutkimus

## 30.9.

Opstock Oy sulautui emoyhtiönsä OKOon, joka jatkaa Opstockin aikaisemmin harjoittamaa arvopaperinvälitys- ja sijoitustutkimustoimintaa. OKO toimii välittäjänä Helsingin ja Tukholman pörseissä sekä Eurex-johdannaispörssissä.

## 30.10.

Koko henkilöstölle suunnattu OKOn vuoden 1999 optio-ohjelma päättyi.

## 31.12.

OKOn täysin omistama tytäryhtiö Pohjola-Yhtymä Oy sulautui emoyhtiönsä. Sulautuminen selkeyttää konsernin yritysrakennetta, tehostaa liiketoimintaa ja vähentää hallinnollisia kustannuksia.

Kymmenen vuotta OP-ryhmän pääjohtajana toiminut Antti Tanskanen jäi eläkkeelle.

### **Vuoden 2007 alun tapahtumia**

## 1.1.

OKOn hallituksen puheenjohtajana ja OP-ryhmän pääjohtajana aloitti Reijo Karhinen.



# STRATEGIA



KOLle vahvistettiin toukokuussa 2006 uusi strategia. Strategia on laadittu Pohjola-kaupan jälkeisen uuden liiketoimintarakenteen pohjalta. Myös taloudelliset tavoitteet uusittiin.

## Visio



Suomen **vetovoimaisin ja menestyvin** finanssipalveluyritys.



## Missio

Luomme taloudellista lisäarvoa asiakkaillemme ja osakkeenomistajillemme.

### Strategian pääviestit

- OKO painottaa voimakkaasti toimintansa kannattavuutta ja tehokasta pääomien hallintaa.
- Konserni hakee kasvua kaikilla liiketoimintalueillaan – mutta ei kannattavuuden kustannuksella. Kasvun tukena ovat OP-ryhmän laaja asiakaskunta ja Suomen tunnetuimmat pankki- ja vakuutusbrändit.

## Liiketoiminnan painopisteet ja markkina-asetavoitteet

### Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

Yritys- ja investointipankkina OKOn tavoitteena on vahvistaa markkinoiden kakkossijaansa. Markkina-asetta halutaan voittaa erityisesti suurten ja keskisuurten yritysten pankkina. Pk-yritysten keskuudessa tavoitteena on markkinajohtajuus yhdessä muun OP-ryhmän kanssa.

Kotimaisille asiakkaille tarjotaan monipuoliset rahoitus-, sijoitus- ja maksuliiketoimintatratkaisut myös kansainvälisesti. Ulkomaisille asiakkaille tarjotaan pankkipalvelut sekä Suomeen että lähialueisiin liittyvän liiketoiminnan tarpeisiin.

Pankkitoiminnan kasvua tukevat OKOn hyvä asiakastuntemus, joustava palvelu, nopea päätöksenteko, pitkäjänteinen toiminta sekä korkea luottokelpoisuus.

Varainhoidossa tavoitteena on johtava asema Suomessa. Instituutioiden varainhoitajana yhtiö on jo johtava suomalainen palveluntarjoaja.

### Vahinkovakuutustoiminta

OKO-konsernin vahinkovakuutukset tarjoaa Pohjola. Vahinkovakuutustoiminnassa tavoitteena on nousta markkinajohtajaksi Suomessa nykyiseltä toiselta sijalta. Etuasiakkaina olevien kotitalouksien määrää pyritään lisäämään vuoteen 2010 mennessä nykyisestä 367 000:sta 500 000:een.



Vahinkovakuutuksen kasvutavoitetta tukee tiivis yhteistyö OP-ryhmän vähittäispankkien kanssa. Kasvua tavoitellaan kotitalousasiakkaissa, pk-yrityksissä sekä maa- ja metsätalouden harjoittajissa. Strategiana on painottaa riskiin perustuvaa hinnoittelua.

Liiketoimintojen strategisia ja taloudellisia tavoitteita on kuvattu tarkemmin niistä kertovien osioiden yhteydessä.

### Taloudelliset tavoitteet strategiakaudella 2006–2009

	2006	Tavoite 2009 mennessä
<b>Konserni</b>		
Oman pääoman tuotto, %	9,5	13,0
Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde, %	8,2	vähintään 8,0
<b>Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta</b>		
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	18,2	> 18
Operatiivinen kulujen suhde tuottoihin, %	41,5	40
<b>Vahinkovakuutustoiminta</b>		
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	20,9	> 20
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	95,4	< 94

OKOn tavoitereittaus (luottoluokitus) on AA. (Katso sivu 9.)

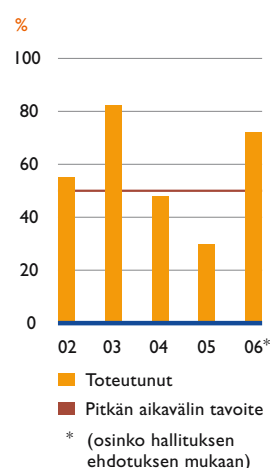
### Osinkopolitiikka

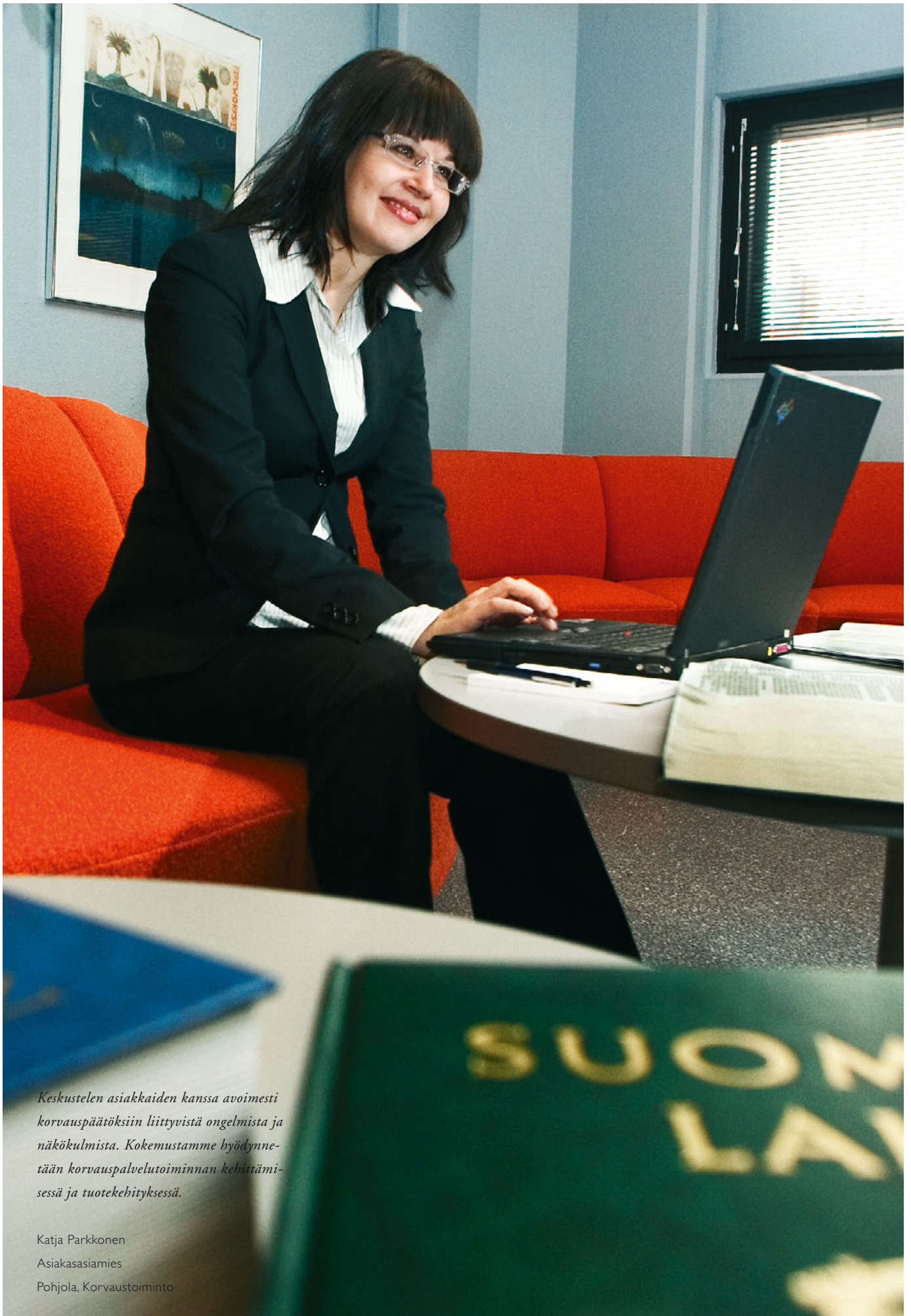
Vuotuisen osingon määrään vaikuttavat konsernin kannattavuus, kasvu ja pääomitustarpeet. OKOn tavoitteena on jakaa osinkona vähintään 50 % osakekohtaisesta tuloksesta edellyttäen, että vakavaraisuudelle asetettu vähimmäistavoite toteutuu.

### Keinoja strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi

- asiakassuuntautunut, pitkäjänteinen toiminta
- pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakastietojen hyödyntäminen palvelun parantamiseksi
- parhaat keskittämisedut kotitalousasiakkaille
- OP-ryhmän monipuolinen ja kattava palveluverkosto
- osaava ja työssään viihtyvä henkilökunta
- laadukas, ennakoiva riskienhallinta.

Osinkosuhte





*Keskustelen asiakkaiden kanssa avoimesti korvauspäätöksiin liittyvistä ongelmista ja näkökulmista. Kokemustamme hyödynnetään korvauspalvelutoiminnan kehittämässä ja tuotekehityksessä.*

Katja Parkkonen  
Asiakasasiamies  
Pohjola, Korvaustoiminto

# ARVOT

OKO-konserni on liiketoiminnassaan:

## VASTUULLINEN

Asiakassuhteemme ovat pitkäjänteisiä ja keskinäiseen luottamukseen perustuvia.

Pidämme mitä lupaamme.

Liiketoimemme ovat yleisesti hyväksyttäviä.

Edistämme yhteiskunnan hyvinvointia ja kestävästä kehitystä.

## MUTKATON

Palvelumme on ystävällistä, nopeaa ja ihmisläheistä.

Vältämme turhaa byrokratiaa ja meitä on helppo lähestyä.

Toimimme ja viestimme avoimesti ja läpinäkyvästi.

## UUDISTUVA

Vastaamme muuntuvan toimintaympäristön haasteisiin.

Ennakoimme asiakkaiden tarpeet.

Otamme käyttöön parhaat toimintamallit ja kehitämme osaamistamme systemaattisesti.

## MENESTYVÄ

Menestymme yhdessä asiakkaidemme kanssa.

Tuotamme osakkeenomistajan sijoitukselle vakaan ja kilpailukykyisen tuoton.

Luomme inspiroivan työyhteisön. Tarjoamme kiinnostavia tehtäviä ja palkitsemme hyvistä työsuorituksista.

# NÄKYMÄT

## Taloudelliset tavoitteet vuodelle 2007

OKOn hallitus on asettanut OKOn liiketoiminnoille ja OKO-konsernille seuraavat taloudelliset tavoitteet vuodelle 2007:

- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja samaa tasoa tai parempi kuin vuonna 2006
- Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde ennen laskuperustemuutoksia ja yrityskaupassa syntyneitä aineettomien oikeuksien poistoja alle 94,0 prosenttia
- Vahinkovakuutuksen sijoitussalkun tuotto sijoitussuunnitelman mukainen pitkän tähtäimen tuotto-odotus 5,2 prosenttia
- Konsernin tuloksen kasvu ennen veroja käyvin arvoin vähintään 10 prosenttia.

## Tulevaisuuden näkymät

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa yritysluottomarkkinan kasvun arvioidaan jatkuvan, mutta hitaampana kuin vuonna 2006. Korkotaso nousee jonkin verran, mutta pysyy alhaisena. Yritysten taloudellisen tilanteen odotetaan säilyvän hyvänä. Luottomarginaalien ei ennakoida olennaisesti kaventuvan. OKOn yritysluottokannan arvioidaan kasvavan markkinoita nopeammin. Riskiaseman ennakoidaan säilyvän hyvänä ja saamisten arvonalentumisten määrän normaalia alhaisemmalla tasolla.

Vaikka kilpailuympäristön muutos saattaa alentaa palvelupalkkioiden tasoa, OKOn palkkiotuottojen odotetaan kasvavan strukturoitujen tuote- ja palvelupakettien kysynnän kasvaessa.

Varainhoidon hallinnoimien asiakasvarojen kasvun arvioidaan jatkuvan ja Varainhoidon tuloksen kasvavan tuottojen kasvun ja toteutuvien kulusynergioiden ansiosta.

Vakuutusten ja kattavamman vakuutusturvan kysynnän arvioidaan lisääntyvän koettujen luonnonkatastrofien ja Suomen alhaisen asukasta kohden lasketun vakuutusmaksutulon vuoksi. Markkinakasvun lisäksi Pohjolan maksutuottojen kasvuun vaikuttaa tiivis yhteistyö OP-ryhmän vähittäispankkien kanssa, minkä arvioidaan kasvattavan Pohjolan markkina-asemaa erityisesti kotitalousasiakaskunnassa. Vahinkovakuutuksen hintakilpailun arvioidaan pysyvän vuoden 2006 kaltaisena, mutta hinnoittelun siirtyvän yhä enemmän kohti asiakaskohtaista riskiperusteista hinnoittelua. Pohjolan vakuutusmaksutuottojen kasvun ennakoidaan ylittävän bruttokansantuotteen kasvun tänä vuonna. Suurvahinkokehityksen odotetaan normalisoituvan vuoden 2006 epäsuotuisasta vahinkokehityksestä. Liikekulut kasvavat vakuutuskannan kasvun myötä, mutta kasvun ennakoidaan olevan maltillisempaa kuin maksutuottojen kasvun.

Osake- ja korkomarkkinoiden kehitys vaikuttaa Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan sekä Vahinkovakuutustoiminnan tulokseen.

Muun toiminnan tuloksen arvioidaan olevan samaa tasoa kuin vuonna 2006.

# LIIKETOIMINNOT

## PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

### **OKOn yrityspankin markkina-asema yhä vahvempi kireästä kilpailusta huolimatta**

OKOn Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan kasvu jatkui vuonna 2006 ripeänä kaikilla liiketoiminta-alueilla kannattavuuden ja riskiaseman säilyessä edelleen hyvällä tasolla. Toiminnan tulos nousi ennätystasolle. Olenkin erittäin tyytyväinen aikaansaannoksiimme: etenimme OKOn strategian viitoittamaa tietä kasvattamalla tuntuvasti markkina-asemaamme monilla eri osa-alueilla.



OKOn markkinaosuus yritysluottomarkkinasta on vajaassa kymmenessä vuodessa reilusti yli kaksinkertaistunut ollen jo yli 17 %. Samalla olemme yhdessä muun OP-ryhmän kanssa saavuttaneet tavoittelemamme ykkösaseman pk-yritysten pankkina. Myös asemamme suurten yritysten pankkina on kaiken aikaa vahvistunut, ja tänään olemme eri mittareilla mitattuna selkeästi toiseksi suurin pankki tässä asiakassegmentissä. Erityisen tyytyväinen olen siihen, että olemme onnistuneet kiristyneessä kilpailuympäristössä vahvistamaan asemiamme kannattavasti. Se kertoo mielestäni siitä, että asiakaspalvelumme, tuotteemme ja niiden hinnoittelu ovat olleet kilpailukykyisiä.

Asemamme yritysten rahoituksen monipuolisena järjestäjänä vahvistui viime vuonna selvästi. Toinen alue, jolla olemme edenneet huimaa vauhtia, on kotimaiset ja kansainväliset maksuliikepalvelut yrityksille. Yhä useammat suuret ja keskisuuret yritykset ovat valinneet OKOn maksuliikepankikseen ja keskittäneet kassanhallintansa meille.

Johdannaismarkkina on yksi nopeimmin kasvavista markkinoista finanssitoimialalla. OKO haluaakin strategiansa mukaisesti kasvattaa asemaansa tässä liiketoiminnassa. Yritykset hyödyntävät yhä useammin johdannaisinstrumentteja suojautuessaan erilaisilta korko-, valuutta- ja muilta hintariskeiltä. Myös monen tutun pankkituotteen, kuten korkokatto- luoton tai indeksilainan, taustalta löytyy johdannaisia.

Maaliskuussa 2006 OKOn ja Pohjolan varainhoidot yhdistettiin Varainhoito-liiketoiminta-alueeksi. Hoidettavana olevat asiakasvarat ylittivät vuoden lopussa 31 miljardia euroa. Varainhoidon osuus koko Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tuloksesta kasvoi.

Tavoitteenamme on olla Suomen vetovoimaisin ja menestyvin yritys- ja investointipankki. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää meiltä asiakkaiden tarpeiden syvällistä ymmärrystä, pitkäjänteistä toimintaa sekä johdonmukaista ja ripeää päätöksentekoa. Näistä asioista olemme saaneet runsaasti kiitosta yrityksiltä ja uskon, että nämä tekijät ovat menestyksemme tae myös kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa.

Timo Ritakallio  
varatoimitusjohtaja

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta kattaa neljä liiketoiminta-aluetta, jotka ovat Yrityspankki, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta sekä Varainhoito.

### Taloudelliset tavoitteet

	2006	2009
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	18,2	> 18
Operatiivinen kulujen suhde tuottoihin, %	41,5	40

### Markkina-asema

	2001	Nyt	2009
Suuryritysten pankkina	3.	2.	2.
Pk-yritysten pankkina*	2.	1.	1.
Rahoituksen järjestäjänä pääomamarkkinoilla	3.	2.	1.

\* Yhdessä muun OP-ryhmän kanssa.

### Yrityspankki

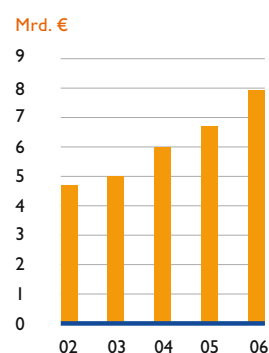
Yrityspankki tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille rahoitus-, maksuliike- ja kassanhallintapalveluja sekä ulkomaankaupan rahoitus- ja riskienhallintapalveluja. Se myöntää muun muassa luottoja, takauksia sekä kohde- ja saatavavakuudellista rahoitusta ja harjoittaa pääomasijoitustoimintaa.

OKOn tavoitteena on nousta johtavaksi suomalaiseksi yrityspankiksi vahvistamalla markkina-asemia suurten ja keskisuurten yritysten pankkina sekä yritysten ja yhteisöjen kassanhallinnan ja maksuliikkeen hoitajana. Suuryritysten pankkina tavoitteena on markkinoiden kakkossija. Rahoituksen järjestäjänä pankki haluaa vahvistaa asemiaan etenkin pääkaupunkiseudun yritysten keskuudessa sekä autokaupan rahoituksessa ja kuluttajarahoituksessa myyjäyhteistyön kautta.

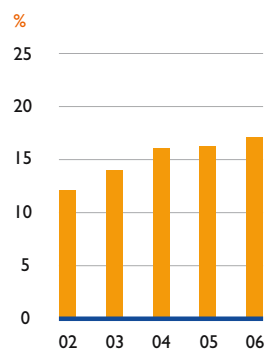
Vuoden 2006 aikana OKOn markkinaosuus yritysluotoista nousi 17,2 %:iin (16,3) ja rahoitusyhtiötuotteista 34,2 %:iin (33,0). OKO toimi aktiivisesti yritysjärjestelyjen rahoittajana ja vahvisti selvästi markkina-asemaansa syndikoitujen luottojen pääjärjestäjänä. Loppuvuonna OKO toi markkinoille uusia johdannaistuotteita eli korkokattoon ja korkoputkeen sidotut yritysluotot.

Yrityspankin luottokanta kasvoi 17 % 7,9 miljardiin euroon. Yrityksille järjestettiin uutta pitkäaikaista rahoitusta 2,0 miljardia euroa (2,2) ja uutta kohde- ja saatavavakuudellista rahoitusta 1,2 miljardia euroa (1,1). Kireästä hintakilpailusta huolimatta OKOn yritysluottokannan marginaalitaso pysyi edellisvuoden tasolla. Yhteisöluottojen ja takausten marginaalit sen sijaan alenivat hieman. Takauskanta kasvoi 50 % 1,8 miljardiin euroon. Yrityspankin riskiasema pysyi edelleen hyvänä.

### Yrityspankin luottokanta

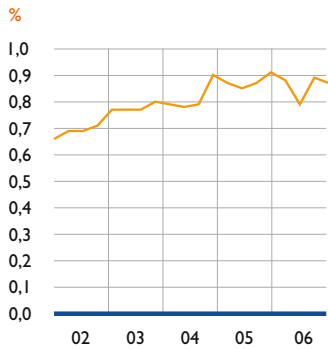


### OKOn markkinaosuus yritysluotoista

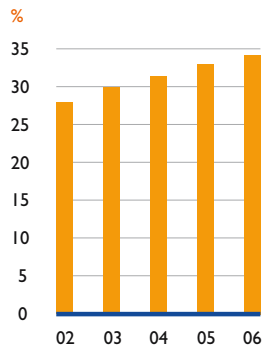


\* Suomen Pankin uuden tilastointiperusteen mukainen osuus vuoden 2003 alusta lähtien

Yritysluottokannan keskimarginaalin kehitys

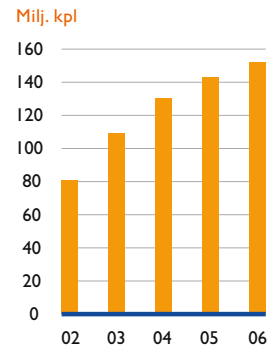


OKOn markkinaosuus rahoitusyhtiötuotteiden luottokannasta



Lähde: Finanssialan Keskusliitto

Yrityspankin maksuliiketapahtumat



Maksuliikkeen ja kassanhallinnan hoitajana OKO on onnistunut saamaan yhä suurempia ja vaativampia asiakkuuksia, mikä tarjoaa hyvät edellytykset liiketoiminnan kasvattamiselle. Vuonna 2006 lähteviä ja saapuvia maksuliiketapahtumia välitettiin yhteensä 152 miljoonaa kappaletta (142). OP-ryhmän markkinaosuus maksuliikkeestä on noin kolmannes. OKO vahvisti asemiaan myös asiakkaiden ulkomaankaupan rahoittajana.

Pääomasijoitustoiminnasta vastaa OKOn tytäryhtiö OKO Venture Capital Oy, joka hallinnoi noin 121 miljoonan euron pääomasijoitusrahastoja ja on tehnyt sijoituksia yli 50 yritykseen. Yhtiön sijoitustoiminnan painopiste on pk-yritysten yritysjärjestelyissä ja laajentumisissa.

Yrityskuvatutkimusten mukaan yritysasiakkaat kokevat OKOn vahvuudeksi palvelun laadun, henkilökunnan ammattitaidon ja johdon sitoutumisen. Asiakkaat arvostavat myös asiakassuhteiden pitkäjänteistä hoitamista ja luotettavuutta.

OKO kuuluu eurooppalaisten osuustoiminnallisten pankkien muodostamaan Unico-pankkiryhmään. Unicon jäsenpankit ovat merkittäviä pankkeja omissa maissaan, kuten Crédit Agricole Ranskassa, DZ BANK Saksassa, Rabobank Hollannissa ja RZB Itävallassa. Unico-pankkien konttorit muodostavat laajan kansainvälisen palveluverkon, joka toimii myös OKOn yritys- ja yhteisöasiakkaiden osake- ja joukkovelkakirjaemissioiden ja muiden vastaavien palveluiden myyntikanavana. Vuonna 2006 Unico-yhteistyön painopiste oli edelleen maksuliike- ja kassanhallintapalveluiden sekä kansainvälisten pääomamarkkina-, rahoitus- ja leasingpalveluiden kehittämisessä yrityksille.

## Pääomamarkkinat

Investointipankkitoiminnan eri lohkot kuuluvat nyt OKOssa ensimmäistä kertaa samaan liiketoiminta-alueeseen nimeltä Pääomamarkkinat. Sen palvelutarjontaan kuuluvat velkaemissioiden järjestäminen, corporate finance -palvelut, osake-, valuutta-, rahamarkkina- ja johdannaistuotteet sekä tutkimus. Asiakkaat ovat suomalaisia ja kansainvälisiä yrityksiä ja yhteisöjä.

Pääomamarkkinoiden tavoitteena on säilyttää OKOn johtava asema velkaemissioiden järjestäjänä ja kasvaa erityisesti johdannaismarkkinassa laajentamalla tuotevalikoimaa ja hyödyntämällä eri myyntikanavia. Lisäksi tavoitteena on lisätä osakevälitystä ja rahamarkkina- ja valuuttatuotteiden myyntiä sekä entisestään vahvistaa OKOn osuutta suomalaisyritysten arvopaperoidusta rahoituksesta. OKOlla on valmius tuottaa asiakkailleen integroituja, kokonaisvaltaisia sijoitus- ja rahoitusratkaisuja.

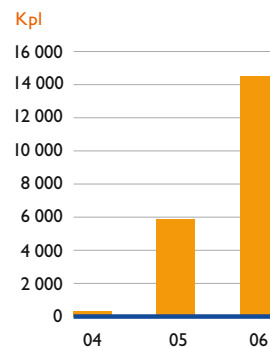
OKO on johtava kotimaisten yritysten velkaemissioiden Suomessa tapahtuvien liikkeenlaskujen järjestäjä. Vuonna 2006 OKO toimi pääjärjestäjänä kuudessa joukkolainamissiossa, joilla hankittiin asiakkaille varoja yhteensä 450 miljoonaa euroa (375). Lisäksi OKO laski liikkeeseen strukturoituja indeksilainoja, joiden yhteenlaskettu määrä oli 91 miljoonaa euroa (119).

Johdannaismarkkinat on yksi OKO-konsernin strategian painopisteistä, sillä yritykset hyödyntävät yhä enemmän johdannaissuojautuessaan korko-, valuutta- ja muilta hintariskeiltä. Pääomamarkkinat toimii tiiviissä yhteistyössä Yrityspankin kanssa tarjoamalla yritysasiakkaille vaihtoehtoja suorille luotoille, kuten velkaemissiojärjestelyjä. Vuonna 2006 asiakaskaupankäynnin liikevaihto korko-, johdannaiss- ja valuuttatuotteissa kasvoi yhteensä 17 % yli 239 miljardiin euroon.

OKOn markkinaosuus OMX:n Helsingin Pörssin euromääräisestä vaihdosta vuonna 2006 oli 1,9 % ja kauppojen lukumäärästä 3,7 %.

Tutkimuksen 14 hengen analyysitiimi on yksi Suomen suurimmista. Seurantalistalla on noin 90 suomalaista listattua yhtiötä. StarMinen tutkimuksessa, joka mittaa ennusteiden tarkkuutta ja suositusten osuvuutta, OKO Tutkimus sijoittui hyvin. OMXH25-osakkeiden ennusteiden tarkkuudessa se oli suomalaisista taloista paras. OKO Tutkimuksen Nokiaa koskevat sijoitussuosituksot arvioitiin jopa maailman parhaiksi. Tutkimusta hyödynnetään aktiivisesti koko liiketoiminta-alueen myynnin tukena.

Johdannaiskaupat





Osakeantoihin ja -myynteihin sekä yritysjärjestelyihin liittyviä palveluita tarjoaa Suomessa OKOn tytäryhtiö OKO Corporate Finance Oy. Venäjällä yritysjärjestelyihin ja strukturoituihin rahoitukseen liittyviä palveluita tarjoaa puolestaan OKOn tytäryhtiö ZAO OKO Capital Vostok. Vuonna 2006 OKO toimi pääjärjestäjänä yhdessä osakeannissa sekä järjestäjänä yhdessä osakeannissa ja useissa yritysjärjestelyissä.

### Keskuspankki ja varainhallinta

Keskuspankki ja varainhallinta -liiketoiminta-alue vastaa OP-ryhmän keskusrahallitostehävistä sekä OKO-konsernin pitkäaikaisesta varainhankinnasta ja korko-, osake- ja kiinteistö-sijoituksista. Se vastaa myös OP-ryhmän pankki- ja velkasijoittajasuhteista sekä ulkomaisesta varainhankinnasta.

Keskusrahallitoksena OKO vastaa OP-ryhmän vähittäispankkien likviditeetin ylläpidosta ja talletusten vastaanottamisesta. OKO huolehtii myös maksuliikejärjestelmän edellyttämien vakuuksien hankinnasta ja tarjoaa vähittäispankeille raha-, valuutta- ja pääomamarkkinapalveluita.

Keskuspankkitoiminnan ja varainhallinnan tavoitteena on OP-ryhmän kassavarannon hoitaminen ja rahoitusaseman turvaaminen mahdollisimman edullisesti sekä OKOn omien varojen sijoittaminen turvallisesti ja tuottavasti.

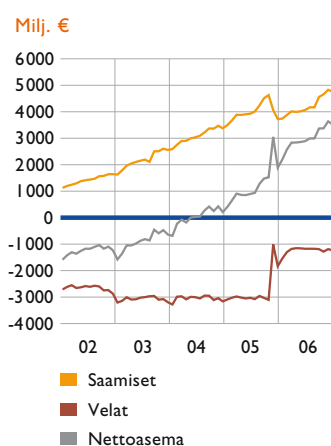
Keskuspankkitoiminnassa keskeistä on kustannustehokkuus ja sähköisen asioinnin kehittäminen OP-ryhmän vähittäispankkien palvelutarpeiden pohjalta. Tavoitteena on tarjota vähittäispankeille laadultaan erinomaiset ja kustannuksiltaan kilpailukykyiset keskuspankkipalvelut.

Vuonna 2006 OP-ryhmän vähittäispankkien rahoitustarve kasvoi edelleen. OKOn saamiset vähittäispankeilta olivat kertomusvuoden lopussa 4,7 miljardia euroa (3,7). Vähittäispankkien OKOon tekemien talletusten määrä oli 1,3 miljardia euroa (1,6).

Varainhallinta harjoittaa korko-, osake- ja kiinteistö-sijoitustoimintaa. Lisäksi se vastaa konsernin pitkäaikaisesta varainhankinnasta sekä pankki- ja velkasijoittajasuhteiden hoidosta. OKOn tavoitteena on ylläpitää AA-luokan luottoluokitus vähintään kahdelta luottoluokituslaitokselta.

Vuoden 2006 aikana kasvatettiin pitkäaikaista varainhankintaa, ja yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä kasvoi 14 miljardiin euroon (9,0). OKO laski kansainvälisillä markkinoilla liikkeeseen yhteensä 3,6 miljardia pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja. OKOn liikkeeseen laskemien sijoitustodistuksien määrä oli vuoden lopussa 4,3 miljardia euroa (3,5) ja euro commercial paper -todistusten määrä 1,9 miljardia euroa. (0,9).

Saamiset ja velat OKOn ja OP-ryhmän vähittäispankkien välillä



OP-ryhmän maksuvalmiuden turvaamiseksi perustettu likviditeettisalkku oli vuoden lopussa 1,8 miljardia euroa. Osake- ja pääomarahastosijoituksia oli yhteensä 53 miljoonaa euroa (74).

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma aleni 38 miljoonaan euroon (48), josta oman käytön osuus oli 4 miljoonaa euroa.

### **Varainhoito**

Varainhoito-liiketoiminta-alue muodostui maaliskuussa 2006, kun OKOn ja Pohjolan varainhoidot yhdistettiin. Yhdistymisen ansiosta OKOn markkina-asema varainhoidossa vahvistui selvästi ja asiakkaille tarjottavat palvelut laajenivat. Yhdistymisen kulusynergiat ovat 5 miljoonaa euroa ja niiden arvioidaan toteutuvan vuoden 2007 loppuun mennessä. Varainhoito-liiketoiminta-alue muodostuu OKO Varainhoito Oy:stä ja Pohjola Kiinteistö-sijoitus Oy:stä.

OKO Varainhoidolla on vahva asema sekä suomalaisten instituutioiden että varakkaiden yksityishenkilöiden varainhoitajana. Lisäksi OP-Rahastoyhtiö Oy:n rahastojen salkunhoito on pääosin keskitetty OKO Varainhoitoon. Hoidettavat asiakasvarat kasvoivat vuoden 2006 aikana 14 % ja olivat vuoden 2006 lopussa 31,3 miljardia euroa. Niitä on hoitamassa yli 120 sijoitustoiminnan ammattilaista.

Varainhoidossa OKO tavoittelee johtavaa asemaa Suomessa. Lisäksi tavoitteena on yli 15 prosentin vuotuinen tuloksen kasvu ja alle 50 %:n kulu-tuottosuhde. Kasvua haetaan etenkin instituutio- ja private-asiakaskunnista sekä rahastojen salkunhoidosta.

Varainhoito-liiketoiminta-alueen tulos ennen Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n ostopaikkaveroa aiheuttavien aineettomien oikeuksien poistoa oli 14 miljoonaa euroa. Varainhoidon osuus Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tuloksesta kasvoi.

*Työssämme haasteellisinta ja samalla palkitsevinta on vastata asiakas-yritysten ja -yhteisöjen kehittyviin palvelutarpeisiin. Tämä on tiimityötä, jossa ratkaisuja haetaan yhteistyössä asiakkaan ja pankin asiantuntijoiden kanssa.*

Maritta Sintonen  
Rahoituspäällikkö  
OKO, Yrityspankki

Titta Karhunen  
Rahoitusassistentti  
OKO, Yrityspankki



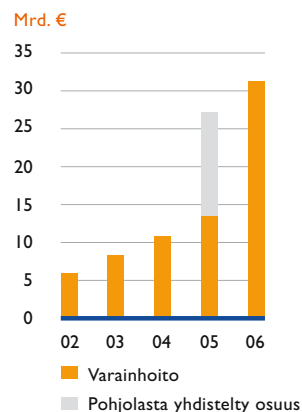
Instituutiovarainhoidon kasvu jatkui vuoden 2006 aikana vahvana. Voimakkainta kysyntä oli vaihtoehtoisten sijoitusten luokassa, jossa erityisesti absoluuttisen tuottotavoitteen tuotteet ja palvelukonseptit kiinnostivat sijoittajia. Instituutioasiakkaiden hallinnoitavat asiakasvarat olivat vuoden lopussa 17,6 miljardia euroa, minkä lisäksi instituutioasiakkaat ovat sijoittaneet huomattavan määrän varoja OP-sijoitusrahastoihin ja Varainhoidon kansainvälisten yhteistyökumppaneiden rahastoihin. Instituutioasiakkaita on yhteensä lähes 400.

Yksityishenkilöiden varallisuudenhoidosta vastaava OKO Private keskittyy yli miljoonan euron asiakaskokonaisuuksiin pääkaupunkiseudulla ja OKOn yritysasiakkaiden ylimmän johdon palvelemiseen. OKO Private on erikoistunut täyden valtakirjan varainhoitoon, erityisesti absoluuttisen tuottotavoitteen konsepteilla. Asiakasvarojen määrä kasvoi voimakkaasti: hoidossa olevia varoja oli vuoden vaihteessa yli tuhannessa asiakassalkussa yhteensä yli 0,7 miljardia euroa.

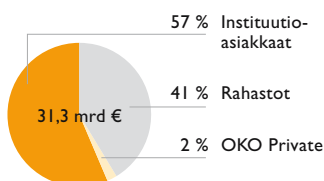
Varainhoidon hallinnoimista asiakasvaroista noin kolmannes muodostuu OP-sijoitusrahastojen pääomista. OP-rahastojen yhteenlaskettu markkinaosuus oli kertomusvuoden lopussa 21,8 % (17,2). Kasvu oli voimakasta ja rahastojen määrä lisääntyi huomattavasti Pohjolan ja OP-Rahastoyhtiön tuotevalikoiman yhdistyessä. Yhdistymisen jälkeen rahastojen salkunhoito ja arvonlaskenta siirrettiin yhteiseen salkunhoitojärjestelmään. Laajan oman salkunhoidon lisäksi OKO Varainhoidolla on 16 kansainvälistä yhteistyökumppania, joiden rahastovalikoimasta löytyy rahastoja sekä instituutio- että private-asiakkaiden tarpeisiin.

Liiketoiminta-alue kattaa myös Pohjola Kiinteistösijoitus Oy:n, joka on keskittynyt kiinteistösijoittamiseen Suomessa sekä kiinteistöpääomarahastojen valintaan kansainvälisillä markkinoilla. Lokakuussa 2006 perustettiin ensimmäinen ammattimaisille sijoittajille suunnattu kiinteistöpääomarahasto REFFI Ky, joka sijoittaa kotimaisille kiinteistömarkkinoille pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa. Rahaston tavoitteena on 100 miljoonan euron omalla pääomalla enintään 250 miljoonan euron sijoituskapasiteetti.

#### Hallinnoitavat asiakasvarat



#### Hallinnoitavat asiakasvarat 31.12.2006



## Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos

	2006				2006	2005
	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12	1-12
Tuloslaskelma, milj.€						
Korkokate	30	28	27	29	113	112
Saamisten arvonalentumiset	-1	0	2	0	1	4
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	30	28	25	28	112	108
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	23	22	26	29	99	77
Kaupankäynnin nettotuotot	3	2	6	9	19	16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	14	8	2	6	29	16
Liiketoiminnan muut tuotot	7	7	4	7	24	13
Nettotuotot yhteensä	76	67	62	79	284	230
Liikekulut yhteensä	29	29	27	36	118	94
Poistot yrityskaupan yhteydessä						
syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	1	1	1	1	3	0
Tulos ennen veroja	47	37	35	43	163	136
Käyvän arvon rahaston muutos	-4	-7	2	2	-7	2
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	43	30	37	45	156	138
					31.12.	31.12.
Volyymitietoja, mrd. €						
Saamiset asiakkailta					7,9	6,8
Käyttämättömät luottojärjestelyt					3,6	2,6
Takaukset					1,9	1,4
Hallinnoitavat asiakasvarat					31,3	27,5
Saamistodistukset					4,9	3,7
Saamiset OP-ryhmän vähittäispankeilta					4,7	3,7
Velat OP-ryhmän vähittäispankeille					1,3	1,6
Riskipainotetut sitoumukset					11,1	9,5
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat					13,9	9,1
Ongelmasaamisten osuus luotoista ja takauksista, %					0,2	0,2
Henkilömäärä						
					718	752
Hintatietoja, %						
Yritysluottokannan keskimarginaali					0,87	0,91
Yhteisöluottokannan keskimarginaali					0,24	0,28
OP-ryhmän vähittäispankeille myönnettyjen luottojen keskimarginaali					0,12	0,15
OP-ryhmän vähittäispankkien tekemien talletusten keskimarginaali					0,11	0,19



*Asiakaspalvelu on toimintamme ehdoton kulmakivi menestyksekkään sijoitustoiminnan ja rautaisen ammattitaidon ohella. Jatkuvasti kehittyvät globaalit sijoitusmarkkinat tarjoavat uusia haasteita päivittäin ja tekevät työstäni mielenkiintoista.*

Pasi Vuorinen  
Sijoitusjohtaja  
OKO Varainhoito Oy

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 163 miljoonaa euroa (136). Tuotot ennen saamisten arvonalentumisia kasvoivat 51 ja kulut 28 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

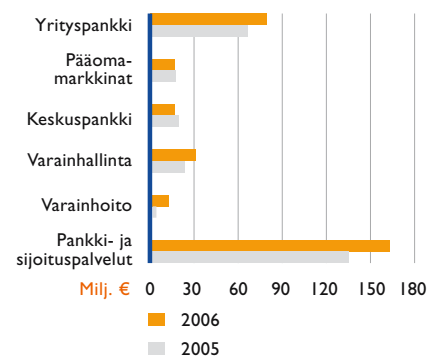
Korkokate ennen saamisten arvonalentumisia oli 113 miljoonaa euroa (112). Vuoden 2005 marraskuussa toteutettu katetalletusjärjestelmän purkaminen ja keväällä 2006 vahvistetun strategian mukainen pääomalinnojen korkokustannusten kohdistaminen liiketoiminnolle heikensivät korkokatetta yhteensä noin 13 miljoonaa euroa. Näillä vaikutuksilla oikaistu korkokate kasvoi kuitenkin luottokannan voimakkaan kasvun ansiosta.

Nettopalkkiotuotot kasvoivat 99 miljoonaan euroon (77). Palkkiotuottojen kasvu johtui pääosin OKO Varainhoidon tuottojen kasvusta.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 29 miljoonaa euroa (16).

Operatiivinen oman pääoman tuotto oli 18,2 % ja kulujen suhde tuottoihin 41,5 %.

**Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos liiketoiminta-alueittain**



## VAHINKOVAKUUTUSTOIMINTA

### **Markkina-asema vahvistui vahinkovakuuttamisessa**

Vuosi 2006 oli 115-vuotiaan Pohjolan ensimmäinen täysi vuosi osana OKOa ja OP-ryhmää. Suurin osa Pohjolan toimipaikoista siirtyi osuuspankkien tiloihin ja pääosa IT- ja hallintopalveluista yhdistyi OP-ryhmän vastaaviin toimintoihin. Rakenteelliset muutokset eivät vaikuttaneet toiminnalliseen aktiviteettiin.



Olen hyvin tyytyväinen vakuutusmaksutuottojen kehitykseen. Baltian nopeasti kasvavilla vakuutusmarkkinoilla Pohjolan kasvu oli peräti 53 %. Erityisen ilahduttavaa on uudistetun palvelutarjonnan myötä kasvanut auto- ja liikenevakuutusten myynti. Ajoneuvojen rekisteröinneistä laskettu markkinaosuus kasvoi lähes kaksi prosenttiyksikköä.

Etusiakastalouksien määrä kasvoi 34 500 edellisvuoteen verrattuna ja Pohjolaan vakuutuksensa keskittäneiden talouksien lukumäärä ylitti 367 000. Yksityisasiakaskannan kasvu oli nopeampaa kuin koskaan aikaisemmin. OP-ryhmän tarjoamat yhteiset keskittämisedut ja Pohjolan konttoriverkoston laajeneminen useiden osuuspankkien yhteyteen vaikuttivat merkittävästi etusiakastalouksien kasvuun.

Kasvua on tapahtunut myös yritysasiakkaiden määrässä. Arviomme mukaan säilytimme markkinajohtajuuden yritysten vakuuttajana. Osuuspankkiyhteistyön kautta lisäsimme osuuttamme erityisesti pienyritysten, aloittavien yritysten ja maatilojen vakuuttajana.

Pohjolan ja muun OP-ryhmän ristiinmyynti pääsi hyvään vauhtiin. Myös tulevana vuosina ristiinmyyntipotentiaali on merkittävä, sillä sekä pankki-, että vakuutusasiansa OP-ryhmään keskittäneiden asiakkaiden osuus on vain runsaat 20 %.

Vahinkokehitys oli kuluneena vuonna kaksijakoinen. Suurten ja keskisuurten vahinkojen määrä oli alkuvuonna alle edellisvuoden tason, mutta toisen vuosipuoliskon heikko suurvahinkokehitys vei Pohjolan vakuutusteknisen katteen tavoitettamme heikommalle tasolle. Sijoitustoiminnan tuotot olivat vahinkovakuutuksessa käyvin arvoain 5,2 %, eli pitkän aikavälin tavoitetasolla.

Toimintaympäristössä vuoden 2006 merkittävimpiä muutoksia oli suomalaisten vahinkovakuutusyhtiöiden syvämpi verkottuminen muiden palveluntarjoajien kanssa. Kaikilla suurimmilla vahinkovakuutusyhtiöillä oli omistukseen tai yhteistyösopimukseen perustuvaa yhteistyötä pankkisektorin kanssa.

Turvallisuushakuisuus asiakaskunnassa kasvaa. Huoli omasta hyvinvoinnista ja turvallisuudesta kasvattaa vakuutusten kysyntää. Asukasta kohden laskettu vapaaehtoisten vakuutusten maksutulo on Suomessa ja Baltian maissa alhainen muihin lähimarkkinoihin verrattuna, mikä osaltaan luo potentiaalia kasvulle.



Tomi Yli-Kyyny  
toimitusjohtaja  
Pohjola

Vahinkovakuutustoiminta kattaa kolme liiketoiminta-alueita, jotka ovat Yksityisasiakkaat, Yrityisasiakkaat ja Baltia.

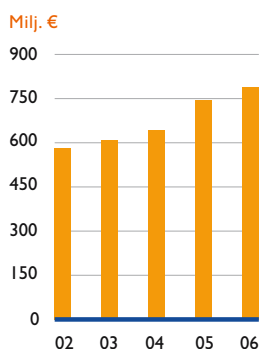
### Taloudelliset tavoitteet

	2006	2009
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	95,4	< 94
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	20,9	> 20

### Markkina-asema

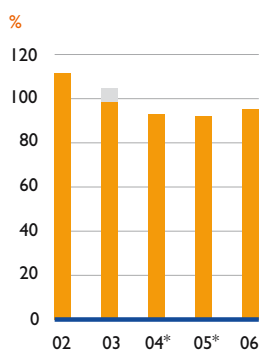
	Nyt	2009
Yksityisasiakkaat	3.	1.
Yrityisasiakkaat	1.	1.

### Vakuutusmaksutuotot (IFRS)



Vuoden 2002–2005 tiedot ovat Pohjolan vahinkovakuutussegmentin tietoja ennen OKOn omistusaikaa

### Yhdistetty kulusuhde



Laskuperustemuutosten vaikutus

Yhdistetty kulusuhde

\* Kertaluonteiset IFRS-oikaisut huomioitu

Vuoden 2002–2005 tiedot ovat Pohjolan vahinkovakuutussegmentin tietoja ennen OKOn omistusaikaa

Sekä yksityis- että yritys- ja yhteisöasiakkaille tarjotaan kattavaa vahinkovakuutusturvaa Pohjola-, A-vakuutus-, Eurooppalainen- ja Seesam-brändeillä. Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola on yleisvahinkoyhtiö, A-Vakuutus Oy on keskittynyt ammattiliikenteen vakuuttamiseen ja Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen matkavakuuttamiseen. Baltiassa vahinkovakuutustoimintaa hoitavat paikalliset Seesam-yhtiöt.

Vahinkovakuutus on asiakkaan riskin kantamista vakuutusmaksua vastaan. Keskeinen osa toimintaa on korvauspalvelu, jonka kautta vakuutusturva konkretisoituu asiakkaille. Lisäksi asiakkaille tarjotaan laajasti riskienhallintaan ja turvallisuuteen liittyviä palveluita ja neuvontaa.

Vahinkovakuutuksen liikevoitto muodostuu vakuutusteknisestä katteesta ja sijoitustoiminnan tuotoista. Vakuutustekninen kate syntyy, kun vakuutusmaksutuotosta vähennetään korvaus- ja liikekulut. Kannattavuuden tärkein mittari on yhdistetty kulusuhde, joka kertoo korvaus- ja liikekulujen suhteen vakuutusmaksutuottoihin.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde vuonna 2006 oli 95,4 % (92,3). Yhdistettyä kulusuhdetta parannetaan mm. riskien oikealla hinnoittelulla ja valinnalla, jälleenvakuutuksella, ennaltaehkäisevällä vahingontorjuntatyöllä sekä prosessien automatisoinnilla ja tehostamisella.

Pohjola on Suomen toiseksi suurin vahinkovakuuttaja noin neljänneksen markkinaosuudella (26 % vuonna 2005). Asiakkaita on Suomessa yli 1,6 miljoonaa ja Baltiassa noin 200 000. Pohjolan tavoitteena on nousta Suomen johtavaksi vahinkovakuuttajaksi. Jo tällä hetkellä yhtiö on johtava vakuuttaja mm. lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa, ammattiliikenteen vakuutuksissa ja matkavakuuttamisessa. Vuoden 2006 markkinaosuusluvut valmistuvat keväällä 2007.

Pohjola on myös Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen lakisääteisten työeläkevakuutusten keskeinen myynti- ja asiakaspalvelukanava. Ilmarisessa on vakuutettuna lähes 390 000 työntekijän ja 50 000 yrittäjän eläketurva.



*Asiakaspalvelu puhelimitse on mielenkiintoista ja antoisaa. "Keskity elämään" tarkoittaa työssäni sitä, että keskityn asiakkaaseen niin, että löydän oikeat ratkaisut hänen tarpeisiinsa.*

Raija Peltonen  
Puhelinpalveluneuvoja  
Pohjola, Yksityisasiakkaat  
Tampere

Pohjolan vakavaraisuusluokitus on A+ (vakaat näkymät), Standard & Poor's (7.9.2006). Tavoitteena on ylläpitää vakavaraisuuspääoma tasolla, joka vastaa A-vakavaraisuusluokitusta. Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma IFRS-taseesta laskettuna oli vuoden 2006 lopussa 592 miljoonaa euroa (836) ja vastuunkantokyky 75 % (112).

Pohjolan markkina-aseman odotetaan pitkällä aikavälillä vahvistuvan. Vakuutusmaksutulon odotetaan edelleen lisääntyvän asiakaskunnan kasvun ansiosta. Toimiminen osana OP-ryhmää antaa Pohjolle uusia mahdollisuuksia kasvattaa erityisesti yksityis-, pienyritys- ja maatalo-asiakaskuntaansa.

### **Yksityisasiakkaat**

Pohjolla on Suomessa yli 367 000 vakuutuksensa Pohjolaan keskittänyttä etuasiakastaloutta. Tavoitteena on 500 000 etuasiakastaloutta vuoteen 2010 mennessä. Vuonna 2006 etuasiakastalouksien määrä kasvoi 34 500 taloudella, selvästi enemmän kuin aikaisempina vuosina (6 400 vuonna 2005 ja 4 200 vuonna 2004, näihin lukuihin eivät sisälly A-Vakuutuksesta siirtyneet asiakkaat.)

Vakuutusmaksutuotot ilman poikkeuseriä olivat 308 miljoonaa euroa (283) ja kasvu 9,1 %. Kasvu oli odotettua nopeampaa ja sille asetetut tavoitteet ylitettiin selvästi. Kasvu oli voimakkainta liikenne- ja autovakuutuksissa uuden Autoturva-tuotekokonaisuuden ansiosta.

Merkittävänä uutena etuutena Pohjola tarjosi yhdessä osuuspankkien kanssa kaikille vuonna 2006 pankki- ja vakuutusasiansa OP-ryhmään keskittäneille vanhoille ja uusille asiakkaille irtaimiston kotivakuutuksen vuodeksi veloitusetta. Vahvistunut etuasiakkuus yhdessä uuden Autoturvan kanssa on lisännyt asiakasmääriä.

Merkittävimmät vakuutukset yksityisasiakkaille ovat: moottoriajoneuvovakuutukset, kodin vakuutukset, tapaturma- ja sairauskuluvakuutukset, matkavakuutukset (Eurooppalainen) ja eläinvakuutukset.

Yksityisasiakkaiden vakuutusturvan tärkeimmät tuotteet ovat Mittaturva ja Autoturva. Perheen ja kodin vakuutusturva on Mittaturvalla joustavasti katettavissa. Autoturva, joka





*Autamme yrityksesi löytämään heille sopivimman vakuutusratkaisun – sellaisen, joka kattaa toimintaan liittyvät riskit parhaiten.*

Harri Kortemäki  
Yhteyspäällikkö  
Pohjola, Yritysasiakkaat  
Jyväskylä

Kuvassa oikealla on Sähkökymppi Oy:n toimitusjohtaja Esa Muilu.



lanseerattiin vuoden 2005 lopussa, kattaa moottoriajoneuvojen vakuutusturvan ja on tuonut merkittävästi lisäarvoa autokaupan yhteistyökumppaneillemme. Markkinaosuus kaikkien ajoneuvojen rekisteröinneistä kasvoi 1,85 prosenttiyksikköä.

Pohjola tekee yhteistyötä noin 50 eri urheilun lajiliiton kanssa. Urheiluliittojen kautta myytävä urheilulisenssiin liittyvä vakuutus on nimeltään Sporttiturva. Se on kehitetty yhteistyössä Suomen Olympiakomitean ja Suomen Liikunta ja Urheilu ry SLU:n, merkittävimpien lajiliittojen ja lääketieteen asiantuntijoiden kanssa. Yhteensä Sporttiturva-vakuutuksia on noin 500 000.

Syksystä 2007 OP-bonusasiakkaat voivat käyttää bonuksiaan myös Pohjolan tuotteiden maksamiseen. Lisäksi he saavat vakuutusmaksuihinsa 3 %:n lisälennuksen 7 %:n keskitämisälennuksen lisäksi.

### **Yritys- ja yhteisöasiakkaat**

Pohjola säilytti vahvan asemansa yritysten ja julkisyhteisöjen vakuuttajana vuonna 2006. Olemme arviomme mukaan edelleen markkinajohtaja lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa (markkinaosuus 34 % vuonna 2005) ja johtava vakuuttaja myös erityisosaamista vaativissa asiakassegmenteissä kuten suuryritysten vakuuttajana. Vakuutusmaksutuottojen kasvulle asetettu tavoite ylitettiin selvästi. Vakuutusmaksutuotot ilman poikkeuseriä olivat 434 miljoonaa euroa (417) ja kasvu 4,3 %.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksutuotot laskivat odotetusti tariffialennusten takia. Lisäksi suurilla asiakkailla tapahtui merkittävästi vähemmän tapaturmia kuin vuonna 2005, mikä laski tämän asiakasryhmän lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksutuottojen määrää. Kasvu muussa yritysvakuuttamisessa oli odotettua nopeampaa, erityisesti yritysten liikenne- ja autovakuutuksessa.

Merkittävimmät vakuutukset yritys- ja yhteisöasiakkaille ovat: lakisääteinen tapaturmavakuutus, omaisuus-, keskeytys- ja vastuu-, moottoriajoneuvo-, kuljetus- ja aluskasko- sekä takaus- ja rakennusvirhevakuutukset. Riskienhallinnan palvelut käsittävät menetelmiä ja koulutusta riskien kartoittamisessa, arvioinnissa ja hallinnassa.

*Kohtaan erilaisia ihmisiä, joille yhteistä on tarve tietää oman asiansa etenemisestä. Vahinkotarkastajan pitää pystyä tekemään oikeudenmukaisia ratkaisuja nopeasti.*

Timo Impinen  
Autovahinkotarkastaja  
A-Vakuutus, Pohjola

Ammattiliikenteen vakuuttamiseen on erikoistunut A-Vakuutus, jonka asiakkaita ovat tavara- ja henkilöliikenne sekä maanrakennus- ja koneyritykset. Vakuutusten lisäksi A-Vakuutus tarjoaa asiakkailleen myös Aateli-riskienhallintapalvelun sekä muut laajat asiantuntijapalvelut työturvallisuuteen, kuljetusriskien ennaltaehkäisyyn ja yritysturvallisuussuunnitteluun liittyen.

Pohjola panosti voimakkaasti yritysliiketoiminnan tietojärjestelmien kehittämiseen, joten prosessien arvioidaan virtaviivaistuvan lähivuosina. Myös yritysten käyttöön tarkoitettu e-palvelu uudistettiin.

Myös maatalo- ja metsävakuutukset uusittiin vastaamaan paremmin tavoitteitamme näissä asiakasryhmissä. Pitkällä aikavälillä tavoitteeksi linjattiin vahvistaa merkittävästi Pohjolan asemaa maatalo- ja metsävakuuttajana, ja tällä alueella aloitettiin henkilöstön ja uusien asiamiesten koulutus.

Pohjola ja osuuspankit aloittivat vuoden aikana yhteisten pankki- ja vakuutus tuotteiden ja -palveluiden kehittämisen. Ensimmäisenä valmistui rahoitus- ja vakuutus paketti Kohdeturva, joka on suunnattu kuljetus-, koneurakointi- tai maarakennusyrityksille.

### **Palveluverkko**

Asiakkaita palveleva verkosto koostuu Pohjolan ja A-Vakuutuksen konttoreista, valtakunnallisesta 0303 0303 -puhelinpalvelusta, verkkopalvelusta, yhteistyökumppaneista ja asiamiehistä.

Pohjolan ja osuuspankkien yhteiskonttoreissa asiakkaat saavat vakuutusturvan ja pankkipalvelut saman katon alta. Pohjolan verkosto on osuuspankkiyhteistyön myötä kasvanut selvästi: Pohjolalla oli vuodenvaihteessa toimipaikka tai asiamies piste yhteisissä tiloissa 175 osuuspankin konttorissa, ja lisäksi Pohjolan ja A-Vakuutuksen erilliskonttoreita oli 29 (109 vuoden 2005 lopussa). Tavoitteena on kasvattaa yhteistä palvelua tarjoavien konttorien määrä noin 250:een vuoden 2007 aikana. Lisäksi Pohjolan asiamiespalveluita on saatavilla 26 pankkikonttorissa erikseen sovittaessa.

Vahinkovakuutuksessa oli vuoden 2006 lopussa yhteensä 2 154 työntekijää, mikä on noin 75 % OKOn työntekijämäärästä. Pohjolan asiamiesverkosto on lisäksi kasvanut: myyntiasiamiehiä oli vuoden 2006 lopussa 170 (110). OP-yhteistyön tiivistämiseksi Pohjola otti lokakuussa 2006 käyttöön uuden kenttäorganisaation. Se koostuu kuudesta alueesta, jotka vastaavat pääosin OP-liittojen rajoja. Kenttäorganisaatio vastaa sekä yksityis- että yritysliiketoimintojen vahinkovakuutusten myynnistä ja asiakaspalvelusta.

Kansainvälisillä markkinoilla toimivien yritysasiakkaiden vakuutuspalveluissa Pohjolan yhteistyökumppanina ulkomaisten kohteiden vakuuttamisessa on maailmanlaajuinen vakuutusyhtiö Royal & SunAlliance.

### **Korvauspalvelu**

Pohjolaan ilmoitettiin vuoden aikana 321 000 uutta vahinkoa. Puhelin- ja verkkopalvelun kautta ilmoitettujen vahinkojen osuus kasvoi merkittävästi ja oli noin kolmannes kaikista vahingoista.

Kumppanuussopimusten avulla Pohjola on parantanut korvaustoimen palvelujen tasalaatuisuutta ja nopeutta sekä kustannusrakennetta. Kumppanuussopimuksia on tehty mm. terveydenhuoltoalan palveluja tarjoavien yritysten, auto- korjaamojen, rakennuskorjauspalveluiden ja kodinkoneliikkeiden kanssa.

Vahinkoilmoituksista 95 % johtaa myönteiseen korvauspäätökseen. Pohjolan asiakkailla on myös mahdollisuus saattaa kielteinen korvauspäätös korvausosastosta riippumattomien asiakasasiamiesten käsiteltäväksi. Vuonna 2006 kolmen korvausasiemiehen käsiteltäväksi tuli 886 oikaisupyyntöä.

## Vahinkovakuutustoiminnan tulos

	2006				2006	2005*
	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12	1-12
<b>Tuloslaskelma, milj. €</b>						
Vakuutusmaksutuotot	187	200	196	204	788	744
Korvauskulut	129	129	141	137	536	490
Korvausten hoitokulut	10	11	10	12	44	42
Liikekulut	45	43	39	45	172	155
Poistot /oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	7	6	6	6	25	0
<b>Vakuutustekninen kate</b>	<b>-4</b>	<b>11</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>10</b>	<b>57</b>
Sijoitustoiminnan nettotuotot	36	28	23	28	115	151
Muut tuotot ja kulut	1	-4	1	0	-2	14
<b>Liikevoitto</b>	<b>33</b>	<b>35</b>	<b>24</b>	<b>32</b>	<b>124</b>	<b>223</b>
Diskonttauksen purkautuminen	9	9	9	9	36	37
Rahoituskulut	1	2	3	2	8	0
Tulos ennen veroja	23	24	11	20	78	184
Käyvän arvon rahaston muutos	-5	-38	46	14	17	53
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	18	-14	58	34	96	236

## Avainlukuja, %

Operatiivinen oman pääoman tuotto	20,9	
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin		24,0
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	95,4	92,3
Sijoitustoiminnan tuotto	5,2	8,5
	31.12.	31.12.

## Volyymitietoja, milj.€

Velat vakuutus sopimuksista		
Diskontattu vastuovelka	1 223	1 172
Muu vastuovelka	746	711
Sijoituskanta		
Joukkovelkakirjat	1 752	1 697
Rahamarkkinasijoitukset	22	195
Osakkeet	447	406
Sijoituskiinteistöt	56	55
Vaihtoehtoiset sijoitukset	87	65

## Henkilömäärä

2 154 2 063

\* Pohjola-konsernin vahinkovakuutus ennen yhdistelyä OKO-konserniin.

Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 5,9 % 788 miljoonaan euroon (744) erityisesti viimeisen neljänneksen aikana toteutuneen voimakkaan auto- ja liikennevakuutuskannan kasvun ansiosta.

Kotimaisessa vahinkovakuutusliikkeessä maksutuotot kasvoivat 3,3 % 721 miljoonaan euroon (698). Baltian maksutuotot kasvoivat 53,3 % 47 miljoonaan euroon (31) ja muun ulkomaisen vakuutusliikkeen maksutuotot nousivat 21 miljoonaan euroon (16).

#### ***Korvauskulut ja liikekulut***

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 95,4 % (92,3), josta vahinkojen osuus oli 67,2 prosenttiyksikköä (65,1) ja liikekulujen sekä korvausten hoitokulujen osuus eli niin kutsuttu toimintakulusuhde 28,2 prosenttiyksikköä (27,2).

Korvauskulut (pl. korvausten hoitokulut) kasvoivat 536 miljoonaan euroon (490). Liikekulut olivat 172 miljoonaa euroa (155) ja korvausten hoitokulut 44 miljoonaa euroa (41). Myynti- ja markkinointipanostukset, uusien perusjärjestelmien käyttöönotto ja Baltian liiketoiminnan kasvu lisäsivät kustannuksia. Liikekuluihin sisältyy integraatioon liittyviä kustannuksia 2,5 miljoonaa euroa (2,9).

#### ***Sijoitustoiminta***

Vahinkovakuutuksen sijoitusten käypä arvo oli joulukuun lopussa 2,4 miljardia euroa (2,4). Tästä osakkeiden osuus oli 18 % (16).

Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 5,2 %. Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 115 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin olivat 133 miljoonaa euroa.

# RISKIASEMA



KO-konsernin toiminnan merkittävimmät riskit ovat Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan luottoriski ja korko-, valuutta-, osake- ja likviditeettiriskit sekä Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit. Strategiset ja operatiiviset riskit, kuten muutokset taloudellisessa tilanteessa, kilpailutilanteessa tai asiakaskäyttäytymisessä, liittyvät olennaisesti molempiin liiketoimintoihin.

## Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasema

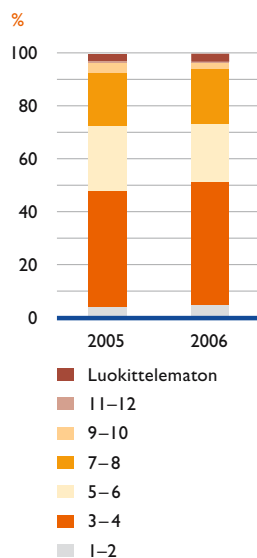
### *Luottoriskiasema vakaa vastuiden voimakkaasta kasvusta huolimatta*

Luottoriskitarkastelussa seurataan kokonaisvastuiden määrän ja asiakkaiden luottokelpoisuuden kehitystä. Kokonaisvastuu tarkoittaa luottoriskille alttiiden saamisten ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää. Kokonaisvastuu sisältää sekä koron että pääoman, josta on vähennetty saamiskohtaiset arvonalentumiset.

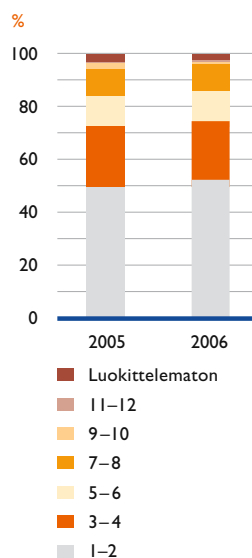
Kokonaisvastuiden 26 %:n kasvusta huolimatta luottoriskiasema pysyi yhä vakaana. Luottokelpoisuusluokitukset parantivat sekä kokonaisvastuiden että yritysvastuiden osalta. Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli rating-luokkien 1–4 osuus kokonaisvastuista, pois lukien yksityisasiakkaat, oli 75 % (72), luokkien 11–12 osuus oli 0,3 % (0,4) ja luokittelemattomia vastuita oli 3 % (3).

Yritysvastuut kasvoivat vuoden aikana 2,0 miljardia euroa eli 23 % ja kasvu hajaantui useille eri toimialoille. Investointitason yritysten vastuuden osuus yritys vastuista oli 51 % eli runsaat kolme prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Heikoimpien rating-luokkien vastuut laskivat merkittävästi luottokelpoisuusluokitusten nousun sekä vastuuden poismaksujen seurauksena. Kahden heikomman rating-luokan vastuut olivat 64 miljoonaa euroa (80) eli 0,6 % (0,9) yritys vastuista.

Pankki- ja sijoituspalvelut:  
Yritysvastuut rating-luokittain



Pankki- ja sijoituspalvelut: Kokonaisvastuiden  
rating-jakauma, pl. yksityisasiakkaat



### Ongelmasaamisten sekä luotto- ja takaustappioiden määrät edelleen alhaiset

Erääntyneiden maksuerien määrä kasvoi 13 miljoonaa euroa 23 miljoonaan euroon, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli edelleen alhainen eli 0,2 % (0,1). Ongelmasaamiset eli järjestämättömät, nollakorkoiset ja alihintaiset saamiset laskivat 1 miljoona euroa 20 miljoonaan euroon. Ongelmasaamisten osuus luotto- ja takauskannasta oli yhä alhainen eli 0,2 % (0,3).

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 7 miljoonaa euroa (9). Luottotappiopalautusten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 6 miljoonaa euroa (6). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli 1 miljoona euroa (3).

Vuonna 2007 luottotappioiden ja arvonalentumisten määrän ennakoidaan yhä pysyvän vähäisenä suhteessa luotto- ja takauskantaan, mikäli toimintaympäristössä tai asiakkaiden taloudellisessa tilanteessa ei tapahdu odottamattomia muutoksia. Arvio perustuu ongelmasaamisten vähäiseen määrään sekä kokonaisvastuiden maltilliseen luottoriskitasoon.

### Markkinariskit maltillisella tasolla

Markkinariskien osuus riskipainotetuista eristä oli vuoden vaihteessa 9 % (8). Johdannaisliiketoiminta kasvoi vuoden aikana merkittävästi lähinnä koronvaihtosopimusten ja korko-optioiden sekä valuuttatermiinien lisääntyneen asiakaskysynnän seurauksena. Johdannaisliiketoiminnan kasvusta huolimatta markkinariskit (korko-, valuutta-, osake- ja kiinteistö-riskit) pysyivät maltillisilla tasoilla.

Osake- ja pääomasijoitusrahastojen sekä kiinteistöomistuksiin sitoutuneen pääoman määrä pienennettiin edelleen. Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo oli vuoden lopussa 52 miljoonaa euroa (80). Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli 38 miljoonaa euroa (48), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 3 (4) miljoonaa euroa. Tämän lisäksi kiinteistösijoitusyhtiöomistuksia oli 14 miljoonaa euroa (20).

### Pitkäaikaisen varainhankinnan osuutta kasvatettiin

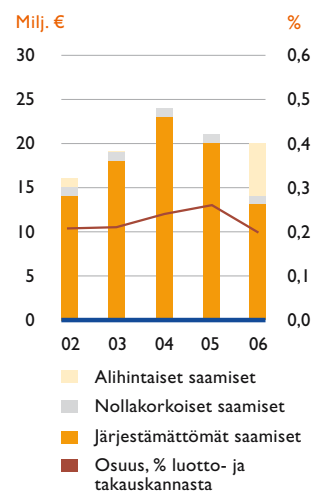
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan taseen 4,0 miljardin euron kasvu 20,5 miljardiin euroon rahoitettiin yleiseen liikkeeseen lasketuilla velkakirjoilla. Pitkäaikaisen varainhankinnan osuutta kasvatettiin laskemalla liikkeelle 4,2 miljardin euron arvosta joukkovelkakirjalainoja, joista suurin osa 3–5 vuoden maturiteetteihin.

Maksuvalmiusreserviin luettavia saamisista oli vuoden lopussa 5 684 miljoonaa euroa (4 115), josta 400 miljoonaa euroa (1 400) oli Suomen Pankilta otetun maksuvalmiusluoton vakuutena.

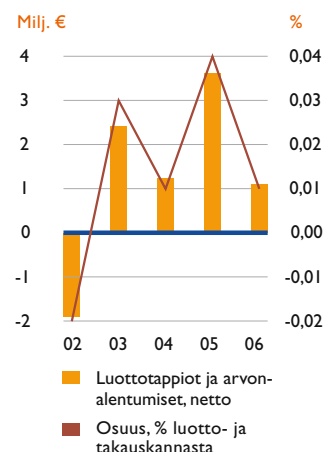
### Operatiivisten riskien tulosvaikutus hyvin vähäinen

Operatiivisten riskien tulosta heikentävä vaikutus oli 0,2 miljoonaa euroa (0,2).

### Ongelmasaamiset



### Luottotappiot ja arvonalentumiset





### **Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema**

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma oli vuoden lopussa 592 miljoonaa euroa (836) eli suhteessa maksutuottoihin 75 % (112). Vakavaraisuus tuotiin konsernin sisäisten osinjonjakopäätösten myötä lähemmäs 70 %:n tavoitetasoa.

### **Vakuutusriskiasema**

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus vaihtelevat vuosittain. Vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta suurvahinkojen korvausmeno selittää merkittävän osuuden. Vuoden 2006 aikana sattui 11 (7) yli 2 miljoonan euron suurvahinkoa, joiden nettokorvausmeno oli yhteensä 35 miljoonaa euroa (31). Suurten ja keskisuurten vahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno oli 80 miljoonaa euroa eli 18 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2005.

Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus on hoidettu keskitetysti. Riskikohtaisten jälleenvakuutusten omalla vastuulla oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa ja katastrofijälleenvakuutuksen 7,5 miljoonaa euroa. Vuodelle 2007 katastrofijälleenvakuutuksen omapidätysrajaa pienennettiin 5 miljoonaan euroon ja kapasiteettia nostettiin 80 miljoonasta 100 miljoonaan euroon.

*Riskienhallinta on kuin luotsi, joka navigoi laivan päämäärään matalikot välttäen. Onnistunut riskienhallinta edellyttää toimintaympäristön tuntemusta, tilanteiden ennakointia ja nopeaa reagointia muutoksiin.*

Arto Korkama  
Luottoriskijohtaja  
OKO, Talous ja riskienhallinta



Vahinkovakuutuksen vastuuvelasta suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa arvioitu kuolevuus. Yhden vuoden keskimääräisen eliniän pidentymisen vaikutus eläke-  
muotoisen vastuuvelan kokonaismäärään oli vuoden lopussa 28 miljoonaa euroa (27) ja  
vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen 4 prosenttiyksikköä (3) heikentävä.

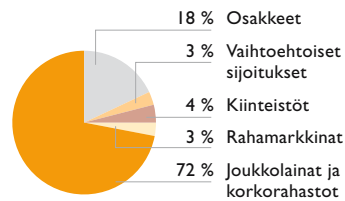
Eläkemuotoinen vastuuvelka oli 1 205 miljoonaa euroa (1 172). Se on diskontattu käyt-  
tään 3,3 %:n korkoa ja sen duraatio on 12 vuotta (11). Muuta vastuuvelkaa oli 682 mil-  
joonaa euroa (639). Se on diskonttaamatonta ja sen duraatio on 2,0 vuotta (1,7).

#### **Sijoitusallokaatiossa ei merkittäviä muutoksia**

Vahinkovakuutuksen sijoituskanta oli vuoden lopussa 2 490 miljoonaa euroa (2 562).  
Sijoituskanta sisältää sekä vastuuvelan että vakavaraisuuspääoman katteena olevat sijoit-  
ukset. Suurin omaisuuslaji oli joukkolainat, joiden osuus sijoitussalkusta oli 72 % (70).  
Osakkeiden osuus nousi kaksi prosenttiyksikköä 18 %:iin.

Sijoitussalkun tuotto oli 5,2 % (8,5). Se vastasi pitkän aikavälin tuotto-odotusta. Vahinko-  
vakuutuksen joukkolainasalkku pysyi luottoriskiltään suhteellisen konservatiivisena. Kor-  
kosalkun keskimääräinen luottoluokitus oli S&P:n luokituksen mukaan AA eli sama kuin  
vuotta aiemmin. Korkosalkun keskimääräinen duraatio oli 4,8 vuotta (4,8). Avoin valuut-  
tapaositio oli 31 miljoonaa euroa (54) eli runsas 1 % sijoituskannasta.

Vahinkovakuutuksen  
sijoituskannan allokaatio



# HENKILÖSTÖ

## **OKO-konsernille yhteinen henkilöstöpolitiikka**

OKO-konsernin henkilöstöpolitiikan tarkoituksena on tukea liiketoimintaa ja ohjata henkilöstöjohtamista ja kehittämistä. Henkilöstöpolitiikan perustana ovat konsernin strategiset henkilöstölinjaukset sekä visio, missio ja arvot.

Henkilöstöpolitiikan tavoitteena on, että

- konsernissa työskentelee motivoitunut, hyvinvoiva, osaava ja yhteisiin tavoitteisiin sitoutunut henkilöstö
- konserni on kannustava ja monien mahdollisuuksien edistyksellinen työpaikka.

Henkilöstöpolitiikassa korostetaan ennakoivaa henkilöstösuunnittelua, jonka avulla varmistetaan oikea osaaminen ja muutostilanteiden hallinta kaikissa tilanteissa. Lähivuosina toimihenkilöitä jää yhä enemmän eläkkeelle, mihin varaudutaan järjestelmällisesti. Hyvän työnantajakuvan vaaliminen on ratkaisevan tärkeää, jotta OKO-konserni pysyy haluttuna työpaikkana.

Henkilöstön osaamisesta pidetään huolta monipuolisella kehitystoiminnalla. Tässä avainasemassa ovat liiketoimintalähtöisyys ja monipuolisuus. Myös palkitsemisjärjestelmiä kehitetään, jotta ne kannustaisivat hyvin työsuorituksiin. Hyvän työilmapiirin merkitys korostuu, joten työilmapiiriä tutkitaan säännöllisesti työyhteisöjen kehittämisen tueksi.

## **Henkilöstön haasteena Pohjola-kaupan tuomat muutokset**

OKO-konsernissa työskenteli vuoden 2006 lopussa 2 918 henkilöä (3 254). Henkilöstön osalta vuoden 2006 suuret haasteet liittyivät Pohjola-kaupan jälkeiseen toiminnan uudelleenorganisointiin ja yhtiöjärjestelyihin. Valtaosa Pohjolan asiakastoimipisteistä siirrettiin osuuspankkien konttoreihin. Pohjolan henkivakuutus-, rahasto- ja omaisuudenhoito- sekä konsernitoiminnot yhdistettiin suunnitellusti osaksi Osuuspankkikeskuksen ja OKOn toimintoja. Uudelleenorganisointiin ja yhtiöjärjestelyihin liittyvät yhteistoimintaneuvottelut käytiin kevään aikana. Yhdistymisessä noudatettiin julkilauttuvia periaatteita: avoimuus, toisen kunnioittaminen, tasa-arvoisuus, parhaiden käytäntöjen soveltaminen, parhaan osaamisen käyttöönotto sekä yhteinen tahtotila. Yhdistymistä tuettiin muutosvalmennuksilla.

OKO-konsernin henkilöstö on varsin kokenutta, sillä keskimääräinen palvelusaika on 15 vuotta. Keski-ikä on 43 vuotta. Konsernissa arvostetaan ja tuetaan monin tavoin sitoutumista pidemmän aikavälin työskentelyyn, koska se nähdään yhdeksi menestystekijäksi ja merkittäväksi asiakastyytyväisyyttä lisääväksi tekijäksi.

Vuoden 2006 aikana palkattiin 380 uutta henkilöä. Valtaosa uudesta vakinaisesta henkilöstöstä sijoittui vaativiin asi-  
antuntijatehtäviin. Myös määräaikaista henkilöstöä tarvittiin erilaisten sijaisuuksien hoitoon ja projekteihin. Kesälomien aikana OKO-konsernissa työskenteli lisäksi runsaat 200 kesäharjoittelijaa.

## **Valmennusohjelmat kouluttavat uusia ammattilaisia**

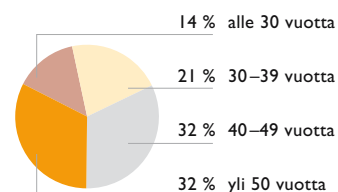
Vuoden 2006 lopulla käynnistyi haku uusiin valmennusohjelmiin, OKO-Asiantuntijavalmennus on noin vuoden kestävä valmennusohjelma, jossa koulutetaan asiantuntijoita OKOn Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan. Pohjolan myyntipäällikkövalmennus puolestaan kouluttaa vahinkovakuutuksen ammattilaisia. Valmennuksilla pyritään lisäämään osaajien ja asiantuntijoiden rekrytointia ja varmistamaan huippuosaamista myös tulevaisuudessa.

Tasa-arvon toteuttaminen on osa vastuullista henkilöstöpolitiikkaa. Tasa-arvosuunnitelmien toteutumista seurataan vuosittain ja niistä raportoidaan johdolle ja henkilöstölle.

Osaamista kehitetään pitkäjänteisesti ja strategialähtöisesti. Keskeisiä keinoja ovat työssä oppiminen, tehtäväkierto sekä erilaiset valmennukset ja koulutusohjelmat.

Kehityskeskusteluissa jokaisen henkilön kanssa arvioidaan osaamisen kehittämistarpeet ja sovitaan tavoista, joilla osaamista kartutetaan. Osaamisen kehittämisen painopisteitä ovat liiketoiminnan edellyttämän korkean ammattitaidon ylläpitäminen, asiakkuuden hoito sekä asiantuntijuus ja johtajuus. Henkilöstölle järjestettiin liiketoimintojen yhdentymisen tueksi perehdytystilaisuuksia pankki- ja vahinkovakuutusliiketoimintaan. Koulutukseen (ilman palkkakuluja) käytettiin 2,4 miljoonaa euroa, joka vastaa 1,7 % palkkasummasta.

OKO-konsernin henkilöstön ikärakenne 2006



### Henkilöstötutkimusten tulokset myönteisiä

Työyhteisöjen, toimihenkilöiden ja esimiesten hyvinvointia tuetaan erilaisten kehittämis-, valmennus- ja kuntoutusohjelmien sekä virketilaisuuksien avulla. Niiden tavoitteena on antaa uusia näkökulmia ja eväitä työn ja toimintatapojen muutosten hallintaan. Pohjolan konsernitoimintojen yhdentymistä Osuuspankkikeskukseen ja OKOon sekä Pohjolan henkilöstön siirtymistä yhteiskonttoreihin osuuspankkien kanssa tuettiin muutosvalmennuksella.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa toteutettiin henkilöstötutkimus, jonka vastausprosentti oli 69. Henkilöstön tyytyväisyys oli hyvällä tasolla. Eniten kiitosta saivat työn sisältö ja lähityöyhteisö. Sisäinen tiedonkulku arvioitiin toimivaksi ja yrityskuvaa pidettiin vahvana. Yhdentymiseen liittyvien organisaatiomuutosten myötä kehittämistarpeita nähtiin työnjaon selkeydessä ja töiden organisoinnissa.

Vahinkovakuutustoiminnassa tehtiin oma henkilöstötutkimus, johon vastasi 79 % henkilöstöstä. Henkilöstö oli tyytyväisintä oman työn sisältöön, kannustavuuteen ja esimiestyöhön. Työilmapiiri ja yhteishenki parantuivat edellisestä vuodesta. Yhdentyvän OP-ryhmän menestykseen uskottiin vahvasti, joskin yhdentymisprosessin eteneminen herätti henkilökunnassa epävarmuutta.

### Palkitseminen osa johtamisjärjestelmää

Palkitseminen on OKO-konsernissa osa johtamisjärjestelmää, jolla henkilöstöä kannustetaan erinomaisiin työsuorituksiin ja palkitaan niistä. Konsernin palkitsemistapoja yhtenäistettiin vuoden 2006 aikana, ja yhtenäinen kannustejärjestelmä tuli voimaan vuoden 2007 alusta.

Pitkän ja lyhyen aikavälin kannustejärjestelmät muodostavat OKO-konsernissa kokonaisuuden, jonka piiriin kuuluu pääosa henkilöstöstä. Pitkän aikavälin kannustejärjestelmänä toimii henkilöstörahasto. Myös Vahinkovakuutustoiminnassa työskentelevät tulivat rahaston piiriin vuoden 2007 alussa. Henkilöstörahaston tavoitteet perustuvat strategiaan tavoitteisiin ja mittarit ovat kaikille yhteisiä. Myös johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmässä sovelletaan samoja mittareita.

Lyhyen aikavälin kannustejärjestelmän tavoitteet perustuvat vuosisuunnitelmista johdettuihin tavoitteisiin. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa sekä Talous ja riskienhallinnassa lyhyen aikavälin kannustejärjestelmän painopiste oli henkilökohtaisessa suorituksessa. Vahinkovakuutustoiminnassa työskentelevien tulospalkkion määräytymisperusteina olivat yhtiökohtainen, yksikkökohtainen ja henkilökohtainen tulos.

Pääomamarkkinatoiminnassa ja varainhoidossa käytössä olevat erillisjärjestelmät on suunniteltu vastaamaan kyseisten liiketoiminta-alueiden erityispiirteitä ja tukemaan niiden tavoitteiden saavuttamista.

Vuonna 2006 maksettiin vuoden 2005 tuloksen perusteella tulospalkkioina noin 12,9 miljoonaa euroa 3 023 henkilölle eli 89 %:lle henkilöstöstä. Määrä oli noin 8 % palkkasummasta. Vuoden 2006 tuloksesta siirretään voittopalkkiona henkilöstörahastoon arviolta 643 000 euroa.

# YHTEISKUNTAVASTUU

Vastuu ympäröivästä yhteiskunnasta kuuluu olennaisesti OKO-konsernin toimintaan. Vastuullisuuden lähtökohtana ovat konsernin arvot.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta on keskeisessä asemassa yhteiskunnan ja asiakkaiden taloudellisten toimintaedellytysten luomisessa. Vahinkovakuutustoiminta tarjoaa puolestaan keinoja riskeiltä suojautumiseen ja siten asiakkaan taloudellisen aseman turvaamiseen. Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa sekä vahinkovakuutustoimintaa säätelevät sekä lait että toimialojen sisäiset toimintaperiaatteet.

Yhteiskuntavastuuta kehitetään osana OKOn päivittäistä työtä. Yhtiö osallistuu OP-ryhmän yhteiskuntavastuun johtoryhmän toimintaan. Siihen kuuluu edustajia OPK:sta, OKO-konsernista ja osuuspankeista.

OP-ryhmä toimii yhteistyössä useiden yhteiskuntavastuun alalla toimivien järjestöjen kanssa ja on Finnish Business & Society ry:n jäsen. OP-ryhmällä on oma tarkastustoiminto, joka valvoo ryhmään kuuluvien pankkien ja muiden yritysten toimintaa. Vastuullisuus otetaan huomioon muun tarkastustoiminnan osana.

OKOn yhteiskuntavastuun seuranta tapahtuu osana OP-ryhmän yhteiskuntavastuuraportointia. OP-ryhmä raportoi yhteiskuntavastuun toimenpiteistä ja toteutumisesta vuosittain erillisessä yhteiskuntavastuuraportissa. Tavoitteena on kansainvälisen GRI-ohjeiston (Global Reporting Initiative) mukainen raportointi.

## **Taloudellinen vastuu**

Taloudellinen vastuu on finanssitoiminnan keskeinen osa. Taloudelliseen vastuuseen liittyviä asioita on perinteisesti kuvattu OKOn tilinpäätöksissä ja vuosikertomuksissa laajasti. Myös yhteiskuntavastuun johtoryhmä seuraa tarvittaessa toiminnan taloudellista vastuullisuutta.

## **Ympäristövastuu**

OKOn ympäristövastuu käsittää ympäristönäkökohtien huomioon ottamisen omissa työskentelytavoissa ja palveluissa sekä yhteistyökumppanien valinnassa. Finanssialan keskeiset ympäristövastuukysymykset liittyvät välilliseen vastuuseen asiakkaiden toiminnan ympäristövaikutuksista. Ympäristövastuussa korostuu yritysasiakkaiden investointihankkeisiin liittyvä rahoitus: Teolliset investoinnit aiheuttavat usein ympäristövaikutuksia. Toisaalta ne tarjoavat myös mahdollisuuksia prosessien ympäristöystävällisyyden parantamiseen. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta arvioi yritysasiakkaiden toiminnan ympäristöriskejä ja vastuullisuutta osana asiakkaan muuta riskikartoitusta.

Vuonna 2006 yritysasiakkaille tarjottiin e-laskupalvelua, jonka avulla yritykset voivat tehostaa laskutustaan ja pienentää huomattavasti lähetettyihin laskuihin liittyvää paperinkulutusta ja postitusta.

Vahinkovakuutustoiminnassa asiakkaiden ympäristöriskejä ja toiminnan vastuullisuutta tarkastellaan osana asiakkaan kokonaisarviointia. Tietyillä toimialoilla vakuutus sopimusten tekemisessä noudatetaan kuitenkin erityistä varovaisuutta ja huolellista hyväksymisprosessia toimialaan liittyvien ympäristörisrien vuoksi. Tällaisia toimialoja ovat esimerkiksi kierrätys- ja jätteenkäsittelytoiminnot.

Pohjola tarjoaa asiakkailleen lakisääteistä ympäristövastuuvakuutusta yhteistyössä muiden vakuutusyhtiöiden kanssa. Vakuutuksella vakuutetaan laissa määritettyjen toimialojen yrityksiä pitkäaikaisen, hitaasti aiheutetun ympäristövahingon varalta. Kaikille yrityksille tarjotaan vapaaehtoisia vastuuvakuutuksia, joista voidaan korvata äkillisesti aiheutuneita ja lyhyellä aikavälillä todettavia ympäristövahinkoja.



Vakuutusasiakkaille korvattuja vaurioituneita tavaroita pyritään kierrättämään ja hyödyntämään. Pohjola on omistajana Vahinkopalvelu Oy:ssä, joka on vahinkotavaroiden pelastukseen ja kunnostukseen erikoistunut yritys. Vahinkopalvelu pyrkii myymään kunnostetut tavarat edelleen käytettäviksi, jolloin vahinkotavara saadaan kierrätettyä tehokkaasti.

Merkittävässä roolissa finanssitoimialan omista suorissa ympäristövaikutuksissa on asiakaslehtien ja asiakkaille postitettavien asiakirjojen paperi. Tällaista paperinkulutusta liittyy erityisesti Vahinkovakuutustoiminnan palveluihin ja asiakasviestintään.

### **Sosiaalinen vastuu**

Sosiaalinen vastuu koskee henkilöstöä, asiakkaita, hallintoa ja muita sidosryhmiä. Henkilöstötoimintaa ohjaavat vastuullisen henkilöstöjohtamisen periaatteet ja tasa-arvosuunnitelmat.

Pohjolalla on laaja palveluverkosto, jota kehitetään yhteistyössä osuuspankkien kanssa. Palveluverkoston kehittämisessä otetaan huomioon myös erityisryhmät, kuten vanhukset sekä näkö- ja liikuntarajoitteiset. Pankki- ja sijoituspalvelut on panostanut jo yli 10 vuotta monipuolisten verkkopalvelujen kehittämiseen. Myös Pohjolan verkkopalvelut on useana vuonna arvioitu toiminnallisuudeltaan Suomen parhaimmiston.

Pohjola antoi vuonna 2006 perinteisen joululahjoituksensa Näkövammaisten keskusliitolle. Tämän lisäksi Pohjola tuki Mannerheimin Lastensuojeluliittoa, jakoi vuosittaisen lääketieteen palkinnon yhdessä Suomi-yhtiön kanssa ja jatkoi Pohjolan nuoret lahjakkuudet -ohjelmaa sekä yhdessä Suomen Jääkiekkoliiton kanssa Pohjola-leiriä.

OKOn tukitoimintaan kuuluu myös OKOn Taidesäätiön toiminta. Taidesäätiö omistaa kokoelman arvokkaita jousisoittimia, joita lainataan lahjakkaille nuorille soittajille. Taidesäätiö tukee myös kuvataiteita hankkimalla pääosin nykytaiteilijoiden teoksia.

*Innostavinta työssäni on tavoittaa kulttuurierojen lomasta pankkivastapuolen edustaja ja löytää molemmille pankeille mielekäs palveluratkaisu. Palkitsevinta on nähdä, kun palvelu poikii hyvää yhteisille yritysasiakkaillemme.*

Eeva Niemistö

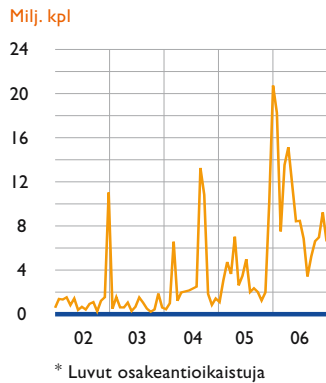
Aluepäällikkö

OKO, Keskuspankki ja varainhallinta

*OP-ryhmä on raportoinut yhteiskuntavastuustaan vuodesta 2003 lähtien. Myös vuodelta 2006 on julkaistu erillinen OP-ryhmän yhteiskuntavastuuraaportti, joka kuvaa osaltaan myös OKOn yhteiskuntavastuutoimintaa. Raportti on luettavissa Internet-osoitteessa [www.oko.fi](http://www.oko.fi).*

# OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

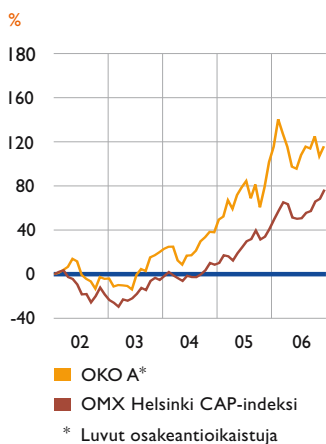
## A-sarjan osakkeen kuukausivaihto\*



## A-sarjan osakkeen keskihinta\*



## A-osakkeen ja Helsinki CAP-indeksin suhteellinen muutos



OKOn osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin. A-osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. K-osakkeita voivat sen sijaan omistaa vain OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt. Osake-sarjoilla on muitakin eroja: Yhtiökokouksessa A-osake oikeuttaa äänestämään yhdellä ja K-osake viidellä äänellä. Lisäksi A-osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin K-osakkeille maksettava osinko.

## Vuoden 1999 optio-ohjelma päättyi

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti vuonna 1999 koko silloisen konsernin henkilökuntaa koskevasta optio-ohjelmasta, joka päättyi lokakuun lopussa 2006. Optio-ohjelman tavoitteena oli toimia henkilöstön pitkän aikavälin kannustimena ja sitouttajana, kasvattaa OKOn omistaja-arvoa koko henkilöstön työn tuloksena sekä lisätä osakkeiden lukumäärää ja omaa pääomaa.

Optiolainaa tarjottiin OKO-konsernin, Osuuspankkikeskus Osk:n ja sen muiden tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön, OP-Eläkekassan ja OP-ryhmän Tutkimussäätiön henkilöstön ja OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Koroton 460 000 euron laina maksettiin takaisin lokakuussa 2002. Optio-oikeuksilla oli mahdollista merkitä OKOn A-osakkeita 1.10.2002–30.10.2006 välisenä aikana.

Optio-ohjelman aikana OKOn omistaja-arvo kasvoi tuntuvasti, joten ohjelma onnistui toivotulla tavalla tukemaan omistaja-arvoa kasvattavia toimenpiteitä. OKOn markkina-arvo kasvoi vuoden 1999 lopun 0,5 miljardista eurosta 2,6 miljardiin euroon lokakuun 2006 lopussa. Samanaikaisesti osinkoja maksettiin yhteensä 423 miljoonaa euroa, joten omistaja-arvon lisäys ilman vuonna 2005 toteutettua osakeantia oli yli 1,7 miljardia euroa. Osakkeiden oikaistu lukumäärä kasvoi 9,3 miljoonaa kappaletta ja oma pääoma yli 30 miljoonaa euroa.

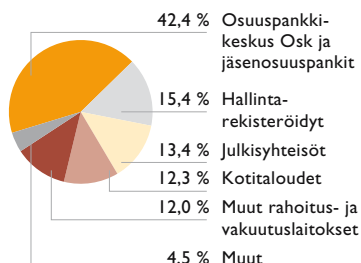
Vuoden 2006 aikana optioilla merkityistä A-osakkeista rekisteröitiin vajaat 2,2 miljoonaa osaketta. Kaikki edellä mainitut osakkeet oikeuttavat täyteen osinkoon vuodelta 2006. Osakkeen merkintähinta oli 4,6525 euroa 4.4.2006 asti ja sen jälkeen 4,0525 euroa. Kaupankäynti optioilla päättyi 23.10.2006 ja merkintäaika 30.10.2006.

## K-osakkeita muunnettiin A-osakkeiksi

OKOn yhtiöjärjestykseen sisältyvän muuntolausekkeen perusteella osuuspankit muunsivat 25 000 K-osaketta samaksi määräksi A-osakkeita. Osakemuunnoilla ei ollut vaikutusta osakepääomaan, jonka määrä kasvoi kertomusvuonna yhteensä 4 miljoonaa euroa 428 miljoonaan euroon.

Vuoden lopussa osakkeita oli yhteensä runsaat 203 miljoonaa kappaletta eli 2 miljoonaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. A-osakkeiden osuus kaikista osakkeista oli 78,4 %.

#### Osakeomistuksen jakauma



Tammikuussa 2007 K-sarjan osakkeita muunnettiin A-osakkeiksi 81 720 kappaletta.

OKOlla ei ollut vuoden lopussa omia osakkeita, eikä yhtiökokous ole antanut valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

#### Omistajakunnassa yhä enemmän yksityisijoittajia

OKOlla oli vuoden lopussa noin 32 200 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Määrä oli 2 500 suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Etenkin yksityisijoittajien kiinnostus OKOa kohtaan lisääntyi selvästi. Vuoden lopussa noin 30 500 yksityishenkilöä omisti OKOn osakkeita.

Suurin yksittäinen osakkeenomistaja oli OKOn emoyhteisö Osuuspankkikeskus Osk (OPK), jonka osuus kaikista osakkeista oli 29,9 % ja äänistä 56,7 %. Hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus A-osakkeista oli lähes yhtä suuri kuin vuotta aikaisemmin eli 19,7 %.

#### Osakevaihto kasvoi kolmanneksen

OKOn osakekurssi vahvistui vuodessa 7 %, samalla kun Helsingin Pörssin painorajoitettu indeksi (OMX Helsinki CAP) nousi 25 %. Vuoden lopussa OKOn osakkeen hinta oli 12,70 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 11,86 euroa. Vuoden ylin kurssi oli 14,91 euroa ja alin 11,10 euroa.

Osakkeiden kappalemääräinen vaihto kasvoi tuntuvasti. Noin 104 miljoonaa osaketta vaihtoi omistajaa vuoden aikana. Edellisenä vuonna vastaava määrä oli 79 miljoonaa.

A-osakekannan markkina-arvo nousi vuoden 2005 lopun 1 864 miljoonasta eurosta 2 032 miljoonaan euroon.

#### Suurimmat osakkeenomistajat

31.12.2006	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus Osk	29,9	56,7
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	10,4	5,6
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	10,2	5,5
Oulun Osuuspankki	1,3	1,8
OP-Eläkekassa	0,9	0,5
OP-Eläkesäätiö	0,9	0,5
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	0,5	0,3
Länsi-Suomen Osuuspankki	0,5	0,5
Turun Seudun Osuuspankki	0,4	0,4
Sijoitusrahasto OP-Suomi Arvo	0,2	0,2
Hallintarekisteröidyt osakkaat	15,4	8,2

#### A-sarjan suurimmat omistajat

31.12.2006	Osuus A-sarjan osakkeista, %
Osuuspankkikeskus Osk	14,0
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	13,2
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	13,1
OP-Eläkekassa	1,2
OP-Eläkesäätiö	1,1
Oulun Osuuspankki	1,0
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	0,7
Turun Seudun Osuuspankki	0,6
Sijoitusrahasto OP-Suomi Arvo	0,5
Etelä-Karjalan Osuuspankki	0,5
Hallintarekisteröidyt osakkaat	19,7

#### Tietoja OKOn osakesarjoista

31.12.2006	A-sarja	K-sarja
Osakkeita, kpl	159 369 548	43 981 352
Osuus osakkeista, %	78,4	21,6
Osuus äänistä, %	42,0	58,0
Kaupankäyntitunnus	OKOAS	

# HALLINTO JA JOHTAMINEN



OKO noudatti vuonna 2006 Helsingin Pörssin, Keskuskauppakamarin sekä Teollisuuden ja Työnantajain antamaa Corporate Governance -suositusta listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä. OKOn yhtiökokouksen ja hallituksen 30.3.2006 hyväksymä hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä poikkeaa kuitenkin konsernirakenteesta johtuvista syistä suosituksen kohdista 10 ja 12 (hallituksen jäsenten valinta ja toimikausi), kohdasta 17 (hallituksen jäsenten riippumattomuus), kohdasta 29 (tarkastusvaliokunnan jäsenten riippumattomuus) ja kohdasta 31 (nimitysvaliokunnan perustaminen).

Lisätietoja OKOn riskienhallintajärjestelmästä on tilinpäätöksessä, joka on luettavissa osoitteessa [www.oko.fi](http://www.oko.fi).

## Yhtiökokous

Merkittävimpiä yhtiökokouksessa käsiteltäviä asioita ovat: hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen sekä hallituksen jäsenten valinta (pl. hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja) ja palkkioista päättäminen, tilintarkastajan tai tilintarkastajien valinta ja palkkioista päättäminen, tilinpäätöksen hyväksyminen ja voitonjako sekä yhtiöjärjestyksen muuttaminen, osakepääoman korottaminen tai valtuutuksen antaminen siihen.

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Ylimääräinen yhtiökokous kutsutaan tarvittaessa koolle käsittelemään tiettyä yhtiökokoukselle tehtyä ehdotusta.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on sellaisella osakkeenomistajalla, joka on kymmenen päivää ennen yhtiökokousta merkittynä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon tai hallintarekisteröidyllä osakkeenomistajalla, joka on sanottuna päivänä merkitty tilapäisesti yhtiön osakasluetteloon, ja joka on ilmoittautunut yhtiökokoukseen yhtiökokouskutsussa mainitulla tavalla. Yhtiön yhtiöjärjestyksessä ei ole äänileikkureita.

## Hallitus ja sen valiokunnat

OKOn hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään viisi ja enintään kymmenen jäsentä. Hallituksen jäsenistä vähintään puolet tulee olla yhtiöjärjestyksen mukaan keskusyhteisön OPK:n johtokunnan jäseniä. Hallituksen puheenjohtajana toimii osuuspainkeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaan keskusyhteisön OPK:n johtokunnan puheenjohtaja. Hallituksen varapuheenjohtajana toimii yhtiöjärjestyksen mukaan OPK:n johtokunnan varapuheenjohtaja.

OKOlla ei ole Corporate Governance -suosituksen edellyttämää hallituksen nimitysvaliokuntaa. Hallituksen jäsenten valintaa koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle valmistelee emoyhteisö OPK. OPK:n, Suomi-yhtiön ja Ilmarisen välillä tehdyn sopimuksen mukaan hallituksen yhden jäsenen tulee olla sopimuksessa todetuin edellytyksin ensisijaisesti Suomi-yhtiön ja toissijaisesti Ilmarisen edustaja.

OKOn hallitus suoritti 30.3.2006 Corporate Governance -suosituksen mukaisen hallituksen jäsenten riippumattomuusarvioinnin suhteessa yhtiöön ja omistajiin. Arvioinnin perusteella yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista riippumattomia hallituksen jäseniä ovat Satu Lähteenmäki ja Tom von Weymarn.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallitus käsittelee yhtiön ja sen konsernin toiminnan kannalta laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat. Hallitus on vahvistanut 30.3.2006 kirjallisen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen tehtävät ja kokouskäytäntö.

Hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa yhtiötä ja sen konsernia ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja sen kaikkien osakkeenomistajien etua.



Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus

- päättää konsernistrategiasta ja vahvistaa liiketoimintastrategiat
- vahvistaa yhtiön ja sen konsernin toiminnassa noudatettavat arvot
- hyväksyy vuosittain liiketoimintasuunnitelman ja investointisuunnitelman sekä valvoo niiden ajankohtaisuutta ja toteuttamista
- päättää konsernin ja sen toimintojen keskeisestä organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- käsittelee ja hyväksyy konsernitilinpäätöksen ja osavuositarkastukset
- määrittelee yhtiön osinkopolitiikan ja tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen maksettavan osingon määrästä
- nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen ja päättää heidän palkkauksestaan ja toimisuhteen ehdoista
- päättää konsernin johtoryhmän jäsenten nimityksistä ja heidän palkkauksestaan
- vahvistaa periaatteet ja menettelytavat, joilla yhtiön ja sen konsernin johtamisesta vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan
- päättää konsernin johdon palkitsemisjärjestelmästä sekä muun henkilöstön palkitsemisjärjestelmien periaatteista
- päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä yksittäisistä investoinneista sekä yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä
- vahvistaa vuosittain konsernin riskienhallintastrategian, riskipolitiikat, sijoitussuunnitelman sekä merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet
- päättää konsernin pääomarakenteesta ja hyväksyy vuosittain konsernin varainhankintasuunnitelman
- vahvistaa sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet ja tarkastussuunnitelman
- vahvistaa keskeisiä toiminta-alueita koskevan jatkuvuussuunnitelman ja tietotekniikkastrategian
- vastaa muista hallitukselle osakeyhtiölaissa tai muualla säädetyistä tehtävistä.

Hallituksen kokous pidetään keskimäärin kerran kuukaudessa. Maalis–joulukuussa kokouksia oli 15, ja jäsenten keskimääräinen osallistuminen niihin oli 96 %. OKOn yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajalle maksettiin palkkiona 5 000 euroa kuukaudessa, hallituksen varapuheenjohtajalle 4 000 euroa ja hallituksen muille jäsenille 3 500 euroa kuukaudessa. Tämän lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 400 euroa kokoukselta.

Hallitus laatii itselleen vuosittain toimintasuunnitelman varsinaisten yhtiökokousten väliselle ajalle ja arvioi toimintaansa sekä työskentelytapojaan itsearviointina kerran vuodessa.

Hallitus asetti 30.3.2006 sen vastuulle kuuluvien tehtävien valmistelua varten tarkastusvaliokunnan, palkitsemisvaliokunnan ja riskienhallintavaliokunnan. Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan hallitus tekee päätökset valiokuntien valmistelun pohjalta. Valiokuntien tulee säännöllisesti raportoida toiminnastaan hallitukselle.

**Riskienhallintavaliokunnan** tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta varmistumaan, että yhtiöllä ja sen konsernilla on sen koko toiminnan kattava riittävä riskienhallintajärjestelmä

sekä huolehtimaan siitä, että yhtiö ja sen konserni eivät toiminnassaan ota niin suuria riskejä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa yhtiön vakavaraisuudelle tai konsolidoidulle vakavaraisuudelle tai yhtiön maksuvalmiudelle. Tehtävänsä toteuttamiseksi valiokunnan tehtävänä on muun muassa valvoa yhtiön ja sen konsernin riskienhallinnan periaatteiden ja muiden riskienhallintaa koskevien yleisohjeiden valmistelua ja noudattamista sekä yhtiön ja sen konsernin riskejä ja riskikeskittymiä sekä riskienhallinnan laatua ja kattavuutta ja seurata riskinottopolitiikkojen toteutumista, limiittien käyttöä ja tuloksen kehittymistä. Vuonna 2006 valiokunta kokoontui viisi kertaa.

**Tarkastusvaliokunnan** tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta varmistumaan, että yhtiöllä on sen koko toiminnan kattava riittävä sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtimaan siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Valiokunnan tehtävänä on myös seurata, että yhtiön toiminta ja sisäinen valvonta on järjestetty lakien, määräysten sekä hyvän johtamis- ja hallintojärjestelmän edellyttämällä tavalla sekä valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa. Vuonna 2006 valiokunta kokoontui neljä kertaa.

**Palkitsemisvaliokunta** avustaa hallitusta sille kuuluvan yhtiön ja sen konsernin ylimmän johdon työehtoihin ja palkkaukseen sekä johdon ja henkilöstön palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiin liittyvien asioiden hoidossa. Vuonna 2006 valiokunta kokoontui neljä kertaa.

### **Toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä**

OKOlla on toimitusjohtaja, joka hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja huolehtii siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvat konsernin liiketoiminnan johtaminen ja valvonta sekä hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelu ja hallituksen päätösten toimeenpano.

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen palvelussuhteensa ehdoista. Toimitusjohtaja Mikael Silvennoiselle maksettiin vuonna 2006 palkkaa 389 126 euroa, tulospalkkioita 94 796 euroa ja luontoisetuja 23 540 euroa eli yhteensä 507 462 euroa. Toimitusjohtaja on osallisena johdon osakepalkkiojärjestelmässä.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä ja samalla eroamisikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP-ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan toimitushteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta ja hänelle irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 12 kuukauden palkkaa.

Toimitusjohtajaa avustaa yhtiön operatiivisessa johtamisessa konsernin johtoryhmä. Se kokoontuu puheenjohtajan kutsusta viikoittain. Sen tehtävänä on toimia yhtiön toimitusjohtajan tukena yhtiön ja sen konserniin liittyvien strategisten kysymysten valmistelussa, konsernin toiminnan koordinoinnissa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden valmistelussa ja toimeenpanossa sekä sisäisen yhteistoiminnan ja tiedonkulun varmistamisessa.



### **Sisäinen valvonta ja sisäinen tarkastus**

OKOn hallitus vastaa riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä. Sisäistä valvontaa toteuttavat yrityksessä ylin ja toimiva johto.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta ja johtoa toiminnan ohjauksessa ja valvonnassa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa tarkastusta. Sisäinen tarkastus on organisoitu konsernitasolla OKOn emoyhteisön OPK:n sisäisen tarkastuksen yksiköksi, jota johtaa sisäisen tarkastuksen johtaja.

OKOn lakimääräiseen julkiseen sisäpiiriin luetaan arvopaperimarkkinalain mukaan yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, tilintarkastajat, mukaan lukien tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja, sekä OKO-konsernin johtoryhmän jäsenet. Luettelo yhtiön lakimääräisistä sisäpiiriläisistä sekä heidän lähipiirinsä osake- ym. omistuksista on nähtävillä yhtiön Internet-sivuilla.

Yrityskohtaiseen ei-julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvien henkilöiden kokonaismäärä oli vuoden 2006 lopussa yhteensä 306 henkilöä.

Yhtiössä on käytössä erityinen kaupankäyntirajoitus, jonka mukaan sisäpiiriläisten kaupankäynti yhtiön osakkeilla tai niihin oikeuttavilla arvopapereilla ei ole sallittua 45 päivän aikana ennen tilinpäätöstiedotteen ja 30 päivän aikana ennen osavuosikatsauksen julkistamista. Sisäpiiriläiset eivät ole myöskään oikeutettuja käymään yhden kuukauden aikana vastakkaisia kauppia yhtiön osakkeilla tai niihin oikeuttavilla arvopapereilla.

OKOn sisäpiirirekisteriä ylläpitää OPK:n Lakipalvelut-osasto. Yhtiön sisäpiirirekisteri on nähtävissä osaston tiloissa osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, Helsinki. Osasto valvoo myös sisäpiiriohjeen noudattamista pysyvän sisäpiiriin kaupankäyntiä koskevilla tarkastuksilla ja lähettämällä säännöllisin väliajoin sisäpiiriläisille tarkastettavaksi otteen sisäpiirirekisteristä.

*Toteutamme kuluttaja-asiakkaille joustavat rahoitusratkaisut yhdessä asiakasyritystemme kanssa.*

Katja Kopra-Kullas  
Rahoituspäällikkö  
OKO, Kaupan rahoituspalvelut

Kuva otettu Puustelli Oy:n myymälässä.



**Puheenjohtaja**

**Reijo Karhinen**, s. 1955

OP-ryhmän pääjohtaja  
Kauppatieteiden maisteri

*Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja, Riskienhallintavaliokunnan puheenjohtaja*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Finanssialan Keskusliitto: hallituksen varapuheenjohtaja • Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen: hallituksen jäsen • Keskuskauppakamari: hallituksen jäsen • Osuuspankki-keskus Osk: johtokunnan puheenjohtaja • Unico Banking Group: Steering Committeeen jäsen

- Omistaa 20 198 OKOn A-osaketta



**Varapuheenjohtaja**

**Tony Vepsäläinen**, s. 1959

OPK:n toimitusjohtaja  
Oikeustieteen kandidaatti, eMBA

*Palkitsemisvaliokunnan varapuheenjohtaja*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Osuuspankkikeskus Osk: johtokunnan varapuheenjohtaja

- Luottokunta: hallituksen jäsen



**Merja Auvinen**, s. 1960

Toimitusjohtaja, Savonlinnan Osuuspankki  
Kauppatieteiden maisteri, eMBA

*Tarkastusvaliokunnan jäsen*



**Erkki Böös**, s. 1953

OPK:n varatoimitusjohtaja ja asiakkuuksista ja myyntikanavista vastaava johtaja  
Varatuomari, eMBA

*Tarkastusvaliokunnan jäsen*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Osuuspankkikeskus Osk: johtokunnan jäsen



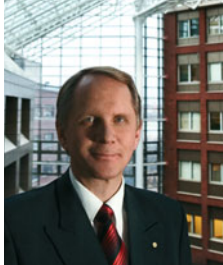
**Eino Halonen**, s. 1949

Toimitusjohtaja, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi  
Ekonomi

*Riskienhallintavaliokunnan jäsen*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Cramo Oyj: hallituksen jäsen • Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen: hallituksen jäsen • Metsäliitto Osuuskunta: hallituksen jäsen • Sato Oyj: hallituksen jäsen • YIT-Yhtymä Oyj: hallituksen varapuheenjohtaja

- Omistaa 6 000 OKOn A-osaketta



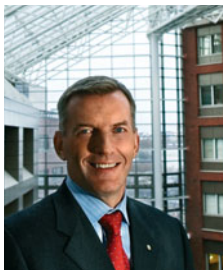
**Pekka Jaakkola**, s. 1956

OPK:n jäsenpankkiohjauksesta vastaava johtaja

Varatuomari, eMBA

*Riskienhallintavaliokunnan jäsen*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Osuuspankkikeskus Osk: johtokunnan jäsen



**Simo Kauppi**, s. 1954

Varatoimitusjohtaja, Länsi-Suomen Osuuspankki

Kauppätieteiden maisteri, eMBA

*Riskienhallintavaliokunnan jäsen*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Lännen Puhelin Oy: hallituksen jäsen

• Omistaa 480 OKOn A-osaketta



**Satu Lähteenmäki**, s. 1956

Professori, vararehtori, Turun Kauppakorkeakoulu

Kauppätieteiden tohtori

*Palkitsemisvaliokunnan jäsen*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Alko Oy: hallituksen jäsen • Raisio Oyj: hallituksen jäsen

• SITRA: hallituksen jäsen • Turun Kauppakorkeakoulu: hallituksen jäsen



**Heikki Vitie**, s. 1952

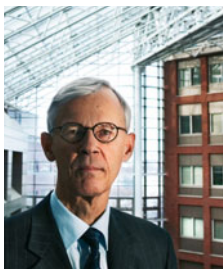
OPK:n varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan varamies ja ICT- ja henkilöstöpalveluista vastaava johtaja

Varatuomari, ekonomi

*Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Osuuspankkikeskus Osk: johtokunnan jäsen

• Lähipiirin omistuksessa on 4 000 OKOn A-osaketta



**Tom von Weymarn**, s. 1944

Diplomi-insinööri

*Tarkastusvaliokunnan jäsen*

**Muut keskeiset tehtävät:** • Boardman Oy: partneri ja hallituksen jäsen • CPS Color Oy: hallituksen

jäsen • Industri Kapital Ab: Advisory Board'in jäsen • Kauko-Telko Oy: hallituksen jäsen • Lännen

Tehtaat Oyj: hallituksen puheenjohtaja • Sibelius-Akatemia: hallituksen jäsen • TeliaSonera AB:

hallituksen puheenjohtaja • Turku Science Park Oy: hallituksen puheenjohtaja

• Omistaa 1 050 OKOn A-osaketta

**Hallituksen sihteeri**

**Markku Koponen**, s. 1957

Varatuomari, eMBA



**Puheenjohtaja**

**Mikael Silvennoinen**, s. 1956

OKOn toimitusjohtaja  
Kauppatieteiden maisteri

**Muut keskeiset tehtävät:** • Unico Banking Group: Steering Committeeen jäsen

- Omistaa 4 800 OKOn A-osaketta • Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 3 298 OKOn A-osaketta vuonna 2008



**Varapuheenjohtaja**

**Timo Ritakallio**, s. 1962

OKOn varatoimitusjohtaja  
Oikeustieteen kandidaatti, MBA

**Muut keskeiset tehtävät:** • OMX Exchanges Ltd: hallituksen jäsen • SSH Communications Security Oyj: hallituksen jäsen • Stockholmsbörsen AB: hallituksen jäsen • TKK Executive School of Business: hallituksen jäsen

- Omistaa 19 200 OKOn A-osaketta • Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 1 749 OKOn A-osaketta vuonna 2008



**Mikko Koskimies**, s. 1967

Toimitusjohtaja, OKO Varainhoito Oy  
Kauppatieteiden maisteri

- Omistaa 2 000 OKOn A-osaketta



**Ilkka Salonen**, s. 1965

OKOn talousjohtaja  
Kauppatieteiden maisteri



**Helena Waldén**, s. 1953

Johtaja, Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola  
Diplomi-insinööri

**Muut keskeiset tehtävät:** • Metsähallitus: hallituksen jäsen • Turkistuottajat Oyj: hallituksen jäsen • Pohjoismainen Ydinvakuutus pooli: hallituksen jäsen

- Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 1 534 OKOn A-osaketta vuonna 2008



**Tomi Yli-Kyyny**, s. 1962

Toimitusjohtaja, Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola  
Diplomi-insinööri

**Muut keskeiset tehtävät:** • Tapaturmavakuutuslaitosten liitto: hallituksen puheenjohtaja

- Omistaa 6 000 OKOn A-osaketta

**Toimitusjohtaja**

Mikael Silvennoinen \*

**Pankki- ja sijoitus-  
palvelutoiminta**

Timo Ritakallio \*

**Yrityspankki**

Reima Rytsölä

**Pääomamarkkinat**

Jorma Alanne

**Keskuspankki ja  
varainhallinta**

Hanno Hirvinen

**Varainhoito \*\***

Mikko Koskimies \*

**Vahinkovakuutus-  
toiminta**

Tomi Yli-Kyyny \*

**Yrityisasiakkaat**

Helena Walldén \*

**Yksityisasiakkaat**

Pauli Sarelius

**Kenttä**

Olli Latola

**Korvaukset,  
Underwriting**

Eva Valkama

**Baltia**

Ivo Kuldmäe

**Talous ja  
riskienhallinta**

Ilkka Salonen \*

\* OKOn johtoryhmän jäsen.

\*\* Raportoi toimitusjohtajalle.

# TIETOJA OSAKKEENOMISTAJILLE

## **Yhtiökokous ja osingonmaksu**

OKO Pankki Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 27.3.2007 kello 14.00 alkaen Finlandia-talon kongressisiivessä (Mannerheimintie 13, Helsinki).

Hallitus esittää, että päätyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa A-sarjan osakkeille 0,65 euroa ja K-sarjan osakkeille 0,62 euroa osakkeelta. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 30.3.2007 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Yhtiökokoukselle esitetään, että osinko maksetaan 10.4.2007.

## **Osavuositarkastukset vuonna 2007**

tammí–maaliskuulta 10.5.

huhti–kesäkuulta 9.8.

heinä–syyskuulta 8.11.

Katsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Nopeimmin ne ovat saatavissa osoitteesta [www.oko.fi](http://www.oko.fi). Samasta osoitteesta voi tilata OKOn pörssitiedotteet (ml. osavuositarkastukset) myös omaan sähköpostiin.

## **Vuosikertomustilaukset**

OKO ja OP-ryhmä: [www.oko.fi/lehdistopalvelu](http://www.oko.fi/lehdistopalvelu) > Vuosikertomustilaukset  
puh. 010 252 2053

## **Materiaalia sijoittajille oko.fi:ssä**

OKOn Internet-sivuilla on runsaasti sijoittajille tarkoitettua aineistoa, kuten tietoja OKOn osakkeesta ja sen kurssi-kehityksestä.

## **Sijoittajasuhteiden yhteystiedot**

### **Osakesijoittajille:**

Talousjohtaja Ilkka Salonen, puh. 010 252 3146

Sijoittajasuhdejohtaja Marja Huhta, puh. 010 252 2037

IR Controller Raila Rissanen, puh. 010 252 3224

### **Velkasijoittajille:**

Varatoimitusjohtaja Timo Ritakallio, puh. 010 252 4322

Pankinjohtaja Hanno Hirvinen, puh. 010 252 2221

Sähköpostiosoitteet: [etunimi.sukunimi@oko.fi](mailto:etunimi.sukunimi@oko.fi)

## **Sijoitustutkimus OKOsta**

Seuraavat pankit tai pankkiiriliikkeet ovat ilmoittaneet tekevänsä sijoitustutkimusta OKOsta.

OKO ei vastaa esitetystä arvioista.

CAI Cheuvreux Nordic AB, Tukholma, puh. +46 8 723 5173

Carnegie AB, Finland Branch, puh. (09) 618 712 33

Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ), puh. (09) 616 287 18

Evli Pankki Oyj, puh. (09) 476 697 73

eQ Pankki Oyj, puh. (09) 681 786 10

FIM Pankkiiriliike Oyj, puh. (09) 613 463 76

Handelsbanken Capital Markets, Helsinki, puh. 010 444 2454

JPMorgan Securities Ltd., puh. +44 20 7325 6868

Standard & Poor's/Nordea Securities Oyj, Tukholma, puh. +46 8 545 069 61



# YHTEYSTIETOJA

## **OKO Pankki Oyj**

Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki  
Postiosoite: PL 308, 00101 Helsinki  
Puhelin 010 252 011  
Faksi 010 252 3646  
www.oko.fi  
etunimi.sukunimi@oko.fi

## **OKO Varainhoito Oy**

Lönnrotinkatu 5, 00120 Helsinki  
Postiosoite: PL 1068, 00101 Helsinki  
Puhelin 010 252 011  
Faksi 010 252 2771

## **OKO Corporate Finance Oy**

PL 308, 00101 Helsinki  
Puhelin 010 252 011  
Faksi 010 252 2600

## **OKO Venture Capital Oy**

PL 308, 00101 Helsinki  
Puhelin 010 252 011  
Faksi 010 252 3652

## **ZAO OKO Capital Vostok**

Hotel Ukraine, Office 9103 A  
Kutuzovsky prospekt 2/1, str. 1  
R-121248 Moscow  
Puhelin +7 495 933 68 93  
Faksi +7 495 933 68 92  
etunimi.sukunimi@okocapital.com

## **OKOn Pietarin-edustusto**

Volinskij Pereulok 3A, 11 th Floor  
R-191186 St. Petersburg  
Postiosoite: PL 301, 53501 Lappeenranta  
Puhelin +7 812 326 1891  
Faksi +7 812 326 1890  
etunimi.sukunimi@okobank.spb.ru

## **OKOn Tallinnan-edustusto**

Harju 6, EE-10130 Tallinn  
Puhelin +372 631 0590  
Faksi +372 631 0594  
etunimi.sukunimi@okobank.com

## **Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola**

Lapinmäentie 1, 00350 Helsinki  
Postiosoite: 00013 Pohjola  
Puhelin 010 253 000  
Faksi 010 253 3066  
www.pohjola.fi  
etunimi.sukunimi@pohjola.fi

## **A-Vakuutus Oy**

Lapinmäentie 1, 00350 Helsinki  
Puhelin 010 5040  
Faksi 010 559 2908  
etunimi.sukunimi@a-vakuutus.fi

Seesam-vahinkovakuutusyhtiöt:

### **Seesam Estonia**

Vambola 6, 10114 Tallinn, Estonia  
Puhelin +372 628 1801  
Faksi +372 631 2109  
www.seesam.ee  
seesam@seesam.ee

### **Seesam Latvia**

Vienības gatve 87h, Rīga LV-1004  
Puhelin +371 7061000  
Faksi +371 7061022  
www.seesam.lv  
seesam@seesam.lv

### **Seesam Lithuania**

Šeimyniškių g. 1A, Vilnius LT-09312  
Puhelin +370 527 57 370  
Faksi +370 527 57 339  
www.seesam.lt  
seesam@seesam.lt

Graafinen suunnittelu ja toteutus: Dynamo Identity.

Valokuvat: Teemu Kuusimurto.

Painotyö: Erweko, Helsinki 2007.





OKO PANKKI OYJ  
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2006

06



# SISÄLTÖ

<b>Hallituksen toimintakertomus 2006</b>	4
Yhdentymisen ja kasvun vuosi	4
Tulos	4
Toimintaympäristö	4
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	5
Vuoden 2007 taloudelliset tavoitteet	5
Vuoden 2007 näkymät	5
Yhdentyminen	6
Henkilöstö	6
Ympäristö	6
Konsernin rakennejärjestelyt	6
Investoinnit	7
Vakavaraisuus	7
Riskiasema	9
Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä	15
Johto ja hallinnointi	15
Osakkeet ja osakepääoma	15
Osakkeenomistajat, kurssi ja vaihto	16
Ulkomaiset sivukonttorit ja edustustot	16
Yhteisvastuu	16
Talletus- ja sijoittajasuoja	16
OKO-konsernin valmistautuminen vakavaraisuusuudistukseen	16
Liiketoiminta	17
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	18
Vahinkovakuutustoiminta	20
Muu toiminta	21
Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelemisestä	22
Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut	23
Tunnuslukujen laskentakaavat	24
<b>Konsernitilinpäätös, IFRS</b>	27
Konsernin tuloslaskelma	27
Konsernitase	28
Konsernin rahavirtalaskelma	29
Konsernin oman pääoman muutoslaskelma	31
Segmenttikohtaiset tiedot	33
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	40
Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	42
Riskienhallinnan periaatteet	54
Tilikauden aikana hankitut ja myydyt liiketoiminnot	70
Tilikauden aikana lopetettut toiminnot ja myytäväksi luokitellut omaisuuserät	74
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	75
Tasetta koskevat liitetiedot	86
Riskienhallinnan liitetiedot	125
Muut tasetta koskevat liitetiedot	144
Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot	146
Muut liitetiedot	154
<b>Emoyhtiön tilinpäätös, FAS</b>	160
OKOn tuloslaskelma	160
OKOn tase	161
OKO Pankki Oyj:n tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	164
OKOn tilinpäätöksen liitetiedot	169
<b>Tilintarkastuskertomus</b>	200

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

## Taloudellinen informaatio vuonna 2007

OKO Pankki Oyj julkaisee vuonna 2007 kolme osavuosisikatsausta: tammi–maaliskuulta 10.5.2007, tammi–kesäkuulta 9.8.2007 ja tammi–syyskuulta 8.11.2007.

# HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2006

## Yhdentymisen ja kasvun vuosi

Vuosi 2006 oli ensimmäinen kokonainen tilikausi OKO-konsernin uudella liiketoimintarakenteella, joka muodostuu Pankki- ja sijoituspalvelut- sekä Vahinkovakuutus-liiketoiminnoista. OKOn ja Pohjolan yhdentymisen on edennyt suunnitelmien mukaisesti, mitä tukevat vahvat näytöt vuodelta 2006. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos oli ennätysellinen ja markkina-asema vahvistui kaikilla liiketoiminta-alueilla. Vahinkovakuutustoiminnassa uusasiakashankinta oli ennätysellisen suurta, vakuutusmaksutuottojen kasvu vahvaa ja sijoitustoiminnan tulos tavoitteiden mukainen.

Konsernin vuodelle 2006 asetetut taloudelliset tavoitteet saavutettiin lukuun ottamatta vakuutusteknistä katetta, jota heikensi epäsuotuisa suurvahinkokehitys vuoden jälkimmäisellä vuosipuoliskolla.

## Tulos

OKO-konsernin (OKO) jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja oli 223 miljoonaa euroa (120).

Vakavaraisuus oli vuoden 2006 lopussa 12,9 % (12,8) ja ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde 8,2 % (9,6).

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 163 miljoonaa euroa (136). Yrityspankin luottokanta kasvoi 17,2 % 7,9 miljardiin euroon. Marginaalitaso pysyi vakaana ja riskiasema hyvänä. Varainhoidon hallinnoimien asiakasvarojen määrä kasvoi 13,7 % 31,3 miljardiin euroon.

Vahinkovakuutustoiminnan tulos ennen veroja oli 78 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 788 miljoonaa euroon. Epäsuotuisa vahinkokehitys suurissa ja keskisuurissa vahingoissa heikensi vakuutusteknistä katetta 17 miljoonaa euroa ja yhdistettyä kulusuhdetta 2 prosenttiyksikköä vuoteen 2005 verrattuna. Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoon oli 5,2 %.

Yhteistyö OP-ryhmän vähittäispankkien kanssa kasvatti vahinkovakuutuksen kotitalousasiakkaiden määrää. Vuoden aikana saatiin nettomääräisesti 34 500 uutta etuasiakastaloutta, joista 31 900 OP-ryhmän yhteistyön tuloksena.

Muun toiminnan tulos oli 19 miljoonaa euroa tappiollinen (25 tappiollinen). Se muodostui konsernihallinnon kuluista, Pohjolan osakkeiden hankinnan rahoituskustannuksista sekä Pohjola-Yhtymän lähiyhtiöilleen myymien palveluiden ja sijoitusten nettotuotoista.

Osakekohtainen tulos oli 0,89 euroa (0,65). Konsernilla oli taseeseen kirjaamatonta verosaamista noin 14,5 miljoonaa euroa, joka johtui pääosin tytäryhtiön purkautumisesta. Verosaaminen tuloutettiin kolmannella vuosineljänneksellä, kun konserniverokeskuksen oikaisulautakunta hylkäsi veroasiamiehen oikaisuvaatimuksen purkutappion jaksotusasiassa. Tämän kertaluonteisen erän vaikutus osakekohtaiseen tulokseen oli 0,07 euroa.

Osakekohtainen oma pääoma oli 8,99 euroa (8,76) maaliskuussa maksetun 0,59 euron osingon jälkeen.

Oman pääoman tuotto oli 9,5 % (22,3).

## Toimintaympäristö

Kotimainen taloussuhdanne on jatkunut valoisana sekä yritysten että kotitalouksien osalta. Myös kansainväliset näkymät ovat positiivisemmat kuin vielä syksyllä arvioitiin.

Yritysten luottamusindikaattorit olivat joulukuussa kaikilla toimialoilla pitkäaikaisten keskiarvojen yläpuolella. Teollisuudessa suhdannekuva jopa vahvistui aavistuksen vuoden lopulla ja tuotannon kasvun odotetaan jatkuvan. Myös kuluttajien luottamus talouteen vahvistui joulukuussa.

Kokonaistuotanto kasvoi Suomessa tammi-marraskuussa 5,2 % edellisvuodesta. Vuonna 2007 BKT:n kasvun odotetaan hidastuvan pitkän ajan keskimääräiselle noin 3 %:n kasvu-uralle. Työttömyysaste painui 6,7 %:iin marraskuussa 2006.

Pankki- ja sijoituspalvelut -toimialalla merkittävin muutos toimintaympäristössä oli Sampo-konsernin pankkitoimintojen myynti Danske Bankille marraskuussa 2006. Kilpailu tulee kiristymään tietyillä tuotealueilla, mutta OKOn mahdollisuudet erottua omassa segmentissään säilyvät hyvinä ja sitä kautta OKOn rooli yrityspankkipalveluiden tarjoajana uskotaan edelleen vahvistuvan. Tätä tukee OKOn pitkäjänteinen ja hyvään asiakastuntemukseen perustuva toimintatapa.

Vahinkovakuutuksen toimintaympäristössä vuoden 2006 merkittävimpiä muutoksia oli suomalaisten vahinkovakuutusyhtiöiden verkottuminen muiden palveluntarjoajien kanssa. Kaikilla suurimmilla vahinkovakuutusyhtiöillä

oli omistukseen tai yhteistyösopimuksiin perustuvaa yhteistyötä pankkisektorin kanssa. Lisäksi yhteistyömuotoja on haettu muiden kuin finanssisektorilla toimivien tahojen kanssa. Tästä on esimerkkinä Pohjolan, yhdessä OP-ryhmän kanssa, allekirjoittama yhteistyösopimus Keskon K-plussa -ohjelmaan sisältyvistä vakuutuseduista.

#### **Tilikauden jälkeiset tapahtumat**

OP-ryhmän pääjohtajaksi vuoden 2007 alussa siirtynyt Osuuspankkikeskus Osk:n (OPK) toimitusjohtaja Reijo Karhinen on toiminut 1.1.2007 lähtien OKOn hallituksen puheenjohtajana. OKOn hallituksen varapuheenjohtajana aloitti puolestaan OPK:n uusi toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen. Henkilövaihdokset perustuvat OKOn yhtiöjärjestykseen, jonka mukaan OKOn hallituksen puheenjohtajana toimii emoyhteisö OPK:n johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajana OPK:n johtokunnan varapuheenjohtaja. OPK:n johtokunnan ja OKOn hallituksen entinen puheenjohtaja, pääjohtaja Antti Tanskanen jäi eläkkeelle 31.12.2006. Hallituksen kokoonpanossa tapahtuneiden muutosten seurauksena hallituksen palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja on vuoden 2007 alusta lähtien Reijo Karhinen ja varapuheenjohtaja Tony Vepsäläinen. Muiden valiokuntien kokoonpanossa ei tapahtunut muutoksia.

#### **Vuoden 2007 taloudelliset tavoitteet**

Yhtiön hallitus on kokouksessaan 15.2.2007 asettanut vuoden 2007 taloudelliset tavoitteet liiketoiminnoille ja konsernille seuraavasti:

- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja samaa tasoa tai parempi kuin vuonna 2006
- Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhte ennen laskuperustemuutoksia ja yrityskaupassa syntyneitä aineettomien oikeuksien poistoja alle 94,0 %
- Vahinkovakuutuksen sijoitussalkun tuotto sijoitussuunnitelman mukainen pitkän tähtäimen tuotto-odotus 5,2 %
- Konsernin tuloksen kasvu ennen veroja käyvin arvoihin vähintään 10 %

#### **Vuoden 2007 näkymät**

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa yritysluottomarkkinan kasvun arvioidaan jatkuvan, mutta hitaampana kuin vuonna 2006. Korkotaso nousee jonkin verran, mutta pysyy alhaisena. Yritysten taloudellisen tilanteen odotetaan säilyvän hyvänä. Luottomarginaalien ei ennakoita olennaisesti kaventuvan. OKOn yritysluottokannan arvioidaan kasvavan markkinoita nopeammin. Riskiaseman ennakoitaan säilyvän hyvänä ja saamisten arvonalentumisten määrän normaalia alhaisemmalla tasolla.

Vaikka kilpailuympäristön muutos saattaa alentaa palvelupalkkioiden tasoa, OKOn palkkiotuottojen odotetaan kasvavan strukturoitujen tuote- ja palvelupakettien kysynnän kasvaessa.

Varainhoidon hallinnoimien asiakasvarojen kasvun arvioidaan jatkuvan ja Varainhoidon tuloksen kasvavan tuottojen kasvun ja toteutuvien kulusynergioiden ansiosta.

Osake- ja korkomarkkinoiden kehitys vaikuttaa Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulokseen.

Vakuutusten ja kattavamman vakuutusturvan kysynnän arvioidaan lisääntyvän koettujen luonnonkatastrofien ja Suomen alhaisen asukasta kohden lasketun vakuutusmaksutulon vuoksi. Markkinakasvun lisäksi Pohjolan maksutuottojen kasvuun vaikuttaa tiivis yhteistyö OP-ryhmän vähittäispankkien kanssa, minkä arvioidaan kasvattavan Pohjolan markkina-asemaa erityisesti kotitalousasiakaskunnassa. Vahinkovakuutuksen hintakilpailun arvioidaan pysyvän viime vuoden kaltaisena, mutta hinnoittelun siirtyvän yhä enemmän kohti asiakaskohtaista riskiperusteista hinnoittelua. Pohjolan vakuutusmaksutuottojen kasvun ennakoitaan ylittävän bruttokansantuotteen kasvun tänä vuonna. Suurvahinkokehityksen odotetaan normalisoituvan vuoden 2006 epäsuotuisasta vahinkokehityksestä. Liikekulut kasvavat vakuutuskannan kasvun myötä, mutta kasvun ennakoitaan olevan maltillisempaa kuin maksutuottojen kasvun.

Osake- ja korkomarkkinoiden kehityksellä on merkittävä vaikutus Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tulokseen käyvin arvoihin.

Muun toiminnan tuloksen arvioidaan olevan samaa tasoa kuin vuonna 2006.

Konsernin johdolla ei ole vaikutusmahdollisuuksia liiketoiminnan yleiseen toimintaympäristöön. Korkomuutosten ja osakemarkkinoiden vaikutuksiin sijoitus- ja kaupankäyntitoiminnassa johto voi kuitenkin vaikuttaa sijoittamalla varat turvallisesti ja hajauttamalla riskit sekä huolehtimalla henkilöstön ammattitaidosta ja tehokkaasta riskienhallinnasta. Lisäksi johto voi vaikuttaa asiakaskohtaisen riskin hinnoitteluun ja sen seurauksena konsernin tulokseen.

Kaikki tässä toimintakertomuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen konsernin ja sen eri toimintojen talouden kehityksestä ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.



## **Yhdyntyminen**

OKOn ja Pohjolan liiketoimintojen yhdistäminen eteni vuoden aikana suunnitelmien mukaisesti. Tähänastiset tulokset tukevat aiempia arvioita tuotto- ja kulusynergioista, joiden vuotuisen määrän on arvioitu nousevan runsaaseen 50 miljoonaan euroon ennen veroja vuoteen 2010 mennessä.

Tähän mennessä toteutettujen päätösten säästövaikutukset ovat vuositasolla 25 miljoonaa euroa, joista vuonna 2006 tuloutui 13 miljoonaa euroa. Päätökset nopeasti toteutettavista säästöistä on ennakoidusti pääosin tehty. Yhteensä 25 miljoonan euron kokonaissäästöistä 5 miljoonaa euroa tulee Varainhoitoliiketoiminta-alueelta, 5 miljoonaa euroa Vahinkovakuutustoiminnasta ja 15 miljoonaa euroa Pohjola-Yhtymä Oy:stä sekä konsernirakenteen uudelleenjärjestelyistä. Vuoden 2006 säästöistä valtaosa syntyi Pohjola-Yhtymä Oy:stä sekä konsernirakenteen uudelleenjärjestelyistä. Toteutetuissa säästöpäätöksissä ei ole vielä juurikaan mukana tietohallinnosta saatavia synergioita, joiden arvioidaan toteutuvan kolmessa vuodessa.

Katsauskauteen sisältyi toistaiseksi vain vähäisiä tuottosynergioita. Vahinkovakuutuksessa etuasiakkuuksien määrä lisääntyi 34 500 taloudella, josta 31 900 OP-ryhmän yhteistyön tuloksena. Joulukuun lopussa etuasiakkaiden määrä oli yli 367 000, kun tavoite vuoteen 2010 mennessä on 500 000. Keskimääräinen vuotuinen maksutulo etuasiakastaloutta kohden oli yli 600 euroa vuonna 2006.

Vuoden loppuun mennessä 77 Pohjolan toimipisteen toiminnot oli siirretty OP-ryhmän vähittäispankkien konttoreihin sekä yhden osuuspankin palvelupisteen toiminnot Pohjolan toimipisteeseen. Pohjola oli lisäksi rakentanut kolme uutta yhteiskonttoria osuuspankkien kanssa sekä perustanut osuuspankkien konttoreihin 94 uutta asiamiespistettä.

Tilikaudelle kohdistuneet integraatiokustannukset olivat noin 4 miljoonaa euroa.

Pohjolan liiketoimintojen hankinnan yhteydessä syntyneet liikearvot ja tuotemerkkien arvo on testattu arvonalentumisen varalta. Testaukset eivät johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

## **Henkilöstö**

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 2 918 henkilöä, 336 vähemmän kuin vuoden 2005 lopussa. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa työskenteli 718 henkilöä (752) ja Vahinkovakuutustoiminnassa 2154 henkilöä (2063). Konsernihallinnossa työskenteli 46 henkilöä (43). Henkilöstömäärän väheneminen johtuu tytäryhtiöiden myynnistä ja eräiden konsernitoimintojen siirrosta Osuuspankkikeskukselle (OPK:lle).

Konsernissa käynnistettiin keväällä yhteistoimintaneuvottelut, jotka liittyivät OKOn, Pohjolan ja OPK:n päällekkäisten toimintojen uudelleenorganisointiin. YT-neuvottelujen tuloksena OKO Varainhoidossa päättyi 11 vakinaista työsuhdetta. Yt-neuvottelut koskivat myös Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan ja Pohjola Omaisuudenhoidon sijoitustuotteiden myyntiin erikoistunutta henkilöstöä sekä Varainhoidon puhelinmyynnin henkilöstöä, yhteensä 30 henkilöä. Valtaosa sijoitustuotteiden myyntihenkilöstöstä sijoittui vastaaviin tehtäviin osuuspankkeihin. Neuvottelut eivät johtaneet irtisanomisiin.

## **Ympäristö**

OKOn ympäristövastuu käsittää ympäristönäkökohtien huomioon ottamisen omissa työskentelytavoissa ja palveluissa sekä yhteistyökumppanien valinnassa.

Ympäristövastuukysymykset liittyvät suurimmalta osin välilliseen vastuuseen asiakkaiden toiminnan ympäristövaikutuksista ja mahdollisuuteen vaikuttaa niihin. OKOn rahoituspäätösten ympäristövastuukysymyksissä korostuvat yritysasiakkaiden investointihankkeet. Pohjolan vakuutustoiminnassa huomioidaan asiakkaan toiminnan ympäristövaikutuksia – ennaltaehkäisevin toimenpitein ja viime kädessä taloudellisen riskin kantona asiakkaille sattuneiden ympäristövahinkojen jälkihoidossa.

Omassa toiminnassa tärkeässä roolissa on paperinkulutuksen vähentäminen sähköisiä palveluja kehittämällä.

## **Konsernin rakennejärjestelyt**

OKOn osuus Pohjolan osakkeista ja äänistä ylitti 90 % tammikuussa 2006. OKO esitti välittömästi tämän jälkeen osakeyhtiölain mukaisen vaatimuksen lunastaa muiden Pohjolan osakkeenomistajien osakkeet 13,35 euron osakekohtaiseen hintaan ja aloitti välimiesmenettelyn Pohjolan osakkeiden lunastamiseksi.

Konsernirakenteen selkiyttämiseksi ja päällekkäisten liiketoimintojen yhdistämiseksi Pohjola-Yhtymä Oyj myi tammikuussa Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan osakekannan ja yhtiön liikkeeseen laskeman pääomallainan OPK:lle. Kokonaiskauppahinta oli 281 miljoonaa euroa. OKO osti samanaikaisesti Pohjola-Yhtymä Oyj:ltä Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n osakekannan 118,5 miljoonalla eurolla. Pohjolan ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi nämä kaupat 19.1.2006. Myynneillä ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan nimeämä välimiesoikeus vahvisti 13.6.2006 OKOn oikeuden saada Pohjola-Yhtymä Oyj:n vähemmistöosakkeet omistukseensa asettamalla vakuus. OKO asetti vakuuden vielä samana päivänä, jonka jälkeen Pohjolan osakkeiden ja optioiden noteeraus Helsingin Pörssissä päättyi. Riidaton osuus osakkeiden lunastushinnasta (13,35 euroa/osake + korko) maksettiin vähemmistöosakkaille 30.6.2006. Välimiesoikeus päättää osakkeiden lopullisen lunastushinnan niiden Pohjolan entisten vähemmistöosakkaiden osalta, jotka eivät hyväksyneet OKOn lunastustarjousta. Näiden osakkeiden hankintahintana on kirjanpidossa ja vakavaraisuuslaskennassa käytetty edellä mainittua hintaa (13,35 euroa osakkeelta).

OKOn investointipankkitoimintaa harjoittanut tytäryhtiö Opstock Oy sulautui OKOon syyskuun lopussa 2006. Opstockin aiemmin harjoittama varainhoitoliiketoiminta yhdistettiin liiketoimintasiirrolla 1.3.2006 Pohjola Omaisuudenhoito Oy:öön, jonka nimi muutettiin samassa yhteydessä OKO Varainhoito Oy:ksi. Opstockin corporate finance -toiminnot yhdistettiin liiketoimintasiirtona puolestaan OKOn joulukuussa 2005 perustamalle OKO Corporate Finance Oy -nimiselle yhtiölle.

OKO Pankki Oyj:n ja Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallitukset hyväksyivät 17.8.2006 sulautumissuunnitelman. Pohjola-Yhtymä Oyj:n sulautuminen emoyhtiönsä OKO Pankki Oyj:hin merkittiin kaupparekisteriin 31.12.2006. Sulautumisen tavoitteena oli selkeyttää OKO-konsernin yritysrakennetta, tehostaa liiketoimintaa ja vähentää hallinnollisia kustannuksia. Sulautumisella ei konsernin sisäisenä yritysjärjestelynä ollut merkittävää vaikutusta OKOn oman pääoman tai jakokelpoisten varojen määrään tai konsernin vakavaraisuuteen tai tulokseen. Sulautumisen jälkeen Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola, A-Vakuutus Oy, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen ja Baltiassa toimivat Seesam-vahinkovakuutusyhtiöt jatkavat toimintaansa OKOn tytäryhtiöinä ja muodostavat yhdessä OKO-konsernin Vahinkovakuutusliiketoiminnan.

OKOn omistusosuus laski OKO Varainhoito Oy:ssä 86,5 %:iin ja OKO Corporate Finance Oy:ssä 76,0 %:iin OKOn myydessä näiden yhtiöiden osakkeita kyseisten yhtiöiden avainhenkilöille joulukuussa.

#### **Investoinnit**

Kokonaisinvestoinnit vuonna 2006 olivat 21 miljoonaa euroa. Kokonaisinvestoinneista 9 miljoonaa euroa tehtiin Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa ja 10 miljoonaa euroa Vahinkovakuutustoiminnassa. Investoinneista 15 miljoonaa euroa oli IT-investointeja, joilla kehitettiin verkkopalveluita ja tehostettiin sisäisiä prosesseja.

#### **Vakavaraisuus**

Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde säilyi vahvana voimakkaasta kasvusta huolimatta. Vakavaraisuussuhde oli 12,9 % (12,8), kun lakisääteinen minimivaade on 8 %. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 8,2 % (9,6). Riskipainotetut erät kasvoivat 10 489 miljoonasta eurosta 11 627 miljoonaan euroon eli 10,8 %. Riskipainotettujen erien kasvu muodostui lähinnä luotto- ja takauskannan sekä sitovien limiittien ja nostamattomien luottojen kasvusta.

Omat varat kasvoivat 1 339 miljoonasta eurosta 1 504 miljoonaan euroon lähinnä toissijaisiin omiin varoihin luettavien joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskun seurauksena. Ensisijaiset omat varat olivat 948 miljoonaa euroa (1 002). Pääomallainojen osuus ensisijaisista omista varoista oli 224 miljoonaa euroa eli 23,6 % (22,4). Markkinariskin kattamista koskeva omien varojen vaatimus oli 81 miljoonaa euroa (69). Käyvän arvon rahaston määrä vuoden lopussa oli 47 miljoonaa euroa (48).

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan nimeämä välimiesoikeus päättää Pohjolan osakkeiden lunastushinnan niiden Pohjolan entisten vähemmistöosakkaiden osalta, jotka eivät hyväksyneet OKOn lunastustarjousta. Näiden osakkeiden hankintahintana on kirjanpidossa ja vakavaraisuuslaskennassa käytetty OKOn ostotarjouksen mukaista hintaa (13,35 euroa osakkeelta).

**Omat varat ja vakavaraisuus**

Milj. e	31.12.2006	31.12.2005
<b>Omat varat</b>		
Oma pääoma	1 828	1 961
Vähemmistön osuus	1	-197
Pääomalainat	224	224
Aineettomat hyödykkeet	-859	-794
Käyvän arvon rahasto, eläkevastuun ylikate, tasoitusmäärän muutos ja sijoituskiinteistöjen arvonmuutos	-115	-72
Hallituksen esittämä voitonjako	-131	-120
Suunniteltu voitonjako	-	-
<b>Ensisijaiset omat varat</b>	<b>948</b>	<b>1 002</b>
Käyvän arvon rahasto	47	48
Ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	200	200
Alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	474	302
<b>Toissijaiset omat varat</b>	<b>721</b>	<b>550</b>
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin	-157	-202
Muut vähennyserät	-8	-11
<b>Vähennyserät yhteensä</b>	<b>-165</b>	<b>-213</b>
<b>Omat varat yhteensä</b>	<b>1 504</b>	<b>1 339</b>
<b>Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset</b>		
Luotto- ja takauskanta pl. OP-ryhmän sisäiset erät	7 635	6 233
Sitovat limiitit ja nostamattomat luotot	1 408	1 149
OP-ryhmän sisäiset erät	1 169	1 105
Markkinariski	1 007	867
Muut erät (osakkeet ml. Pohjola, kiinteistöt, muut varat jne.)	407	1 135
<b>Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä</b>	<b>11 627</b>	<b>10 489</b>
<b>Vakavaraisuussuhde, %</b>	<b>12,9</b>	<b>12,8</b>
<b>Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %</b>	<b>8,2</b>	<b>9,6</b>
<b>RAVA-lain mukainen vakavaraisuussuhde</b>	<b>1,13</b>	<b>1,23</b>

OP-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde oli 14,3 % (14,6) ja ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriiin oli 12,7 % (13,1). Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan konsolidointimenetelmällä laskettu OP-ryhmän vakavaraisuussuhdeluku oli 1,56 (1,69).

## Riskiasema

### Riskienhallinta

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

OKO-konsernin toiminnan merkittävimmät riskit ovat pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan luottoriski, korko-, valuutta-, osake- ja likviditeettiriskit sekä vakuutustoiminnan vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit. Strategiset ja operatiiviset riskit, kuten muutokset taloudellisessa tilanteessa, kilpailutilanteessa tai asiakaskäyttäytymisessä, liittyvät olennaisesti sekä pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan että vakuutustoimintaan.

Riskienhallinnan periaatteita on seikkaperäisesti kuvattu tilinpäätöksen liitetiedossa 'Riskienhallinnan periaatteet'.

### Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasema

#### Luottoriskiasema

Luottoriskitarkastelussa seurataan kokonaisvastuiden määrän ja asiakkaiden luottokelpoisuuden kehitystä. Kokonaisvastuu tarkoittaa luottoriskille alttiiden saamisten ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää. Kokonaisvastuu sisältää sekä koron että pääoman, josta on vähennetty saamiskohtaiset arvonalentumiset.

Kokonaisvastuiden 26 %:n kasvusta huolimatta luottoriskiasema on pysynyt edelleen vakaana. Vakavaraisuuslaskennassa käytettävien riskipainotettujen erien osuus kokonaisvastuista oli 45 % (50).

Kokonaisvastuiden rating-jakauma perustuu ensisijaisen velallisen tai vastapuolen luottokelpoisuuteen, jota määritettäessä ei ole otettu huomioon vakuuksia tai takauksia.

Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli rating-luokkien 1–4 osuus kokonaisvastuista, pois lukien yksityisasiakkaat, oli 75 % (72), luokkien 11–12 osuus oli 0,3 % (0,4) ja luokittelemattomia vastuuta oli 3 % (3).

#### Kokonaisvastuut rating-luokittain\* mrd. e

Rating-luokka	31.12.2006	31.12.2005	Muutos
1 – 2	13,6	10,2	3,4
3 – 4	5,7	4,7	1,0
5 – 6	2,9	2,4	0,5
7 – 8	2,6	2,1	0,5
9 – 10	0,3	0,5	-0,2
11 – 12	0,1	0,1	0,0
Luokittelematon	0,8	0,7	0,1
<b>Yhteensä</b>	<b>25,9</b>	<b>20,5</b>	<b>5,4</b>

\*) pl. yksityisasiakkaat

#### Kokonaisvastuut

Kokonaisvastuut olivat vuoden 2006 lopussa 26,3 miljardia euroa. Saamiset asiakkailta muodostivat noin kolmanneksen kokonaisvastuista.

#### Kokonaisvastuut eriteltyinä, mrd. e

	31.12.2006	31.12.2005	Muutos, %
Saamiset asiakkailta	7,6	6,9	10
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	6,9	5,1	36
Saamistodistukset	4,8	3,8	28
Nostamattomat luotot ja käyttämättömät limiitit	4,0	2,9	37
Takaukset ja remburssit	2,0	1,5	35
Johdannaissopimukset	0,6	0,4	71
Muut taseen ulkopuoliset erät	0,3	0,3	0
<b>Yhteensä</b>	<b>26,3</b>	<b>20,9</b>	<b>26</b>

**Kokonaisvastuut vastapuolittain, mrd. e**

	31.12.2006	31.12.2005	Muutos %
Yritykset	10,6	8,6	23
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6,7	5,0	35
Osuuspankit ja OP-keskus	6,0	4,6	31
Voittoa tavoittelemattomat	1,7	1,6	8
Julkisyhteisöt	0,8	0,7	14
Yksityisasiakkaat	0,5	0,4	17
<b>Yhteensä</b>	<b>26,3</b>	<b>20,9</b>	<b>26</b>

Vastapuolitarkastelussa kokonaisvastuut on jaettu kuuteen asiakasryhmään. Suurin asiakasryhmä oli yritysasiakkaat, joiden osuus kokonaisvastuista oli 40 % (41).

Yritysvastuut kasvoivat vuoden aikana 2,0 miljardia euroa eli 23 %. Yritysvastuista luottojen ja takausten osuus oli hieman vajaa 50 %, saatava- ja kohdevakuudellisen rahoituksen osuus oli 18 % sekä käyttämättömien limiittien ja nostamattomien luottojen osuus oli 28 %. Yritysvastuiden rating- ja toimialajakaumia on tarkemmin analysoitu kohdassa yritysastuut.

Rahoitus- ja vakuutuslaitokset olivat toiseksi suurin asiakasryhmä. Niiden osuus kokonaisvastuista oli 26 % (24). Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut koostuvat pääosin saamistodistuksista ja saamisista keskuspankeilta. Investointitason eli rating-luokkiin 1–4 luokiteltujen vastuiden osuus rahoitus- ja vakuutuslaitosten 6,7 miljardin euron vastuista oli runsaat 90 %.

OP-ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle OKOille osuuspankit ja OPK tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Osuuspankkien ja OPK:n vastuut kasvoivat vuoden aikana 1,4 miljardia euroa eli 31 %, mikä johtui osuuspankkien luotonannon voimakkaasta kasvusta. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OPK:n vastuut ovat investointitasoa.

**Suuret asiakasvastuut**

Suuriksi asiakasvastuiksi lasketaan ne yritysasiakkaat ja voittoa tavoittelemattomat asiakkaat, joiden suorien vastuiden määrä ylittää 10 % konsernin omista varoista. Konsernin omat varat kasvoivat 1 339 miljoonasta eurosta 1 504 miljoonaan euroon eli 12 %.

Suurten asiakasvastuiden määrä oli vuoden lopussa 3,0 miljardia euroa eli 0,9 miljardia euroa suurempi kuin vuotta aiemmin. Suuret asiakasvastuut muodostuivat 15 asiakaskonsernista (11) ja niiden vastuiden osuus omista varoista oli 197 % (158). Suurista asiakasvastuista 79 % (81) oli investointitason vastuita.

**Yritysvastuut**

Yritysasiakkaiden luottokelpoisuusluokitukset ja yritysastuiden rating-jakauma paranivat selvästi vuoden aikana. Investointitason yritysten vastuiden osuus yritysastuista oli 51 % eli runsaat kolme prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Rating-jakauma on esitetty vastapuolten rating-luokkien perusteella. Jakauksessa ei ole otettu huomioon vastuille saatuja vakuuksia tai takauksia.

**Yritysvastuut rating-luokittain, milj. e**

Rating-luokka	31.12.2006	31.12.2005	Muutos, milj. e
1–2	511	373	138
3–4	4 929	3 770	1 159
5–6	2 320	2 135	185
7–8	2 213	1 718	494
9–10	221	328	-106
11–12	64	80	-16
Luokittelematon	364	228	136
<b>Yhteensä</b>	<b>10 622</b>	<b>8 632</b>	<b>1 990</b>

Yritysvastuiden kasvu keskittyi investointitason rating-luokkiin 3–4 sekä rating-luokkiin 7–8.

Neljän heikoimman rating-luokan vastuut laskivat yhteensä 122 miljoonaa euroa luottokelpoisuusluokitusten nousun sekä vastuiden poismaksujen seurauksena. Kahden heikomman rating-luokan vastuut olivat 64 miljoonaa euroa eli 0,6 % yritysastuista. Luokittelemattomia yritysastuita oli 0,4 miljardia euroa eli 3 % yritysastuista.

Suurin toimiala oli metalliteollisuus, jonka osuus yritysastuista kasvoi vuoden aikana hieman yli kaksi prosenttiyksikköä 17,5 %:iin. Kolme muuta toimialaa, joiden vastuut ylittivät 10 % yritysastuista, olivat kauppa, metsäteollisuus ja rakentaminen. Euromääräisesti eniten

kasvoivat metalliteollisuus, kauppa ja kiinteistösi joitus. Yritysvastuiden kasvu kohdistui useille eri toimialoille, mikä lisäsi entisestään yritysvastuiden laajaa hajautuneisuutta toimialoittain.

#### Maariski

Ulkomaisten saamisten osuus kokonaisvastuista oli 15 % (12). Toissijaisen maariskin määrä, pois lukien Suomi, oli vuoden lopussa 4,1 miljardia euroa eli 1,5 miljardia euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Suurin osa maariskin kasvusta kohdistui joukkovelkakirjalainoihin. Sijoituksia ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin lisättiin OP-ryhmän maksuvalmiusreservin ylläpitämiseksi.

Alueittain tarkasteltuna pääosa maariskistä kohdistui EU-maihin. EU:n ulkopuolisten maiden osuus maariskistä oli 22 % (21).

#### Erääntyneet maksuerät ja ongelmasaamiset

Erääntyneiden maksuerien määrä kasvoi 13 miljoonaa euroa 23 miljoonaan euroon, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli edelleen alhainen eli 0,2 % (0,1).

Ongelmasaamiset eli järjestämättömät, nollakorkoiset ja alihintaiset saamiset laskivat 1 miljoonaa euroa 20 miljoonaan euroon. Ongelmasaamisten osuus luotto- ja takauskannasta oli yhä alhainen eli 0,2 % (0,3).

Saamisia pienentäviä arvonalentumisia oli vuoden lopussa 21 miljoonaa euroa (25). Arvonalentumisista 4 miljoonaa euroa (3) oli saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentumisista 12 miljoonaa euroa (16) kohdistui järjestämättömiin saamisiin.

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 7 miljoonaa euroa (9). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 6 miljoonaa euroa (6). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli 1 miljoonaa euroa (3).

#### Arvio luottoriskiaseman kehityksestä

Kuluvana vuonna luottotappioiden ja arvonalentumisten määrän ennakoidaan edelleen pysyvän vähäisenä suhteessa luotto- ja takauskantaan, mikäli toimintaympäristössä tai asiakkaiden taloudellisessa tilanteessa ei tapahdu odottamattomia muutoksia. Arvio perustuu ongelmasaamisten vähäiseen määrään sekä kokonaisvastuiden maltilliseen luottoriskitasoon.

#### Markkinariskiasema

Markkinariskien osuus riskipainotetuista eristä oli vuodenvaihteessa 9 % (8). Kasvu johtui saamistodistusten ja johdannaissopimusten määrän kasvusta. Markkinariskit pysyivät koko vuoden maltillisilla tasoilla.

Korkoriski pidettiin vuonna 2006 maltillisena niin kaupankäyntitoiminnassa kuin varainhallinnassakin. Korkoriskistä 96 % oli vuoden lopussa euromääräistä.

Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo vuoden lopussa oli 52 miljoonaa euroa (80), josta osakesalkku muodosti 15 miljoonaa euroa (27), OMX:n osakkeet 8 miljoonaa euroa (18) ja pääomasijoitusrahastot sijoituslupauksineen 29 miljoonaa euroa (35). Osakesalkun kolme suurinta toimialaa ja niiden suhteelliset osuudet olivat: teollisuustuotteet ja -palvelut 33 %, kulutustavarat ja -palvelut 25 % ja terveydenhuolto 17 %.

Sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin olivat 19 miljoonaa euroa (19), minkä lisäksi sitovia sijoituslupauksia oli 10 miljoonaa euroa (16).

Yön yli -valuuttapositio sekä sen riski olivat alhaisella tasolla koko vuoden. Vuoden vaihteessa nettovaluuttapositio oli -12 miljoonaa euroa. Valuuttakaupankäynti keskittyi pääasiassa päivänsäiseen kaupankäyntiin.

Strukturoituja lainoja liikkeeseen laskettaessa syntyneet markkinariskit katettiin lainojen tuottorakenteita vastaavilla johdannaissopimuksilla. Optioliiketoiminnan volyymit kasvoivat edelleen, mutta avoimet optio-positiot pidettiin vähäisinä.

#### Markkinariski, milj. e

	31.12.2006	31.12.2005
Korkoriski *)	12,1	10,4
josta varainhallinta	8,7	10,7
Osakesalkun markkina-arvo	15,5	26,6
OMX-osakkeet	7,7	18,5
Pääomasijoitusrahastot	28,4	34,8
Nettovaluuttapositio	-12,4	5,5

\*) 1 prosenttiyksikön muutoksen vaikutus kassavirtojen nykyarvoon (valuuttojen itseisarvot yhteensä)

### *Johdannaisliiketoiminta*

Tilinpäätöksen liitetiedoissa FAS 21 ja IFRS 63 on esitetty johdannaissovimukset käyttötarkoituksen mukaan eriteltynä.

Johdannaisliiketoiminta kasvoi vuoden 2006 aikana merkittävästi lähinnä koronvaihtosopimusten ja korko-optioiden sekä valuuttatermiinien lisääntyneen asiakaskysynnän seurauksena. Myös suojaamistarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten sekä koron- ja valuuttanvaihtosopimusten määrät kasvoivat vuoden 2006 aikana. Liiketoiminnan kasvun seurauksena johdannaissovimusten luottovastat arvot kasvoivat 380 miljoonasta eurosta 639 miljoonaan euroon.

Johdannaisliiketoiminnan markkinariskipositiot pidettiin koko vuoden maltillisella tasolla. OTC-johdannaiskaupankäynnin vastapuoliriskin pienentämiseksi on allekirjoitettu CSA-vakuussopimukset (Credit Support Annex -sopimus) merkittävimpien vastapuolten kanssa.

### *Rahoitusriski ja varainhankinnan rakenne*

Tilinpäätöksen liitetiedoissa FAS 35 ja IFRS 52 on esitetty keskeisten tase-erien maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan perusteella.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan taseen 4,0 miljardin euron kasvu 20,5 miljardiin euroon rahoitettiin yleiseen liikkeeseen lasketuilla velkakirjoilla. Pitkäaikaisen varainhankinnan osuutta kasvatettiin laskemalla liikkeelle 4,2 miljardin euron arvosta joukkovelkakirjalainoja, joista suurin osa 3–5 vuoden maturiteetteihin. Pitkäaikaisen varainhankinnan kasvun seurauksena yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen osuus varainhankinnassa kasvoi 50 %:sta 60 %:iin. Pääasiallinen rahoitusvaluutta on euro ja valuuttamääräisten lainojen valuuttakurssiriski on suojattu koron- ja valuuttanvaihtosopimuksilla.

Huonommalla etuoikeudella olevia Tier 2 -lainoja laskettiin liikkeeseen maaliskuussa 150 miljoonaa euroa ja syyskuussa 325 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria ja lunastettiin takaisin maaliskuussa 200 miljoonaa euroa.

Maksuvalmiusreserviin luettavia saamia oli vuoden 2006 lopussa 5 684 miljoonaa euroa (4 115), josta 400 miljoonaa euroa (1 400) oli Suomen Pankilta otetun maksuvalmiusluoton vakuutena.

### *Kiinteistöriski*

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2006 lopussa 38 miljoonaa euroa (48), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 3 (4) miljoonaa euroa. Tämän lisäksi kiinteistösijoitusyhtiöomistuksia oli 14 miljoonaa euroa (20).

Vuoden 2006 aikana merkittävin myyty kiinteistökohte oli Kiinteistö Oy Kalkkipellontie 6.

Kiinteistösijoitusten nettotuotto oli 7,8 % (6,6). Kiinteistökohteiden käyvistä arvoista hankittiin vuonna 2006 ulkopuolisen tahon arviot, joiden perusteella käypien arvojen yhteismäärä vastaa kiinteistöihin sitoutunutta pääomaa. Kiinteistöriskien arvioidaan olevan vähäiset.

### *Operatiiviset riskit*

Operatiivisten riskien hallinnassa keskityttiin riskikartoitusten yhteydessä tunnistettujen merkittävimpien riskien pienentämiseen. Riskien toteutumista seurataan tilastoimalla operatiivisista riskeistä aiheutuneet vahingot, joiden tulosta heikentävä vaikutus vuonna 2006 oli 0,2 miljoonaa euroa (0,2).

### **Vakuutustoiminnan riskiasema**

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2006 lopussa oli 592 miljoonaa euroa (836) eli suhteessa maksutuottoihin 75 % (112). Vahinkovakuutustoiminnan pääomitus tuotiin vuoden lopulla tehtyjen osingonjakopäätösten myötä lähemmäs 70 %:n tavoitetasoa. Pohjolan hallitus on vahvistanut vahinkovakuutuksen tavoitteeksi A luottoluokituksen. Standard & Poors'in antama luottokelpoisuusluokitus Vahinko-Pohjolalle on A+ (7.9.2006).

Tilinpäätöksen liitetiedoissa 34 ja 57 on eritelty vahinkovakuutustoiminnan velkoja ja riskiasemaa.

### *Vakuutusriskiasema*

Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus on hoidettu keskitetysti. Riskikohtaisten jälleenvakuutusten omalla vastuulla oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa ja katastrofijälleenvakuutuksen 7,5 miljoonaa euroa. Kumulaatiosuojaa antavan katastrofijälleenvakuutuksen kapasiteetti on 80 miljoonaa euroa. Vuodelle 2007 katastrofijälleenvakuutuksen omapäätysrajaa pienennettiin 7,5 miljoonasta eurosta 5 miljoonaan euroon.

Vahinkovakuutuksen vastuuvastuita suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa arvioitu kuolevuus. Yhden vuoden keskimääräisen eliniän pidentymisen vaikutus eläkevuotoisen vastuuvastuun kokonaismäärään oli vuoden lopussa 28 miljoonaa euroa (27) ja vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen kertaluonteisesti 4 prosenttiyksikköä (3) heikentävä.

Liiketoiminnan normaali vaihtelu aiheuttaa tuloksen ja vakavaraisuuspääoman vaihtelua. Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuspääomaan:

Riskimuuttuja	Kokonaismäärä 31.12.2006, milj. e	Muutos riskimuuttujassa	Vaikutus, milj. e 1)	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen
Vakuutuskanta tai maksutuotto	788	kasvaa 1 %	+ 8	paranee 1 % -yksikköä
Korvauskulujen kasvaminen 1 %	579	kasvaa 1 %	- 6	heikkenee 1 % -yksikköä
Suurvahinko		1 kappale	- 5	heikkenee 1 % -yksikköä
Henkilöstökulut	100	kasvaa 8 %	- 8	heikkenee 1 % -yksikköä
Toimintokohtaiset kulut 2)	223	kasvaa 4 %	- 9	heikkenee 1 % -yksikköä

1) Vaikutus vakuutustekniseen tulokseen ja vakavaraisuuteen

2) Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus vaihtelevat vuosittain. Vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta suurvahinkojen korvausmeno selittää merkittävän osuuden. Vuoden 2006 aikana sattui 11 (7) yli 2 miljoonan euron suurvahinkoa, joiden nettokorvausmeno oli yhteensä 35 miljoonaa euroa (31). Vuonna 2006 suurten ja keskisuurten vahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno oli 80 miljoonaa euroa eli 18 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2005.

#### Sijoitusriskiasema

Vahinkovakuutuksen sijoituskanta oli vuoden 2006 lopussa 2 490 miljoonaa euroa eli hieman pienempi kuin vuotta aiemmin. Sijoituskanta sisältää sekä vastuuvelan että vakavaraisuuspääoman katteena olevat sijoitukset. Suurin omaisuuslaji oli joukkolainat, joiden osuus vahinkovakuutuksen sijoitussalkusta oli 72 %. Osakkeiden osuus nostettiin kahdella prosenttiyksiköllä 18 %:iin.

#### Vahinkovakuutuksen sijoituskannan allokaatiojakauma, milj. e

Allokaatiojakauma	Käypä arvo 31.12.2006, milj. e	%	Käypä arvo 31.12.2005, milj. e	%
Rahamarkkinat	69	3	220	8
Joukkolainat ja korkorahastot	1 798	72	1 782	70
Osakkeet	448	18	407	16
Vaihtoehtoiset sijoitukset	87	3	65	3
Kiinteistöt	88	4	88	3
Yhteensä	2 490	100	2 562	100

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus S&P:n luokituksen mukaan oli AA eli vastaava kuin vuotta aiemmin.

Korkosalkun keskimääräinen duraatio oli 4,8 vuotta (4,8) ja juokseva korko vuodenvaihteessa 4,2 % (3,4). Eläkemuotoinen vastuuvelda, 1 205 miljoonaa euroa (1 172), on diskontattu käyttäen 3,3 %:n korkoa ja sen duraatio on 12 vuotta (11). Muu osa vastuuvelasta 682 miljoonaa euroa (639) on diskonttaamatonta ja sen duraatio on 2,0 vuotta (1,7).

Vahinkovakuutuksen avoin valuuttapositio oli 31 miljoonaa euroa (54) eli runsaan prosentin sijoituskannasta. Suurin avoin valuuttapositio oli Yhdysvaltain dollareissa.

Vuoden 2006 aikana korkojen nousu heikensi korkosijoitusten tuottoa, mutta vastaavasti osakekurssien nousun myötä sijoitussalkun tuotto nousi 5,2 %:iin (8,5) eli pitkän aikavälin tuotto-odotuksen mukaiseksi.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu sijoitusriskien herkkyyttä ja niiden vaikutusta vakavaraisuuspääomaan.

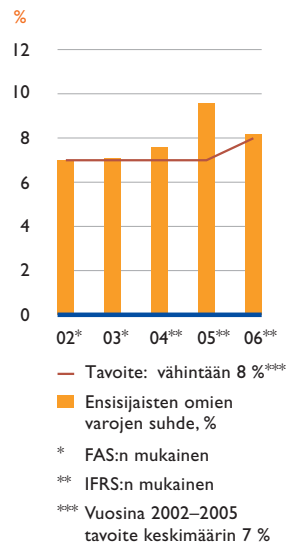
Vahinkovakuutus	Kanta käyvin arvoin, milj. e		Riski- parametri	Muutos		Vaikutus vakavarai- suus- pääomaan, milj. e
	31.12.2006	31.12.2005			31.12.2006	
Joukkolainat ja korkorahastot 1)	1 834	1 813	korko	1 %- yksikkö	90	96
Osakkeet 2)	499	448	markkina- arvo	10 %- yksikköä	50	45
Sijoituskiinteistöt	55	55	markkina- arvo	15 %- yksikköä	8	8

1) Sisältää vaihtovelkakirjalainat ja johdannaiset

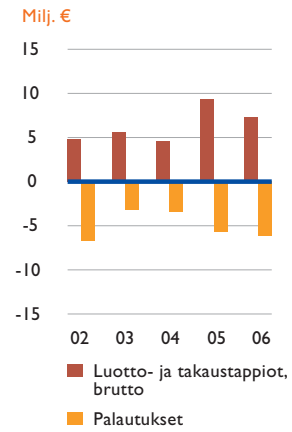
2) Sisältää absoluuttisen tuoton rahastot ja raaka-ainesijoitukset



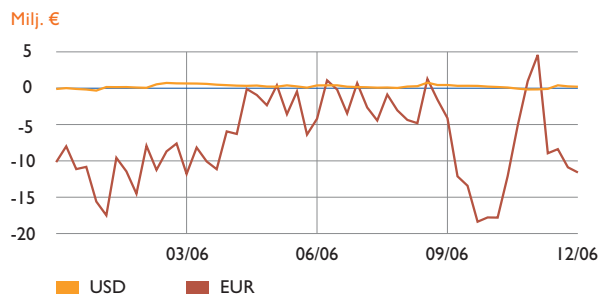
### Riskinkantokyvyn toteuma ja tavoite



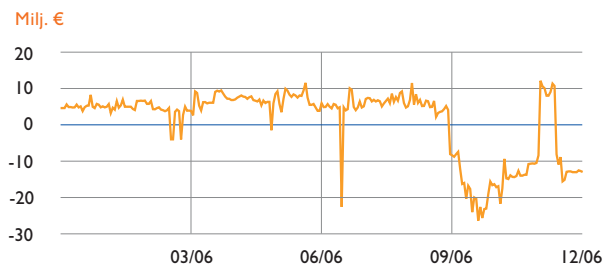
### Luottotappioiden kehitys



### OKOn EUR- ja USD-määräinen korkoriski



### OKOn kokonaisnettovaluuttapositio



### **Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä**

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n varsinainen yhtiökokous 30.3.2006 vahvisti vuoden 2005 tilinpäätöksen, myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden ja päätti jakaa osinkoa 0,60 euroa A-sarjan osakkeelta ja 0,57 euroa K-sarjan osakkeelta. Tämän lisäksi yhtiökokous hyväksyi johtokunnan ehdotuksen yhtiöjärjestyksen muutokseksi.

Yhtiön toiminimi muutettiin 1.6.2006 lukien OKO Pankki Oyj:ksi. Osana yhtiöjärjestyksen muutosta yhtiön hallintoneuvosto lakkautettiin ja yhtiölle valittiin hallitus, johon ei kuulu yhtiön toimivaan johtoon kuuluvia henkilöitä. Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin 10. Uuden yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen tulee kuulua vähintään viisi ja enintään kymmenen jäsentä, joista vähintään puolet tulee olla yhtiön emoyhteisön Osuuspankkikeskus Osk:n (OPK) johtokunnan jäseniä. Yhtiön hallituksen puheenjohtaja on OPK:n johtokunnan puheenjohtaja ja hallituksen varapuheenjohtaja OPK:n johtokunnan varapuheenjohtaja. Muut hallituksen jäsenet yhtiökokous valitsee vuodeksi kerrallaan.

Edelleen yhtiökokous hyväksyi yhtiön ja Opstock Oy:n välillä 14.2.2006 allekirjoitetun sulautumissuunnitelman. Yhtiökokous hyväksyi myös johtokunnan ehdotuksen hallitukselle annettavaksi valtuutukseksi osakepääoman korottamiseen. Valtuutusta ei ole käytetty vuonna 2006.

Varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab, ilmoittamanaaan päävastuullisena tilintarkastajana Hannu Niilekselä, KHT, ja Raimo Saarikivi, KHT. Tilintarkastajien palkkiot päätettiin maksaa esitetyn kohtuullisen laskun mukaan.

Yhtiökokouksen päätökset ja OKO Pankki Oyj:n yhtiöjärjestyksen muutokset on selostettu tarkemmin 30.3.2006 annetussa pörsstitiedotteessa.

### **Johto ja hallinnointi**

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 30.3.2006 yhtiön hallitukseen valittiin toimitusjohtaja Merja Auvinen, pankinjohtaja Erkki Böös, toimitusjohtaja Eino Halonen, pankinjohtaja Pekka Jaakkola, toimitusjohtaja Simo Kauppi, professori Satu Lähteenmäki, pankinjohtaja Heikki Vitie ja diplomi-insinööri Tom von Weymarn. Hallitus arvioi, että sen jäsenet Tom von Weymarn ja Satu Lähteenmäki ovat riippumattomia yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti Osuuspankkikeskuksen (OPK) johtokunnan puheenjohtaja pääjohtaja Antti Tanskanen toimi hallituksen puheenjohtajana ja OPK:n johtokunnan varapuheenjohtaja toimitusjohtaja Reijo Karhinen toimi hallituksen varapuheenjohtajana.

Hallituksen valiokuntien kokoonpano vuonna 2006 oli seuraava:

Tarkastusvaliokunnan jäsenet: pankinjohtaja Heikki Vitie (puheenjohtaja), pankinjohtaja Erkki Böös, toimitusjohtaja Merja Auvinen ja diplomi-insinööri Tom von Weymarn.

Riskienhallintavaliokunnan jäsenet: toimitusjohtaja Reijo Karhinen (puheenjohtaja), toimitusjohtaja Eino Halonen, pankinjohtaja Pekka Jaakkola ja toimitusjohtaja Simo Kauppi.

Palkitsemisvaliokunnan jäsenet: pääjohtaja Antti Tanskanen (puheenjohtaja), toimitusjohtaja Reijo Karhinen ja professori Satu Lähteenmäki.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi Mikael Silvennoinen.

### **Osakkeet ja osakepääoma**

OKOn osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin. A-osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, Helsingin Pörsissä noteerattavia osakkeita. K-osakkeita voivat sen sijaan omistaa vain OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt. Yhtiökokouksessa A-osake oikeuttaa äänestämään yhdellä äänellä ja K-osake viidellä äänellä. A-osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin K-osakkeille maksettava osinko. Vuoden lopussa osakkeita oli yhteensä runsaat 203 miljoonaa kappaletta, joista A-osakkeiden osuus oli 78,4 % eli 159,4 miljoonaa kappaletta.

Vuoden 1999 optiolainan optio-oikeuksilla merkityistä A-osakkeista rekisteröitiin vuoden aikana vajaat 2,2 miljoonaa osaketta. Rekisteröintien seurauksena OKOn osakepääoma kasvoi 4,6 miljoonaa euroa vajaaseen 428 miljoonaan euroon. Lisäksi ylikurssirahastoon kirjattiin 4,5 miljoonaa euroa. Osakkeen merkintähinta oli 4,6525 euroa 4.4.2006 asti ja sen jälkeen 4,0525 euroa. Kaupankäynti optioilla päättyi 23.10.2006 ja merkintäaika 30.10.2006.

OKOn yhtiöjärjestyksen sisältyvän muuntolausekkeen perusteella osuuspankit muunsivat kertomusvuonna 25 000 K-osaketta samaksi määräksi A-osakkeita. Osakemuunnoilla ei ollut vaikutusta osakepääomaan. Tammikuussa 2007 rekisteröitiin lisäksi 81 720 K-osakkeen muunto A-osakkeiksi.

OKOlla ei ollut vuoden lopussa omia osakkeita, eikä yhtiökokous ole antanut valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

#### **Osakkeenomistajat, kurssi ja vaihto**

OKOlla oli vuoden lopussa 32 218 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Määrä oli noin 2 500 suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Omistajista valtaosa eli 30 500 oli yksityishenkilöitä. Suurin omistaja oli OKOn emoyhteisö Osuuspankkikeskus Osk, jonka osuus OKOn kaikista osakkeista oli 29,9 % ja äänistä 56,7 %. Hallintarekisteriin merkittyjen osakkeiden osuus kaikista A-osakkeista oli 19,7 % eli lähes yhtä suuri kuin edellisen vuoden lopussa.

A-osakkeen kurssi nousi vuodessa 7 %, kun Helsingin Pörssin painorajoitettu indeksi (OMX Helsinki CAP) nousi vuodessa 25 %. Vuoden lopussa osakkeen kurssi oli 12,70 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 11,86 euroa. Vuoden ylin kurssi oli 14,91 euroa ja alin 11,10 euroa. Osakkeiden kappalemääräinen vaihto kasvoi selvästi. Noin 104 miljoonaa osaketta vaihtoi omistajaa vuoden aikana. Edellisenä vuonna vastaava määrä oli 79 miljoonaa.

Osakeomistusten jakautumista koskevat tiedot on esitetty OKOn liitetiedossa 38. Osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat on esitetty sivulla 24. Osakeomistusten jakautumista samoin kuin OKOn A-osakkeen kurssikehitystä ja vaihtoa on lisäksi selvitetty vuosikertomuksessa.

#### **Ulkomaiset sivukonttorit ja edustustot**

OKO Pankki Oyj:llä on edustustot Pietarissa ja Tallinnassa. Ulkomaisia sivukonttoreita ei ole. Lisäksi OKO Pankki Oyj:llä on vahinkovakuutusliiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt Virossa, Latviassa ja Liettuassa sekä corporate finance -toimintaa harjoittava yhtiö Venäjällä.

#### **Yhteisvastuu**

OKO on OP-ryhmän yhteistyömalliin perustuvan OPK:n tytäryhtiö. OPK tytäryhtiöineen ja sen 232 jäsenosuuspankkia muodostavat yhteenliittymän. Yhteistyömallissa OP-ryhmän voimavarat turvaavat kaikkien jäsenpankkien toiminnan, sillä osuuspankkilain (Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista) mukaisesti OPK ja sen jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä toistensa veloista ja sitoumuksista, joita ei saada suoritetuksi OPK:n tai jäsenluottolaitoksen varoista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden johdosta siten, ettei sen toimintaa voida saada turvatuksi, yhteenliittymän keskusyhteisöllä OPK:lla on oikeus periä jäsenluottolaitoksilta ylimääräisiä maksuja niiden viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

OPK:lla on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi. Lisäksi OPK:lla on velvollisuus antaa ohjeita noudatettavista laskentaperiaatteista ja valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa. Valvontatehtävää tukevat sisäisen tarkastuksen jatkuvat tarkastukset.

#### **Talletus- ja sijoittajasuoja**

Talletussuojarahastolain mukaan talletuspankkien on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina, ja talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP-ryhmän jäsenpankeilta enintään 25 000 euroon asti. OP-ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit, OKO Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj ja OP-Kotipankki Oyj.

OKO kuuluu sijoittajien korvausrahastoon. Korvausrahasto turvaa sijoittajien riidattomien ja erääntyneiden saamisten suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan kuluessa. Sijoittajalle maksetaan 90 % hänen saamisistaan kuitenkin enintään 20 000 euroon saakka. Rahasto ei korvaa osakekurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.

#### **OKO-konsernin valmistautuminen vakavaraisuusuudistukseen**

Uusi vakavaraisuussäännöstö astui voimaan EU:ssa vuoden 2007 alussa. Vakavaraisuusuudistus implementoidaan Suomen lainsäädäntöön kolmessa osassa: vuoden 2006 aikana hallitus antoi eduskunnalle esityksen luottolaitoslain muuttamisesta, jonka perusteella annetaan valtionvarainministeriön asetus ja rahoitustarkastuksen standardit. Uusi luottolaitoslaki vahvistettiin 9.2.2007 ja se tuli voimaan 15.2.2007 lukien.

Nykyisestä säännöstöstä poiketen uusi vakavaraisuussäännöstö sallii vähimmäispääoman laskennan usealla eri menetelmällä. Luottoriskin vakavaraisuusvaade voidaan tulevaisuudessa laskea myös asiakkaan ulkoisen tai pankin itse tekemän luottokelpoisuusluokituksen mukaan. Uusi säännöstö asettaa omien varojen vähimmäisvaatimuksen myös operatiivisille riskeille.

OKO hyödyntää vakavaraisuusudistukseen liittyviä siirtymäsääntöjä käyttöönotettavien menetelmien osalta. OKOn vakavaraisuus vuonna 2007 lasketaan vuoden alussa voimassa olevan säännösten mukaisesti eli samalla tavalla kuin vuonna 2006. OKOn tavoitteena on siirtyä vaiheittain luottoriskien vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa sisäisten luokitusten menetelmään siten, että ensimmäisten vastuuryhmien, mm. yritys vastuut, vakavaraisuusvaatimus lasketaan sisäisten luokitusten menetelmällä vuoden 2008 alusta lukien. Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaatimus lasketaan perusmenetelmällä vuodesta 2008 alkaen.

OKO on vahvasti mukana OP-ryhmän vakavaraisuusprojektissa, jonka tehtävänä on varmistaa, että OP-ryhmä ja sen jäsenluottolaitokset täyttävät uuden vakavaraisuussäännösten vaatimukset siirtymäaikataulun puitteissa. Vuoden 2006 aikana valmistautumista vakavaraisuusudistukseen jatkettiin painopisteenä uudistuksen edellyttämien tietojärjestelmien, luottoriskimallien ja vakavaraisuuden hallintaprosessin edelleen kehittäminen sekä sisäisten luottoluokitusten käyttöluopahakemuksen laatiminen rahoitustarkastukselle. OP-ryhmän sisäisten luottoluokitusten käyttöluopahakemus, johon myös OKO jäsenluottolaitoksena kuuluu, toimitettiin rahoitustarkastukselle joulukuussa.

Tehtyjen rinnakkaislaskelmien perusteella arvioiden OKOn luottoriskien vakavaraisuusvaade tulisi sisäisten luokitusten menetelmällä laskien pienenevän nykyisestä, mikäli rahoitustarkastus hyväksyy käyttöluopahakemuksen. Sisäisten luokitusten menetelmän käyttö vakavaraisuuslaskennassa tulee aikaisempaa herkemmin reagoimaan riskiprofiilin muutoksiin sekä suhdannevaihteluihin, mikä tulee lisäämään omien varojen vähimmäisvaatimuksen vaihtelua nykyisestä.

## Liiketoiminta

### Strategiset tavoitteet

OKOn hallitus vahvisti toukokuussa konsernille uudet strategiset tavoitteet, jotka pyritään saavuttamaan vuoteen 2009 mennessä. Strategian osana liiketoimintasegmenteille asetettiin myös ns. operatiiviset tehokkuus- ja operatiivisiin pääomiin perustuvat tuottotavoitteet. Tarkempi selostus operatiivisten tunnuslukujen laskennassa sovellettavista periaatteista esitetään liitetiedoissa segmenttikohtaisten tietojen yhteydessä.

Strategiassa painotetaan edelleen voimakkaasti toiminnan kannattavuutta ja tehokasta pääomien hallintaa. Kaikilla liiketoiminta-alueilla tavoitellaan kannattavaa organista kasvua. Yrityspankin tavoitteena on vahvistaa asemaansa toiseksi suurimpana toimijana markkinoilla. Vahinkovakuuttajana ja varainhoitajana OKO tavoittelee suurimman toimijan asemaa.

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin taloudelliset ja liiketoimintasegmenttien operatiiviset tavoitteet vuoteen 2009 mennessä ja niiden toteuma vuonna 2006:

	2006	Tavoite 2009
<b>Konserni</b>		
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	9,5	13,0
Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde, %	8,2	8,0
<b>Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta</b>		
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	18,2	> 18
Operatiivinen kulujen suhde tuottoihin, %	41,5	40
<b>Vahinkovakuutus toiminta</b>		
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	20,9	> 20
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	95,4	< 94

## Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta kattaa seuraavat liiketoiminta-alueet:

- Yrityspankki
- Pääomamarkkinat
- Keskuspankki ja varainhallinta
- Varainhoito

Tuloslaskelma, milj. e	2006	2005
Korkokate	113	112
Saamisten arvonalentumiset	1	4
<b>Korkokate arvonalentumisten jälkeen</b>	<b>112</b>	<b>108</b>
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	99	77
Kaupankäynnin nettotuotot	19	16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	29	16
Liiketoiminnan muut tuotot	24	13
<b>Nettotuotot yhteensä</b>	<b>284</b>	<b>230</b>
<b>Liikekulut yhteensä</b>	<b>121</b>	<b>95</b>
Poistot yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	4	0
<b>Tulos ennen veroja</b>	<b>163</b>	<b>136</b>
Käyvän arvon rahaston muutos	-7	2
<b>Tulos käyvin arvoin ennen veroja</b>	<b>155</b>	<b>138</b>
<b>Avainlukuja, %</b>		
Operatiivinen oman pääoman tuotto	18,2	
Operatiivinen kulujen osuus tuotoista	41,5	
Ongelmasaamisten osuus luotoista ja takauksista, %	0,2	0,2
<b>Volyymitietoja, mrd. e</b>	<b>31.12</b>	<b>31.12.</b>
Saamiset asiakkailta	7,9	6,8
Käyttämättömät luottojärjestelyt	3,6	2,6
Takaukset	1,9	1,4
Hallinnoitavat asiakasvarat	31,3	27,5
Saamistodistukset	4,9	3,7
Saamiset OP-ryhmän vähittäispankeilta	4,7	3,7
Velat OP-ryhmän vähittäispankeille	1,3	1,6
Riskipainotetut sitoumukset	11,1	9,5
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13,9	9,1
Henkilömäärä	718	752
<b>Hintatietoja, %</b>		
Yritysluottokannan keskimarginaali	0,87	0,91
Yhteisöluottokannan keskimarginaali	0,24	0,28
OP-ryhmän vähittäispankeille myönnettyjen luottojen keskimarginaali	0,12	0,15
OP-ryhmän vähittäispankkien tekemien talletusten keskimarginaali	0,11	0,19

## **Tulos**

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 163 miljoonaa euroa (136). Tuotot ennen saamisten arvonalentumisia kasvoivat 51 ja kulut 26 miljoonaa euroa vertailukaudesta.

Korkokate ennen saamisten arvonalentumisia oli 113 miljoonaa euroa (112). Vuoden 2005 marraskuussa toteutettu katetalletusjärjestelmän purkaminen ja keväällä vahvistetun strategian mukainen pääomalinjojen korkokustannusten kohdistaminen liiketoiminnoille heikensivät korkokatetta yhteensä noin 13 miljoonaa euroa. Oikaistu korkokate kasvoi pääosin luottokannan voimakkaan kasvun ansiosta. Saamisten arvonalentumisia kirjattiin 1 miljoonaa euroa (4).

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan korkokatteesta Treasury-toiminnan korkokate oli 26 miljoonaa euroa (25). Treasury-toiminnan kaupankäynnin nettotuotot olivat 20 miljoonaa euroa (17)

Nettopalkkiotuotot kasvoivat 99 miljoonaan euroon (77). Palkkiotuottojen kasvu johtui pääosin varainhoidon tuottojen kasvusta.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 29 miljoonaa euroa (16).

Operatiivinen oman pääoman tuotto oli 18,2 % ja kulujen suhde tuottoihin 41,5 %.

## **Yrityspankki**

OKOn markkina-asema yritysten rahoittajana vahvistui edelleen. Yrityspankin luottojen, sitovien nostamattomien luottolimiittien ja takausten yhteismäärä kasvoi vuoden 2005 lopusta 20 % 12 miljardiin euroon.

Yrityspankin luottokanta kasvoi 17 % ja oli 7,9 miljardia euroa. OKOn markkinaosuus yritysluotoista nousi vuoden lopussa 17,2 %:iin, kun se vuotta aikaisemmin oli 16,3 %. Sitovien käyttämättömien luottolimiittien määrä lisääntyi 10 % 2,3 miljardiin euroon. Takauskanta lisääntyi vuoden aikana 50 % 1,8 miljardiin euroon. Asiakkaille järjestettiin uutta pitkäaikaista rahoitusta 3,7 miljardia euroa. Lisäksi OKO toimi pääjärjestäjänä kuudessa suomalaisten yritysten joukkolainamissiossa, joilla kerättiin varoja yhteensä lähes 450 miljoonaa euroa.

Yritysluottokannan marginaalitaso oli keskimäärin sama kuin edellisenä vuonna. Yhteisöluottojen marginaalit jatkoivat hienoista alenemista.

Luottokannan pitkään jatkuneesta ripeästä kasvusta huolimatta riskiasema arvioidaan edelleen hyväksi.

OP-ryhmän vähittäispankkien rahoituksen tarve kasvoi vuoden jälkipuoliskolla. OKOn nettosaamiset kyseisiltä pankeilta kasvoivat 65 % 3,3 miljardiin euroon.

## **Pääomamarkkinat**

Korko-, johdannais- ja valuuttatuotteiden kaupankäynnin liikevaihto kasvoi 17 % ja oli 239 miljardia euroa (205). Johdannaiskaupankäyntiä kasvatti erityisesti asiakkaille tarjottujen strukturoitujen rahoitus- ja sijoitustuotteiden volyymin voimakas kasvu.

## **Sijoitustoiminta**

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat yhteensä 29 miljoonaa euroa (16). OKO myi OMX Ab:n osakkeita ja kirjasi niistä myyntivoittoa yhteensä 12 miljoonaa euroa helmi-toukokuun aikana.

## **Varainhankinta**

Luottokannan kasvu rahoitettiin pääosin markkinoilta. Yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä nousi 13,3 miljardiin euroon (9,0). Uusien pitkäaikaisten saamistodistusten määrä kasvoi 3,6 miljardilla eurolla.

Maaliskuussa OKO maksoi ennaikaisesti takaisin alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavia debentuurilainoja yhteensä 200 miljoonaa euroa ja laski liikkeeseen kaksi uutta vastaaventyypistä lainaa: vuonna 2011 erääntyvän 150 miljoonaa euroa debentuurilainan sekä samana vuonna erääntyvän 325 miljoonan Yhdysvaltain dollarin määräisen lainan, jonka vasta-arvo oli 257 miljoonaa euroa.

## **Varainhoito**

Varainhoidon hallinnoitavat varat kasvoivat 13,7 % 31,3 miljardiin euroon. Hallinnoitavista asiakasvaroista instituutioasiakkaiden osuus oli 17,6 miljardia euroa, OP-rahastojen osuus 12,4 miljardia euroa ja OKO Privatien osuus 0,7 miljardia euroa. Varainhoidon tulos kaksinkertaistui OKOn ja Pohjolan varainhoitojen yhdistymisen, liiketoiminnan

kasvun ja toteutuneiden kulusynergioiden seurauksena. Lisäksi osuus Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tuloksesta kasvoi.

### Vahinkovakuutustoiminta

Vahinkovakuutustoiminta on jaettu seuraaviin liiketoiminta-alueisiin: Yrityisasiakkaat, Yksityisasiakkaat ja Baltia.

Vahinkovakuutustoimintaa koskevat vertailutiedot vuodelta 2005 ovat Pohjolan vahinkovakuutussegmentin tietoja ennen OKOn omistusaikaa.

	2006	2005
<b>Tuloslaskelma, milj. e</b>		
Vakuutusmaksutuotot	788	744
Korvauskulut	536	490
Korvausten hoitokulut	44	42
Liikekulut	172	155
Poistot / oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	25	
<b>Vakuutustekninen kate</b>	<b>10</b>	<b>57</b>
Sijoitustoiminnan nettotuotot	115	151
Muut tuotot ja kulut	-2	14
<b>Liikevoitto</b>	<b>124</b>	<b>223</b>
Diskonttauksen purkautuminen	36	37
Rahoituskulut	8	0
<b>Tulos ennen veroja</b>	<b>78</b>	<b>184</b>
Käyvän arvon rahaston muutos	17	53
<b>Tulos käyvin arvoin ennen veroja</b>	<b>96</b>	<b>236</b>
<b>Avainlukuja, %</b>		
Operatiivinen oman pääoman tuotto	20,9	
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin		24,0
Vahinkosuhde	73,5	71,5
Liikekulusuhde	21,9	20,8
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	95,4	
Yhdistetty kulusuhde	98,7	92,3
Sijoitustoiminnan tuotto	5,2	8,5
<b>Volyymitietoja, milj. e</b>		
	<b>31.12.</b>	<b>31.12.</b>
Velat vakuutussopimuksista		
Diskontattu vastuovelka	1 223	1 172
Muu vastuovelka	746	711
Sijoituskanta		
Joukkovelkakirjat	1 752	1 697
Rahamarkkinasijoitukset	22	195
Osakkeet	447	406
Sijoituskiinteistöt	56	55
Vaihtoehtoiset sijoitukset	87	65
Henkilömäärä	2 154	2 063

## **Tulos**

Tulos ennen veroja oli 78 miljoonaa euroa (184)

### *Vakuutusmaksutuotot*

Pohjolan vakuutusmaksutuotot kasvoivat 5,9 % 788 miljoonaan euroon (744) erityisesti viimeisen neljänneksen aikana toteutuneen voimakkaan auto- ja liikennevakuutuskannan kasvun ansiosta. Operatiivinen maksutuottojen kasvu, jossa on eliminoitu laskuperustemuutokset ja kertaluonteiset erät, oli 8,2 %.

Kotimaisessa vahinkovakuutusliikkeessä maksutuotot kasvoivat 3,3 % 721 miljoonaan euroon (698). OP-yhteistyön ja uudistetun palvelutarjonnan myötä Yksityisasiakassegmentissä auto- ja liikennevakuutuksen maksutuottojen kasvu ylitti selkeästi markkinakavun. Samoin Yrityisasiakassegmentissä suurin euromääräinen ja prosentuaalinen kasvu saavutettiin auto- ja liikennevakuutusten maksutuotoissa. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksutuottoja laskivat vuoden alussa toteutetut tariffimuutokset ja suotuisa vahinkokehitys omavastuisissa vakuutus sopimuksissa. Baltian maksutuotot kasvoivat 53,3 % 47 miljoonaan euroon (31). Muun ulkomaisen vakuutusliikkeen maksutuotot nousivat 21 miljoonaan euroon (16).

### *Korvauskulut ja liikekulut*

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 95,4 % (92,3), josta vahinkojen osuus oli 67,2 prosenttiyksikköä (65,1) ja liikekulujen sekä korvausten hoitokulujen osuus (toimintakulusuhde) 28,2 prosenttiyksikköä (27,2). Operatiiviseen yhdistettyyn kulusuhteeseen kuulumattomien laskuperustemuutosten ja muiden kertaluontoisten erien vaikutus vakuutustekniseen katteeseen oli vähäinen (1,0 miljoonaa euroa).

Korvauskulut (pl. korvausten hoitokulut) kasvoivat 536 miljoonaan euroon (490). Suurten ja keskisuurten vahinkojen (yli 0,1 miljoonan euron vahingot) vahinkokehitys oli katsauskaudella kaksijakoinen. Ensimmäisen vuosipuoliskon näihin vahinkoihin liittyvät omalla vastuulla olevat korvauskulut (ts. korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen) olivat 28 miljoonaa euroa (36), joka edusti normaalia suurvahinkokehitystä. Vuoden 2006 jälkipuolisko oli suurvahinkokehitykseltään poikkeuksellisen heikko ja niihin liittyvät omalla vastuulla olevat korvauskulut olivat 52 miljoonaa euroa (27). Omalla vastuulla olevien yli 2 miljoonan euron suurvahinkojen määrä oli vuoden jälkipuoliskolla 8 (3). Pienten vahinkojen (alle 0,1 miljoonan euron) korvauskulut kasvoivat vakuutuskannan kasvun suhteessa.

Liikekulut ja korvausten hoitokulut kasvoivat 19 miljoonaa euroa ja olivat 216 miljoonaa euroa (197). Liikekulut olivat 172 miljoonaa euroa (155) ja korvausten hoitokulut 44 miljoonaa euroa (42). Myynti- ja markkinointipanostukset, uusien perusjärjestelmien käyttöönotto ja Baltian liiketoiminnan kasvu lisäsivät kustannuksia. Liikekuluihin sisältyy integraatioon liittyviä kustannuksia 2,5 miljoonaa euroa (2,9).

### *Sijoitustoiminta*

Vahinkovakuutuksen sijoitusten käypä arvo oli joulukuun lopussa 2,4 miljardia euroa (2,4). Tästä osakkeiden osuus oli 18 % (16). Joulukuussa toteutettujen konsernin sisäisten osingonjakojen takia rahamarkkinainstrumenttien osuus oli vain 3 % (9).

Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 5,2 %. Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 115 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin olivat 133 miljoonaa euroa.

Eläkevastuiden (1,2 mrd. euroa) diskonttokorkona oli 3,3 % (3,3). Diskonttauksen purkautuminen kirjataan vakuutusteknisen katteen jälkeisenä eränä.

### **Muu toiminta**

Muun toiminnan tulos koostuu konsernihallinnon kuluista, Pohjolan osakkeiden rahoituskuluista, Pohjola-Yhtymän toiminnan nettotuotoista sekä konsernieliminoineista.

Tulos ennen veroja oli 19 miljoonaa euroa tappiollinen (25 miljoonaa euroa tappiollinen). Tulosta rasittivat vajaan 27 miljoonan euron rahoituskustannukset Pohjolan osakkeiden hankinnasta. Toisaalta tulosta paransivat Pohjola-Yhtymän sijoitusten 17 miljoonan euron nettotuotot.



### Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelemisestä

Emoyhtiö OKO Pankki Oyj:n oma pääoma 31.12.2006 oli 1 378 111 558,91 euroa, josta jakokelpoinen oma pääoma oli 253 884 596,99 euroa.

Konsernin jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2006 oli 316 259 205,89 euroa.

Yhtiökokouksen käytettävissä on

	euroa
tilivuoden voitto	30 511 151,53
edellisten tilikausien voitto	199 923 973,15
ja vapaat rahastot	23 449 472,31
eli yhteensä	253 884 596,99

Emoyhtiön voitonjakokelpoisia varoja ehdotetaan jaettavaksi

A-sarjan 159 451 268 osakkeelle 0,65 euroa eli 103 643 324,20 euroa ja K-sarjan 43 899 632 osakkeelle 0,62 euroa eli 27 217 771,84 euroa, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 130 861 096,04 euroa

Jätetään emoyhtiön jakokelpoiseen omaan pääomaan 123 023 500,95 ja konsernin jakokelpoiseen omaan pääomaan 185 398 109,85.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päätyminen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Helsingissä 15. päivänä helmikuuta 2007

Hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset:

Reijo Karhinen

Merja Auvinen

Erkki Böös

Eino Halonen

Pekka Jaakkola

Simo Kauppi

Satu Lähteenmäki

Tony Vepsäläinen

Heikki Vitie

Tom von Weymarn

## Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut

	2002	2003	2004	2004	2005	2006
	FAS	FAS	FAS	IFRS	IFRS	IFRS
<i>OKO-konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut</i>						
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,0	18,5	13,9	13,9	19,8	9,5
Oman pääoman tuotto käyvin arvoon (ROE), %					22,3	9,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,50	0,92	0,66	0,69	1,40	0,78
Omavaraisuusaste, %	5,0	5,0	4,5	4,7	8,8	7,6
Henkilöstö keskimäärin	1 117	1 138	1 246	1 246	1 668	3 030
Kulujen osuus tuotoista, %	56	45	56	51	58	65
<i>OKO-konsernin osakekohtaiset tunnusluvut</i>						
Tulos/osake (EPS), euro	0,52	1,03	0,81			
A-osake				0,86	1,96	0,90
K-osake				0,85	1,95	0,89
Tulos/osake (EPS) laimennettu, euro	0,49	1,00	0,79			
A-osake				0,84	1,95	0,90
K-osake				0,83	1,93	0,89
Tulos/osake (EPS) käyvin arvoon					2,22	0,89
Oma pääoma/osake, euro	5,27	5,93	5,84	6,15	8,76	8,99
Osinko/osake, euro	0,29	0,85	0,40	0,41	0,59	0,64 *
Osinko/tulos, %	55,2	82,4	50	47,5	30,3	72,0 *
Efektiivinen osinkotuotto, % (OKO A)	5,2	12,2	5,1	5,1	5,1	5,1 *
Hinta/voitto -suhde (P/E)	10,8	6,8	9,9	9,5	6,1	14,2
Osakkeen kurssikehitys (OKO A)						
keskikurssi, euro	6,04	5,95	7,31	7,31	10,19	12,84
alin kurssi, euro	4,82	4,96	6,21	6,21	8,09	11,10
ylin kurssi, euro	6,69	7,20	8,39	8,39	12,34	14,91
vuoden lopun kurssi, euro	5,62	7,04	8,11	8,11	11,86	12,70
Osakekannan markkina-arvo (OKO A), milj. e	514,6	670,7	791,4	791,4	1 864,0	2 024,0
Osakkeiden vaihto (OKO A), 1 000 kpl	24 494,6	22 539,5	55 304,5	55 304,5	79 279,4	103 972,5
% osakekannasta	27,0	24,1	57,5	57,5	74,8	65,8
Osakkeiden lukumäärä (kaikki)						
keskimäärin tilikaudella, kpl	120 065 384	122 020 971	124 552 885	124 552 885	136 048 529	202 043 534
tilikauden lopussa, kpl	120 065 384	123 745 174	126 009 771	126 009 771	201 176 960	203 350 900

OKOn osakeannin ja 23.11.2005 kaupparekisteriin merkityn osakepääoman korotuksen johdosta osakekohtaiset tunnusluvut on oikaistu takautuvasti osakeantikertoimella. Lisäksi pankin liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä kaksinkertaistettiin osakepääomaa muuttamatta 31.3.2004 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Muutos merkittiin kaupparekisteriin 30.4.2004. Osakekohtaiset tunnusluvut on myös tältä osin oikaistu takautuvasti.

\* Hallituksen ehdotus: 0,65 euroa A-sarjan osakkeelle ja 0,62 euroa K-sarjan osakkeelle.

## Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %

$$\frac{\text{Tilikauden voitto} + \text{käyvän arvon rahaston muutos verojen jälkeen}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, %

$$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma}}$$

Kulujen osuus tuotoista, %

$$\frac{\text{Henkilöstökulut} + \text{muut hallintokulut} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate} + \text{vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot} + \text{henkivakuutustoiminnan nettotuotot} + \text{palkkiotuottojen ja -kulujen netto} + \text{kaupankäynnin nettotuotot} + \text{sijoitustoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}} \times 100$$

Tulos / osake (EPS)

$$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$$

Tulos/osake (EPS) laimennettu

Nimittäjä on osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana plus se määrä osakkeita, joka saadaan, mikäli kaikki optiot vaihdetaan osakkeiksi. Summasta vähennetään kaikkien optioiden vaihdolla saatavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen merkintähinnalla ja jaettuna osakkeen tilikauden keskimääräisellä.

Tulos / osake (EPS) käyvin arvoin

$$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta} + \text{käyvän arvon rahaston muutos}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$$

Oma pääoma / osake

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$$

Osinko/osake

$$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$$

Osinko/tulos, %

$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$

Efektiivinen osinkotuotto, %

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$

Hinta/voitto -suhde (P/E)

$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Tulos / osake}}$

Keskikurssi

Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto  
Osakkeiden vaihto, kpl

Osakekannan markkina-arvo

Osakkeiden lukumäärä x tilinpäätöspäivän viimeinen kaupantekokurssi

#### **Vahinkovakuutuksen tunnusluvut**

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu Vakuutusvalvontaviraston määräysten mukaisesti käyttäen pohjana soveltuvin osin vastaavia IFRS-tietoja.

Tunnuslukujen laskennassa käytetään Vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua)

$\frac{\text{Korvaukset ja korvausten hoitokulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$

Liikekulusuhde

$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$

Riskisuhte (ilman perustekorkokulua)

$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$

Toimintakulusuhde

$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

Vahinkosuhte + liikekulusuhde  
Riskisuhte + toimintakulusuhde

## Operatiiviset tunnusluvut

Operatiivinen oman pääoman tuotto, %

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta:

+ Tilikauden voitto

+ Pohjola Omaisuudenhoidon hankinnassa syntyneiden  
aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot ja alaskirjaukset ja niiden verovaikutus

+ Käyvän arvon rahaston muutos verojen jälkeen \_\_\_\_\_ x 100

+ 7 % riskipainotetuista sitoumuksista

+ OKO Varainhoidon ja Pohjola Kiinteistösijoituksen Oma pääoma

- liiketoiminnolle allokoidut pääomalainat (kauden alun ja lopun keskiarvo)

Vahinkovakuutustoiminta:

+ Tilikauden voitto

+ Vahinkovakuutustoiminnan hankinnassa syntyneiden  
aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot ja alaskirjaukset ja niiden verovaikutus

+ Käyvän arvon rahaston muutos verojen jälkeen \_\_\_\_\_ x 100

+ 70 %:n solvenssisuhde

- liiketoiminnolle allokoidut pääomalainat (kauden alun ja lopun keskiarvo)

tai viranomaisten asettama minimipääomavaade, jos se on suurempi

Operatiivinen kulu/tuotto-suhde

+ Henkilöstökulut

+ Muut hallintokulut

+ Liiketoiminnan Muut kulut pl. Pohjolan hankinnassa

syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot \_\_\_\_\_ x 100

+ Korkokate

+ Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

+ Palkkiotuottojen ja -kulujen netto

+ Kaupankäynnin nettotuotot

+ Sijoitustoiminnan nettotuotot

+ liiketoiminnan muut tuotot

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde

Vahinkosuhde + liikekulusuhde pl. vahinkovakuutustoiminnan hankinnassa syntyneiden aineettomien  
hyödykkeiden ja liikearvon poistot ja alaskirjaukset

# KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

## TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

### Konsernin tuloslaskelma

Milj. e	Viite	2006			2005		
		Jatkuvat toiminnot	Lopetettut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetettut toiminnot	Yhteensä
Korkotuotot	5	1 270		1 270	686	74	761
Korkokulut	5	1 175		1 175	600	17	617
<b>Korkokate ennen arvonalentumisia</b>		96		96	87	57	144
Saamisten arvonalentumiset	6	1		1	4		4
<b>Korkokate arvonalentumisten jälkeen</b>		94		94	83	57	140
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	7	328		328	69		69
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	8					-2	-2
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	9	102		102	71	25	96
Kaupankäynnin nettotuotot	10	20		20	16		16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	11	37		37	18		19
Liiketoiminnan muut tuotot	12	50		50	21	2	23
Tuotot yhteensä		632		632	278	83	361
Henkilöstökulut	13	165		165	64	22	86
Muut hallintokulut	14	133		133	54	18	72
Liiketoiminnan muut kulut	15	111		111	41	12	54
Kulut yhteensä		409		409	159	53	212
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta					1		1
<b>Tulos ennen veroja</b>		223		223	120	30	150
Tuloverot	16	42		42	27	6	33
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen	3					153	153
<b>Tilikauden voitto</b>		180		180	93	178	271
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta		181		181	89	178	267
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta					4		4
<b>Yhteensä</b>		180		180	93	178	271
Tulos / osake (EPS) laimentamaton, e							
A-osake	17	0,90		0,90	0,66	1,31	1,96
K-osake	17	0,89		0,89	0,65	1,30	1,95
Tulos / osake (EPS) laimennusvaikutuksella oikaistu, e							
A-osake	17	0,90		0,90	0,65	1,30	1,95
K-osake	17	0,89		0,89	0,64	1,29	1,93

Lopetettujen toimintojen luvut on esitetty eliminoituina.

## Konsernitase

Milj. e	Viite	31.12.2006	31.12.2005
Käteiset varat	18	907	479
Saamiset luottolaitoksilta	19	5 546	4 617
Kaupankäynnin rahoitusvarat	20	4 801	3 692
Johdannaissopimukset	21	320	163
Saamiset asiakkailta	22	7 864	6 759
Vahinkovakuutustoiminnan varat	23	2 766	2 740
Sijoitusomaisuus	24	225	326
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	25	8	8
Aineettomat hyödykkeet	26	1 020	942
Aineelliset hyödykkeet	27	95	89
Muut varat	28	633	468
Verosaamiset	29	12	33
Myytävänä olevat henkivakuutustoiminnan varat	4		1 873
Muut myytävänä olevat omaisuuserät	4		81
<b>Varat yhteensä</b>		<b>24 196</b>	<b>22 270</b>
Velat luottolaitoksille	30	2 390	3 563
Kaupankäynnin rahoitusvelat	31		4
Johdannaissopimukset	32	331	171
Velat asiakkaille	33	1 994	2 058
Vahinkovakuutustoiminnan velat	34	2 099	1 926
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	35	13 263	9 033
Varaukset ja muut velat	36	1 010	780
Verovelat	37	355	371
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	38	924	749
Myytävänä olevat henkivakuutustoiminnan velat	4		1 609
Muihin myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	4		48
<b>Velat yhteensä</b>		<b>22 368</b>	<b>20 310</b>
Oma pääoma	39		
<b>Emoyhtiön omistajien osuus</b>			
Osakepääoma		428	423
Osakeanti			1
Rahastot		793	791
Kertyneet voittovarot		607	548
<b>Vähemmistön osuus</b>			<b>199</b>
<b>Oma pääoma yhteensä</b>		<b>1 828</b>	<b>1 961</b>
<b>Velat ja oma pääoma yhteensä</b>		<b>24 196</b>	<b>22 270</b>

## Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. e	2006	2005
<b>Liiketoiminnan rahavirta</b>		
Kauden voitto	181	267
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	155	-72
<b>Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)</b>	<b>-3 203</b>	<b>-2 849</b>
Saamiset luottolaitoksilta	-810	-1 089
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-1 102	-585
Johdannaissopimukset	-31	
Saamiset asiakkailta	-1 125	-1 007
Vahinkokuutustoiminnan varat	-68	28
Henkivakuutustoiminnan varat		-100
Sijoitusomaisuus	102	106
Muut varat	-169	-202
<b>Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)</b>	<b>-899</b>	<b>288</b>
Velat luottolaitoksille	-1 173	167
Kaupankäynnin rahoitusvelat	-4	3
Johdannaissopimukset	25	
Velat asiakkaille	-64	-167
Vahinkovakuutustoiminnan velat	101	-1
Henkivakuutustoiminnan velat		17
Varaukset ja muut velat	215	269
Maksetut tuloverot	-49	-31
Saadut osingot	37	10
<b>A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä</b>	<b>-3 780</b>	<b>-2 387</b>
<b>Investointien rahavirta</b>		
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-303	-1 675
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	219	402
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-21	-20
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	5	11
<b>B. Investointien rahavirta yhteensä</b>	<b>-101</b>	<b>-1 282</b>
<b>Rahoituksen rahavirrat</b>		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	407	323
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-177	-6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	30 435	3 310
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-26 180	-365
Osakepääoma, lisäykset	4	214
Osakepääoman vähennykset		
Maksetut osingot	-120	-52
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	5	509
<b>C. Rahoituksen rahavirta yhteensä</b>	<b>4 374</b>	<b>3 933</b>
<b>Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)</b>	<b>493</b>	<b>264</b>



<b>Rahavarat tilikauden alussa</b>	<b>614</b>	<b>350</b>
<b>Rahavarat tilikauden lopussa</b>	<b>1 107</b>	<b>614</b>
<b>Saadut korot</b>	<b>1 117</b>	<b>697</b>
<b>Maksetut korot</b>	<b>-1 041</b>	<b>-560</b>
<b>Milj. e</b>		
<b>Kauden voittoon tehdyt oikaisut</b>		
<b>Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut</b>		
Saamisten arvonalentumiset	2	4
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	107	-55
Henkivakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos		147
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	22	1
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-36	-23
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	-1	-2
Suunnitelman mukaiset poistot	57	21
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		-1
Muut	7	-9
<b>Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa</b>		
Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-3	-155
Myyntitappiot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	1	
<b>Oikaisut yhteensä</b>	<b>155</b>	<b>-72</b>

## Konsernin oman pääoman muutoslaskelma

### OKO-konsernin omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. e	Osake- pääoma	Muunto- erot	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	Yhteensä	Vähem- mistön osuus	Oma pääoma yhteensä
<b>Oma pääoma 1.1.2005</b>	206			237	332	775	2	777
IAS 39 ja 32 standardien käyttöönotto			13		2	14		14
Oikaistu oma pääoma 1.1.	206		13	237	334	790	2	791
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Arvostusvoitot ja -tappiot			54			54		54
Tuloslaskelmaan siirretty osuus			-7			-7		-7
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä		-1				-1		-1
Laskennalliset verot			-12			-12		-12
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot		-1	35			34		34
Kauden voitto					267	267	4	271
Kauden tuotot ja kulut yhteensä		-1	35		267	301	4	305
Osakeanti	212			513		724		724
Osakeantikulut				-6		-6		-6
Käytetyt osakeoptiot	5			0		6		6
Maksetut osingot					-52	-52	-1	-53
Rahastosiirrot								
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet								
Tytäryritysten hankinnat*							193	193
<b>Oma pääoma 31.12.2005</b>	<b>423</b>	<b>-1</b>	<b>48</b>	<b>744</b>	<b>549</b>	<b>1 762</b>	<b>199</b>	<b>1 961</b>

OKO-konsernin omistajille kuuluva oma pääoma								
Milj. e	Osake- pääoma	Muunto- erot	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Vähem- mistön osuus	Oma pääoma yhteensä
<b>Oma pääoma 1.1.2006</b>	<b>423</b>	<b>-1</b>	<b>48</b>	<b>744</b>	<b>549</b>	<b>1762</b>	<b>199</b>	<b>1961</b>
IAS 39 ja 32 standardien käyttöönotto								
Oikaistu oma pääoma 1.1.	423	-1	48	744	549	1762	199	1961
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Arvostusvoitot ja -tappiot			16			16		16
Tuloslaskelmaan siirretty osuus			-17			-17		-17
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä		1				1		1
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot		1	-1		-1			
<b>Kauden voitto</b>					<b>181</b>	<b>181</b>		<b>181</b>
Kauden tuotot ja kulut yhteensä					180	180		180
Osakeantikulut				-1		-1		-1
Käytetyt osakeoptiot	5			4		8		8
Maksetut osingot					-121	-121		-121
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet								
Tytäryritysten hankinnat*							-198	-198
<b>Oma pääoma 31.12.2006</b>	<b>428</b>		<b>47</b>	<b>747</b>	<b>607</b>	<b>1828</b>		<b>1828</b>

\*Tilikauden aikaisista yrityshankinnoista on kerrottu liitetiedossa 3.

## SEGMENTTIKOHTAISET TIEDOT

Ensisijainen segmenttiraportointi perustuu liiketoimintasegmentteihin, joiden mukaan konsernin sisäinen raportointi tapahtuu. OKOn liiketoimintasegmentit organisoitiin uudelleen vuoden 2006 alusta. Uudet liiketoimintasegmentit ovat Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta ja Vahinkovakuutus. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta sisältää seuraavat liiketoiminta-alueet: Yrityspankki, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta sekä Varainhoito. Vahinkovakuutustoiminnasta esitetään erikseen Yrityisasiakkaat, Yksityisasiakkaat sekä Baltia, joiden tulosta seurataan vakuutus tekniseen katteeseen asti. Vertailutiedot on muutettu uuden ryhmittelyn mukaisiksi.

Vähittäispankkitoiminta on esitetty tilinpäätöksen vertailutiedoissa lopetettuna toimintona. Lisäksi lopetettuna toimintona on esitetty Henkivakuutus, joka myytiin OPK:lle tammikuussa 2006.

### Segmenttiraportoinnin laadintaperiaatteet

Segmenttiraportointi noudattaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmenteille on kohdistettu ne tuotot, kulut, varat ja velat, joiden katsotaan välittömästi kuuluvan tai olevan järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu segmentteihin, esitetään Muussa toiminnassa.

Segmenttien väliset eliminoinnit, myös lopetettuja toimintoja koskevat, on esitetty eliminointi -sarakkeessa.

Konsernin sisäiset siirtohinnot perustuvat markkinahintoihin. Investointeina on esitetty aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenot.

Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan kohdistetaan pääomaa 7 % riskipainotetuista sitoumuksista lisättyä Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon määrällä. Vahinkovakuutustoimintaan kohdistetaan pääomaa 70 % vakuutusmaksutuotoista lisättyä liiketoiminnan hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon määrällä kuitenkin vähintään viranomaisten asettama minimipääomavaade.

Kun lasketaan liiketoimintojen operatiivista oman pääoman tuottoa, tuloksessa ei huomioida Pohjola-kaupassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistoa. Operatiivista omaa pääomaa laskettaessa liiketoiminnoille kohdistetusta pääomasta vähennetään Pohjolan hankinnassa syntyneet aineettomat hyödykkeet ja liikearvot sekä liiketoiminnoille näiden sitoman pääoman mukaisessa suhteessa kohdistettavat emoyhtiön pääomalainat.

Konsernissa ei ole maantieteellisiä segmenttejä.

### Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

#### *Yrityspankki*

Yrityspankki tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille rahoitus- ja kassanhallintapalveluja. Se myöntää luottoja, takauksia sekä saatava- ja kohdevakuudellista rahoitusta ja harjoittaa pääomasijoitustoimintaa. Tuotot muodostuvat pääosin luotonannon marginaaleista sekä rahoituksen järjestämisestä ja maksuliikkeen hoitamisesta saaduista palkkiotuotoista. Luotonannon korkokate ei ole herkkä korkotason muutoksille, koska luotonanto rahoitetaan markkinaehtoisesti.

#### *Pääomamarkkinat*

Pääomamarkkinat -liiketoiminta-alue muodostuu Investointipankkitoiminnan muodostaneen Opstockin arvopaperinvälityksestä, sijoitustutkimuksesta ja Corporate Finance -toiminnasta, OKOn raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkina-palveluista. Corporate Finance -toimintaa harjoittavat OKOn tytäryhtiöt OKO Corporate Finance Oy ja ZAO OKO Capital Vostok. Viimeksi mainittu yhtiö tarjoaa suomalaisille yrityksille yritysjärjestelyihin ja strukturoituun rahoitukseen liittyviä palveluja Venäjällä.

Pääomamarkkinoiden palvelutarjontaan kuuluvat velkaemissioiden järjestäminen, corporate finance -palvelut, osake-, valuutta-, rahamarkkina- ja johdannaistuotteet, sekä tutkimus. Asiakkaat ovat suomalaisia ja kansainvälisiä yrityksiä ja yhteisöjä. Toiminnan tuotot muodostuvat nettopalkkiotuotoista sekä trading-toiminnan tuotoista.

## *Keskuspankki ja varainhallinta*

Keskuspankki ja varainhallinta liiketoiminta-alueelle on keskitetty OKOn keskusrahallitustehtävät OP-ryhmässä sekä pankin oma varainhallinta.

Keskusrahallitoksena OKO vastaa OP-ryhmän vähittäispankkien maksuvalmiuden ylläpidosta ja talletusten vastaanottamisesta. OKO huolehtii myös maksuliikejärjestelmän edellyttämien vakuuksien hankinnasta sekä raha-, valuutta- ja pääomamarkkinapalveluiden tarjoamisesta OP-ryhmän vähittäispankeille. Keskuspankin tuotot kertyvät OP-ryhmän maksuvalmiuden ja rahoituksen hoitamisesta.

Varainhallinta harjoittaa korko-, osake- ja kiinteistösijoitustoimintaa. Lisäksi se vastaa konsernin pitkäaikaisesta varainhankinnasta sekä pankki- ja velkasijoittajasuhteiden hoidosta. Sijoitustoiminnan tarkoituksena on hyötyä korkojen ja kurssien tuottamasta arvonnoususta sekä osinko- ja muista tuotoista pitkällä aikavälillä. Varat sijoitetaan turvallisesti tavoitteena hyvä tuotto. Sijoitussalkut pyritään hajauttamaan mahdollisimman hyvin instrumenteittain, maittain ja toimialoittain. Markkinariskeiltä suojaudutaan johdannaisopimuksilla. Varainhallintaan on yhdistelty vuonna 2006 uutena yhtiönä Conventum Venture Finance Oy, joka harjoittaa pääomasijoitustoimintaa.

Keskuspankissa segmenttien välisenä tuottona on esitetty OP-ryhmän vähittäispankkien marginaalituotto. Varainhallinnassa segmenttien välisenä tuottona on esitetty tytäryhtiöiden rahoituksen marginaalituotto.

## *Varainhoito*

Varainhoito -liiketoiminta-alueen muodostavat OKO Varainhoito Oy ja Pohjola Kiinteistösijoitus Oy. OKO Varainhoito Oy muodostui maaliskuussa 2006, kun Opstock Oy:n varainhoitoliiketoiminta siirrettiin liiketoimintasiirrolla Pohjola Omaisuudenhoito Oy:lle. Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n nimi muutettiin samalla OKO Varainhoito Oy:ksi.

Varainhoito tarjoaa suomalaisille instituutioille ja varakkaille yksityishenkilöille täyden valtakirjan salkunhoitoon ja konsultatiiviseen salkunhoitoon perustuvia varainhoitopalveluja. Lisäksi OP-Rahastoyhtiö Oy:n rahastojen salkunhoito on pääosin keskitetty Varainhoitoon. Laajan oman salkunhoidon lisäksi Varainhoidolla on 16 kansainvälistä yhteistyökumppania, joiden rahastovalikoimasta löytyy rahastoja sekä instituutio- että private-asiakkaiden tarpeisiin.

Pohjola Kiinteistösijoitus Oy on keskittynyt kiinteistösijoittamiseen Suomessa sekä kiinteistö-pääomarahastojen valintaan kansainvälisillä markkinoilla. Lokakuussa 2006 perustettiin ensimmäinen ammattimaisille sijoittajille suunnattu kiinteistö-pääomarahasto REFFI Ky, joka sijoittaa kotimaisille kiinteistömarkkinoille pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa.

Liiketoiminta-alueen tuotot muodostuivat pääosin omaisuudenhoitopalkkioista. Segmenttien välisenä tuottona on esitetty vahinkovakuutustoiminnalta ja muulta toiminnalta perityt omaisuudenhoitopalkkiot.

## **Vahinkovakuutustoiminta**

Vahinkovakuutustoimintaa harjoitetaan Suomessa kolmessa yhtiössä. Vahinko-Pohjola on yleisvahinkovakuutusyhtiö, A-Vakuutus on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen ja Eurooppalainen matkavakuuttamiseen. Baltiassa vahinkovakuutustoiminta on paikallisissa Seesam-tytäryhtiöissä.

Vahinkovakuutustoiminnan tuotteisiin kuuluvat yritys- ja yksityisasiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Kotimaan palveluverkosto myy lisäksi yrityksille OP-ryhmän henki- ja eläkevakuutuksia ja Ilmarisen työeläkevakuutuksia sekä hoitaa Suomi-yhtiön ja Ilmarisen asiakaspalvelua. Lisäksi palkkiotuottoja kertyy eräiden lakisääteisten maksujen hoidosta ja riskienhallintapalveluista.

Run off -liikkeen omaisuus- ja velkaerät luokiteltiin 22.12.2005 myytävänä oleviksi.

## **Muu toiminta**

Muussa toiminnassa esitetään ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu liiketoimintasegmenteille. Muussa toiminnassa merkittävin muutos vuonna 2006 oli Pohjola-Yhtymä Oy:n, Pohjolan IT-hankinta Oy:n, joka harjoittaa laite- ja kalustovuokrausta, ja osakkuusyhtiö Nooa Säästöpankki Oy:n kohdistaminen Muuhun toimintaan. Muun toiminnan tulos muodostuu edellä mainittujen yhtiöiden tuloksista sekä sijoitustoiminnasta saaduista myyntivoitoista ja osingoista, konsernihallinnon kuluista sekä osakkuusyhtiöiden tulososuuksista. Muun toiminnan varoihin ja velkoihin on kohdistettu verosaamiset ja -velat.

Segmenttien välisenä tuottona on esitetty muille segmenteille tuotetuista palveluista saadut tuotot.

Tulos tammi-joulukuu Milj. e	Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta											
	Yrityspankki		Pääoma- markkinat		Keskuspankki ja Varainhallinta				Varainhoito		Yhteensä	
	2006	2005	2006	2005	Keskuspankki		Varainhallinta		2006	2005	2006	2005
Korkokate	86	75	12	5	12	22	5	10	-2	0	113	112
Saamisten arvonalentumiset	1	5						-1			1	4
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	85	71	12	5	12	22	5	11	-2	0	112	108
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot												
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot												
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	35	35	22	23	0	1	-1	0	43	19	99	77
Kaupankäynnin nettotuotot	2	0	13	13	1	1	3	1		0	19	16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0	0	0	0	0		29	16		0	29	16
Liiketoiminnan muut tuotot	14	7	0	0	9	2	1	2	1	1	24	13
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>136</b>	<b>113</b>	<b>47</b>	<b>42</b>	<b>23</b>	<b>26</b>	<b>37</b>	<b>30</b>	<b>41</b>	<b>19</b>	<b>284</b>	<b>230</b>
josta liiketoiminta-alueiden väliset			0	0	0	1	0	2	6	2	7	5
Henkilöstökulut	-22	-19	-15	-11	-2	-2	-2	-2	-15	-7	-56	-40
IT-kulut	-6	-6	-5	-5	-1	-1	-1	-1	-2	-1	-15	-15
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä									-3	0	-3	0
Muut poistot	-13	-7	-1	-1			0	0	0	0	-15	-9
Muut kulut	-15	-14	-7	-5	-3	-2	-2	-2	-7	-6	-33	-30
<b>Kulut yhteensä</b>	<b>-56</b>	<b>-46</b>	<b>-28</b>	<b>-23</b>	<b>-5</b>	<b>-5</b>	<b>-5</b>	<b>-5</b>	<b>-27</b>	<b>-16</b>	<b>-121</b>	<b>-95</b>
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta												
<b>Tulos ennen veroja *)</b>	<b>80</b>	<b>67</b>	<b>18</b>	<b>19</b>	<b>18</b>	<b>21</b>	<b>32</b>	<b>25</b>	<b>14</b>	<b>4</b>	<b>163</b>	<b>136</b>
Verot												
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen												
<b>Kauden voitto</b>												

<b>Avainluvut, %</b>												
Operatiivinen kulujen suhde tuottoihin									59		41	
Operatiivinen oman pääoman tuotto											18,2	
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin					15,0	17,5						

Tulos tammi-joulukuu Milj. e	Vahinko- vakuutus- toiminta		Lopetetut toiminnot *)		Muu toiminta		Eliminoinnit		Konserni	
	2006	11-12/ 2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005
Korkokate	-8	-1		41	-13	-9	3	1	96	144
Saamisten arvonalentumiset				0		-1			1	4
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	-8	-1		41	-13	-8	3	1	94	140
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	332	69				0	-3	0	328	69
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot				-2				0	0	-2
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	6	0		25	-1	-1	-2	-6	102	96
Kaupankäynnin nettotuotot					0	0	0	0	20	16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1	1			9	2	0	0	37	19
Liiketoiminnan muut tuotot	18	6		3	40	17	-33	-16	50	23
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>347</b>	<b>75</b>		<b>67</b>	<b>35</b>	<b>9</b>	<b>-34</b>	<b>-21</b>	<b>632</b>	<b>361</b>
josta liiketoiminta-alueiden väliset	0	1		0	28	3	-35	-9	-	-
Henkilöstökulut	-99	-16		-21	-11	-9		0	-165	-86
IT-kulut	-13	-1		-8	-15	-5	0	0	-42	-29
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	-33	-6		-2					-36	-8
Muut poistot	-2	0		-2	-4	-1			-21	-13
Muut kulut	-122	-24		-22	-24	-21	34	21	-144	-76
<b>Kulut yhteensä</b>	<b>-268</b>	<b>-47</b>		<b>-55</b>	<b>-54</b>	<b>-36</b>	<b>34</b>	<b>21</b>	<b>-409</b>	<b>-212</b>
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0				0	1			0	1
<b>Tulos ennen veroja *)</b>	<b>78</b>	<b>27</b>		<b>12</b>	<b>-19</b>	<b>-25</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>223</b>	<b>150</b>
Verot									-42	-33
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen										153
<b>Kauden voitto</b>									<b>180</b>	<b>271</b>

\*) Okopankki 1-10/2005 ja Pohjolan  
Henkivakuutus 11-12/2005

<b>Avainluvut, %</b>										
Oman pääoman tuotto käyvin arvo									9,5	22,3

Vahinkovakuutustoiminta liiketoiminta- alueittain	Yksityisasiakkaat		Yrityisasiakkaat		Baltia		Yhteensä	
	2006	11-12/ 2005	2006	11-12/ 2005	2006	11-12/ 2005	2006	11-12/ 2005
<b>tammi-joulukuu</b>								
<b>Vakuutustekninen kate, milj.e</b>								
<b>Vakuutusmaksutuotot</b>	<b>308</b>	<b>53</b>	<b>434</b>	<b>73</b>	<b>47</b>	<b>7</b>	<b>788</b>	<b>133</b>
Korvauskulut	194	38	358	35	27	4	580	77
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	11		14		1		26	
Liikekulut	84	15	75	14	13	2	172	30
<b>Kulut yhteensä</b>	<b>289</b>	<b>53</b>	<b>447</b>	<b>49</b>	<b>42</b>	<b>5</b>	<b>778</b>	<b>107</b>
<b>Vakuutustekninen kate</b>	<b>18</b>	<b>0</b>	<b>-13</b>	<b>24</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>10</b>	<b>26</b>
Laskuperustemuutokset	-14		13		0		-1	
<b>Vakuutustekninen kate pl. laskuperustemuutokset</b>	<b>5</b>		<b>0</b>		<b>5</b>		<b>9</b>	
<b>Avainlukuja, %</b>								
Operatiivinen oman pääoman tuotto							20,9	
Vahinkosuhde	63,1	72,9	82,6	47,9	58,2	56,0	73,5	57,7
Liikekulusuhde	27,3	27,8	17,3	18,9	28,5	22,9	21,9	22,7
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	90,4	100,7	99,9	66,7	86,7	79,0	95,4	80,3
<b>Operatiivinen yhdistetty kulusuhde pl. laskuperustemuutokset</b>	<b>94,8</b>		<b>97,0</b>		<b>86,7</b>		<b>95,5</b>	
Yhdistetty kulusuhde	94,0		103,0		89,2		98,7	



Tase 31.12.2006  Milj. e	Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta				Pankki- ja sijoituspalvelut yhteensä	Vahinko- vakuutus- toiminta yhteensä	Muu toiminta yhteensä	Eliminoinnit	OKO-konserni	
	Yritys- pankki	Pää- oma- mark- kinat	Keskuspankki ja Varainhallinta							Varain- hoito
			Keskus- pankki-	Varain- hallinta						
Saamiset asiakkailta	7 788	12	58	9		7 868		-4	7 864	
Saamiset luottolaitoksilta	300	58	5 785	463	1	6 607		66	6 453	
Vahinkovakuutus- toiminnan varat							2 824		-58	2 766
Kaupankäynnin ja sijoitusomaisuuden varat	336	851	2 284	1 512	23	5 006	0	687	-666	5 026
Sijoitukset osakkuusyrityksissä							2	7		8
Muut varat	177	563	51	75	128	994	901	298	-113	2 079
<b>Varat yhteensä</b>	<b>8 602</b>	<b>1 484</b>	<b>8 177</b>	<b>2 059</b>	<b>152</b>	<b>20 475</b>	<b>3 726</b>	<b>1 058</b>	<b>-1 061</b>	<b>24 196</b>
Velat asiakkaille	358	5	981	839		2 184		140	-330	1 994
Velat luottolaitoksille		259	1 752	381		2 391		-1	0	2 390
Vahinkovakuutus- toiminnan velat							2 099			2 099
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				13 898		13 898			-635	13 263
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla				924		924	40		-40	924
Muut velat	406	475	35	284	14	1 214	156	384	-57	1 697
<b>Velat yhteensä</b>	<b>764</b>	<b>740</b>	<b>2 767</b>	<b>16 327</b>	<b>14</b>	<b>20 611</b>	<b>2 295</b>	<b>523</b>	<b>-1 062</b>	<b>22 368</b>
<b>Velat ja oma pääoma yhteensä</b>										<b>24 196</b>
Oma pääoma										1 828
Investoinnit	5	1	0	2	1	9	10	3		21
Tilikaudella tehdyt poistot	-13	-1	0	0	-3	-18	-35	-4		-57
Muut maksutapahtumaa sisältämättömät kulut kuin poistot	1	4	0	0	3	8	0	0		8

Tase 31.12.2005	Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta					Pankki- ja sijoituspalvelut yhteensä	Vahinkovakuutus- toiminta yhteensä	Muu toiminta yhteensä	Eliminoinnit	Lopetetut toiminnot*	OKO-konserni	
	Milj. e	Yritys- pankki	Pää- oma- mark- kinat	Keskuspankki ja Varainhallinta								Varain- hoito
				Keskus- pankki	Varain- hallinta							
Saamiset asiakkailta	6 674	1	70	15		6 760			-1		6 759	
Saamiset luottolaitoksilta	113	972	4 001	8	1	5 097		20	-20		5 096	
Vahinkovakuutus- toiminnan varat							2 756		-16		2 740	
Kaupankäynnin ja sijoitusomaisuuden varat	268	2 738		885	9	3 901		234	-118		4 017	
Sijoitukset osakkuusyrityksissä								8			8	
Muut varat	120	374	23	71	123	711	787	187	-9	20	1 695	
Myytäväksi luokitellut henkivakuutus- toiminnan varat									-24	1 896	1 873	
Myytäväksi luokitellut muut omaisuuserät							81				81	
<b>Varat yhteensä</b>	<b>7 176</b>	<b>4 086</b>	<b>4 094</b>	<b>979</b>	<b>133</b>	<b>16 469</b>	<b>3 626</b>	<b>448</b>	<b>-188</b>	<b>1 916</b>	<b>22 270</b>	
Velat asiakkaille	288	1 103	206	484		2 081		14	-37		2 058	
Velat luottolaitoksille		1 897	1 477	191		3 565			-2		3 563	
Vahinkovakuutus- toiminnan velat							1 926		0		1 926	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				9 070		9 070			-37		9 033	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla				749		749	40		-85	45	749	
Muut velat	337	352	9	119	5	822	47	480	-27	2	1 325	
Myytäväksi luokitellun henkivakuutus- toiminnan velat										1 609	1 609	
Myytäväinä oleviin muihin omaisuuseriin liittyvät velat							48				48	
<b>Velat yhteensä</b>	<b>624</b>	<b>3 352</b>	<b>1 691</b>	<b>10 615</b>	<b>5</b>	<b>16 288</b>	<b>2 060</b>	<b>494</b>	<b>-188</b>	<b>1 656</b>	<b>20 310</b>	
Oma pääoma											1 961	
<b>Velat ja oma pääoma yhteensä</b>											<b>22 270</b>	
Investoinnit	4	2	0	6	120	133	826	1		115	1 074	
Tilikaudella tehdyt poistot	-7	-1	0	0	-1	-10	-6	-1		-4	-21	
Muut maksutapahtumaa sisältämättömät kulut kuin poistot	1	1	0	0	1	3	3	4		2		

\*) Okopankki 1-10/2005 ja Pohjolan Henkivakuutus 11-12/2005

# KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

## Sisällysluettelo

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. Riskienhallinnan periaatteet
3. Tilikauden aikana hankitut ja myydyt liiketoiminnot
4. Tilikauden aikana lopetetut toiminnot ja myytäväksi luokitellut omaisuuserät

## Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

5. Korkotuotot ja -kulut
6. Saamisten arvonalentumiset
7. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot
8. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot
9. Palkkiotuotot ja -kulut
10. Kaupankäynnin nettotuotot
11. Sijoitustoiminnan nettotuotot
12. Liiketoiminnan muut tuotot
13. Henkilöstökulut
14. Muut hallintokulut
15. Liiketoiminnan muut kulut
16. Tuloverot
17. Osakekohtainen tulos

## Tasetta koskevat liitetiedot

18. Käteiset varat
19. Saamiset luottolaitoksilta
20. Kaupankäynnin rahoitusvarat
21. Johdannaissopimukset
22. Saamiset asiakkailta
23. Vahinkovakuutustoiminnan varat
24. Sijoitusomaisuus
25. Sijoitukset osakkuusyrietyksissä
26. Aineettomat hyödykkeet
27. Aineelliset hyödykkeet
28. Muut varat
29. Verosaamiset
30. Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille
31. Kaupankäynnin rahoitusvelat
32. Johdannaissopimukset
33. Velat asiakkaille
34. Vahinkovakuutustoiminnan velat
35. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
36. Varaukset ja muut velat
37. Verovelat
38. Velat, joilla on huonompi etuoikeus
39. Oma pääoma

## Riskienhallinnan liitetiedot

40. Varat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot
41. Arvonalentumisten jakauma riskilajeittain
42. Omat varat ja riskipainotettu tase
43. Vastuut tase-erittäin
44. Vastuut sektoreittain
45. Luotto- ja takaussaamiset sekä ongelmasaamiset
46. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys
47. Yritysvastuut toimialoittain
48. Yritysvastuut rating-luokittain
49. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan
50. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin
51. Varainhankinnan rakenne
52. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

53. Varojen ja velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan
54. Markkinariskin herkkyyssanalyysi
55. Osakeriski
56. Kiinteistöriski
57. Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

**Muut tasetta koskevat liitetiedot**

58. Varojen ja velkojen käyvät arvot
59. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset
60. Annetut vakuudet
61. Saadut rahoitusvakuudet

**Vastuositoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot**

62. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
63. Johdannaissopimukset
64. Ehdolliset velat ja varat
65. Muut vuokrasopimukset
66. Varainhoito
67. Omistuksia muissa yrityksissä koskevat liitetiedot

**Muut liitetiedot**

68. Lähipiiritapahtumat
69. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät
70. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

**YLEISTÄ**

OKO Pankki Oyj (jäljempänä OKO) on suomalainen luottolaitos, jonka liiketoiminnot ovat Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta ja Vahinkovakuutus. Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan kuuluvat liiketoiminta-alueet ovat Yrittäjäpankki, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta sekä Varainhoito. OKOn pankki- ja sijoituspalvelutoiminta keskittyy kotimaisiin asiakkaisiin, mutta tarjoaa ulkomaisille asiakkaille pankkipalvelut näiden Suomeen liittyvän liiketoiminnan tarpeisiin. Vahinkovakuutustoimintaa harjoitetaan Suomessa ja Baltiassa.

Vähittäispankkitoiminta on esitetty tilinpäätöksen vertailutiedoissa lopetettuna toimintona. Lisäksi lopetettuna toimintona on esitetty Henkivakuutus, joka myytiin OPK:lle tammikuussa 2006.

OKOn kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL308, 00101 Helsinki.

OKOn hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 15.2.2007.

**LAATIMISPERUSTA**

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa on sovellettu niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2006. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti. IFRS-standardien lisäksi OKO-konsernin tilinpäätöksen laadintaan sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 30 pykälän 6 momenttia. (Tilinpäätöksessä mainitut viittaukset luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin tarkoittavat 31.12.2006 voimassa ollutta lakia. Uusi laki luottolaitostoiminnasta tuli voimaan 15.2.2007.) OKOn vuonna 2006 käyttöönottamien IFRS-standardien ja tulkintojen vaikutus tilinpäätökseen ei ole merkittävä.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina.

**Arvioiden käyttö**

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisemmin kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

**YHDISTELYPERIAATTEET**

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön, OKO Pankki Oyj:n sekä tytäryhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tytäryhtiöiden osakekannan äänimäärästä tai joissa emoyhtiöllä on muutoin määräysvalta.

Osakkuusyhtiöt, joissa OKOlla on 20–50 % osakekannan äänimäärästä ja joissa OKO käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa, mutta ei määräysvaltaa, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt yhdistellään IAS 31 -standardin mukaisen yhteisessä määräysvallassa olevan omaisuuserän tavoin.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyhtiön tai yhteisyrityksen välillä on eliminoitu konsernin omistussuuden mukaisesti. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Tilikauden aikana hankitut yhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien ja myydyt myyntihetkeen saakka. Hankitut yhtiöt yhdistellään hankintamenomenetelmää käyttäen.

IFRS-siirtymispäivästä 1.1.2004 lähtien liikearvona esitetään määrä, jolla hankintameno ylittää hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvän arvon. Mikäli hankintameno on pienempi kuin nettovarojen käypä arvo, erotus tuloutetaan välittömästi.

IFRS I -standardin salliman helpotuksen mukaisesti ennen IFRS-siirtymispäivää 1.1.2004 yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmia ei ole muutettu IFRS:n mukaisiksi, vaan ne ovat suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia, joita on käytetty siirtymishetkellä oletushankintamenona. Ennen IFRS-siirtymispäivää hankittujen, mutta aikaisemmin yhdistelemättömien ja siirtymisajankohdan jälkeen yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmat on laadittu IFRS-siirtymisajankohdasta.

Tulos ja oma pääoma jaetaan emoyhtiön omistajien ja vähemmistön osuuteen. Vähemmistön osuus omasta pääomasta esitetään omana eräänä omassa pääomassa. IFRS-siirtymisajankohdasta lähtien hankituista yhtiöistä vähemmistön osuus lasketaan hankintamenolaskelmalla yhdisteltävän yhtiön varojen ja velkojen käyvistä arvoista ja esitetään omana eräänä taseessa.

Vähemmistöosuudet, joihin liittyy OKOn ehdoton velvollisuus vähemmistöosakkaiden sijoitusten takaisinlunastukseen, on käsitelty velkainstrumenttina.

## **ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT**

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat sekä muut sitoumukset muunnetaan euroiksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Arvostuksessa syntyneet kurssierot kirjataan tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Ulkomaisten tytäryritysten tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikursseja ja taseet tilinpäätöspäivän kurssseja käyttäen. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloksessa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan omaan pääomaan. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista ja hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien syntyvät muuntoerot kirjataan omaan pääomaan. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

## **RAHOITUSINSTRUMENTIT**

### **Käyvän arvon määräytyminen**

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos ei ole toimivia markkinoita omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Arvostusmenetelminä käytetään diskontattujen rahavirtojen menetelmää, nykyarvon laskentaa sekä vertailua samanlaisiin, aktiivisilla markkinoilla noteerattaviin instrumentteihin. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

### **Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen**

Rahoitusvaroja ja -velkoja ei netoteta, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää.

### **Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset**

Molempia osapuolia velvoittavien takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavien takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksiin myytyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

## **Luokittelu ja kirjaaminen sekä sijainti konsernin taseessa**

### *Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat*

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin kuuluvat arvopaperit, jotka on hankittu myytäväksi tai takaisin ostettaviksi lyhyen ajan kuluessa. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaisopimukset, muut kuin tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt ja takaussopimus -johdannaiset. Vakuutustoiminnassa ei ole käytetty johdannaisia suojauslaskennan tarkoituksessa.

### *Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi määritetyt rahoitusvarat*

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen ryhmään luokitellaan sellaiset yhdistetyt instrumentit, joissa kytketyn johdannaisen käypää arvoa ei pystytä määrittämään erikseen sekä vakuutustoiminnassa sellaiset sijoitukset osakkuusyrityksiin, joiden tekijöinä ovat venture capital-sijoittajat, sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset sekä run-off -yhtiöiden salkuissa olevat valuuttamääräiset rahoitusvälineet.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Konsernin taseessa tällaiset rahoitusvarat esitetään kaupankäynnin rahoitusvaroina, vahinkovakuutustoiminnan varoina sekä henkivakuutustoiminnan varoina.

#### *Lainat ja saamiset*

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on aikaansaatava luovuttamalla rahaa tai palveluita. Vakuutus- ja korvaustensopimuksiin, korvaustensopimuksiin sekä sijoitusten myyntiin liittyvät saamiset esitetään tässä ryhmässä. Lainoja ja saamisista ei noteerata aktiivisilla markkinoilla ja ne käsitellään kirjanpidossa hankintameno määräisinä. Konsernin taseessa tällaiset rahoitusvarat esitetään saamisina asiakkailta, vahinkovakuutus- ja henkivakuutus- toiminnan varoina sekä henkivakuutus- toiminnan varoina.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä asiakkaan maksukykyyn heikkenemisestä sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Saamisen arvo on alentunut, jos siitä tulevat rahavirrat -vakuuden käypä arvo huomioituna - ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevan rahavirran erotus.

Saamisryhmäkohtaista arvonalentumistarkastelua varten saamiset jaetaan luottoriskiltään samanlaisiin ryhmiin. Ryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, jos on saatu objektiivista näyttöä siitä, että ryhmään kuuluvien saamisten takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Kirjattava arvonalentuminen perustuu kokemusperäiseen keskimääräiseen arvioon tulevien tappioiden määrästä.

Sen jälkeen, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai muutoin johdon päätöksellä, laina kirjataan pois taseesta. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuuksiksi. Mikäli asiakkaan maksukykyyn palautumisesta saadaan objektiivista näyttöä, aiemmin kirjattujen arvonalentumisten määrä arvioidaan uudelleen ja maksukykyyn parantumisesta aiheutuvat muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

#### *Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset*

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirrat ja jotka on hankittu aikomuksella pitää ne eräpäivään saakka. Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset käsitellään kirjanpidossa jaksotetun hankintameno määräisinä. Konsernin taseessa tällaiset rahoitusvarat esitetään sijoitusomaisuutena. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus jaksotetaan sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle.

Mikäli eräpäivään pidettävän saamisen arvon todetaan alentuneen, se siirretään myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään "Sijoitus- ja rahoitus- toiminnan nettotuotot".

Tilinpäätöksessä taseessa ei ole eräpäivään saakka pidettäviä sijoituksia.

#### *Myytävissä olevat rahoitusvarat*

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintameno määräisinä ja arvostetaan käypään arvoon. Konsernin taseessa tällaiset rahoitusvarat esitetään sijoitusomaisuutena, vahinkovakuutus- ja henkivakuutus- toiminnan varoina sekä henkivakuutus- toiminnan varoina. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuus erä kirjataan pois taseesta tai sen arvon on todettu alentuneen.

#### *Rahavarat*

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

#### *Muut rahoitusvelat*

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotetun hankintameno määräisinä.

Avainhenkilöiden osakeomistus tytäryhtiöissä on osakassopimuksissa määriteltyjen ehtojen perusteella luokiteltu konsernitilinpäätöksessä IAS 32:n mukaiseksi rahoitusvelaksi. Rahoitusvelkaa vastaava osuus osingoista on käsitelty korkokuluina.

#### *Johdannaissopimukset*

Johdannainen on rahoitusinstrumentti tai muu sopimus, jonka arvo muuttuu tietyn koron, rahoitusinstrumentin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindeksin, luottoluokituksen tai luottoindeksin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosijoitusta, ja sopimus selvitetään tietynä päivänä tulevaisuudessa.

Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon. Ei-suojaavista koronvaihtosopimuksista saatujen ja niistä maksettujen korkojen erotus merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Ei-suojaavien korko-, valuutta- ja osakejohdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään "Johdannaissopimukset, varat" ja negatiiviset erään "Johdannaissopimukset, velat".

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja korkokatollisiin luottoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseeseen käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan korkoihin.

#### **Suojauslaskenta**

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain. OKO-konsernin suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen käyvän arvon menetelmällä. Korkoriskin suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin.

Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tehoketkellä ja sen aikana vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi kun käypien arvojen muutokset kumoavat toisensa vaihteluvälillä 80–125 %.

Sopimuksia ei voi käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei enää täytä standardin kriteerejä.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan Sijoitustoiminnan nettotuottoihin (myytävissä oleviin rahavaroihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat) ja Korkokatteeseen (luotot ja omat emissiot).

#### **SIJOITUSKIINTEISTÖT**

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä luetaan sijoituskiinteistöiksi. Omassa tai henkilökunnan käytössä olevaa osuutta ei kuitenkaan lueta sijoituskiinteistöksi silloin, kun tämä osa on myytävissä erikseen. Konsernin taseessa sijoituskiinteistöt esitetään sijoitusomaisuutena, vahinkovakuutustoiminnan varoina sekä henkivakuutustoiminnan varoina.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon ja alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan joko vahinkovakuutuksen, henkivakuutuksen tai sijoitustoiminnan sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu pääosin niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena käytetään riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko riippumattoman asiantuntijan arvioon, markkinatietojen pohjalta laskettuihin tuottoarvoihin tai johdon omiin arvioihin kohteen markkina-arvosta. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Tuottoarvon määrittämisen pohjana on laskentamalli, joka perustuu markkinoiden tuottovaatimuksiin. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppaa- arvomenetelmällä.



## AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

### Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden I.I.2004 jälkeen hankittujen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Tätä aiempien liiketoimintojen yhdistämisten liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty oletushankintamenona IFRS I -standardin salliman helpotuksen mukaisesti. Tytäryritysten liikearvo esitetään aineettomissa hyödykkeissä ja osakkuusyrittysten liikearvo osakkuusyrittysijoituksissa.

Liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta ja arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Arvonalentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin kuuluvia yrityksiä.

### Hankitun vakuutuskannan arvo

Hankitusta vakuutuskannasta kirjataan hankitun vakuutuskannan arvoa vastaava aineeton hyödyke silloin, kun vakuutuskanta hankitaan joko suoraan toiselta vakuutusyhtiöltä tai tytäryhtiön hankinnan kautta. Hankittujen vakuutus sopimusten käypä arvo määritetään arvioimalla tulevien rahavirtojen nykyarvo hankintahetken vakuutuskannan mukaan. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä hankittujen vakuutus sopimusten käypä arvo jaetaan kahteen osaan eli vakuutus sopimukseen liittyvään velkaan, joka arvostetaan siihen sovellettavia periaatteita noudattaen, ja aineettomaan hyödykkeeseen. Hankinnan jälkeen aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi hankittujen sopimusten arvioituna vaikutusaikana. Henkivakuutuksen vakuutuskannasta kirjatuun aineettoman hyödykkeen vaikutusaika tarkistetaan vuosittain ja arvo poistetaan 10 vuodessa. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutus sopimukseen liittyvän velan riittävyystestin yhteydessä.

### Vakuutus sopimusten aktivoitujen hankintamenot

OKO-konsernin eräissä tytäryrityksissä jatketaan osittain aiemman tilinpäätös normiston noudattamista ja aktivoidaan osa sellaisista palkkio- ym. menoista, jotka liittyvät uusien vakuutus sopimusten hankintaan tai olemassa olevien sopimusten uudistamiseen. Syntyvä aineeton hyödyke poistetaan tasapoistoin sopimusten vaikutusaikana. Vahinkovakuutuksessa poistoaika on vakuutuskausi ja henkivakuutuksessa viisi vuotta. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutus sopimukseen liittyvän velan riittävyystestin yhteydessä.

### Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat asiakassuhteet arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Asiakassuhteista muodostuva aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. OKO-konsernissa hankittujen asiakassuhteiden taloudelliseksi vaikutusajaksi on arvioitu 5–13 vuotta. Asiakassuhteiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

### Tuotemerkit

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat tuotemerkit arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Liiketoimintojen yhdistymisissä hankittujen tuotemerkkien taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Tuotemerkkien arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

### Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2-5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5–10 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa hyödykkeiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

Sisäisesti aikaansaatuisten aineettomien hyödykkeiden (tuotteet ja palvelut) kehittämisestä johtuvat menot aktivoidaan siitä lähtien, kun on todettu, että tuotteesta tai palvelusta saadaan tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Poistoaika on pääosin 3–5 vuotta. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

## AINELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

IFRSI-siirtymä standardin salliman menettelytavan mukaisesti suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia maa-alueisiin ja omassa käytössä oleviin kiinteistöihin kohdistuvia arvonorotuksia ei ole IFRS-siirtymässä I.I.2004 purettu, vaan ne on sisällytetty kyseisten omaisuusserien oletushankintamenuon.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30–50 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Atk-laitteistot	3-5 vuotta
Autot	5-6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi "IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot"-standardin mukaisesti.

#### **Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset**

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja niistä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (tuotemerkit). Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä, ylitys kirjataan kuluksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerrytettävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohteisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Edellä mainittujen vuosittain testattavien omaisuuserien arvonalentumistarve määritellään aina käyttöarvon laskennan kautta.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

#### **VUOKRASOPIMUKSET**

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään taseessa saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitusleasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo, tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatuista varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruisen korkoprosentti. Myynti- ja takaisinvuokraustilanteissa myyntivoitot jaksotetaan vuokrasopimusajalle.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vuokratuotot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa.

## TYÖSUHDE-ETUUDET

### Eläke-etuudet

OKOn konserniyhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan joko OP-Eläkekassassa tai vakuutusyhtiöiltä otetuin vakuutuksin. Eräät OKO-konsernin yritykset ovat järjestäneet työntekijöille lisäeläketurvan joko OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

Konsernissa on sekä etuuspohjaisia että maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. OP-Eläkekassassa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoiduilta osin katsotaan etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Vakuutusyhtiöissä hoidetut järjestelyt voivat olla joko etuus- tai maksupohjaisia. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaan etuuspohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut". Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä muita maksuvelvoitteita ei ole.

Etuuspohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä, Eläkekassassa ja Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä omaisuuserän esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla tilinpäätöspäivänä. Lisäksi otetaan huomioon vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu käyttäen ennakoitua etuusosoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (project unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaattikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona Saksan tai Ranskan valtioiden liikkeeseen laskemia maturiteetiltaan pisimpien joukkovelkakirjalainojen korkoa.

Siirtymähetkellä 1.1.2004 on sovellettu IFRS 1 -standardin sallimaa helpotusta, jonka mukaisesti tällöin ei ollut etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyviä kirjaamattomia vakuutusmatemaattisia voittoja tai tappioita. Tämän jälkeen syntyneet vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkevelvoitteesta tai 10 % varojen käyvästä arvosta.

### Osakeperusteiset työsuhde-etuudet

Omana pääomana maksettavat osakeperusteiset työsuhde-etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan tasaerinä kuluksi ja oman pääoman lisäykseksi ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Rahana maksettavat osakeperusteiset palkkiot ja niitä vastaava velka arvostetaan käypään arvoon kunkin kauden päättyessä velan suorittamiseen saakka.

## VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

### Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu on esitetty Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen sekä sijainti konsernin taseessa -kohdassa.

### Vakuutussopimusten luokittelu

Vakuutussopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään merkittävä vakuutusriski. Vakuutussopimukset luokitellaan sopimuksittain tai sopimustyypeittäin. Jos useampi sopimus tehdään samanaikaisesti saman vastapuolen kanssa tai sopimukset riippuvat toisistaan, arvioidaan nämä sopimukset kuitenkin yhdessä. Takaussopimukset käsitellään pääsääntöisesti vakuutussopimuksia tai jos vakuutusriskin siirtyminen ei ole merkittävä, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusinstrumentteina.

Sijoitussopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään rahoitusriski, mutta ei merkittävää vakuutusriskiä. Kapitalisaatiosopimukset eivät sisällä vakuutusriskiä, joten ne luokitellaan sijoitussopimuksiksi.

Konserniyritysten väliset vakuutussopimukset eliminoidaan, sillä ne eivät täytä vakuutussopimuksen määritelmää.

### Kohtuusperiaate

Sijoitussidonnaisia vakuutussopimuksia lukuun ottamatta lähes kaikki henkivakuutukset ja osa kapitalisaatiosopimuksista ovat oikeutettuja taattujen etujen lisäksi harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (asiakashyvitykseen), joka on todennäköisesti merkittävä osa sopimuksen mukaisista kokonaiseduista, mutta jonka määrä ja ajoittuminen on sopimuksen mukaan konsernin harkittavissa. Osalla sijoitussidonnaisia vakuutuksia on mahdollisuus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämä mahdollisuus voidaan toteuttaa siirtämällä vakuutuksen säästöjä korkotuottoiseen osaan.

Ylijäämän jaon taustalla on Suomen vakuutusyhtiölakiin kirjoitettu ns. kohtuusperiaate, joka edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä palautetaan lisäetuina näille vakuutuksille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät estä palautusten antamista. Lisäetujen tason suhteen on pyrittävä jatkuvuuteen. Kohtuusperiaate vaikuttaa siihen, miten realisoitumattomat voitot jakautuvat pitkällä tähtäimellä omistajien ja vakuutusnottajien kesken synnyttämättä kuitenkaan kumpaankaan ryhmään kuuluville yksittäisille henkilöille saamisoikeutta kyseisiin varoihin.

Konsernin henkivakuutusyhtiössä sovelletaan kohtuusperiaatetta, mutta asiakkaiden osuutta tulevista voitoista ei ole määritelty ennakoon. Asiakashyvityksistä päättää yhtiön hallitus.

### **Vakuutus-sopimusten ryhmittely**

Vakuutus-sopimukset jaetaan pääryhmiin. Ryhmittelyn perustana ovat eroavuudet joko vakuutetun kohteen laadussa tai sopimusehdoissa. Näillä on olennainen merkitys riskin luonteeseen. Lisäksi ryhmittelyssä otetaan huomioon eroavuudet vakuutus-sopimuskausien pituuksissa tai siinä kuinka kauan keskimäärin kuluu vakuutustapahtuman sattumisesta siihen, että se on kokonaan korvattu (vahingon selviämisenopeus).

Vakuutus-sopimusten kuvaukset on esitetty riskienhallinnan periaatteissa, vakuutustoiminnan riskienhallinta -kohdassa.

### **Vahinkovakuutus-sopimukset**

#### *Lyhytkestoiset vahinkovakuutus-sopimukset*

Lyhytkestoisten vakuutus-sopimusten voimassaoloaika on yleensä 12 kuukautta tai vähemmän, hyvin harvoin yli kaksi vuotta. Etenkin yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvovakuutukset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset ovat yleensä jatkuvia vuosivakuutuksia.

#### *Pitkäkestoiset vahinkovakuutus-sopimukset*

Pitkäkestoisiksi vakuutus-sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus-sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta.

### **Henkivakuutus-sopimukset**

Henkivakuutus-sopimuksia ovat säästöpainotteiset kerta- ja jatkuvamaksuiset henkivakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset, ryhmäeläkevakuutukset, jotka täydentävät lakisääteistä eläketurvaa, sekä riskivakuutukset, jotka pääosin on myönnetty kuoleman tai työkyvyttömyyden varalta.

Henki- ja eläkevakuutusten säästöt voivat olla joko perustekorkoisia, joilla on oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä tai sijoitussidonnaisia. Ryhmäeläke on toistaiseksi pääosin perustekorkoista ja oikeutettua harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Riskivakuutuksiin ei kerry varsinaista vakuutussäästöä.

### **Vakuutus-sopimusten arvostaminen ja kirjaaminen**

#### **Vahinkovakuutus-sopimukset**

Vakuutusmaksut tuloutetaan vakuutus-sopimuksen voimassaoloaikana pääsääntöisesti ajan kulumisen suhteessa. Rakennusvirhevakuutuksissa ja ainaisvakuutuksissa tuloutus tapahtuu kuitenkin vakuutusriskin jakautumisen suhteessa. Tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta merkitään taseeseen vakuutusmaksuvastuuna. Jos vakuutusmaksuvastuu ei riitä voimassa olevista vakuutus-sopimuksista johtuviin tuleviin korvauksiin ja kuluihin, varataan erotuksen suuruinen täydennyserä vakuutusmaksuvastuuseen. Vakuutusmaksutulosta vähennetään vakuutusmaksuvero ja ulkopuolisten puolesta perityt julkiset maksut, mutta ei palkkioita eikä vakuutusmaksusaamisten luottotappioita.

Asiakkaalle maksettavat korvaukset ja konsernille vahingonselvittelystä aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset kirjataan kuluksi vahingon sattumishetken perusteella. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös konsernille vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvausvastuuseen. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista vahingoista. Korvausvastuuseen sisältyvä varaus jo sattuneiden vahinkojen vielä toteutumattomia vahingonselvittelykuluja varten perustuu korvauskäsittelyn arvioituihin kustannuksiin.

Lakisääteisen rakennusvirhevakuutuksen ja ainaisvakuutusten vakuutusmaksuvastuu sekä eläkemuotoisiin korvauksiin liittyvä korvausvastuu lasketaan diskonttausta käyttäen. Konsernin soveltama diskonttokorko on luonteeltaan kiinteä. Sen määrittämisessä otetaan huomioon yleinen korkokehitys. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-odotusta eikä viranomaismääräyksillä säädettyä tasoa. Ajan kulumisesta johtuva vastuuvelan lisäys (diskonttauksen purkautuminen) esitetään tuloslaskelmassa omana eräänä vahinkovakuutuksen nettotuotoissa rahoituskulujen ryhmässä.

### **Henkivakuutus sopimukset**

Saadut vakuutusmaksut kirjataan tuloslaskelmaan. Vakuutusmaksusaaminen kirjataan vain, jos vakuutusturva on voimassa tilinpäätöshetkellä. Riskivakuutuksissa vakuutusmaksut tuloutuvat maksukauden aikana ajan kulumisen suhteessa. Vakuutusmaksutulosta ei vähennetä palkkioita eikä luottotappioita.

Vakuutus sopimuksiin perustuvat etuudet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Vastuuvelka määritetään muodostamalla tulevien etuuksien, sopimuksen hallinnointiin liittyvien kulujen ja tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvo. Laskennassa käytetään korkoutuvuuteen, kuolevuuteen, työkyvyttömyyteen ja liikekuluihin liittyviä vakuutusmatemaattisia oletuksia. Vastuu lasketaan uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä käyttäen vakuutuksen hinnoittelussa käytettyjä oletuksia, diskonttokorko mukaan lukien. Tehdyistä asiakashyötyspäätöksistä aiheutuva tulevien kassavirtojen muutos sisällytetään vastuuvelkaan. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka arvostetaan kuitenkin käypään arvoon vastaavasti kuin vastuuta kattava omaisuus.

### **Vakuutus sopimuksiin liittyvän velan riittävydestä**

Konserni arvioi tilinpäätöspäivänä, onko taseeseen merkitty vastuuvelka riittävä. Testauksessa käytetään tarkasteluhetken arvioita vakuutus sopimusten tulevasta rahavirroista. Jos arviointi osoittaa, että vakuutus sopimuksista aiheutuvan velan kirjanpitoarvo vähennettynä vakuutus sopimusten aktivoituihin hankintamenoihin ja hankittuihin vakuutus kantoihin liittyvillä aineettomilla hyödykkeillä ei ole riittävä, vajuus kirjataan tulokseen ensisijaisesti tekemällä lisäpoisto aineettomista hyödykkeistä ja toissijaisesti kasvattamalla vastuuvelan määrää.

### **Jälleenvakuutus sopimukset**

Konsernin ottamalla jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sopimusta, joka täyttää vakuutus sopimuksen määritelmän ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutus yhtiöltä, mikäli konserni joutuu itse muiden vakuutus sopimusten perusteella korvaus velvolliseksi.

Jälleenvakuutus sopimusten perusteella saatavat suoritukset merkitään taseessa Vahinkovakuutus toiminnan varoihin joko "Lainoihin ja muihin saamisiin" tai "Saamisiin jälleenvakuutus sopimuksista". Viimeksi mainitut saamiset vastaavat jälleenvakuuttajien osuutta konsernin jälleenvakuuttamien vakuutus sopimusten vakuutus maksu- ja korvaus vastuusta. "Lainoihin ja muihin saamisiin" merkityt erät ovat lyhyempiaikaisia saamisia. Jälleenvakuuttajille maksamatta olevat vakuutus maksut kirjataan Vahinkovakuutus toiminnan velkoihin erään "Velat jälleenvakuutus toiminnasta".

Jälleenvakuutus sopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että konserni ei saa mahdollisesti kaikkia rahamääriä, joihin sillä on oikeus sopimuksen ehtojen mukaan, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavalle tasolle.

### **Vakuutus sopimuksiin liittyvät saamiset ja velat**

Vahinkovakuutuksen vakuutus maksusaamiset kirjataan vakuutus kauden alkaessa, kun oikeus saamiseen syntyy. Henkivakuutuksen vakuutus maksusaamiset kirjataan pääsääntöisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Saamiset ovat pääasiassa saamisia vakuutuksenottajilta ja vain vähäisessä määrin vakuutus edustajilta. Vahinkovakuutuksen etukäteen maksetut vakuutus maksut merkitään Vahinkovakuutus toiminnan velkoihin erään "Velat ensivakuutus toiminnasta".

Vahinkovakuutuksen vakuutus sopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä saamisen arvonalentumisesta, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti. Saamisista vähennetään sekä lopullisiksi todetut arvonalentumiset (luottotappiot) että veloituksen perimisvaiheen perusteella tilastollisesti todetut arvonalentumiset.

### **Vahinkotavara ja regressisaamiset**

Yhtiön omistukseen siirtynyt vahinkotavara kirjataan käyvästä arvostaan korvauskulujen vähennyseräksi ja taseen "Vahinkovakuutus toiminnan varoihin". Regressisaamiset otetaan huomioon sattuneiden vahinkojen korvaus vastuuta vähentävänä eränä. Kun korvaus suoritetaan, merkitään saaminen tase-erään "Vahinkovakuutus toiminnan varat". Takausvakuutuksen vastavakuus arvostetaan käypään arvoon ja siitä korvaus vastuuta tai maksettua korvausta vastaava osuus merkitään tase-erään "Vahinkovakuutus toiminnan varat". Saaminen vahingon aiheuttajalta kirjataan vasta, kun suoritus saadaan tai sen saaminen on muutoin käytännössä varmaa.

### **Rinnakkaisvakuutus ja poolit**

Konserni osallistuu joihinkin rinnakkaisvakuutusjärjestelyihin yhdessä muiden vakuutuksenantajien kanssa. Rinnakkaisvakuutus sopimuksista konserni käsittelee vakuutus sopimuksena vain sopimuksessa tarkoitetun konsernin oman osuuden. Konsernin vastuu rajoittuu tähän osuuteen.

Konserni merkitsee osuuksia vakuutus sopimuksista myös poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. Konserni käsittelee vakuutus sopimuksina oman suhteellisen osuutensa poolien hoitamasta ensivakuutus liikkeestä ja poolilta jäsenille tulevasta jälleenvakuutus liikkeestä. Poolin osuus näistä vakuutus sopimuksista käsitellään menevänä jälleenvakuutuksena.

Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Konserni kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

## **Sijoitussopimukset**

### ***Sijoitussopimusten ryhmittely, arvostaminen ja kirjaaminen***

OKO-konsernin vakuutusyhtiöiden sijoitussopimukset ovat ns. kapitalisaatiosopimuksia.

Sijoitussopimukset esitetään taseessa osana henkivakuutuksen velkojen rahoitusvelkoja ja niiden perusteella maksettavat etuudet esitetään tuloslaskelmassa. Sijoitussopimukseen liittyvästä sijoitusten hallinnoinnista saadut palkkiot esitetään palkkiotuottoina.

Sellaisiin sijoitussopimuksiin, joihin liittyy oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (asiakashyvyys) tai jotka voi vaihtaa tällaisiksi sopimuksiksi, sovelletaan kuitenkin IFRS 4 -standardin sallimaa helpotusta. Tämän perusteella yritysten kapitalisaatiosopimukset arvostetaan ja kirjataan kuten vakuutusopimukset.

### **Rahoitusvelat**

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Mahdolliset transaktiomenot sisällytetään rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Erotus kirjataan tulosvaikutteisesti velan juoksuaikana. Rahoitusvelat voivat olla korollisia tai korottomia.

Johdannaisopimukset arvostetaan tulosvaikutteisesti käypään arvoon.

### **Yhteistakuuerä**

Yhteistakuuerä kirjataan varauksen tavoin. Tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa ja potilashyväntuloissa säädetään yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt vastaavat yhdessä niistä korvauksista, jotka jäävät asiakkaalle maksamatta jonkun em. vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin seurauksena. Vakuutusyhtiöt varaavat etukäteen lakisääteisesti taseisiinsa yhteistakuuerän. Varattua yhteistakuuerää ei voi purkaa muutoin kuin käyttämällä sitä em. tarkoitukseen tai siirtämällä sen toiseen vakuutusyhtiöön vakuutuskannan luovutuksen yhteydessä.

## **VARAUKSET**

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli veloitte perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisasjankohda tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

## **MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT**

Pitkäaikainen omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) luokitellaan myytävänä olevaksi, mikäli sen kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Tällaisen omaisuuserän arvostusperuste on kirjanpitoarvo tai sitä alempi myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennetty käypä arvo. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä siihen liittyvät velat esitetään omana eränä taseessa.

Lopetetulla toiminnolla tarkoitetaan joko merkittävää erillistä liiketoimintayksikköä tai maantieteellistä aluetta edustavaa yksikköä tai tytäryritystä, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Lopetetun toiminnon tuloslaskelman erät esitetään tuloslaskelmassa omana sarakeenaan.

## **TULOVEROT**

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OKOn konserniyhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamia ei netoteta. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä,

joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, myöskään laskennallisen veron muutosta ei kirjata tuloslaskelmaan vaan omaan pääomaan.

## **TULOUTUSPERIAATTEET**

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

## **SEGMENTTIRAPORTOINTI**

Segmentit on määritelty siten, että eri segmenttien riskit ja tuloksen muodostuminen poikkeavat muista segmenteistä. OKO-konsernissa ei ole maantieteellisiä segmenttejä.

OKO-konserni raportoi segmenttikohtaiset tuloslaskelmat ja taseet Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan sisältyvistä liiketoiminta-alueista: Yrityspankkitoiminta, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta, Varainhoito sekä Vahinkovakuutus toiminnasta. Vahinkovakuutuksen liiketoiminta-alueista: Yritysassiakkaat, Yksityisasiakkaat ja Baltia esitetään erikseen tulos vakuutus tekniseen katteeseen asti. Varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat on kohdistettu Muuhun toimintaan. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta segmenttijakoa.

## **JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT**

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Vakuutus sopimuksista johtuvan velan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja epävarmuustekijöitä. Vahinkovakuutuksen osalta ulkoista toimintaympäristöä koskevien oletusten lisäksi arviointi pohjautuu pääosin omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattiseen analysointiin. Tulevaisuutta koskevien olettamien asianmukaisuutta tarkkaillaan jatkuvasti. Vakuutus sopimukseen liittyvien arvioiden epävarmuustekijöistä ja niiden vaikutuksista on kerrottu liitetiedossa 34.

Yritysten yhteenliittymissä hankittujen vakuutus sopimusten, asiakassuhteiden ja tuotemerkkien arvot perustuvat arvioihin muun muassa tulevista rahavirroista sekä käytettävästä diskonttokorosta. Näiden oletusten ja arvioiden vaikutukset on kerrottu liitetiedossa 26.

Liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja käytettävän diskonttokoron suhteen. Näiden oletusten ja arvioiden vaikutukset on kerrottu liitetiedossa 26.

Saamisten arvonalentumistestaus perustuu arvioihin saamisesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään tulevaisuudessa. Kertyvät rahavirrat arvioidaan saamiskohtaisessa arvonalentumistestauksessa lainakohtaisesti. Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiskirjaukset perustuvat historiatietoon pohjautuvaan arvioon tulevista tappioista.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä omaisuseränä esitetään järjestelystä johtuvien veloitteiden nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvillä arvoilla ja kirjaamattomilla vakuutusmatemaattisilla voitoilla ja tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Laskennassa on käytetty tulevaisuutta koskevia vakuutusmatemaattisia oletamia muun muassa diskonttauskorkoa, varojen tuotto-odotusta, tulevia palkkojen ja eläkkeiden korotuksia, työvoiman vaihtuvuutta ja inflaatiota koskien.

Sijoituskiinteistöjen arvostaminen käypään arvoon pohjautuu tietyiltä osin johdon tekemiin arvioihin kohteiden markkina-arvoista. Sijoituskiinteistöjen arvostuksessa on käytössä myös tuottoarvomenetelmään pohjautuva laskentamalli, jossa hyödynnetään arvioita kohteiden tulevista nettotuotoista.

## UUDET STANDARDIT JA TULKINNAT

OKO-konserni ottaa käyttöön vuonna 2007 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 7 "Financial Instruments: Disclosures" -standardi. IFRS 7:n myötä otetaan käyttöön myös muutos IAS 1 -standardiin nimeltään Amendment to IAS 1: Capital Disclosures. Muutokset laajentavat liitetietovaatimuksia.
- IFRS 8 Operating Segments, soveltamisajankohtaan vaikuttaa EU:n hyväksyminen
- IFRIC 8 Scope of IFRS 2
- IFRIC 9 Reassessment of embedded derivatives
- IFRIC 10 Interim Financial Reporting and Impairment
- IFRIC 11 Group and Treasury Share Transactions

Uusien IFRIC-tulkintojen soveltaminen ei olennaisesti muuta nykyisen tilinpäätöksen sisältöä.



---

## LIITE 2. Riskienhallinnan periaatteet

---

Arvot sekä strategiset ja taloudelliset tavoitteet muodostavat riskienhallinnan perustan. Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

OKO-konsernin toiminnan merkittävimmät riskit ovat pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan luottoriski, korko-, valuutta-, osake- ja likvideettiriskit sekä vakuutustoiminnan vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit. Strategiset ja operatiiviset riskit, kuten muutokset taloudellisessa tilanteessa, kilpailutilanteessa tai asiakaskäyttäytymisessä, liittyvät olennaisesti sekä pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan että vakuutustoimintaan.

### Riskienhallinnan organisointi

OKOn hallitus on ylin päätöksentekuelin riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Se päättää riskienhallinnan tavoitteista ja organisoinnista, vahvistaa riskienhallintastrategian, riskipolitiikat, sijoitussuunnitelman sekä merkittävimmät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet. Lisäksi hallitus valvoo riskienhallinnan toteuttamista. Hallitus hyväksyy myös päätöksentekojärjestelmän ja nimittää OKOn riskienhallintajohdon ja rahoitusjohdon jäsenet.

Hallitus on asettanut hallituksen vastuulle kuuluvien riskienhallintaa koskevien tehtävien valmistelua varten riskienhallintavaliokunnan. Riskienhallintavaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta varmistumaan, että yhtiöllä ja sen konsernilla on sen koko toiminnan kattava riittävä riskienhallintajärjestelmä sekä huolehtimaan siitä, että yhtiö ja sen konserni eivät toiminnassaan ota niin suuria riskejä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa yhtiön vakavaraisuudelle tai konsolidoidulle vakavaraisuudelle tai yhtiön maksuvalmiudelle.

Tehtävänsä toteuttamiseksi riskienhallintavaliokunnan tehtävänä on muun muassa valvoa yhtiön ja sen konsernin riskienhallinnan periaatteiden ja muiden riskienhallintaa koskevien yleisohjeiden valmistelua ja noudattamista sekä yhtiön ja sen konsernin riskejä ja riskikeskittyymiä sekä riskienhallinnan laatua ja kattavuutta ja seurata riskinotto-politiikkojen toteutumista, limiittien käyttöä ja tuloksen kehittymistä. Riskienhallintavaliokunta raportoi hallitukselle.

Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa riskienhallinnan periaatteita ja toimintalinjoja kokonaisuutena sekä nimittää Rating-komitean jäsenet. Lisäksi riskienhallintajohto hyväksyy riskienseurannassa käytettävät menetelmät ja mittarit sekä uudet liiketoimintamallit ja tuotteet.

Rating-komitean tehtävänä on määrittää luottokelpoisuusluokat yritysasiakkaille. Rahoitusjohto tekee hallituksen vahvistamien valtuuksien puitteissa asiakas-, pankki- ja maarisikiä koskevia vastuuraja-, limiitti- ja luottopäätöksiä. Rahoitusjohdon puheenjohtajana toimii OKOn varatoimitusjohtaja. Luottokomitea, limiittitoimikunta sekä osasto- ja yksikötason päätöksentekuelimet tekevät luottoriskiä koskevia päätöksiä vahvistettujen valtuuksien puitteissa.

Konsernitason riskienhallintaperiaatteita noudatetaan sekä pankki- ja sijoituspalvelutoiminnossa että vahinkovakuutustoiminnossa, jotka ovat ensisijaisessa vastuussa riskinotosta, tuloksesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden noudattamisesta. Liiketoiminnoissa on oikeus tehdä riskin ottamista koskevia päätöksiä hyväksytyjen päätöksentekovaltuuksien ja limiittien puitteissa konsernin riskipolitiikkoja ja ohjeita noudattaen.

Tytäryhtiöiden hallitukset ovat ensisijaisessa vastuussa siitä, että tytäryhtiöissä noudatetaan soveltuvin osin OKO-konsernin riskienhallinnan periaatteita ja että yhtiöillä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Riskienhallintaosaston tehtävänä on kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista riskienhallintaa OKO-konsernissa. Osasto raportoi riskinkantokyvystä, riskiasemasta ja riskipolitiikkojen toteutumisesta. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu päätöksentekovaltuuksien ja -ohjeiden valmistelu ja ylläpito. Luottopäätösprosessissa osasto toimii päätöksenteon tukena ja laadunvalvojana. Riskienhallintaosasto koordinoi compliance -toimintaa ja tukee liiketoimintoja compliance -riskien hallinnassa. Strategisten riskien, liiketoimintariskien ja operatiivisten riskien tunnistamisen ja arvioinnin koordinointi, seuranta ja raportointi toteutetaan riskienhallintaosastolla. Osasto arvioi myös uusien tuotteiden ja liiketoimintamallien käyttöönottoon liittyvät riskit. Riskienhallintaosaston tehtäviin kuuluu myös prosessien kehittämisen koordinointi sekä käytettävien menetelmien luominen, ylläpito ja kehittäminen.

### Riskienhallintastrategia

OKOn hallitus hyväksyy vuosittain tarkistettavan OKO-konsernin riskienhallintastrategian, jossa määritellään riskinkantokyky, suhtautuminen riskinottoon ja riskienhallinnan periaatteet. Riskienhallintastrategiassa on kuvattu myös vakavaraisuuden hallinnan periaatteet ja suunnitelma vakavaraisuuden ylläpitämiseksi.

Riskienhallintastrategiaan sisältyy myös kuvaus liiketoimintaan liittyvistä riskeistä ja riskienhallinnan organisoinnista. Siinä on myös selostettu eri päätöksentekotasojen ja riskienhallintaan osallistuvien organisaatioyksiköiden tehtävät ja keskinäinen vastuunjako. Lisäksi riskienhallintastrategia sisältää riskienhallinnan menetelmien ja mittareiden kuvauksen sekä riskien seurantaan ja raportointiin liittyvät periaatteet.

### **Riskinkantokyky ja vakavaraisuuden hallinta**

OKO-konsernin riskinkantokyky muodostuu omista varoista, kannattavuudesta ja laadullisista tekijöistä, joihin kuuluvat muun muassa luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä vakavaraisuuden hallinta. Vakavaraisuustavoite ensisijaisilla omilla varoilla laskettuna on vähintään 8 %.

Liiketoimintaa ohjataan ja seurataan liiketoiminnoittain ja pääomat allokoidaan riskien perusteella liiketoiminnoille. Liiketoimintojen tulosta verrataan liiketoiminnoille allokoituun pääomaan ja liiketoimintojen operatiivisia oman pääoman tuottoja seurataan asetettuja tavoitteita vasten.

Vakavaraisuuden hallinta on osa kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja sen tavoitteena on varmistaa pääomien tehokas käyttö ja pääomien riittävä määrä ja laatu turvaamaan häiriötön toiminta myös odottamattomien tappioiden varalta. Vakavaraisuuden hallinta perustuu ennakoivaan lähestymistapaan ja sen lähtökohtana on konsernin liiketoimintastrategia ja -suunnitelmat. Vakavaraisuuden hallintaprosessissa laaditaan vakavaraisuustavoitteen lisäksi pääomitustavoitteet liiketoiminnoittain, vakavaraisuusennusteet ja herkkyyshanalyysit sekä varautumissuunnitelma vakavaraisuustavoitteen ylläpitämiseksi kaikki liiketoimintaan kohdistuvat olennaiset riskit huomioon ottaen.

Oikein mitoitettu riskinotto ja pääomarakenne sekä vahva tulokunto ja ennakoiva riskienhallinta turvaavat OKO-konsernin riskinkantokyvyn.

### **Riskinottohalukkuus**

Suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Liiketoiminta perustuu harkittuun riski-tuotto-ajatteluun, jonka mukaisesti hyödynnetään luottoriskiä, markkinariskejä, rahoitusriskiä sekä vakuutus- ja sijoitustoiminnan riskiä. Liiketoiminnan harjoittamiseen liittyy myös strategiset, liiketoiminta- ja operatiiviset riskit.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa tavoitteena on, ettei luottotappioiden ja arvonalentumisten määrä suhdannekierron aikana keskimäärin ylitä 0,30 % luotto- ja takauskannasta.

Vahinkovakuutustoiminnassa tavoitteena on, että korvauskulujen (pl. korvausten hoitokulut) ja vakuutusmaksutuottojen välinen riskisuhde ei ylitä 70 %.

Konsernin riskinottohalukkuus tarkistetaan vuosittain ja tarkennetaan riskilajeittain asettamalla tavoitearvot riskilajikohtaisille mittareille suhdannetilanne ja markkinanäkymät huomioon ottaen.

### **Riskipolitiikat**

Riskinottoa ohjataan riskipolitiikoilla, jotka laaditaan vuosittain. Kokonaisriskipolitiikassa riskinottohalu kohdennetaan riskilajeille siten, että konsernin liiketoiminnalliset tavoitteet ovat saavutettavissa riskinkantokykyä ja vakavaraisuustavoitteita vaarantamatta.

Kokonaisriskipolitiikkaa täydentävät pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan osalta riskilajeittain laaditut riskipolitiikat sekä vahinkovakuutustoimintaa ohjaavat jälleenvakuutus- ja underwriting-periaatteet sekä vahinkovakuutuksen sijoitustoimintaa ohjaavat sijoitussuunnitelmat.

### **Compliance-riskin hallinta**

Compliance-toiminta on osa luotettavan hallinnon järjestämistä. Compliance-riskin hallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaikessa konsernin toiminnassa noudatetaan ulkoista sääntelyä ja sisäisiä menettelytapoja ja että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja.

OKO-konsernin compliance -toiminta tukee liiketoimintoja compliance -riskien hallinnassa mm. pitämällä liiketoimintavastuulliset tietoisina säännöksissä tapahtuvista olennaisista muutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista liiketoiminnoille, laatimalla säännösten soveltamista tukevaa ohjeistusta sekä tunnistamalla ja arvioimalla ennakoivasti säännösten noudattamattomuuteen liittyviä olennaisia haitallisia seurauksia. Lisäksi compliance -toiminnassa valvotaan ja varmistetaan säännösten noudattamista mm. arvioimalla säännösten noudattamista varmistavia sisäisiä prosesseja ja menettelytapoja ja tekemällä tarpeellisia parannusehdotuksia.

OKOn tytäryhtiöiden compliance -toiminnasta vastaavat henkilöt varmistavat, että konsernitasoisia linjauksia, toimintaohjeita, säännöksiä jne. noudatetaan myös tytäryhtiöissä.

### **Strategisten, liiketoiminta- ja operatiivisten riskien hallinta**

Strategisten, liiketoiminta- ja operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on luoda riskejä ennalta ehkäisevä kulttuuri. Riskienhallinta perustuu liiketoiminnan kaikilla osa-alueilla noudatettavaan suunnitelmallisuuteen, huolellisuuteen ja jatkuvuuteen. Riskien toteutumista pyritään ehkäisemään kehittämällä prosesseja, joiden avulla kyetään tunnistamaan ja arvioimaan potentiaalisia riskejä entistä paremmin ja johtamaan riskien hallitsemiseksi käynnistettyjä toimenpiteitä tehokkaammin.

### *Strateginen riski*

Strategiset riskit ja liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, sisäisestä paineesta tai markkinavoimista, jotka aiheuttavat volyymien, katteiden tai kulujen odottamattomia heilahteluja ja siten vaikuttavat tuloksen volatiliteettiin ja pitkän tähtäimen liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseen. Strategiset riskit ja liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta sekä puutteellisesta johtamisesta ja seurannasta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

#### *Strategisten ja liiketoimintariskien hallinnan menetelmät ja mittaus*

Strategiset riskit pyritään hallitsemaan jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin markkina-alueiden kehityksestä, kilpailutilanteesta sekä asiakkaiden tulevista tarpeista. OKO-konsernin strategia liiketoiminnoittain tarkennetaan vuosittain. Strategisia riskejä seurataan liiketoiminnoittain ja liiketoimintariskejä liiketoiminta-alueittain.

Riskejä ja niiden merkittävyyttä seurataan ja arvioidaan vuosittain liiketoimintastrategioiden ja -suunnitelmien päivitysten yhteydessä. Samassa yhteydessä arvioidaan myös toimintaympäristössä ja kilpailutilanteessa tapahtuneita muutoksia ja niiden vaikutusta strategian toteuttamiseen sekä yhdistetään tunnistetut riskitekijät suunniteltuihin strategisiin hankkeisiin.

### *Operatiivinen riski*

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan riskiä siitä, että puutteellisesti toimivista sisäisistä prosesseista, henkilöistä, järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista aiheutuu suoria tai epäsuoria menetyksiä. Määritelmä sisältää oikeudellisen riskin, mutta ei strategista riskiä. Operatiivinen riski voi ilmetä myös maineen menetyksenä.

#### *Operatiivisten riskien hallinnan menetelmät ja mittaus*

Operatiivisten riskien hallinta perustuu riskien ja niiden toteutumiseen johtavien syiden tunnistamiseen ja analysointiin. Riskejä kartoitetaan liiketoimintojen ja riskienhallinnan yhteistyönä useilla toiminnan eri tasoilla. Riskien toteutumista pyritään ehkäisemään niiden mahdolliseen toteutumiseen johtavien tekijöiden mukaisesti mm. kehittämällä toimintatapoja, järjestelmiä ja osaamista sekä lisäämällä riskien hallintaa tukevia kontrolleja.

Uusien tuotteiden käyttöönottoa edeltää tuotteiden kuvaus, toimintaprosessin suunnittelu ja ohjeistus sekä tuotteen hyväksyntä. Yllättäviin tilanteisiin on varauduttu keskeisten liiketoimintojen jatkuvuussuunnitelmilla, joita päivitetään säännöllisesti. Tieto- ja pankkiturvallisuuden hallinnassa sekä rahoitusjärjestelmän lainvastaisen hyväksikäytön (mm. rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen) estämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä OP-ryhmässä. Operatiivisista riskeistä aiheutuvilta menetyksiltä on osittain suojauduttu myös esine-, rikos- ja vastuuvakuutuksin. Tärkeä osa operatiivisten riskien hallintaa ovat myös sisäisen tarkastuksen tekemät selvitykset sekä viestinnän ja tiedonkulun hoitaminen sovitulla tavalla.

Operatiivisilta riskeiltä ei voida koskaan täysin suojautua ja niitä toteutuu satunnaisesti. Operatiivisia riskejä mitataan arvioimalla riskien toteutumistodennäköisyyttä ja mahdollista tulosvaikutusta samaan tapaan kuin strategisia ja liiketoimintariskejä. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa seurataan operatiivisten riskien lisäksi riskien toteutumisesta aiheutuneita vahinkoja. Riskiarvioita hyödynnetään myös vakuutusturvan riittävyyden arvioinnissa.

#### *Strategisten, liiketoiminta- ja operatiivisten riskien seuranta ja raportointi*

Strategisia, liiketoiminta- ja operatiivisia riskejä ja niihin liittyviä riskienhallintatoimenpiteitä seurataan käyttäen riskikarttoja ja riskirekistereitä, joihin tunnistetut ja arvioidut riskit on rekisteröity.

Strategisista ja liiketoimintariskeistä laaditaan katsaukset kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi raportoidaan liiketoimintojen ja liiketoiminta-alueiden strategisista ja liiketoimintariskeistä sekä niihin liittyvistä riskienhallintatoimenpiteistä säännöllisesti.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan toteutuneista operatiivisista riskeistä kerätään vahinkotilastoa, jonka tavoitteena on tapahtumiin johtaneiden syiden ymmärtäminen ja toiminnan kehittäminen. Toteutuneet vahingot raportoidaan johdolle säännöllisesti. Normaalin riskiraportoinnin lisäksi raportoidaan johdolle merkittävistä muutoksista riskiprofilissa, kontrollien toimivuudessa tai riskin realisoitumisesta heti, kun muutokset on havaittu.

## **Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskienhallinta**

### ***Luottoriskien hallinta***

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, etteivät pankin sopimusosapuolet kykene suoriutumaan sovitusta velvoitteistaan eivätkä saadut vakuudet turvaa saatavia. Luottoriski sisältää myös maa- ja selvitysriskit. Maariski on maittain kohdistettuihin ulkomaisiin saamisiin liittyvä luottoriski. Selvitysriski on selvitysprosessiin liittyvä, selvityksen kohteena olevan saamisen menettämisen riski.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien luottoriskien negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle ja pyrkiä samalla optimoimaan riski-tuotto-suhdetta. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa ovat luottopäätöksenteko ja luottoprosessin laatu. Prosessia ohjaavat vahvistetut luottoriskipolitiikat, päätöksentekovaltuudet ja toimintaohjeet.

Selvitysriskin hallinnassa korostuu vastapuolten luotettavuuden varmistaminen. Selvitysriskiä pyritään vähentämään vakimuotoisin sopimuksin sekä keskittämällä selvitykset luotettaviin clearing-keskuksiin.

Luottoriskejä pyritään vähentämään hajauttamalla luottosalkkua sekä määrittelemällä asiakaskohtaiset vakuus- ja kovenanttipolitiikat. Luottoriskinottoa rajoittavat myös omien varojen perusteella määritellyt suurimmat mahdolliset asiakasvastuut ja käytössä oleva limiittijärjestelmä. Luottoriskien hallinnassa on myös käytetty luottoriskijohdannaissopimuksia. Luottoja ei ole arvopaperistettu.

### ***Luottoriskipolitiikka***

Luottoriskipolitiikoissa määritellään kokonaisvastuiden koostumusta, hajautusta, asiakasvalintaa sekä vakuuksien ja kovenanttien käyttöä koskevat periaatteet. Tarkoituksena on varmistaa luottosalkun riittävä hajautuminen, jotta ei synny liiallisia riskikeskittymiä maittain, asiakasryhmittäin, toimialoittain, luottokelpoisuusluokittain, asiakaskonserneittain tai ajallisesti.

Portfoliotarkastelussa asiakkaat on jaettu kuuteen ryhmään, jotka ovat yritykset, rahoitus- ja vakuutuslaitokset, yksityisasiakkaat, osuuspankit ja OP-keskus, julkisyhteisöt sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt. Yrityisasiakkaille sekä rahoitus- ja vakuutuslaitosasiakkaille on laadittu omat luottoriskipolitiikat. Näiden lisäksi on tehty maariskipolitiikka.

Yrityisasiakkaiden luottoriskipolitiikassa yritysvastuille on asetettu tavoitearvot rating-luokittain ja suhteelliset enimmäismäärät toimialoittain.

Rahoitus- ja vakuutuslaitosten riskiä on hajautettu luottokelpoisuusluokittain, liikkeeseenlaskijoittain ja tuotteittain. Lisäksi jälkimarkkinakelpoisten saamistodistussijoitusten likviditeetin varmistamiseksi on määritelty minimikoot emissioille, joihin voidaan sijoittaa.

Maariskipolitiikassa riskiä on hajautettu asettamalla enimmäismäärät maaryhmäkohtaisille vastuille.

### ***Luottoriskien limiinti***

Limitti on asiakas- tai maakohteisesti asetettu vastuiden tai avoimen position enimmäismäärä. Limiittipäätöksessä voidaan lisäksi asettaa ajallisia ja tuotekohtaisia rajoitteita, esimerkiksi enimmäismäärät lyhytaikaisille ja pitkäaikaisille vastuille. Useimmille yritys- ja yhteisöasiakkaille vahvistetaan myös asiakaskohtainen riskinottopolitiikka eli vakuuksien vähimmäismäärä ja käytettävät kovenantit.

Vastuuraja on euromääräinen asiakaskohtaisten vastuiden enimmäismäärä. Vastuuraja vahvistetaan vuosittain niille yritysasiakkaille ja rahoituslaitosasiakkaille, joiden vastuut tai suunnitellut vastuut ylittävät 5 miljoonaa euroa.

Rahoituslaitoslimiitti on ajallisesti määritelty, euromääräinen vastapuolilimiitti, jonka rajoissa rahoituslaitosten kanssa liiketoimintaa harjoitetaan. Limiitin myöntäminen edellyttää, että rahoituslaitos sijaitsee maassa, jolle on hyväksytty maalimiitti. Rahoituslaitoslimiitti tarkistetaan vuosittain.

Maalimiitti on euromääräinen enimmäismäärä saamisille tietystä maasta. Kunkin maan limiitin määrä ja siihen mahdollisesti liittyvä aikarajoitus määritellään maan luottokelpoisuuden ja OKOn riskinkantokyvyn mukaisesti niin, että se tukee hyväksytyjä liiketoimintaperiaatteita. Maalimiitti tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

### ***Luottoprosessi***

Päivittäinen luottoprosessi on ratkaisevassa asemassa luottoriskien hallinnassa. Riskienhallinnan näkökulmasta luottoprosessin keskeisimmät vaiheet ovat luottokelpoisuuden arviointi, päätöksenteko ja toimeenpano, jotka on eriytetty toisistaan. Luottoprosessin toimivuutta ja laatua valvoo Riskienhallintaosasto.

### Luottokelpoisuuden arviointi

Yrityisasiakkaiden luottokelpoisuus arvioidaan OP-ryhmän sisäisellä 12-portaisella luokituksella. Luokitukseen vaikuttaa yrityksen tilinpäätösinformaation kertoma taloudellinen asema, jossa keskeisiä ovat vakavaraisuus, kannattavuus ja maksuvalmius. Lisäksi huomioidaan yrityksen markkina-asema, kilpailukyky, tuotteiden laatu, kasvupotentiaali ja toimialan tilanne. Jos yrityksellä on julkinen luottokelpoisuusluokitus, sitä käytetään yhtenä tekijänä luottokelpoisuutta arvioitaessa.

Luottokelpoisuusluokittelussa ei oteta huomioon asiakkaan vastuille saatuja vakuuksia tai takauksia. Vastuukohtainen riskiarviointi tehdään asiakkaan luottokelpoisuuden, esitettävän vastuun sekä vastuulle saatavien vakuuksien ja takauksien perusteella päätöksentekovaiheessa, jolloin vahvistetaan myös vastuiden hinnoittelu.

Luokittelun tavoitteena on jakaa yritysasiakkaat maksukyvyyn perusteella luottokelpoisuusluokkiin siten, että luokittelu täyttää riskienhallinnan tarpeet sekä uuden vakavaraisuuskehikon (Basel II) sisäisille luokittelumalleille asettamat kriteerit. Kahteen heikoimpaan luokkaan kuuluvat ne asiakkaat, joilla on joko vakavia maksuhäiriöitä tai jotka ovat joko yrityssaneerauksessa tai konkurssissa.

Sisäistä luottokelpoisuusluokitusta hyödynnetään vastuiden hinnoittelussa ja luottopäätöksenteossa sekä riskisopeutetun pääomavaateen laskennassa.

### Luottokelpoisuuden määrittely asiakasryhmittäin

<i>Asiakasryhmä</i>	<i>Luottokelpoisuuden määrittely</i>
Yrityisasiakkaat, vastuut yli 3 milj. e	Rating-komitean antama luottokelpoisuusluokitus
Yrityisasiakkaat, vastuut alle 3 milj. e	Tilinpäätös- ja maksukäyttätymistietoihin perustuva luottokelpoisuusluokitus
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	Ulkopuolisen luokituslaitoksen luottokelpoisuusluokitus
Osuuspankit ja OP-keskus	Rating-komitean luottokelpoisuusluokitus
Maat	Ulkopuolisen luokituslaitoksen luottokelpoisuusluokitus
Yksityisasiakkaat	Maksukäyttätymistietoihin ja credit scoringiin perustuva luottokelpoisuusluokitus

Maat on jaettu Moody'sin luottokelpoisuusluokituksen perusteella viiteen maariskiryhmään. Alin sijoitustason luokitus (Investment Grade) on Baa3 eli maariskiryhmään 3 kuuluvat maat.

Maariskiryhmien vastaavuus Moody'sin luottokelpoisuusluokkien kanssa

<i>Maariskiryhmä</i>	<i>Moody's-vastaavuus</i>
Ryhmä 1	Aaa
Ryhmä 2	Aa1–A3
Ryhmä 3	Baa1–Baa3
Ryhmä 4	Ba1–B3
Ryhmä 5	Caa1–C sekä luokittelemattomat

### Päätöksenteko

Luottopäätösesityksen perustan muodostaa luottokelpoisuusarvio. Asiakasvastaavat valmistelevat vastuuraja-, limiitti- sekä rahoitusesitykset ja esittelevät ne päätöksentekoeilimille. Luottopäätösesitys sisältää selvityksen luoton hakijasta ja asiakkaalle aikaisemmin myönnytyistä vastuista sekä niiden vakuuksista ja avoimesta positioista. Yrityisasiakkaiden luottopäätösesitys sisältää luottokelpoisuusarvion lisäksi vakuus- ja kovenanttipolitiikan lyhyille ja pitkille vastuille sekä ennusteen asiakkaan taloudellisen tilan kehittymisestä. Yrityisasiakkaiden vastuurajaesitykseen liitetään aina tilinpäätösanalyysi ja uusista yritysasiakkaista usein myös yritystutkimus. Useimmiten yritys- ja rahoituslaitosasiakkaiden luottopäätösesityksiin sisältyy Riskienhallintaosaston kannanotto esitettävästä luottoriskistä.

Päätöksentekoeilimet tekevät riskinottopäätöksiä valtuuksiensa puitteissa noudattaen vahvistettuja luottoriskipolitiikkoja, limiittejä ja linjauksia. Päätöksentekoeilinten päätösvaltuudet on porrastettu asiakkaan luottokelpoisuusluokan sekä vastuun ja avoimen position määrän perusteella. Yksityisasiakkaiden pieniä luottopäätöksiä tehdään myös credit scoringiin perustuvalla automaattisella luottopäätösjärjestelmällä.

## Toimeenpano

Toimeenpanovaiheessa laaditaan hyväksytyjen päätösten perusteella tarjous- ja sopimusasiakirjat. Nostoehtojen täytyminen tarkistetaan vielä ennen rahojen siirtoa asiakkaan käyttöön. Lisäksi valvotaan sopimusehtojen täyttymistä sopimuksen voimassaoloaikana.

### *Luottoriskin mittausta, seuranta ja raportointi*

Luottoriskiä mitataan asiakaskohtaisesti vastuiden ja avoimen position määrällä. Vastuu tarkoittaa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää, joka pankilla on tietyltä asiakkaalta. Avoin positio lasketaan vähentämällä vastuista vakuudet vakuusarvon määräisenä. Luottoriskiä mitataan myös painotetulla avoimella positioilla, joka saadaan kertomalla asiakaskohtainen avoin positio asiakkaan luottokelpoisuuden mukaisella maksuhäiriötodennäköisyydellä. Lisäksi luottoriskin mittareina käytetään ongelmaluottojen ja erääntyneiden maksuerien osuutta luotto- ja takauskannasta sekä luottotappioiden osuutta luotto- ja takauskannasta. Luottosalkun luottoriskiä mitataan myös odotetun tappion määrällä ja sen kehittymisellä suhteessa luotto- ja takauskantaan. Odotetun tappion määrälle tehdään myös erilaisia stressitestejä.

Asiakasseuranta jakaantuu vuosittaiseen tilinpäätösten ja osavuosisikastausten analysointiin sekä jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaan toiminnan seurantaan.

Asiakkaiden maksukäyttäytymistä, erääntyneitä maksueriä ja ongelmaluottoja seurataan jatkuvasti sekä OP-ryhmän sisäisestä että ulkoisesta valvontapalvelusta saatavien tietojen perusteella.

Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskin määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan. Samassa yhteydessä arvioidaan myös asiakkaan luottokelpoisuusluokituksen muutostarve, luottotappion todennäköisyys sekä arvonalennuksen tarpeellisuus. Tämä merkitsee usein myös sitä, että luottopäätös tehdään yleisessä päätöksentekokoelimesta.

Yritysassiakkaiden vastuurajojen käyttöä ja rahoituslaitoskonsernien limiittejä seurataan luottopäätösprosessissa. Lisäksi luottopäätöksiä valvotaan myös päätöksentekokoelimityksissä, jotka toimittavat päätöspöytäkirjat aina tiedoksi seuraavalle päätöksentekotasolle.

Luottoriskien raportointi on keskitetty Riskienhallintaosastolle. Luottoriskipolitiikan noudattamista tarkastellaan hallituksen riskienhallintavaliokunnalle laadittavassa riskianalysissä, jossa raportoidaan lisäksi muun muassa kokonaisvastuiden määrän, jakauman ja laadun sekä ongelmaluottojen kehitystä.

Limiittien käyttö ja niiden mahdolliset ylitykset raportoidaan säännöllisesti. Lisäksi Riskienhallintaosasto laatii salkkuanalyseja.

### **Markkinariskien hallinta**

Markkinariskejä ovat markkinahintojen (korkojen sekä valuutta- ja osakekurssien) ja volatiliiteettien vaikutukset pankin tulokseen. Markkinoiden likviditeettiriski on osa markkinariskiä. Riski syntyy, jos markkinoilla ei ole riittävästi syvyyttä tai markkinat eivät toimi häiriön takia, minkä vuoksi pankki ei kykene realisoimaan tai kattamaan riskejään vallitseviin markkinahintoihin.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa taseen ja taseen ulkopuolisten erien hintamuutoksista aiheutuvat riskit hyväksyttävälle tasolle sekä edistää tuloksentekomahdollisuuksia optimoimalla riski-tuotto -suhdetta.

Markkinariskejä sisältyy sekä kaupankäyntitoimintaan että varainhallintaan. Trading-toiminta perustuu aktiiviseen lyhyen aikavälin kaupankäyntiin ja markkinariskien hallintaan.

Varainhallinnan tehtävänä on turvata pankin kotimainen ja ulkomainen varainhankinta ja hallita pankin sijoitustoiminnan osake-, luotto- ja korkoriskiä sekä rakenteellista korkoriskiä, joka syntyy luotto- ja talletuskannasta sekä muusta taseesta (esimerkiksi osakkeet, kiinteistöt ja omat pääomat). Tavoitteena on myös suojata konsernin rahoituskatetta korkotason muutoksilta sekä ylläpitää OP-ryhmän likviditeettireservejä mahdollisimman tuottavasti. Varainhallinnassa ei oteta valuuttakurssiriskiä.

Markkinariskien hallinnan periaatteet ja riskipolitiikat vahvistaa OKOn hallitus. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa markkinariskien hallinnan periaatteita sekä valvoo limiittien käyttöä. Markkinariskit keskitetään ao. riskiin oikeutetuille liiketoimintayksiköille, jotka vastaavat positioidensa riskeistä ja tuloksesta asetettujen limiittien puitteissa. Riskienhallintaosasto seuraa ja raportoi markkinariskit ja niistä syntyvät tulokset sekä liiketoiminnalle että johdolle. Periaatteet ja mittarit ovat yhteneväiset sekä kaupankäyntitoiminnan että varainhallinnan markkinariskien hallinnassa.

Korko-, volatiliiteetti-, valuutta-, osake- ja kiinteistöriskeille on laadittu riskipolitiikat, joissa on määritelty position rakennetta ja hajauttamista koskevat periaatteet ja limiitit. Tarkoituksena on varmistaa, ettei synny riskinkantokykyyn

nähdessä liian suurina markkinariskeinä. Riskilimitit on edelleen allokoitu kaupankäyntitoimintaan (korko, valuutta- ja volatiliiteettiriski) ja varainhallintaan (korko-, volatiliiteetti- ja osakeriski).

Korkoriskiä hajautetaan valuutoittain, tuotteittain ja periodeittain. Valuuttariski suojataan valuutoittain. Osake- ja pääomasijoitusten riskiä hajautetaan markkina-alueittain, toimialoittain ja liikkeeseenlaskijoittain. Pääomarahastosijoituksissa riskin hajautus hoidetaan rahaston sääntöjen mukaisesti. Optioliiketoiminnalle on määritelty omat limitit.

Markkinariskien hallinnassa keskeisessä asemassa on jatkuva riskipositioiden rakenteiden ja markkinoiden analysointi sekä muutosten vaikutusten ennakointi pankin riskiasemaan ja tulokseen. Tehokas markkinariskien hallinta edellyttää ajantasaista ja oikeaa tietoa positioista ja markkinoista sekä nopeaa reagoitua muutoksiin. Markkinariskejä hallitaan muokkaamalla riskipositioita sekä tase- että johdannaisinstrumentein kulloisenkin markkinanäkemyksen perusteella riskilimittien puitteissa. Markkinariskipositioita tai yksittäisiä sopimuksia voidaan myös suojata johdannaisinstrumentein niiden markkina-arvojen muutoksilta tai position rahoituskatteen turvaamiseksi.

#### Markkinariskien mittaaminen, seuranta ja raportointi

OKOssa markkinariskejä seurataan seuraavassa taulukossa kuvattuja mittareita käyttäen:

Riskilaji	Riskimittari	Tulosmittari	Frekvenssi
korkoriski/ kaupankäyntisalkut	<ul style="list-style-type: none"> <li>1 %-yksikön koronmuutoksen vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon</li> <li>VaR</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>markkina-arvon muutos</li> </ul>	päivittäin
korkoriski/ varainhallinta	<ul style="list-style-type: none"> <li>1 %-yksikön koronmuutoksen vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>markkina-arvon muutos, rahoituskate</li> </ul>	päivittäin
valuuttariski	<ul style="list-style-type: none"> <li>kokonaisnettopositio, valuuttaparipositiot</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>markkina-arvon muutos</li> </ul>	päivittäin
osakeriski	<ul style="list-style-type: none"> <li>20 %-yksikön markkina-arvon muutos</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>markkina-arvon muutos</li> </ul>	viikoittain
volatiliiteettiriski	<ul style="list-style-type: none"> <li>1 %-yksikön volatiliiteetin muutoksen vaikutus position nykyarvoon</li> <li>deltapositio</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>markkina-arvon muutos</li> </ul>	päivittäin
kiinteistö- riski	<ul style="list-style-type: none"> <li>vuokrattavissa oleviin kohteisiin sitoutunut pääoma sekä kiinteistöjen vajaakäyttöaste</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>nettotuotto</li> </ul>	neljännes- vuosittain

Riskienhallintaosasto seuraa OKOn korko-, volatiliiteetti-, valuutta- ja osakeriskilimittejä päivittäin ja raportoi niistä liiketoiminnalle ja johdolle.

#### Korkoriski

Korkoriski syntyy, kun taseen tai taseen ulkopuolisten erien maturiteetit, korontarkistusajankohdat tai korkoperusteet poikkeavat toisistaan. Kaupankäyntitoiminnassa korkoriski toteutuu markkinakorkojen muuttuessa arvopapereiden ja johdannaissopimusten markkina-arvojen muutoksena. Varainhallinnan korkoriskin osalta riski toteutuu muutoksena rahoituskatteessa.

Korkoriskiä saavat ottaa annettujen limittien puitteissa vain erikseen määritellyt yksiköt.

Kaupankäyntitoiminnan korkoriski syntyy tasetuotteiden lisäksi johdannaissopimuksista, joiden avulla otetaan näkemystä markkinamuutoksista.

Muusta kuin kaupankäyntitoiminnasta aiheutuva korkoriski keskitetään varainhallintaan. Varainhallinnan korkoriski syntyy korkotason muutoksesta ja korontarkistusten eriaikaisuudesta taseen saatavia ja velkoja uudelleen hinnoiteltaessa. Taseeseen sisältyy myös rakenteellista korkoriskiä, joka syntyy pääosin vähittäisottolainauksesta ja korottomista tase-eristä. Korkorisktiin vaikuttavat myös asiakkaiden sopimusten mahdolliset ennakko- ja takaisinmaksut.

Kaupankäyntitoiminnan ja varainhallinnan korkoriski mitataan ja raportoidaan päivittäin käyttäen samoja mittareita ja limitointiperiaatteita. Näiden avulla arvioidaan myös kertyvän rahoituskatteen herkkyyttä korkojen muutoksille. Lisäksi kaupankäyntitoiminnan korkoriskiä seurataan VaR-analyysin avulla.

#### *Valuuttariski*

Valuuttariski syntyy, kun samassa valuutassa olevien saatavien ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan.

Valuuttakurssiriskin hoito on keskitetty kaupankäyntitoimintaan. Position riskiä rajoitetaan kokonaisnettovaluuttapositionille, päävaluuttojen (USD, GBP, SEK) valuuttapositioneille ja yksittäisille valuutoille asetettujen limiittien avulla. Riskiä rajoitetaan myös stop/loss -limiitein.

Valuuttapositionit raportoidaan päivittäin.

#### *Osakeriski*

Osakeriskiä syntyy osake- ja pääomasijoitustoiminnasta. Osakesijoitukset sisältävät sekä kaupankäyntitarkoitukseen että pitempiaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita.

Osakeriskipolitiikassa määritellään osakesalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet.

Myytävisissä oleviin kirjatun osakesalkun hoito on keskitetty varainhallintaan. Osakesijoitusten riskiä mitataan 20 % kurssimuutoksen vaikutuksena osakeposition markkina-arvoon. Osakeriski raportoidaan viikoittain.

#### *Volatiliteettiriski*

Volatiliteettiriskiä syntyy avoimesta optiopositionista. Volatiliteettiriskiä otetaan korko- ja valuuttaoptioissa sekä vähäisesti liikkeeseen laskettujen indeksilainojen takaisinostoissa.

Korko- ja valuuttavolatiliteettiriskit raportoidaan päivittäin.

#### *Kiinteistöriski*

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomistuksiin liittyviä arvomuutos- ja tuottoriskejä.

Kiinteistöriskipolitiikassa määritellään kiinteistöomistussalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet. Kiinteistöomistuksista laaditaan vuosittain kohdekohtaiset arviot ja toimenpidesuunnitelmat. Kiinteistöriskit raportoidaan neljännesvuosittain konsernin riskianalyyseissä.

#### **Rahoitusriskin hallinta**

Rahoitusriski tarkoittaa jälleenrahoituksen saatavuuteen liittyvää riskiä ja pankin luottokelpoisuuden kehityksen vaikutusta rahoituksen hintaan. Riski syntyy, jos saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriski syntyy myös, jos joko velat tai saatavat tai molemmat ovat keskittyneet vastapuolten, instrumenttien tai markkinasegmenttien suhteen. Rahoitusriskiä voi syntyä myös asiakaskäyttötymisen tai taloudellisen toimintaympäristön muutosten seurauksena.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä rahoituksen saatavuudesta velkojen tai muiden maksujen erääntyessä. Riskin toteutuminen voi johtua esimerkiksi markkinoiden likviditeetin vähenemisestä tai luotonantajan luottokelpoisuuden heikkenemisestä. Maksuvalmiusriskin varaudutaan ylläpitämällä likvideistä saamistodistuksista koostuvaa reservisalkkua.

Likviditeetin hallintaa säätelevät Euroopan Keskuspankin vähimmäisvaranto- ja maksuvalmiusluottojärjestelmät.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnan merkittävyyttä korostaa OKOn keskusrahallitustehtävään kuuluva velvollisuus huolehtia OP-ryhmän maksuvalmiudesta ja maksuvalmiusreservien riittävydestä. Rahoitusriskin hallinnan tarkoituksena on varmistaa riskinkantokyvyn kannalta oikein mitoitettu pääomarakenne ja rajoittaa taserakenteesta aiheutuvaa rahoitus- ja maksuvalmiusriskiä. Rahoitusriskiä hallitaan maksuvalmiuden ja taseen rakenteen suunnittelulla, ylläpitämällä riittävää maksuvalmiusreservää ja hajauttamalla varainhankintaa maturiteettiluokittain, vastapuolitain, tuotteittain ja markkina-alueittain.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnan periaatteet ja riskipolitiikan vahvistaa OKOn hallitus. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa periaatteita sekä valvoo limiittien käyttöä. OKOn rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hoito ja pitkäaikainen varainhankinta sekä reservisalkkujen ylläpito on keskitetty varainhallintaan. Riskienhallintaosasto seuraa ja raportoi rahoitusriskit sekä liiketoiminnalle että johdolle.





Koska vakuutusriskien keskinäinen riippumattomuus ei todellisuudessa kuitenkaan toteudu täydellisesti, niin vakuutusyhtiön vahinkoriski suhteutettuna vakuutusmaksun suuruuteen ei kuitenkaan kokonaan katoa, olipa vakuutusmaksu kuinka suuri hyvänsä. Tätä vakuutusriskien keskinäisestä riippuvuudesta aiheutuvaa jäännösriskiä kutsutaan ei-hajautettavissa olevaksi riskiksi. Ei-hajautettavissa olevat riskit liittyvät yleensä sellaisiin ulkoisissa toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin, kuten esimerkiksi taloussuhdannevaihtelu, jotka vaikuttavat systemaattisesti tietyn vakuutusmaksun ryhmän vahinkoriskien tai vahinkojen suuruuksiin. Esimerkiksi inflaatio voi vaikuttaa vahingon suuruutta lisäävästi samanaikaisesti suuressa osassa yhtiön vakuutusmaksua. Väestön yleisessä kuolevuuskehityksessä tapahtuvat muutokset taas heijastuisivat yhtiön koko lakisääteisten vakuutusten eläkekantaan. Toisaalta ei-hajautettavissa oleva riski voi joskus liittyä myös vielä tunnistamattomaan, piilevään vahinkorisktiin, joka koskee suurta määrää vakuutusmaksuja, josta tunnetuin esimerkki lähihistoriasta on asbestivahingot.

Oman riskityyppinsä muodostavat luonnonkatastrofien tai ihmisen toiminnasta aiheutuneiden suuren katastrofien synnyttämä vahinkokumulaatio. Tällöin yksi ja sama katastrofitapahtuma aiheuttaa käytännössä samanaikaisesti korvattavia vahinkoja suureen määrään vakuutettuja riskejä, jolloin katastrofista aiheutuva kokonaiskorvausmeno voi nousta erittäin suureksi. Tämä riski on kuitenkin hajautettavissa, sillä yhtiö toimii alueella jossa luonnonkatastrofiriskiä pidetään suhteellisen alhaisena ja näin ollen yhtiö voi suojautua katastrofiriskiltään jälleenvakuutuksella.

#### Vakuutusriskin hallinta

Vakuutusriskin hallinnassa tärkeimmät tehtävät liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutuslajin hankkimiseen sekä korvausmenon kehittymisen seurantaan ja vastuuvelan arviointiin.

#### *Riskinvalinta ja hinnoittelu*

Riskinvalinnan ja hinnoittelun merkitystä korostetaan toimintamalleissa. Riskien suuruudelle ja laajuudelle on vakuutuslaji- ja riskikeskittymäkohtaisesti asetettu rajoitukset. Tätä tukeva tietovarasto ja analysointiovellukset on otettu käyttöön. Vakuutusehtojen merkitys riskin rajoittamisen keinona on olennainen, tämän lisäksi suoritetaan asiakas- tai lajikohtaisesti riskianalyyskejä riskien rajoittamiseksi.

#### *Jälleenvakuutus*

Jälleenvakuutusperiaatteet ja omalla vastuulla pidettävän riskin suuruus hyväksytään vuosittain hallituksessa. Jälleenvakuutus vaikuttaa vakavaraisuuspääoman tarpeeseen. Jälleenvakuuttajaksi hyväksytään ainoastaan yhtiö, jonka luottokelpoisuusluokitus on riittävä. Jälleenvakuuttajittain on lisäksi vahvistettu ylärajat sille, kuinka paljon riskiä yhdelle jälleenvakuuttajalle voidaan antaa. Yläraja riippuu riskin luonteesta ja yhtiön vakavaraisuudesta. Jälleenvakuutukset on pääosin sijoitettu yhtiöihin, joiden luokitus on Standard & Poor'sin mukaan vähintään A.

#### *Vastuuvelan arviointi*

Vastuuvelan riittävyttä seurataan vuosittain. Vastuuvelan arviointiin liittyy aina epävarmuustekijöitä, jotka voivat johtua mm. vahinkokehityksen ennustamisesta, vahinkojen todentamisen viiveestä, kustannusinflaatiosta tai lainsäädöllisistä muutoksista sekä yleisestä taloudellisesta kehityksestä.

#### Lakisääteiset vakuutukset

Lakisääteiset vakuutukset ovat lain mukaan vakuutusmaksunantajalle pakollisia. Toisaalta vakuutusyhtiöllä on vakuutuksen myöntämispakko. Korvausehdot ja korvauksen suuruuden määräytyminen on laissa tarkoin säädelty. Lisäksi lakisääteisissä vakuutuslajeissa on yhteiselimet, jotka valvovat korvausten yhdenmukaisuutta ja korvauksia koskevien normien noudattamista. Yksityishenkilöiden omistamien ajoneuvojen osuus konsernin liikennevakuutuskannasta on suurempi kuin yritysten. Muuten lakisääteiset vakuutukset ovat pääsääntöisesti yritysten tai muiden yhteisöjen ottamia.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa työnantaja ottaa vakuutuksen työntekijöidensä hyväksi työtapaturmien ja ammattitautien varalle. Liikennevakuutuksessa vakuutetaan kaikki moottoriajoneuvon käytöstä tieliikenteessä aiheutuneet henkilövahingot, tietyin rajoituksin myös vahingon aiheuttaneelle kuljettajalle itselleen aiheutuneet henkilövahingot, sekä kolmannelle osapuolelle aiheutetut esinevahingot. Potilasvakuutuksessa korvataan sairaanhoidossa potilaalle aiheutuneet henkilövahingot.

#### *Vahinkojen lukumäärä ja suuruus*

Lakisääteisissä vakuutuslajeissa henkilövahinkojen korvauksista suurimman osan muodostavat ansionmenetykskorvaukset ja sairaanhoitokustannusten korvaukset. Nämä korvataan täysimääräisesti. Poikkeuksena tästä ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ansionmenetykskorvaukset, jotka korvataan ennen 65-vuoden ikää ainoastaan 85-prosenttisesti. Pysyvät ansionmenetykskorvaukset maksetaan elinaikaisina eläkkeinä. Vahingon johtaessa kuolemaan, maksetaan leskelle ja lapsille perhe-eläkettä. Eläkkeille ei ole asetettu euromääräistä ylärajaa. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa vakuutusyhtiö ei kuitenkaan ole vastuussa ansionmenetykskorvausten indeksikorotuksista eikä

sellaisista sairaanhoitokuluista, jotka maksetaan yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen. Nämä rahoitetaan ns. jakojärjestelmän kautta (ks. jakojärjestelmä).

Lakisääteisten vakuutuslajien perusteella korvattavien vahinkojen tapauksessa myös julkinen sektori laskuttaa sairaanhoidosta aiheutuneiden todellisten kustannusten mukaan niistä vahingoista, jotka ovat sattuneet vuoden 2004 jälkeen. Sairaanhoitokulukorvausten riskiä rajoittaa kuitenkin olennaisesti se, että sairaanhoitokulut vahingoista, joiden sattumisesta on kulunut yli 10 vuotta, eivät kuulu vakuutussopimuksella katettujen korvausten piiriin (ks. jakojärjestelmä). Lisäksi vakuutusyhtiö pyrkii aktiivisesti tekemään sopimuksia eri sairaanhoitoa toteuttavien tahojen kanssa kustannusten minimoimiseksi.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa on mahdollisuus suurvahinkoon, koska pienellä alueella saattaa työskennellä paljon vakuutettuja henkilöitä. Myös liikennevahingossa voi yhdessä vahingossa olla esinevahinkojen lisäksi useita loukkaantuneita ja kuolleita. Esinevahingon osalta yhdestä liikennevakuutuksesta maksettaville korvauksille on kuitenkin asetettu 3,3 miljoonan euron korvauskatto.

Lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta korvataan tapaturmien lisäksi ammattitautitapaukset. Ammattitaukeille on ominaista vahinkojen hidas syntyminen. Tämän vuoksi ammattitautien tapauksessa korvausmenon arviointiin sisältyy enemmän epävarmuutta kuin tapaturmissa. Ääriesimerkkinä tästä ovat latentit ammattitaudit, joissa altistumisesta sairauden ilmenemiseen saattaa kulua jopa kymmeniä vuosia. Asbestin aiheuttamat ammattisairaudet ovat tällaisia. Vakavimpiin asbestisairauksiin eli mesoteliomaan tai keuhkosityöpään sairastuneilla kuolleisuus on erittäin korkea.

Koska lakisääteisissä vakuutuslajeissa vakuutuksen ottaminen on pakollista, niin lainsäädäntö edellyttää, että vakuutuksenantajan tulee pyrkiä vakuutusten hinnoittelussa riskivastaavuuteen siten, että vakuutusmaksu on kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin. Liikennevakuutuksessa on käytössä bonusjärjestelmä, jossa vahingon sattuminen nostaa vakuutusmaksua. Suurempien yritysten lakisääteisissä tapaturmavakuutuksissa vakuutuksenottajan valittavana on erikoistariffijärjestelmiä, joissa vakuutusmaksut on sidottu vakuutuksenottajan omaan vahinkokehitykseen, sitä voimakkaammin mitä suurempi yritys on. Mitä suurempi yritys, sitä luotettavammin yhtiön todellinen riskitaso pystytään arvioimaan yrityksen oman vahinkokehityksen perusteella. Vastaavaa periaatetta sovelletaan myös suurimmissa, saman vakuutuksenottajan ajoneuvoista muodostuvien suurten ajoneuvoryhmien hinnoittelussa. Näin rajoitetaan hinnoitteluun liittyvää riskiä, koska vakuutetun riskin hinnoittelu seuraa automaattisesti, joskaan ei täysimääräisesti, vakuutuksenottajan omaa vahinkokehitystä.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen jälleenvakuutus on järjestetty kansallisen suurvahinkopoolin kautta. Yhtiön osuus poolissa määräytyy lajin markkinaosuuden mukaan. Pooli on hankkinut jälleenvakuutuksen 150 miljoonaan euroon saakka; omapidätys poolin jälkeen on 4 miljoonaa euroa. Liikennevakuutuksessa vahinkotapahtuma-kohtainen omapidätys on 3 miljoonaa euroa.

Eläkemuotoinen korvausvastuu muodostuu lähes kokonaan lakisääteisten lajien eläkkeistä. Eläkemuotoisen korvausvastuun laskennassa käytetään diskonttausta. Käytettävällä diskonttauskorolla on merkittävä vaikutus korvausvastuun määrään.

#### *Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin*

Lakisääteisissä lajeissa on ominaista että vahingon sattumisesta kuluu usein pitkä aika siihen, että vahinko on kokonaan maksettu. Tällaisesta vakuutusliikkeestä muodostuu pitkäaikainen kassavirta, jonka arviointiin vaikuttavat voimakkaimmin korvaustensaajien kuolevuus ja sairaanhoitokuluinflaatio.

Aleneva kuolevuustrendi kasvattaa vahingoista aiheutuvaa kassavirtaa, koska ansionmenetykskorvaukset maksetaan pääsääntöisesti elinaikaisina eläkkeinä. Kuolevuuden aleneminen on jatkunut Suomessa ja muissa kehittyneissä teollisuusmaissa useiden vuosikymmenien ajan. Vastasyntyneiden odotettavissa oleva elinaika on kasvanut Suomessa keskimäärin 1,5 vuotta kymmenessä vuodessa. Yhtiön vastuunlaskennassaan käyttämässä kuolevuusmallissa on oletettu, että tämä trendi jatkuu myös tulevaisuudessa. Sairaanhoitokuluinflaation arvioinnilla on myös merkittävä osa kassavirtojen arvioinnissa. Lääketieteen ja elinolojen kehittyminen ovat sekä alentaneet kuolevuutta että nostaneet sairaanhoitokuluja. Yhtiö on olettanut tulevien kassavirtojen arvioissa, että sairaanhoitokuluinflaatio on 2 % -yksikköä yleistä inflaatiota korkeampi.

Koska lakisääteisten vakuutuslajien eläkkeiden indeksikorotukset ja yli kymmenen vuotta vahingon sattumisvuoden jälkeen maksettavat sairaanhoidon kustannukset eivät ole vakuutussopimuksen piirissä (ks. jakojärjestelmä), ei korvausvastuuseen tältä osin sisälly käytännössä lainkaan inflaatoriskiä. Sen sijaan vahingon sattumisesta ensimmäisen kymmenen vuoden ajan lakisääteisten vakuutuslajien sairauskuluinflaatoriski koskee yhtiön vakuutussopimuksista aiheutuvaa vastuovelkaa.

Ammattitaukeina korvattavat, asbestipölylle altistumisesta aiheutuneet vahingot ovat lähes poikkeuksetta ammattitautitapauksia, jotka korvataan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen perusteella. Korvaukset ovat pääasiassa sairaanhoitokulu- ja ansionmenetykskorvauksia sekä leskeneläkkeitä. Asbestivahinkojen vastuun arvioinnin vaikeutena on

se, että erilaisten asbestisairauksien latenssiaika eli oireeton vaihe asbestille altistumisesta ammattitautiin ilmenemiseen on pitkä, asbestisairaudesta riippuen keskimäärin 15–40 vuotta. Asbestin käyttö lopetettiin Suomessa pääosin 1980-luvulla ja kiellettiin kokonaan 1994. Käytön huippu ajoittui 1960- ja 1970-luvuille. Asbestivahinkojen vastuun arvio perustuu keskimääräisiin vahingon suuruuksiin sekä arvioituun vahinkojen lukumäärään ja nämä puolestaan perustuvat valtakunnalliseen tilastoon asbestin käytöstä raaka-aineena Suomessa vuodesta 1905 alkaen, eri asbestisairauksien oletettuihin latenssiaikajakaumiin sekä jo tietoon tulleita asbestivahinkoja koskevaan tilastoaineistoon. Varauksen riittävyttä ja oletusten oikeellisuutta tarkastellaan vuosittain.

Lakisääteisten vakuutusten korvauspiiri on täysin määrätty lainsäädännössä. Tämän takia kaikilla on tiedossa mitä vahinkoja korvataan, ja mikä on kustakin vahingosta maksettavan korvauksen suuruus. Tämä parantaa tulevien kassavirtojen ennustettavuutta.

#### *Jakojärjestelmä*

Jakojärjestelmä on kunkin lakisääteisen vakuutuslajin erityislakeihin perustuva järjestely, jolla tiettyjen näissä laeissa määrättyjen korvausten, nk. jakojärjestelmäkorvausten, rahoittaminen on toteutettu. Jakojärjestelmä on lakiin perustuva järjestely, josta ei kerry vakuutusyhtiölle taloudellista hyötyä tai haittaa, joka johtaisi oman pääoman muutokseen.

Jakojärjestelmäkorvauksia ovat eläkeluotoisten korvausten indeksikorotukset, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoidon kulut sekä tietyt muut korvausten korotukset, siten kun vakuutuslajia koskevissa erityislaeissa määrätään.

Mainittujen lakien mukaisesti jakojärjestelmäkorvaukset rahoitetaan vakuutusyhtiöiden vakuutuksenottajiltaan kunkin vuonna vakuutusmaksun yhteydessä perittävällä maksuosuudella. Maksuosuuden suuruus määräytyy yhtiön saman vuoden kyseisen vakuutuslajin markkinaosuuden perusteella. Erityisesti vakuutusyhtiö, joka ei enää merkitse kyseistä vakuutuslajia, ei osallistu lainkaan jakojärjestelmäkorvausten rahoittamiseen. Tällä maksuosuudella kerätty määrä tilitetään vuosittain laissa määrättylle, kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle, joka huolehtii niiden jakamisesta edelleen siten, että jokainen kyseistä vakuutuslajia harjoittava tai aiemmin harjoittanut yhtiö, saa täsmälleen sen määrän, jonka verran se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmäkorvauksia.

Tulevaisuudessa maksettavien jakojärjestelmäkorvausten rahoituksen maksavat siis tulevat vakuutuksenottajasukupolvet. Kaikkia lakisääteisiä vakuutuslajeja koskeva vakuuttamispakko takaa järjestelmän rahoituspohjan. Esimerkiksi lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tapauksessa maksu tietynä vuonna maksettavien jakojärjestelmäkorvausten rahoittamiseksi peritään kaikilta niiltä työnantajilta, joilla on kyseisenä vuonna työntekijöitä Suomessa tai Suomesta ulkomaille lähetettyjä työntekijöitä. Lakisääteisen vakuutuslajin erityislakien mukaisen jakojärjestelmän rahoitus voisi siis pettää ainoastaan siinä tapauksessa, että työn tekeminen, moottoriajoneuvoliikenne tai sairaanhoito Suomessa lakkaisi kokonaan.

#### Muut tapaturma- ja sairausvakuutukset

Näistä vapaaehtoisista vakuutuksista korvataan tapaturmasta tai sairaudesta aiheutuneet sairaudenhoitokulut. Lisäksi maksetaan kertasumma tapaturman tai sairauden aiheuttamasta haitasta tai kuolemasta. Vakuutuksenottajana voi olla joko yksityishenkilö tai yritys. Varsinainen vakuutusriski ei olennaisesti poikkea näissä.

#### *Vahinkojen lukumäärä ja suuruus*

Muussa tapaturma- ja sairausvakuutuksessa vahingot ovat yleensä pieniä. Suurimmat vahingot voivat aiheutua katastrofissa, joissa vahingoittuu suuri määrä ihmisiä. Nimetyillä kriisialueilla vakuutusturva ei ole voimassa.

Vakuutuksissa on pääsääntöisesti asetettu yläkäräjä vakuutetulle henkilölle. Tällä pyritään rajoittamaan vakuutuksesta maksettavien korvausten määrää. Lisäksi sairauskuluvakuutuksissa pyydetään vakuutetulta terveys selvitys, jonka perusteella rajataan vakuutetun oikeutta korvauksiin.

Yhtiöllä on mahdollisuus muuttaa vakuutuksen hintaa ja ehtoja vuosittain jatkuvia vuosivakuutuksia uudistettaessa. Vakuutuslainsäädännössä on kuitenkin rajoitettu vakuutusmaksun ja ehtojen muuttamisen syytä, ja lisäksi nämä syyt on lueteltava vakuutussopimuksessa. Vakuutussopimusta ei myöskään saa irtisanoa vahingon sattumisen vuoksi.

Uusissa vuoden 2004 jälkeen myönnettyissä sairauskuluvakuutuksissa yhtiö on asettanut vakuutuskohtaisen 50 000 euron ylärajan sairaanhoitokorvauksille.

Yhtiö on ottanut jälleenvakuutuksen luokan muut tapaturma- ja sairausvakuutukset katastrofikumulaation varalta. Jälleenvakuutuksen omapidätys on 2,5 miljoonaa euroa, ja jälleenvakuutus kattaa vahingot 25 miljoonaan euroon saakka. Lisäksi omalle vastuulle jäävä osuus on jälleenvakuutettu yleisellä katastrofikumulaatiosuojalla. Jälleenvakuutus ei kata tartuntatauti-epidemian aiheuttamia vahinkoja.

### *Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin*

Sairaanhoitokuluinflaatiolla on merkittävä vaikutus sairauskuluvakuutuksen kassavirtojen ennustamiseen niissä sairauksissa, joissa korvauksia maksetaan pitkään. Sairaanhoitokuluinflaatiota kasvattaa lääketieteen nopea kehittyminen ja lääkkeiden kallistuminen.

Tuleviin kassavirtoihin vaikuttaa myös julkisen sairaanhoidon kehitys. Mikäli verovaroin rahoitetut julkisen sairaanhoidon palvelut vähenevät, alkavat vakuutetut kustantamaan sairaudenhoitoaan yhä enemmän sairauskuluvakuutuksilla.

### Kasko- ja kuljetusvakuutukset

Kaskovakuutuksista korvataan vakuutetuille maa-ajoneuvoille, aluksille, ilma-aluksille ja raiteilla liikkuvalla kalustolle aiheutuneet vahingot. Kuljetusvakuutuksesta korvataan kuljetettavalle tavaralle aiheutuneet vahingot. Suurimmat vakuutuslajit tässä ryhmässä ovat autokasko, tavarankuljetus ja laivakasko, joista kaksi jälkimmäistä ovat pääasiassa yritysten vakuutuksia. Tähän ryhmään kuuluu lisäksi matkatavara- ja venevakuutuksia, joissa vakuutuksenottaja on useimmiten yksityishenkilö, sekä pienkoneiden lentokaskovakuutuksia ja yritysten raidekaskovakuutuksia.

### *Vahinkojen lukumäärä ja suuruus*

Sääolojen vaihtelulla on suurin vaikutus sattuvien vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen. Tästä johtuen talvikautena korvausmeno on suurempi kuin kesä kautena.

Suurimpia yksittäisiä vahinkoja yhtiölle voi aiheutua alusten vakuutuksista, jos samalla aluksella on kuljetettavana tavaraa, jota yhtiö on myös vakuuttanut. Yhtiö ei vakuuta lainkaan suuria liikennealentokoneita.

Maa-ajoneuvovakuutuksien hinnoittelussa on käytössä bonus-järjestelmä, jossa vahingon sattuminen nostaa vakuutusmaksua. Lisäksi vakuutusyhtiöllä on oikeus muuttaa vakuutusmaksua vuosittain. Kuitenkin vakuutuksenottajan ollessa yksityishenkilö, voidaan vakuutusmaksua muuttaa ainoastaan vakuutussopimuksessa lueteltujen ehtojen täytyessä.

Yhtiö on ottanut erillisen jälleenvakuutuksen aluksille ja kuljetettaville tavaroille sattuvien suurvahinkojen varalle. Jälleenvakuutuksen omavastuu on 4 miljoonaa euroa. Lisäksi omalle vastuulle jäävät vahingot on jälleenvakuutettu katastrofin varalta samassa jälleenvakuutuksessa kuin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset. Tämän katastrofikumulaatiosuojan omavastuu on 5 miljoonaa euroa vahinkotapahtumaa kohden.

Maa-ajoneuvojen vakuutuskannasta pääosa on yksityishenkilöiden vakuutuksia. Muilta osin vakuutusriski tässä luokassa muodostuu pääosin yritysten vakuutuksista.

### *Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin*

Tulevien kassavirtojen ennustamiseen ei yksityishenkilöiden vakuutuksissa ja maa-ajoneuvovakuutuksissa sisälly merkittäviä epävarmuuksia. Lähes kaikki vahingot on maksettu 6 kuukauden kuluttua vahingon sattumisesta. Muiden vakuutusten osalta vahinkojen maksuaikataulu on jonkin verran pidempi.

### Omaisuus- ja keskeytysvakuutukset

Omaisuusvakuutuksesta korvataan vakuutetulle omaisuudelle aiheutunut vahinko, pois lukien kasko- tai kuljetusvakuutuksen piiriin luokiteltava omaisuus. Yritysten ja muiden yhteisöjen osuus omaisuusvakuutuskannasta on yli puolet. Tähän ryhmään luetaan lisäksi yritysten keskeytysvakuutus, jossa yritykselle korvataan omaisuusvahingon aiheuttamasta toiminnan keskeytymisestä aiheutuvia varallisuusvahinkoja.

### *Vahinkojen lukumäärä ja suuruus*

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa suurimmat yksittäiset riskit ovat yritysten tuotantolaitosten ja rakennusten palo-, luonnonilmiö- ja rikkoontumisvahinkoriskejä sekä näihin liittyviä keskeytysriskejä. Yksityistalouksien yksittäiset omaisuusriskit ovat pieniä, eikä niiden osalta yksittäisellä vahingolla ole olennaista vaikutusta yhtiön tulokseen. Yksityistalouksien puolella pääosa korvausmenosta aiheutuu vuoto-, palo- sekä murtovahingoista.

Suomessa ja Baltian alueella luonnonkatastrofien riskiä on pidetty vähäisenä. Ruotsin metsätuhot ovat johtaneet luonnonkatastrofiriskin uudelleen arviointiin. Pohjola on vakuuttanut myrskyn varalta noin 5 % kaikista Suomen talousmetsistä ja ne eivät ole keskittyneet maantieteellisesti. Suoritettujen selvitysten perusteella on nykytietämyksen mukaan edelleen epävarmaa, johtuvatko viimeaikaiset myrskyt ilmastomuutoksesta tai sääolojen luonnollisesta vaihteluvälistä. Selvityksessä on kuitenkin saatu indikaatiota luonnonolosuhteiden muuttumisesta toiminta-alueellamme ainakin pidemmällä aikavälillä. Ennustettu lämpötilan nousu näkyy todennäköisesti kesä- ja talviolosuhteiden

muuttumisena ja mm. sateiden lisääntymisenä, vaikka lämpötilan nousun myrskyjen voimakkuutta lisäävästä vaikutuksesta alueellamme ei ole selvää näyttöä. Katastrofijälleenvakuutusuojan kapasiteetti on 80 miljoonaa euroa. Suojan kapasiteetti on 10-kertainen suurimpiin toteutuneisiin katastrofikumulaatioihin verrattuna.

Rakennuskannan omaisuusvakuutuksissa tulvavahingot on pääsääntöisesti ehdoissa poissuljettu.

Yhtiön omaisuus- ja keskeytysriskien valinnassa noudatetaan asiakassegmenttien erilaisiin vakuuttamistarpeisiin ja -ratkaisuihin perustuvia ohjeistettuja toimintatapoja. Suurasiakkaiden hinnoittelu tehdään sertifioidun laatujärjestelmän mukaisesti. Hinnoittelu tapahtuu porrastetusti riskin suuruuden ja vaikeuden mukaan resursseja ja esimiespäätöksiä suuruuden ja vaikeusasteen mukaan lisäten.

Yritys- ja yhteisöasiakkaiden hinnoittelua ohjaa asiakasvalintaohje ja alennusohje. Asiakasvalintaohjeessa määritellään asiakkaan yleiset edellytykset tulla asiakkaaksi esim. maksuhäiriöiden vuoksi ja tiukennetaan riskien valintaa suuririskisillä toimialoilla. Alennusohjeella säädellään myyjän, riskipäällikön, underwriterin sekä esimiesten alennusvaltuudet vakuutuslajeittain ja osin asiakassegmentteittäin. Pienyritysten hinnoittelua ohjataan lisäksi järjestelmävaltuuksin.

Omaisuus- ja keskeytysvakuutusten kannattavuutta seurataan vakuutus- ja vahinkotietovarastoon perustuvalla monipuolisella seuranta- ja analyysijärjestelmällä. Kannattavuusanalyysijä tehdään vakuutuslajeittain, asiakassegmentteittäin, toimialoittain ja asiakashoito-organisaatioittain.

Yhtiöllä on oikeus uudelleen hinnoitella vakuutus uudistuksen yhteydessä tai irtisanoa vakuutus. Kun asiakas on yksityishenkilö, voidaan vakuutusmaksua kuitenkin muuttaa ainoastaan vakuutussopimuksessa lueteltujen ehtojen täytyessä.

Vakuutuskanta on jälleenvakuutettu ei-suhteellisella jälleenvakuutuksella, jossa omavastuu on 5 miljoonaa euroa vakuutusriskiltä. Lisäksi on tehty jälleenvakuutus katastrofikumuulivahingon varalta. Tässä jälleenvakuutuksessa omavastuun määrä pienennettiin vuoden 2007 alussa 7,5 miljoonasta eurosta 5 miljoonaan euroon.

#### *Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin*

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa tulevien kassavirtojen arvioinnissa ei ole merkittäviä vaikeuksia. Vahingot maksetaan pääsääntöisesti vuoden sisällä vahingon sattumisesta ja vahinkojen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Yleisesti ottaen suurinta epävarmuutta vahinkokohtaisissa arvioissa on uusissa keskeytys- ja kumulaatiovahingoissa.

Myrskyvahinkojen suuruuden seurannassa yhtiö seuraa erikseen kunkin myrskyn aiheuttamia vahinkoja. Jokaisen kuukauden raportoinnissa verrataan alun perin tehtyä kokonaisvahinkoarviota havaittuun vahinkomenoon ja tarkastetaan arviota tarvittaessa.

#### Vastuu- ja oikeusturvavakuutukset

Vastuuvakuutuselementtejä sisältäviä lakisääteisiä vakuutuksia ei sisällytetä tähän ryhmään. Varsinaisesta vastuuvakuutuksesta korvataan vahinko, jossa vakuutettu on korvausvelvollinen kolmannelle osapuolelle aiheutetusta vahingosta. Yritysten vakuutusten osuus muodostaa pääosan tämän ryhmän vakuutusriskistä. Oikeusturvavakuutuksesta korvataan asianajo- ja oikeudenkäyntikuluista aiheutunut varallisuusvahinko. Yksityishenkilöiden vakuutukset muodostavat pääosan tämän ryhmän vakuutusriskistä.

#### *Vahinkojen lukumäärä ja suuruus*

Vastuuvakuutuksen vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen vaikuttaa merkittävästi vahingonkorvausta säätelevä lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö.

Yksityishenkilöiden osalta vahingot ovat pieniä. Lisäksi yksityishenkilöiden osuus luokan kokonaisriskistä on vähäinen.

Yritysten vastuuvakuutuksista pääosa on tuote- ja toimintavastuuvakuutuksia. Vakuutusriskin valinnassa sovelletaan vastaavaa ohjeistusta kuin omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa. Samasta virheestä tai teosta aiheutuneiden ns. sarjavahinkojen riskiä on esimerkiksi tuotevastuuvakuutuksessa pienennetty siten, että yhdestä virheestä eri aikoina aiheutuneista vahingoista korvataan yhteensä enintään sen kauden vakuutusmäärä, jonka aikana ensimmäinen vahinko ilmenee.

Oikeusturvavakuutuksesta korvataan vakuutetulle aiheutuneet kulut oikeudenkäynneistä. Koska vakuutetulla on mahdollisuus vaikuttaa oikeudenkäynnistä aiheutuvaan kustannukseen esimerkiksi asianajajan valinnalla, on oikeusturvavakuutuksessa käytössä suhteellinen omavastuu, jossa asiakas maksaa aina tietyn prosenttiosuuden kokonaisvahingosta.

Yhtiön jälleenvakuutuksen omapidätys tämän luokan riskien osalta on 4 miljoonaa euroa vahingolta.

### *Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin*

Vastuuvakuutuksen luonteeseen liittyy yleisesti vahinkojen hidas tietoon tuleminen. Kun vahinko on tullut tietoon, epävarmuutta voi edelleen liittyä sen suuruuteen. Merkittävin epävarmuus on kuitenkin tuntemattomien vahinkojen arviointi.

Vastuuvakuutuksessa voidaan vahingot kohdistaa joko vahingon sattumishetken mukaan tai vahinkoilmoituksen tekemisen mukaan. Kassavirtojen arvioinnin kannalta tällä on olennainen vaikutus. Mikäli vakuutuksessa on sovittu vahingon kohdistamisesta vahinkoilmoituksen mukaan, ei vakuutusentottajalla ole enää mahdollisuutta ilmoittaa uusista vahingoista sovittun määräjän jälkeen vakuutuksen päättymisestä.

Oikeusturvavakuutusten kassavirtoihin ei sisälly merkittävää epävarmuutta, koska vahingot tulevat aina nopeasti tietoon. Myöskään vahingon suuruudessa ei ole tällöin merkittävää epävarmuutta.

### Pitkäaikaiset vakuutus sopimukset

Pitkäkestoisiksi vakuutus sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta. Näitä ovat takausvakuutukset, rakennusvirhevakuutukset ja ainaisvakuutukset.

#### *Vahinkojen lukumäärä ja suuruus*

Lainatakauksessa riski on velallisen maksukyvyttömyys ja toimitustakauksessa toimittajan suorituskyvyttömyys. Vakuutusentottajat ovat pääasiassa yrityksiä. Takausvakuutuksen vahinkojen lukumäärään vaikuttaa merkittävästi talouden tila. Noususuhdanteen aikana takausvahinkoja on vähemmän ja laskusuhdanteessa vahinkoja on merkittävästi enemmän. Takausvakuutukset jakaantuvat lainatakuuksiin ja sopimustakauksiin. Lainatakaukset ovat kestoltaan keskimäärin 5-7 vuotta ja sopimustakaukset maksimissaan kaksi vuotta. Takausvakuutuksessa yli puolet on sopimustakauksia.

Takausvakuutuksessa yhtiöllä ei pääsääntöisesti ole jälleenvakuutusta. Yhtiöllä on osalle takausvastuista turvaavat vakuudet. Tällöin vahingon sattuessa yhtiö voi realisoida vakuutena olevan omaisuuden, ja näin pienentää tappiota. Takausvakuutus on pitkäaikaista vakuuttamista, ja siksi yhtiön on säännöllisesti seurattava vakuutetun taloudellista tilaa, vastuuden määrän kehittymistä sekä vastavakuuksien turvaavuutta.

Rakennusvirhevakuutuksista suurin osa on lakisääteisiä rakennusvirhevakuutuksia. Näissä asuinrakennuksia koskevissa vakuutuksissa vakuutustapahtuma edellyttää sekä rakennusvirhettä että rakennuttajan maksukyvyttömyyttä. Koska vakuutuksen vastuu aika on 10 vuotta, niin vakuutukseen liittyy sarjavahingon mahdollisuus. Rakennuttajan, jolla on poikkeuksellisen paljon rakennusvirheitä, maksukyvyttömyysriski kasvaa olennaisesti.

Sarjavahinkojen varalta yhtiöllä on merkitsemisvuosittaisen kumulaation varalle stop loss -jälleenvakuutus, jossa omapäätös on kullekin merkitsemisvuodelle 300–400 % vakuutusmaksutulosta.

Ainaisvakuutusten myöntäminen on lopetettu 1970-luvulla. Vakuutettuna kohteena voi olla joko rakennus tai metsä. Vakuutusentottaja on maksanut kertasuorituksena vakuutusmaksun koko vakuutuskaudelle. Vakuutukset ovat voimassa rajoituksetta kunnes vakuutusmäärä on korvattu. Vakuutuksenhaltijalla on oikeus vakuutuksen takaisinostoon. Ainaisvakuutusten vakuutusmäärät ovat inflaatiosta johtuen pieniä. Vakuutusentottajat ovat pääasiassa yksityishenkilöitä.

### *Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin*

Pitkäaikaisien vakuutusten kassavirtojen ennustamisen suurin ongelma on se, että korvausmäärä riippuu olennaisesti tulevien vuosien taloussuhdanteista, joiden ennustaminen on vaikeaa.

Ainaisvakuutuksiin liittyviin kassavirtoihin liittyvä suurin epävarmuus on takaisinostojen määrä. Takaisinostoja on nykyisin erittäin vähän. Suurin riski on, että takaisinostojen määrä lisääntyy merkittävästi. Vuosittain takaisinostoja on ollut 0,2 miljoonaa euron edestä. Jos kaikki vakuutukset ostettaisiin heti takaisin, olisi maksettava määrä 15 miljoonaa euroa.

### **Sijoitusriskit**

Vakuutustoiminnan sijoitukset ovat vastuuvelan ja oman pääoman katteena olevaa varallisuutta. Hallitulla sijoitusriskin ottamisella pyritään sijoitussalkun tuoton kasvattamiseen hyväksytyllä riskitasolla ottaen huomioon vastuuvelan rakenne ja vakavaraisuustavoitteet.

Sijoitustoiminnan merkittävimmät riskit ovat markkina- luotto- ja likviditeettiriskit, jotka voivat toteutua sijoitusomaisuuden odotettua alhaisempaan tuottoon tai sijoitusten arvojen alentumisena. Sijoitustoiminnan riskejä

pyritään rajoittamaan hajauttamalla sijoitukset mahdollisimman tehokkaasti omaisuusluokittain, vastapuolittain, sektoreittain ja maantieteellisesti sekä huolehtimalla sijoitussalkun riittävästä likvidisyydestä.

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminta perustuu hallituksen vuosittain vahvistamiin sijoitussuunnitelmiin ja sijoitustoiminnan valtuuksiin, joissa määritellään sijoitusten perusallokaatio ja vaihteluvälit omaisuusluokittain, sijoitustoiminnan organisointi sekä päätös- ja toimivaltuudet. Sijoitusten perusallokaatiota määritettäessä otetaan huomioon toimintaympäristön tila ja kehitysnäkymät, sijoituksiin sisältyvät riskit tuoton, turvaavuuden ja valuuttakurssimuutosten suhteen, vastuuvelan rakenne ja vaatimukset, riskinkantokyky, viranomaisvaatimukset, rating-tavoitteet ja riskinottohalu.

Vahinkovakuutuksessa on käytössä Asset/Liability Management -malli (ALM-malli), jonka avulla perusallokaatio määritellään. Omaisuuden arvonvaihtelun ja aktiivisen sijoitustoiminnan seurauksena perusallokaatiosta ajoittain poiketaan asetettujen rajojen puitteissa.

Sijoitustoiminnasta raportoidaan kuukausittain Riskienhallintajohdolle sekä vahinkovakuutusyhtiöiden hallituksille. Raportissa eritellään sijoitusluokittain toteutuneet tuotot ja sijoitusten määrä. Lisäksi raportoidaan sijoitusallokaatio ja korkosijoitusten duraatio suhteessa sijoitussuunnitelman perustasoon ja vaihteluväleihin. Raportissa eritellään vastuuvelan katteena olevien sijoitusten määrä ja sijoitusten arvomuutos stressitestin jälkeen, jossa oletetaan korkojen nousevan ja osakesijoitusten arvon laskevan.

#### Markkinariski

Markkinariski muodostuu hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekursien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden arvoon ja vuotuisen tuottoon. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskin ja vakavaraisuuspääoman suhdetta tarkastellaan sisäisellä ALM-mallilla ja markkinariskin herkkyysanalyysillä.

Hintariskiä sisältävien osakkeiden, vaihtoehtoisten sijoitusten ja kiinteistöjen maksimimäärä on rajoitettu perusallokaatiossa. Sijoitusriskiä hallitaan myös hajauttamalla sijoitukset eri sijoitusinstrumentteihin, maantieteellisesti ja toimialoittain.

Korkosalkkujen korkoriskiä seurataan herkkyysanalyysin lisäksi modifioidulla duraatiolla. Korkosalkkujen modifioidulle duraatiolle on asetettu sijoitussuunnitelmassa vertailusalkun modifioituun duraatioon suhteutetut vaihteluvälit. Vahinkovakuutuksen valuuttariskit muodostuvat lähinnä ulkomaisista osakesijoituksista. Valuuttariskille on asetettu enimmäisrajoitus sijoitussuunnitelmassa.

#### *Johdannaisten käyttö*

Markkinariskin hallintaan käytetään myös johdannaisia. Johdannaisten käytön periaatteet määritellään vuosittain sijoitussuunnitelmassa. Korko- ja osakejohdannaisia voidaan käyttää sekä suojaukseen että salkun riskitason lisäämiseen asetettujen rajojen puitteissa. Valuuttajohdannaisia voidaan käyttää vain suojaamiseen. Luottoriskijohdannaisia ei käytetä. Johdannaisia voidaan tehdä säännellyillä markkinoilla tai vastapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottoluokitus on vähintään A3 (Moody's) tai A- (Standard & Poor's).

#### Luottoriski

Sijoitustoiminnan luottoriski muodostuu liikkeeseenlaskijan luottoriskistä ja johdannaissopimusten vastapuoliriskistä. Luottoriskiä hallinnoidaan hajauttamalla salkkua ja rajoittamalla heikomman luottoriskin osuutta salkusta. Sijoitussuunnitelmassa on määritelty luottoluokitusrajoitukset sekä enimmäissijoitusmäärät yksittäiseen vastapuoleen. Luottoluokittelemattomista liikkeeseenlaskijoista tehdään sisäinen luottoriskin arviointi, jonka perusteella voidaan tehdä sijoituspäätös.

#### Likviditeettiriski

Sijoitussalkkua koostettaessa huomioidaan yhtiön likviditeettivaatimukset. Likviditeettipuskurina toimii ensisijaisesti rahamarkkinasalkku. Sijoitukset osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin ovat pääosin noteerattuja ja likvidejä.



---

### LIITE 3. Tilikauden aikana hankitut ja mydyt liiketoiminnot

---

OKO osti 12.9.2005 Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomelta ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta niiden omistamat Pohjolan osakkeet 1195 miljoonan euron kauppahinnalla. Kaupan jälkeen OKO omisti noin 58,5 prosenttia Pohjolan osakkeista ja äänimäärästä. Kauppa toteutui lopullisesti 18.10.2005, kun OKO sai kaupan ehtona olleet viranomaishyväksynät. Kaupan toteuduttua Pohjolasta tuli OKOn tytäryhtiö. Vuoden loppuun mennessä OKO kasvatti omistussuutensa Pohjolan osakkeista 86,3 prosenttiin. Pohjolan ja sen konsernitilinpäätökseen sisällytetyt yhtiöt on yhdistelty OP-ryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen ajankohdasta 30.10.2005 lähtien. Tammikuussa 2006 OKOn omistus- ja äänioikeus Pohjolassa ylitti 90 prosenttia, jolloin OKO aloitti osakeyhtiölain mukaisen välimiesmenettelyn Pohjolan osakkeiden lunastamiseksi. Pohjola on yhdistetty vuoden 2006 alusta lukien OKO-konsernin tilinpäätökseen täysin omistettuna tytäryhtiönä.

Hankitut Pohjola-konsernin keskeiset liiketoiminnot ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus-, rahasto- ja omaisuudenhoidoliiketoiminta. Joulukuussa 2005 Pohjola myi OPK:lle täysin omistamansa Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n 73 miljoonalla eurolla ja Pohjolan Systeemipalvelut Oy:n 13 miljoonalla eurolla. Tammikuussa 2006 Pohjola myi OPK:lle Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan 281 miljoonan euron kokonaiskaupsummalla. Näillä kaupoilla ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

Vuoden 2005 tilinpäätöksen konserniyhdistelyssä hankintamenona on käytetty tilanteen 31.12.2005 mukaista Pohjolan osakkeiden hankintamenoa lisättynä osakkeiden hankintaan liittyvillä välittömällä kustannuksilla. Hankintamenon yhteismäärä oli 1773 miljoonaa euroa, josta osakkeiden hankintameno oli 1767 miljoonaa euroa ja muiden hankintaan liittyvien välittömien kulujen osuus 6 miljoonaa euroa. Hankintameno maksettiin rahana.

Vuoden 2006 tilinpäätöksen konserniyhdistelyssä hankintamenona on käytetty tilanteen 31.12.2005 mukaista Pohjola-Yhtymä Oy:n osakkeiden hankintamenoa lisättynä osakkeiden hankintaan liittyvillä välittömällä kustannuksilla. Hankintamenon yhteismäärä oli 2074 miljoonaa euroa, josta osakkeiden hankintameno oli 2062 miljoonaa euroa ja muiden hankintaan liittyvien välittömien kulujen osuus 12 miljoonaa euroa. Hankintameno on maksettu kokonaan rahana.

Yhdistelyn seurauksena syntynyt liikearvo muodostuu hankintamenon ja hankittujen yksilöitävissä olevien varojen ja velkojen käypien arvojen erotuksena. Hankitut yksilöitävissä olevat varat ja velat muodostuvat Pohjolan käypään arvoon arvostetuista nettovaroista ja hankinnan yhteydessä tunnistetuista muista yksilöitävissä olevista omaisuuseristä. Liikearvo kuvaa hankinnan muita tulonodotuksia ja synergioita.

Milj. e	Yhdistämisessä käytetyt käyvät arvot	Kirjanpitoarvot ennen yhdistämistä
Aineelliset hyödykkeet	55	52
Sijoituskiinteistöt	66	58
Aineettomat hyödykkeet		
Tuotemerkit	179	
Asiakassuhteet	315	21
Vakuutus sopimukset	46	2
Ohjelmistot	75	40
Liikearvo		16
Rahoitusvarat	4 433	4 433
Muut varat	71	71
Rahavarat	100	100
Varat yhteensä	5 340	4 793
Vakuutustoiminnan velat	3 268	3 268
Rahoitusvelat	150	150
Laskennalliset verovelat	262	121
Varaukset	38	38
Eläkevelvoitteet	9	5
Osto- ja muut velat	155	155
Velat yhteensä	3 882	3 737
Nettovarat	1 458	1 057
Omistusosuus hankituista nettovaroista 31.12.2006	100 %	1 458
Hankintameno	2 074	
Liikearvo	616	
Myytyjen yhtiöiden liikearvot	123	
Liikearvo 31.12.2006*	494	
Rahana maksettu kauppahinta	2 074	
Hankitun tytäryrityksen rahavarat	100	
Rahavirtavaikutus	1 975	

\*Tarkempi erittely liikearvosta on liitetiedossa 26.

## Mydyt liiketoiminnot

### Vuosi 2006

Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola myytiin OPK:lle 16.1.2006 281 miljoonan euron kokonaiskauppahinnalla. Yhtiö yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen lopettuna toimintona 31.12.2005 saakka. Myynnillä ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

Pohjola-Yhtymä Oyj myi 22.12.2005 kokonaan omistamansa run off-yhtiöt Vakuutusosakeyhtiö Bothnia Internationalin 8 miljoonalla eurolla ja Moorgate Insurance Company Ltd:n 2 miljoonalla eurolla konsernin ulkopuoliselle ostajalle. Kauppa toteutui lopullisesti 1.6.2006. Myynneillä ei ollut merkittävää tulosvaikutusta OKO-konsernissa. Yhtiöt yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen 31.5.2006 saakka.

<b>Luovutetut varat</b>	<b>Henki- Pohjola</b>	<b>Bothnia</b>	<b>Moorgate</b>	<b>Yhteensä</b>
Vahinkovakuutustoiminnan varat		43	9	52
Henkivakuutustoiminnan varat	1 755			1 755
Aineettomat hyödykkeet	110			110
Aineelliset hyödykkeet	0			0
Muut varat	6	0	0	6
Verosaamiset	3	0		3
<b>Yhteensä</b>	<b>1 873</b>	<b>43</b>	<b>9</b>	<b>1 925</b>
<b>Luovutetut velat</b>				
Vahinkovakuutustoiminnan velat		32	11	43
Henkivakuutustoiminnan velat	1 577			1 577
Varaukset ja muut velat	10	0	0	10
Verovelat	21	1	1	23
<b>Yhteensä</b>	<b>1 609</b>	<b>33</b>	<b>12</b>	<b>1 654</b>
Rahana saatu kauppahinta	236	8	2	246
<b>Luovutetut rahavarat</b>	<b>23</b>	<b>2</b>	<b>7</b>	<b>32</b>
Rahavirtavaikutus	213	6	-5	214

## Vuosi 2005

OKO myi syyskuussa osana Pohjola-kaupan rahoitusta täysin omistamansa Okopankki Oyj:n osakkeet OPK:lle 325 miljoonan euron hintaan. Kauppa vahvistui 18.10.2005, kun Pohjola-kaupalle saatiin viranomaishyväksynnät. Okopankki yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen 31.10.2005 saakka. Myynnistä tuloutui konsernissa 153 miljoonan euron myyntivoitto.

Okopankin osakkeiden myynnin seurauksena OKO-konsernin omistusosuus OP-Kotipankki Oyj:n osakkeista pieneni 16.9. yhteen prosenttiin ja äänistä 8,9 prosenttiin, joten OP-Kotipankki ei enää ole ollut OKOn osakkuusyhtiö, eikä sen tulososuutta ole yhdistelty konserniin 1.1.2005 lähtien. Kotipankin yhdistelty tulososuus konsernissa oli vähäinen.

### Luovutetut varat

Aineettomat hyödykkeet	1
Aineelliset hyödykkeet	38
Rahoitusvarat	2 956
Muut varat	35
<b>Yhteensä</b>	<b>3 030</b>

### Luovutetut velat

Korolliset velat	2 801
Muut velat	75
<b>Yhteensä</b>	<b>2 876</b>

Rahana saatu kauppahinta	325
Varainsiirtoverosta 1,6 % puolet	3
<b>Luovutetut rahavarat</b>	<b>15</b>
Rahavirtavaikutus	307

---

**LIITE 4. Tilikauden aikana lopetetut toiminnot ja myytäväksi luokitellut omaisuuserät**

---

**Vuosi 2006**

Lopetettuja toimintoja ja myytäväksi luokiteltuja omaisuuseriä ei ollut 31.12.2006.

**Vuosi 2005**

OKOn tytäryritysten myynneistä lopetettuna liiketoimintona esitettiin Okopankki Oyj sekä sen tytäryhtiö Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy. Vähittäispankkitoiminnan tulos esitettiin segmenttiraportoinnissa erillään muista lopetetuista toiminnoista.

Pohjola-konsernin integrointi OP-ryhmään sisälsi suunnitelman, jonka mukaan Pohjola myi kauppiaan sisältyneet Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan, Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n ja Pohjolan Systeemipalvelut Oy:n OPK:lle. Näistä Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n ja Pohjolan Systeemipalvelut Oy:n kaupat tehtiin 30.12.2005 ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan kauppa 16.1.2006 sovittuihin hintoihin. Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola raportoitiin lopetettuna toimintona ja siihen liittyvät omaisuus- ja velkaerät luokiteltiin myytävänä oleviksi. Segmenttiraportoinnissa Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola esitettiin lopetettuna toimintona.

Pohjola-Yhtymä Oyj myi 22.12.2005 kokonaan omistamansa run off-yhtiöt Vakuutusosakeyhtiö Bothnia Internationalin ja Moorgate Insurance Company Ltd:n konsernin ulkopuoliselle ostajalle. Kauppa vahvistui 1.6.2006, kun viranomaisluvut saatiin ja kaupan ehdot toteutuivat.

**Lopetetun Vähittäispankkitoiminnon osuus rahavirroista**

<b>Milj. e</b>	<b>2005</b>
Liiketoiminnan rahavirrat	61
Investointien rahavirrat	-3
Rahoituksen rahavirrat	-95
<b>Rahavirrat yhteensä</b>	<b>-37</b>

## TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 5. Korkotuotot ja -kulut	2006	2005
<b>Korkotuotot</b>		
Saamisista luottolaitoksilta	181	114
Saamisista asiakkailta	272	285
Lainoista	256	272
Rahoitusleasingsaamisista	15	12
Arvoltaan alentuneista lainoista ja muista sitoumuksista	0	1
Saamistodistuksista	174	99
Kaupankäynnin eristä	151	34
Myytavissä olevista	23	64
Johdannaissopimuksista	641	262
Suojauslaskennasta	16	-3
Muista	625	265
Muista korkotuotoista	2	1
<b>Yhteensä</b>	<b>1 270</b>	<b>761</b>
<b>Korkokulut</b>		
Veloista luottolaitoksille	106	93
Veloista asiakkaille	53	50
Kaupankäynnin rahoitusveloista	1	0
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	356	181
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	23	22
Pääomalainoista	0	7
Muista	23	15
Johdannaissopimuksista	629	268
Suojauslaskennasta	22	-9
Muista	606	277
Muista korkokuluista	6	2
<b>Yhteensä</b>	<b>1 175</b>	<b>617</b>
<b>Korkokate ennen arvonalentumisia</b>	<b>96</b>	<b>144</b>
<b>LIITE 6. Saamisten arvonalentumiset</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	5	3
Palautukset poistetuista saamisista	-1	-1
Arvonalentumisten lisäys	4	3
Arvonalentumisten peruutukset	-8	-5
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset		4
Korkosaamisten arvonalentumiset	0	0
Vakuutuskorvaukset		0
<b>Yhteensä</b>	<b>1</b>	<b>4</b>

<b>LIITE 7. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot</b>	<b>2006</b>	<b>11-12/05</b>
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulo	877	68
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-35	73
Vakuutusmaksutuotot, brutto	842	141
Jälleenvakuuttajien osuus	-53	-3
<b>Yhteensä</b>	<b>788</b>	<b>138</b>
Sijoitustoiminnan nettotuotot	112	12
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset (pl. korvaustoiminnon kulut)	470	68
Korvausvastuun muutos	51	-3
Korvauskulut yhteensä, brutto	521	64
Jälleenvakuuttajien osuus	15	5
<b>Yhteensä</b>	<b>536</b>	<b>69</b>
Muut vahinkovakuutustoiminnan erät	36	12
<b>Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot</b>	<b>328</b>	<b>69</b>
<b>Vakuutusmaksutuotot ja jälleenvakuuttajien osuus</b>		
Lyhytaikaisista vakuutussopimuksista		
Vakuutusmaksutulo	870	67
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-33	73
Vakuutusmaksuvastuun täydennysvastuun muutos	1	0
Pitkäaikaisista vakuutussopimuksista		
Vakuutusmaksutulo	7	1
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-3	-1
<b>Vakuutusmaksutuotot, brutto</b>	<b>842</b>	<b>141</b>
Jälleenvakuuttajien osuus lyhytaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	-55	-2
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	2	-1
Jälleenvakuuttajien osuus pitkäaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	0	
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	0	0
<b>Jälleenvakuuttajien osuus yhteensä</b>	<b>-53</b>	<b>-3</b>
<b>Vakuutusmaksutuotot, netto</b>	<b>788</b>	<b>138</b>
Vakuutusmaksutulo yhteensä	877	68
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä	-35	73
<b>Vakuutusmaksutuotot, yhteensä</b>	<b>842</b>	<b>141</b>

**Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot**

Lainat ja muut saamiset

Korkotuotot	2	0
-------------	---	---

<b>Yhteensä</b>	<b>2</b>	<b>0</b>
-----------------	----------	----------

**Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot**

Korkotuotot

Saamistodistuksista	0	
---------------------	---	--

Johdannaista

Muista	-2	0
--------	----	---

Myyntivoitot ja -tappiot

Saamistodistuksista

Osakkeista ja osuuksista	0	2
--------------------------	---	---

Johdannaista

Muista	-2	
--------	----	--

Arvostusvoitot ja -tappiot

Saamistodistuksista	-1	-2
---------------------	----	----

Osakkeista ja osuuksista	0	-2
--------------------------	---	----

Johdannaista	-1	-1
--------------	----	----

<b>Yhteensä</b>	<b>5</b>	<b>-3</b>
-----------------	----------	-----------

**Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot**

Saamistodistuksista

Korkotuotot	72	10
-------------	----	----

Muut tuotot ja kulut	-4	0
----------------------	----	---

Myyntivoitot ja -tappiot	-24	0
--------------------------	-----	---

<b>Yhteensä</b>	<b>43</b>	<b>11</b>
-----------------	-----------	-----------

Osakkeista ja osuuksista

Osingot	22	1
---------	----	---

Muut tuotot ja kulut	-3	
----------------------	----	--

Myyntivoitot ja -tappiot	38	3
--------------------------	----	---

Arvon alentumiset	-1	
-------------------	----	--

<b>Yhteensä</b>	<b>56</b>	<b>4</b>
-----------------	-----------	----------

<b>Yhteensä</b>	<b>99</b>	<b>15</b>
-----------------	-----------	-----------

**Sijoituskiinteistöjen nettotuotot**

Vuokratuotot	8	1
--------------	---	---

Myyntivoitot ja -tappiot	1	0
--------------------------	---	---

Voitot käypään arvoon arvostamisesta	2	0
--------------------------------------	---	---

Vastike- ja hoitokulut	-4	-1
------------------------	----	----

Muut	-1	0
------	----	---

<b>Yhteensä</b>	<b>6</b>	<b>1</b>
-----------------	----------	----------

<b>Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä</b>	<b>112</b>	<b>12</b>
--	------------	-----------



### Diskonttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset

Ajan kulumisesta johtuva vahinkovakuutuksen diskontatun vastuuelan (liite 34) lisäys (diskonttauksen purkautuminen) on 37 miljoonaa euroa (2005: 6). Diskonttauksen purkautuminen lasketaan kuukausittain käyttäen edellisen kuukauden lopun diskonttauskorkoa ja kuukauden alun vastuovelkaa. Diskonttauskorko oli 3,7 % 31.12.2003-30.11.2004, 3,5 % 31.12.2004-30.11.2005 ja 3,3 % 31.12.2005 - 31.12.2006.

<b>LIITE 8. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot</b>	<b>2006</b>	<b>11-12/05</b>
Vakuutusmaksutulo		148
Sijoitustoiminnan nettotuotot		54
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset		-21
Korvausvastuun muutos		-83
Vastuuelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-98
Muut		-2
<b>Henkivakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä</b>		<b>-2</b>

### Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo

Maksutulo vakuutussopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästövakuutus		-5
Yksilöllinen eläkevakuutus		14
Ryhmäeläkevakuutus		101
Riskivakuutus		
Yksilöllinen vakuutus		2
Vapaamuotoinen ryhmävakuutus		1
Maksutulo sijoitussidonnaisista vakuutuksista		
Säästövakuutus		22
Yksilöllinen eläkevakuutus		12
Ryhmäeläkevakuutus		1
<b>Ensivakuutus yhteensä</b>		<b>148</b>
<b>Maksutulo yhteensä</b>		<b>148</b>

Jatkuvat vakuutusmaksut vakuutussopimuksista		38
Kertamaksut vakuutussopimuksista		110
<b>Yhteensä</b>		<b>148</b>

## Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot

### Lainat ja muut saamiset

Korkotuotot 1

### Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Korkotuotot

    Muista 1

Arvostusvoitot ja -tappiot

    Johdannaisista 0

---

**Yhteensä 1**

### Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Saamistodistuksista

    Korkotuotot 4

    Myyntivoitot ja -tappiot 0

Osakkeista ja osuuksista

    Myyntivoitot ja -tappiot 9

---

**Yhteensä 13**

### Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot 0

Voitot käypään arvoon arvostamisesta 0

Vastike- ja hoitokulut 0

Muut 0

---

**Yhteensä 0**

### Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena oleva omaisuus

Osakkeet ja osuudet

    Myyntivoitot ja -tappiot 6

    Arvostusvoitot ja -tappiot 33

    Muut 0

---

**Yhteensä 39**

**Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä 54**

## Henkivakuutuksen korvaukset

### Korvaukset vakuutusopimuksista

Korvaukset vakuutusopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästövakuutus	
Erääntymiset	-5
Kuolemantapauskorvaukset	-1
Takaisinostot	-4
Yksilöllinen eläkevakuutus	
Eläkkeet	-1
Ryhmäeläkevakuutus	
Eläkkeet	-1
Riskivakuutukset	
Vapaamuotoinen ryhmävakuutus	-1
Korvaukset sijoitussidonnaisista vakuutuksista	
Säästövakuutus	
Kuolemantapauskorvaukset	-1
Takaisinostot	-6

### Korvaukset sijoitusopimuksista

Korvaukset sijoitusopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Kapitalisaatiosopimukset	
Takaisinostot	-1
Korvaukset sijoitussidonnaisista sijoitusopimuksista	
Takaisinostot	-1

---

<b>Ensivakuutus yhteensä</b>	<b>-21</b>
------------------------------	------------

---

<b>Henkivakuutuksen korvaukset yhteensä</b>	<b>-21</b>
---	------------

<b>LIITE 9. Palkkiotuotot ja -kulut</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
<b>Palkkiotuotot</b>		
Luotonannosta	16	22
Talletuksista	0	0
Maksuliikkeestä	12	22
Arvopapereiden välityksestä	21	29
Rahastoista	2	2
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	5	6
OmaisuuDENhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	53	17
Vakuutustoiminnasta	4	4
Takauksista	6	5
Asunnonvälityksestä		7
Asiakasbonusvarauksista		-3
Muista	4	3
<b>Yhteensä</b>	<b>123</b>	<b>114</b>
<b>Palkkiokulut</b>		
Maksuliikkeestä	3	6
Arvopapereiden välityksestä	8	7
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	1	2
OmaisuuDENhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	8	3
Muista	2	1
<b>Yhteensä</b>	<b>21</b>	<b>18</b>
<b>Palkkiotuotot ja -kulut, netto</b>	<b>102</b>	<b>96</b>
<b>LIITE 10. Kaupankäynnin nettotuotot</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Kaupankäynnin rahoitusvaroista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet arvonmuutokset		
Saamistodistuksista	-9	3
Osakkeista ja osuuksista	1	-1
Johdannaisista	10	1
Realisoitumattomista arvonmuutoksista		
Saamistodistuksista	-27	-6
Osakkeista ja osuuksista	-1	0
Johdannaisista	35	11
Osinkotuotoista	0	0
Valuuttatoiminnan nettotuotot	12	8
<b>Yhteensä</b>	<b>20</b>	<b>16</b>

<b>LIITE 11. Sijoitustoiminnan nettotuotot</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
<b>Myytävissä olevista rahoitusvaroista</b>		
Saamistodistuksista ja ostetuista lainoista		
Myyntivoitoista ja -tappioista		1
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä		0
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitoista ja -tappioista	4	5
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	17	7
Arvonalentumisista	-1	-4
Osinkotuotoista	14	5
<b>Myytävissä olevista rahoitusvaroista yhteensä</b>	<b>35</b>	<b>15</b>
<b>Sijoituskiinteistöistä</b>		
Vuokratuotoista	4	7
Myyntivoitoista ja -tappioista	0	2
Voitoista tai tappioista käypään arvoon arvostamisesta	1	-1
Vastike- ja hoitokuluista	-2	-5
Muista	0	0
<b>Sijoituskiinteistöistä yhteensä</b>	<b>2</b>	<b>4</b>
<b>Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä</b>	<b>37</b>	<b>19</b>

<b>LIITE 12. Liiketoiminnan muut tuotot</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Vuokratuotoista oman käytön kiinteistöistä	0	0
Myyntivoitoista oman käytön kiinteistöistä	1	1
Vakuutuskorvauksista		0
Keskuspankkipalvelumaksuista	9	1
Haltuunotettujen kohteiden realisoinneista	2	1
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	12	5
Vahinkovakuutustoiminnan jälleenvakuutuspalkkioista	3	2
Muista*	24	13
<b>Yhteensä</b>	<b>50</b>	<b>23</b>

\* Vuonna 2006 Pohjolasta yhdisteltiin liiketoiminnan muihin tuottoihin 21 miljoonaa euroa (10), johon sisältyy yhteistyökumppanien jakeluverkon ja vakuutuskantojen hoitamisesta kertyneitä tuottoja.

<b>LIITE 13. Henkilöstökulut</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Palkoista ja palkkioista	135	73
Osakeperusteisista maksuista		0
Eläkekuluista	19	8
Maksupohjaisista järjestelyistä	22	9
Etuuspohjaisista järjestelyistä	-4	-2
Muista henkilösivukuluista	11	5
<b>Yhteensä</b>	<b>165</b>	<b>86</b>

<b>LIITE 14. Muut hallintokulut</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Toimistokuluista	51	15
IT-kuluista	42	29
Yhteyskuluista	11	5
Markkinointikuluista	13	9
Muista hallinnon kuluista	15	14
<b>Yhteensä</b>	<b>133</b>	<b>72</b>

<b>LIITE 15. Liiketoiminnan muut kulut</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Vuokrakuluista	0	0
Oman käytön kiinteistöistä ja toimitiloista	22	15
Oman käytön kiinteistöjen myyntitappioista		0
Haltuunotettujen kohteiden realisoinneista	2	1
Vahinkovakuutustoiminnan jälleenvakuutuslaskuista	2	0
Vahinkovakuutustoiminnan luottotappioista	7	2
Vahinkovakuutuksen yhteistakuun muutoksesta	1	0
Poistoista		
Rakennuksista	1	0
Koneista ja kalustosta	6	4
Yrityskaupan yhteydessä muodostuneista aineettomista hyödykkeistä	36	8
Muista aineettomista hyödykkeistä	5	3
Muista	10	5
<b>Yhteensä</b>	<b>57</b>	<b>21</b>
Arvon alentumisista		
Oman käytön kiinteistöistä		0
Yhteensä		0
Muista	19	14
<b>Yhteensä</b>	<b>111</b>	<b>54</b>

<b>LIITE 16. Tuloverot</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta	53	25
Aikaisempien tilikausien veroista	-21	-7
Laskennallisista veroista	10	14
<b>Tuloslaskelman verot</b>	<b>42</b>	<b>33</b>
Yhteisön tuloveroprosentti	26	26

**Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin**

Tilikauden tulos	223	304
Verokannan mukainen osuus tilikauden tuloksesta	58	79
Edellisten tilikausien verot	-21	-7
Verovapaiden tuottojen vaikutus	-3	-43
Vähennyskeltottomien kulujen vaikutus	2	1
Käyttämättömien tappioiden uudelleenarviointi	1	
Veron oikaisut	6	3
<b>Tuloslaskelman verot</b>	<b>42</b>	<b>33</b>

**LIITE 17. Osakekohtainen tulos**

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana.

	2006			2005		
	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	181		181	89	178	267
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (1000)						
A-osakkeet	158 051		158 051	106 025	106 025	106 025
K-osakkeet	43 992		43 992	30 024	30 024	30 024
Yhteensä	202 044		202 044	136 049	136 049	136 049
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR/osake)						
A-osakkeet	0,90			0,66	1,31	1,96
K-osakkeet	0,89			0,65	1,30	1,95

## Laimennusvaikutuksella oikaistu

OKOlla oli osakkeiden määrää lisääviä laimentavia osakeoptioita. Merkintäaika vuoden 1999 optiolainan optio-oikeuksilla päättyi 30.10.2006. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, kun osakkeen merkintähinta optioilla on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Laimennusvaikutus lasketaan lisäämällä osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettuun keskiarvoon se määrä osakkeita, joka saadaan mikäli kaikki optiot vaihdetaan osakkeiksi. Summasta vähennetään kaikkien optioiden vaihdolla saatavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen merkintähinnalla ja jaettuna osakkeen tilikauden osakeantioikaistulla keskimurssilla.

	2006			2005		
	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (milj. e)	181		181	89	178	267
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (1000)						
A-osakkeet	158 051		158 051	106 025	106 025	106 025
K-osakkeet	43 992		43 992	30 024	30 024	30 024
Yhteensä	202 044		202 044	136 049	136 049	136 049
Osakeoptioiden vaikutus (1000)				1 191	1 191	1 191
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvairuksella oikaistuna				137 239	137 239	137 239
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR/osake)						
A-osakkeet	0,90		0,90	0,65	1,30	1,95
K-osakkeet	0,89		0,89	0,64	1,29	1,93

## Kantaosakkeita koskevat tilinpäätöksen jälkeiset liiketoimet

Osuuspankkien omistamia OKO Pankki Oyj:n K-sarjan osakkeita muunnettiin A-sarjan osakkeiksi 81 720 kappaletta. Muutokset merkittiin kaupparekisteriin 5.1.2007. K-sarjan osakkeiden lukumäärä aleni 43 981 352 kappaleesta 43 899 632 kappaleeseen, ja A-sarjan osakkeiden lukumäärä kasvoi 159 369 548 kappaleesta 159 451 268 kappaleeseen. Muunnot eivät vaikuttaneet osakkeiden kokonaismäärään, eivätkä osakepääoman määrään.



## TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 18. Käteiset varat	31.12.2006	31.12.2005
Kassa	2	1
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa		
OKOn vähimmäisvarantotalletus	139	116
Muut	766	362
<b>Käteiset varat yhteensä</b>	<b>907</b>	<b>479</b>

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti luottolaitokset joutuvat pitämään vähimmäisvarantoja (varantotalletus) kansallisissa keskuspankeissa. Varantotalletus on Euroopan keskuspankin ilmoittaman velvoiteprosentin mukainen osuus varantopohjasta. Varantopohjaan luetaan talletukset (laaja), sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Talletuksia toisilta varantovelvollisilta ei lueta varantopohjaan. Varantotalletus on tällä hetkellä 2 prosenttia varantopohjasta. OP-ryhmässä luottolaitokset tekevät varantotalletuksen OKO Pankki Oyj:öön. OKO huolehtii ryhmän luottolaitosten valtuuttamana välittäjänä koko ryhmän talletusvelvollisuudesta Suomen Pankkiin.

LIITE 19. Saamiset luottolaitoksilta	31.12.2006	31.12.2005
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	195	77
Muut	152	431
Yhteensä	347	507
josta alle 3 kuukauden saamiset luottolaitoksilta	347	507
Luotot ja muut saamiset		
Vaadittaessa maksettavat		
Muilta luottolaitoksilta	0	0
Yhteensä	0	0
Muut		
OP-ryhmän vähittäispankeilta	4 545	3 636
Muilta luottolaitoksilta	654	474
Yhteensä	5 202	4 112
<b>Saamiset luottolaitoksilta yhteensä</b>	<b>5 549</b>	<b>4 619</b>
Arvon alentumiset		
Muilta luottolaitoksilta	-2	-2
Yhteensä	-2	-2
<b>Saamiset luottolaitoksilta yhteensä</b>	<b>5 546</b>	<b>4 617</b>
Saamisiin luottolaitoksilta sisältyy repo-saamisia		35
Saamisiin luottolaitoksilta sisältyy huonommalla etuoikeudella olevia saamisia	30	183

<b>LIITE 20. Kaupankäynnin rahoitusvarat</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Valtion saamistodistukset		
Muut valtion velkasitoumukset	3	
Valtion joukkovelkakirjat, maturiteetti 3 kk tai alle	1	3
Muut valtion joukkovelkakirjat	285	262
<b>Yhteensä</b>	<b>289</b>	<b>265</b>
Muut saamistodistukset	4 507	3 421
Osakkeet ja osuudet	6	6
<b>Kaupankäynnin rahoitusvarat yhteensä</b>	<b>4 801</b>	<b>3 692</b>

Muut saamistodistukset sisältää sijoitustodistuksia 1 632 miljoonaa euroa (1 594), kunta- ja yritystodistuksia 33 miljoonaa euroa (194), debenttureja 42 miljoonaa euroa (59), joukkovelkakirjoja 2 794 miljoonaa euroa (1 568) ja muita saamistodistuksia 6 miljoonaa euroa (6).

**Kaupankäynnin saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella**

Milj. e	31.12.2006		31.12.2005	
	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	289		281	
Muilta	2 605	6	1 709	6
Muut				
Julkisyhteisöiltä	101		99	
Muilta	1 801		1 597	
<b>Yhteensä</b>	<b>4 795</b>	<b>6</b>	<b>3 686</b>	<b>6</b>
Arvonalentumistappiot				

Kaupankäynnin rahoitusvaroihin sisältyy keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia 3 873 Meur (2 587). Kaupankäynnin rahoitusvaroihin sisältyy huonommalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 42 Meur (59) ja pantattuja saamistodistuksia 2 515 Meur (1 507).

<b>LIITE 21. Johdannaissopimukset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	262	89
Valuuttajohdannaiset	3	62
Osakejohdannaiset	33	
Luottojohdannaiset	0	
Muut		
<b>Yhteensä</b>	<b>299</b>	<b>151</b>
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	16	12
Valuuttajohdannaiset	5	
<b>Yhteensä</b>	<b>21</b>	<b>12</b>
<b>Johdannaissopimukset yhteensä</b>	<b>320</b>	<b>163</b>

<b>LIITE 22. Saamiset asiakkailta</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	5 556	4 649
Rahoitusleasingsaamiset	414	370
Ostetut luotot ja muut saamiset		
Ostetut luotot	44	
Muut	1 867	1 759
Arvonalentumistappiot luotoista		
Luottoriskiiin perustuvat	-18	-19
<b>Saamiset asiakkailta yhteensä</b>	<b>7 864</b>	<b>6 759</b>

## Luottojen ja takausten arvonalentumisten muutokset

Milj. e	Luotot	Pankki-takaus-saamiset	Korko-saamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2006	20	3	-1	22
Arvonalentumisten lisäykset	5			5
Arvonalentumisten peruutukset	-4	-2		-6
Myydyt liiketoiminnot				
Taseesta poistetut luotot ja takaussaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-3			-3
Arvonalentumiset 31.12.2006	18	1	-1	18

Milj.	Luotot	Pankki-takaus-saamiset	Korko-saamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2005	22	4	-1	25
Arvonalentumisten lisäykset	4	1		4
Arvonalentumisten peruutukset	-3	-1		-3
Taseesta poistetut luotot ja takaussaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-2			-2
	-1			-1
Arvonalentumiset 31.12.2005	20	3	-1	22

## Rahoitusleasingsaamiset

OKO-konserni tarjoaa vuokralle pääasiassa kuljetuskalustoa, teollisuuden koneita ja laitteita rahoitusleasingsopimuksilla.

Milj. e	31.12.2006	31.12.2005
Rahoitusleasingsopimusten erääntymisajat		
Yhden vuoden kuluessa	159	133
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	224	205
Yli viiden vuoden kuluttua	109	81
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimukseen	491	418
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-77	-48
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	414	370
<b>Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo</b>		
Yhden vuoden kuluessa	143	122
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	199	189
Yli viiden vuoden kuluttua	72	60
<b>Yhteensä</b>	414	370
<b>Bruttokasvu tilikauden aikana</b>	165	175

<b>LIITE 23. Vahinkovakuutustoiminnan varat</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
<b>Sijoitukset</b>		
Lainat ja muut saamiset	67	68
Osakkeet	447	406
Kiinteistöt	56	63
Saamistodistukset	1 541	1 626
Muut	320	289
<b>Yhteensä</b>	<b>2 431</b>	<b>2 451</b>
<b>Muut varat</b>		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	-2	0
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	241	184
Jälleenvakuutustoiminnasta	90	74
Rahat ja pankkisaamiset	5	32
<b>Yhteensä</b>	<b>335</b>	<b>291</b>
<b>Vahinkovakuutustoiminnan varat yhteensä</b>	<b>2 766</b>	<b>2 740</b>

<b>Vahinkovakuutuksen sijoitukset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
<b>Lainat ja muut saamiset</b>		
Lainat ja muut saamiset	67	68
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	3
<b>Yhteensä</b>	<b>68</b>	<b>71</b>
<b>Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat</b>		
Valtion saamistodistukset		
Muut saamistodistukset	3	25
<b>Yhteensä</b>	<b>3</b>	<b>25</b>
<b>Myytävissä olevat rahoitusvarat</b>		
Saamistodistukset	1 538	1 658
Osakkeet ja osuudet	447	406
Muut	319	288
<b>Yhteensä</b>	<b>2 304</b>	<b>2 352</b>
<b>Sijoituskiinteistöt</b>		
Maa- ja vesialueet	6	6
Rakennukset	12	22
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	38	35
<b>Yhteensä</b>	<b>56</b>	<b>63</b>
Vahinkovakuutuksen sijoitukset ennen siirtoja	2 431	2 511
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyviin varoihin		-60
<b>Vahinkovakuutuksen sijoitukset yhteensä</b>	<b>2 431</b>	<b>2 451</b>

Vahinkovakuutuksen käypään arvon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

Milj. e	31.12.2006		31.12.2005	
	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä			10	
Muilta	2		12	
Muut				
Julkisyhteisöiltä			3	
Muilta	1			
<b>Yhteensä</b>	<b>3</b>		<b>25</b>	

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2006

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Jaksotettuun		Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä*
	Käypään arvoon	hankinta- menoon				
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	1 050		1 050			
Muilta	481		481	611		611
Muut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	7		7	154		154
<b>Yhteensä</b>	<b>1 538</b>		<b>1 538</b>	<b>766</b>		<b>766</b>
Arvonalentumistappiot	0		0	4		4

Vahinkovakuutuksen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pantattuja eriä 4 miljoonaa euroa (7). Erät koostuvat pääosin ulkomaisen vakuutusliikkeen vakuutena olevista saamistodistuksista ja johdannaiskaupankäynnin vakuuksista.

\* Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet sisältävät osakkeita ja osakeriskillisiä rahastoja 447 miljoonaa euroa (406) sekä muita osuuksia 319 miljoonaa euroa (288). Muut osuudet sisältävät pääasiassa korko-, rahamarkkina-, vaihtovelkakirjalaina-, raaka-aine- ja absoluuttisen tuoton rahastoja.

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2005

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Jaksotettuun		Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta-menoon	Yhteensä*
	Käypään arvoon	hankinta-menoon				
<b>Noteeratut</b>						
Julkisyhteisöiltä	1 100		1 100			
Muilta	471		471	578		578
<b>Muut</b>						
Julkisyhteisöiltä	4		4			
Muilta	84		84	115		115
<b>Yhteensä</b>	<b>1 658</b>		<b>1 658</b>	<b>693</b>		<b>693</b>
Arvon alentumistappiot				3		3

Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset 31.12.2006

Milj. e					Käyvät arvot		Luottovasta-arvo
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Varat	Velat	
<b>Valuuttajohdannaiset</b>							
Valuuttatermiinit	98			98	0	0	2
<b>Valuuttaoptiot</b>							
Ostetut	20			20	0		
Asetetut	20			20		0	
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	139			139	0	0	2
<b>Valuuttajohdannaiset yhteensä</b>	<b>139</b>			<b>139</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2</b>
<b>Korkojohdannaiset</b>							
Korkofutuurit	42			42	0		
<b>Korko-optiot</b>							
Ostetut	1 583			1 583	0		
Asetetut	1 583			1 583		0	
Pörssijohdannaiset yhteensä	3 208			3 208	0	0	
<b>Korkojohdannaiset yhteensä</b>	<b>3 208</b>			<b>3 208</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	

Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset 31.12.2005

Milj. e	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
					Varat	Velat	
<b>Valuuttajohdannaiset</b>							
Valuuttatermiinit	71			71	0		0
Valuuttaoptiot							
Ostetut	63			63	0		1
Asetetut	67			67		1	
OTC valuutta- johdannaiset yhteensä	201			201	0	1	1
<b>Valuuttajohdannaiset yhteensä</b>	<b>201</b>			<b>201</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>1</b>
<b>Korkojohdannaiset</b>							
Korkofutuurit	6			6	0		
Pörssijohdannaiset yhteensä	6			6			
<b>Korkojohdannaiset yhteensä</b>	<b>6</b>			<b>6</b>	<b>0</b>		

Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen muutokset	2006	2005
Hankintameno l.l.	63	
Lisäykset	5	
Vähennykset	-9	-1
Siirrot erien välillä	-4	-5
Hankitut liiketoiminnot		68
<b>Hankintameno 31.12.</b>	<b>55</b>	<b>63</b>
Kertyneet käyvän arvon muutokset l.l.		
Tilikauden käyvän arvon muutokset	2	
<b>Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.</b>	<b>1</b>	
Kirjanpitoarvo 31.12.	56	63

Sijoituskiinteistöihin kohdistuvia rakentamis- ja korjausvelvoitteita oli 14 miljoonaa euroa (1).



Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	94	140
Osakkeet ja osuudet	101	150
Yhteensä	194	290
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet		0
Rakennukset	29	35
Yhteensä	29	35
<b>Sijoitusomaisuus yhteensä</b>	<b>225</b>	<b>326</b>

## Myytavissä olevat rahoitusvarat 31.12.2006

Milj. e	Myytavissä olevat saamistodistukset			Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintamenoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintamenoon	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	52		52	23		23
Muut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	42		42		78	78
<b>Yhteensä</b>	<b>94</b>		<b>94</b>	<b>23</b>	<b>78</b>	<b>101</b>
Arvon alentumistappiot						

Myytavissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyi huonommalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 16 miljoonaa euroa (38) sekä muita kuin julkisesti noteerattuja huonommalla etuoikeudella olevia saamistodistuksia muilta 33 miljoonaa euroa (10). Sijoitukset pääomarahastoihin, joita oli 21 miljoonaa euroa (17) on arvostettu hankintamenoon. Ei noteerattuja hankintamenoon arvostettuja osakkeita salkussa oli 57 miljoonaa euroa (88), josta konsernitilinpäätöksen yhdistelemättömiä tytär- ja osakkuusyritysten osakkeita oli miljoona euroa (1). Hankintamenoon arvostetuille sijoituksille ei ollut mahdollista määrittellä luotettavasti käypää arvoa.

**Myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2005**

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintamenuon		Käypään arvoon	Hankintamenuon	Yhteensä
		Yhteensä				
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	59		59	45		45
Muut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	81		81		105	105
<b>Yhteensä</b>	<b>140</b>		<b>140</b>	<b>45</b>	<b>105</b>	<b>150</b>
Arvon alentumistappiot					5	5

**LIITE 25. Sijoitukset osakkuusyrietyksissä**

	31.12.2006	31.12.2005
Sijoitukset I.1.	8	25
Liiketoiminnan hankinnat		8
Osuus kauden tuloksesta		1
Osingot		-3
Konsernirakenteen muutokset		-23
Sijoitukset 31.12.	8	8

**Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä osakkuusyrietyksissä 2006**

Nimi	Koti-paikka	Varat	Velat	Liike-vaihto	Voitto/Tappio	Omistus-osuus %
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	82	76	3		25,0
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	2	1	1		27,8
Vahinkopalvelu Oy	Loppi	1	1	1		46,7

**Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä osakkuusyrietyksissä 2005**

Nimi	Koti-paikka	Varat	Velat	Liike-vaihto	Voitto/Tappio	Omistus-osuus %
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	76	69	2	-1	25,0
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	2	1	1		27,8
Vahinkopalvelu Oy	Loppi	1	1	2		46,7

**LIITE 26. Aineettomat hyödykkeet**

<b>31.12.2006</b>					
<b>Vakuutus-</b>					
<b>sopimuk-</b>					
<b>siin liittyvät</b>					
<b>asiakas-</b>					
<b>suhteet ja</b>					
<b>vakuutusten</b>					
<b>hankinta-</b>					
<b>menot</b>					
<b>Muut</b>					
<b>aineettomat</b>					
<b>hyödykkeet</b>					
<b>Aineettomien hyödykkeiden muutokset</b>	<b>Liikearvo</b>	<b>Tuote-</b>	<b>merkit</b>	<b>hankinta-</b>	<b>Yhteensä</b>
				<b>aineettomat</b>	
				<b>hyödykkeet</b>	
Hankintameno I.I.	392	179	301	103	975
Lisäykset *	102			14	116
Vähennykset				0	0
Siirrot erien välillä				4	4
Hankintameno 31.12.	494	179	301	121	1 095
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset I.I.				-4	-33
Tilikauden poistot				-24	-40
Vähennykset				-2	-2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.				-28	-75
Kirjanpitoarvo 31.12.	494	179	273	74	1 020

\* Sisäisen kehittämistyön osuus miljoona euroa.

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 65 miljoonaa euroa ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 6 miljoonaa euroa.

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

<b>31.12.2005</b>					
<b>Vakuutus-</b>					
<b>sopimuk-</b>					
<b>siin liittyvät</b>					
<b>asiakassuh-</b>					
<b>teet ja</b>					
<b>vakuutusten</b>					
<b>hankinta-</b>					
<b>menot</b>					
<b>Muut</b>					
<b>aineettomat</b>					
<b>hyödykkeet</b>					
<b>Aineettomien hyödykkeiden muutokset</b>	<b>Liikearvo</b>	<b>Tuote-</b>	<b>merkit</b>	<b>hankinta-</b>	<b>Yhteensä</b>
				<b>aineettomat</b>	
				<b>hyödykkeet</b>	
Hankintameno I.I.				33	33
Lisäykset*				9	9
Vähennykset	-78			-1	-85
Siirrot erien välillä					
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-44			-14	-112
Hankitut liiketoiminnot	514	179	361	75	1 130
Hankintameno 31.12.	392	179	301	103	975

Kertyneet poistot ja arvonalentumiset l.l.				-23	-23
Tilikauden poistot			-5	-7	-12
Tilikauden arvonalentumiset					
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset					
Vähennykset				0	0
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin			1	1	2
Muut muutokset					
<b>Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.</b>			<b>-5</b>	<b>-30</b>	<b>-33</b>
Kirjanpitoarvo 31.12.	392	179	297	73	942

\* Sisäisen kehittämistyön osuus miljoona euroa.

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 70 miljoonaa euroa ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 3 miljoonaa euroa.

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään

Liiketoiminnan muut kulut.

#### **Aineettomat hyödykkeet, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton**

<b>Milj. e</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Liikearvo	494	392
Tuotemerkit	179	179
<b>Yhteensä</b>	<b>673</b>	<b>571</b>

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen liikearvojen ja tuotemerkkien vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, sillä ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

## Muut olennaisimmat aineettomat hyödykkeet

	31.12.2006		31.12.2005	
	Kirjanpi- toarvo, Milj. e	Jäljellä oleva pois- toaika	Kirjanpi- toarvo, Milj. e	Jäljellä oleva pois- toaika
Asiakassuhteet	274	10-13 v.	297	10-13 v.
Tietokoneohjelmat	65	2-5 v.	70	2-5 v.
Kehitettävänä olevat tietokoneohjelmat	6		3	

Liikearvot, tuotemerkit, asiakassuhteet, vakuutus sopimukset ja merkittävä osa tietokoneohjelmista hankittiin vuonna 2005 osana Pohjola-konsernin liiketoimintojen hankintaa. Tilikaudella hankittuja liiketoimintoja on kuvattu tarkemmin liitetiedossa 3.

### Liikearvon arvonalentumistesti

	2006	2005
Vahinkovakuutustoiminta	398	298
Pohjola Omaisuudenhoito Oy	96	94
Yhteensä	494	392

OKOn liikearvot ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Liikearvo määräytyi kauppahinnan kohdistamisprosessissa eli ns. PPA (Purchase Price Allocation)-selvityksessä. Syntynyt liikearvo kohdistettiin kassavirtaa tuottaville yksiköille (CGU:t), jotka olivat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin sisältyviä yrityksiä. Liikearvon arvonalentumistestaus suoritettiin IAS 36:n mukaisesti vastaaville kassavirtaa tuottaville liiketoiminnoille kuin mille PPA-selvityksen hankintamenolaskelmat laadittiin: vahinkovakuutus- ja varainhoitoliiketoiminnalle.

OKOn kassavirtayksikköjen arvo on liikearvojen testausta varten määritelty käyttämällä yli-/alijäämän nykyarvomenetelmää ("Excess Returns" -menetelmä). Menetelmässä kuluvan tilikauden ja tulevien tilikausien voitosta vähennetään oman pääoman tuottovaatimus. Mahdollinen ylijäävä tuotto diskontataan oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttorolla rahavirtojen nykyarvon saavuttamiseksi.

Testausperiodin pituudeksi määritettiin koko PPA-poistojen vaikutusaika lisättyinä yhdellä PPA-poistoista vapaalla vuodella.

Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vuosien 2007–2009 strategialukuihin ja niistä johdettuihin strategiakauden jälkeisiin odotuksiin liiketoimintojen kehitymisestä. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvu vaihteli 2-4 % välillä.

Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty markkinaehtoista oman pääoman kustannusta, joka on linjassa sovellettujen arvonnäytymismetodien kanssa (ts. kassavirtojen kautta on määritetty vain oman pääoman sijoittajille kuuluvaa arvoa, joka on diskontattu oman pääoman tuottovaatimuksella). Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja (ts. IFRS WACC) vaihteli 10–12 % välillä.

Liikearvojen arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

Herkkyysanalyysi suoritettiin kullekin kassavirtayksikölle erikseen ja perustuen kunkin kassavirtayksikön keskeisiin muuttujiin. Keskeisinä muuttujina kassavirtayksiköittäin olivat:

**Vahinkovakuutusliiketoiminta**

- Diskonttokorko, yhdistetty kulusuhde ja sijoitustoiminnan nettotuotto prosentti
- 3 prosenttiyksikön kasvu yhdistetyssä kulusuhteessa koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, aiheuttaisi arvonalentumisriskin
  
- 20 % pienempi sijoitustoiminnan nettotuotto prosentti koko testauskaudella, muiden muuttujien (ml. vastuuvelan diskonttokoron) pysyessä muuttumattomina, aiheuttaisi arvonalentumisriskin.

**Varainhoitoliiketoiminta**

- Diskonttokorko, hallinnoitavien varojen ja kulujen kasvu
- Varainhoitopalkkioiden nolla-kasvu testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, aiheuttaisi arvonalentumisriskin.

**Tuotemerkkien arvonalentumistestaus**

OKOn tuotemerkit ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Arvonalentumistestaus on suoritettu erikseen IAS 36:n mukaisesti Pohjola-, Eurooppalainen-, A-vakuutus- sekä Seesam-tuotemerkille.

Tuotemerkkien arvo on määritetty soveltaen ”relief from royalty” menetelmää, jossa tuotemerkkien arvoksi määriteltiin tuotemerkin omistamisesta tulevaisuudessa kertyvät nykyhetken diskontatut rojaltilisäästöt. Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty vahinkovakuutusliiketoiminnalle määritettyä markkinaehtoista oman pääoman kustannusta lisätynä hyödykekohtaisella riskipreemiolla. Testauksessa on käytetty samaa riskipreemiota ja vastaavia rojaltiliprosentteja kuin PPA-selvityksessäänkin.

Tuotemerkkien osalta testausperiodin pituudeksi määritettiin IAS 36-standardin mukainen 5 vuotta lukuunottamatta Seesam tuotemerkkiä, jonka testausperiodina käytettiin 7 vuotta Baltian markkinoiden erilaisen luonteen vuoksi.

Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vuosien 2007–2009 strategialukuihin ja niistä johdettuihin strategiakauden jälkeisiin odotuksiin liiketoiminnan kehittymisestä. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvuna käytettiin 2 % inflaatio-odotusta.

Tuotemerkkien arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

**Muiden olennaisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus**

Pohjolan asiakassuhteet ja merkittävä osa tietokoneohjelmista on hankittu osana Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankintaa. Asiakassuhteista ja tietokoneohjelmista muodostuneet aineettomat hyödykkeet kirjataan tasapoistoin kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa eikä niissä ole havaittu viitteitä arvonalentumiskirjaustarpeesta.

**LIITE 27. Aineelliset hyödykkeet**

31.12.2006 31.12.2005

Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	6	6
Rakennukset	23	21
Yhteensä	28	27
Koneet ja kalusto	14	16
Muut aineelliset hyödykkeet	6	7
Vuokralle annettu omaisuus	47	39
<b>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</b>	<b>95</b>	<b>89</b>
josta keskeneräiset hankinnat	0	4

**Aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen muutokset**

31.12.2006	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Sijoitus- kiinteistöt
Hankintameno l.l.	28	83	7	46	163	32
Lisäykset	8	4		21	33	2
Vähennykset	-2	-2	-1	-8	-11	-7
Siirrot erien välillä	-4	2			-2	
Hankintameno 31.12.	30	86	6	59	183	27
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset l.l.	-1	-67	0	-7	-75	
Tilikauden poistot	-1	-6		-11	-17	
Vähennykset	1			6	5	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-2	-74	0	-12	-88	
Kertyneet käyvän arvon muutokset l.l.						3
Tilikauden käyvän arvon muutokset						1
Vähennykset						-1
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.						3
Kirjanpitoarvo 31.12.	28	14	6	47	95	29

Sijoituskiinteistöjen lisäykset sisältää hankinnan jälkeen toteutuneita aktivoituja menoja 2 miljoonaa euroa (0). Poistot arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

OKO-konserni tarjoaa vuokralle pääasiassa henkilöautoja muulla vuokrasopimuksella. OKO-konserni on vuokrannut sille tarpeettomat toimitilat ja tällaiset toimitilat on luokiteltu tilinpäätöksessä sijoituskiinteistöiksi.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annettujen sijoituskiinteistöjen ja aineellisten hyödykkeiden erittely liittessä 65.

31.12.2005	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Sijoitus- kiinteistöt
Hankintameno l.l.	49	79	2	17	147	81
Lisäykset	5	1	1	30	36	1
Vähennykset	-7	-1		-1	-9	-50
Hankitut liiketoiminnot	16	16	6		38	
Myydyt liiketoiminnot	-35	-12	-1		-48	
<b>Hankintameno 31.12.</b>	<b>28</b>	<b>83</b>	<b>7</b>	<b>46</b>	<b>164</b>	<b>32</b>
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset l.l.	-7	-74		-3	-85	
Tilikauden poistot Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	2	-3		-4	-7	
Vähennykset		1			1	
Myydyt liiketoiminnot	3	10			14	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-1	-67		-7	-75	
Kertyneet käyvän arvon muutokset l.l.						1
Tilikauden käyvän arvon muutokset						-1
Vähennykset						3
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.						3
Kirjanpitoarvo 31.12.	27	16	7	39	89	35

#### LIITE 28. Muut varat

	31.12.2006	31.12.2005
Maksujenvälityssaamiset	7	3
Eläkevarat	33	32
Siirtosaamiset		
Korot	360	206
Muut siirtosaamiset	11	6
Muut	223	226
Yhteensä	633	473
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyviin varoihin	0	5
<b>Muut varat yhteensä</b>	<b>633</b>	<b>468</b>

Muut -erä sisältää mm. arvopapereiden myyntisaamisia 46 miljoonaa euroa (81) ja välimiesoikeuden päätöksen perusteella asetetun vakuuden mahdollisesta Pohjola-osakkeiden lisäkauppahinnasta ja korosta vähemmistöosakkaille 127 miljoonaa euroa (0).

#### Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OKO-konsernin eläkejärjestelyt on hoidettu OP-Eläkekassassa, OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä. Lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiössä samoin kuin eläkekassassa hoidettu TEL:n rahastoituu vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläkejärjestelyt on käsitelty etuuspohjaisina järjestelyinä. TEL:n jakojärjestelmään suoritettavat maksut on käsitelty maksupohjaisina järjestelyinä.



<b>Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Varojen käypä arvo	130	119
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo (-)	-100	-86
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	-5	-5
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	-2	-5
Nettosaaminen (+)/-velka (-) taseessa	23	23
Taseeseen kirjatut varat ja veloitteet		
Varat	32	32
Veloitteet	-9	-9
<b>Nettovarat</b>	<b>23</b>	<b>23</b>

#### **Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy**

OKO Pankki Oyj:n osakkeita	4	4
OP-ryhmään kuuluvien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita	1	1
Muita saamia OP-ryhmään kuuluvilta yrityksiltä	2	2
OPK-konsernin käytössä olevat kiinteistöt		1
<b>Yhteensä</b>	<b>7</b>	<b>8</b>

#### **Etuus pohjaiset eläkekulut tuloslaskelmassa**

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	3	2
Korkomenot	4	4
Varojen odotettu tuotto	-6	-6
Siirto tasausjärjestelmästä		-1
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-1	
Järjestelyn supistamisen tai veloitteen täyttämisen vaikutus	0	
Jakosuhteen muutos	-4	
<b>Yhteensä tulo (-)/kulu(+) sisältyy henkilöstökuluihin</b>	<b>-4</b>	<b>-2</b>

<b>Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto</b>	<b>8</b>	<b>6</b>
---	----------	----------

**Kuvaus perusteesta, jota on käytetty varojen odotettua kokonaistuottoa määritettäessä, mukaan lukien järjestelyyn kuuluvien varojen tärkeimpien ryhmien vaikutus**

<b>Veloitteen nykyarvon muutokset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Veloitteen nykyarvo l.l.	91	87
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	3	2
Korkomenot	4	4
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	5	1
Maksetut etuudet	-3	-2
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-1	
Jakosuhteen muutos	5	
<b>Veloitteen nykyarvo 31.12.</b>	<b>104</b>	<b>92</b>

<b>Varojen käypien arvojen muutokset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Varojen käypä arvo 1.1.	119	108
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	6	6
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	2	5
Työnantajan suorittamat maksut	-2	1
Maksetut etuudet	-3	-2
Jakosuhteen muutos	8	
Siirto tasausjärjestelmään		1
Varojen käypä arvo 31.12.	<b>130</b>	<b>119</b>

Vuonna 2007 suoritettavien maksujen määrä etuus pohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 3 miljoonaa euroa.

<b>Merkittävimpien varojen ryhmien osuus järjestelyyn kuuluvien varojen koko käyvästä arvosta, %</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Osakkeet ja osuudet	25	21
Saamistodistukset	43	47
Kiinteistöt	22	22
Muut varat	10	10

<b>Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Diskonttauskorko %	4,50 - 4,75	4,50
Varojen pitkäaikainen odotettu tuotto %	5,89 - 6,50	5,12 - 5,40
Tuleva palkankorotusolettama %	3,00 - 3,50	3,00 - 3,50
Tulevat eläkkeiden korotukset %	1,90 - 2,10	1,30 - 2,10
Vaihtuvuus %	0,50 - 3,00	0,00 - 3,00
Inflaatio %	2,00	2,00
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika vuosina	2 - 16	2 - 16

<b>Etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden ylikate ja kokemusperäiset tarkistukset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Velvoitteen nykyarvo	104	92
Varojen käypä arvo	-130	-119
<b>Yli- tai alikate</b>	<b>-26</b>	<b>-27</b>
Velkojen kokemusperäiset tarkistukset	3	2
Varojen kokemusperäiset tarkistukset	2	5

<b>LIITE 29. Verosaamiset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Tuloverosaamiset	8	19
Laskennalliset verosaamiset	4	14
<b>Verosaamiset yhteensä</b>	<b>12</b>	<b>33</b>

<b>Verosaamisten ja -velkojen erittely</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
--	-------------------	-------------------

**Laskennalliset verosaamiset**

Aineellisten hyödykkeiden poistoista ja arvonalennuksista	2	2
Varauksista ja luottojen arvonalentumisista	3	5
Verotuksellisista purkutappioista		6
Konsernieliminoinneista	2	2
Muista eristä	2	3
Netotettu laskennallisista verovelosta	-5	-4
<b>Yhteensä</b>	<b>4</b>	<b>14</b>

**Laskennalliset verovelat**

Verotuksellisista varauksista	99	79
Myytävissä olevista rahoitusvaroista	34	57
Tasoituspääntien eliminoinnista	73	64
Eläkevastuun jaksotuksesta	8	9
Kiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta	8	1
Yritysostojen kauppahinnan kohdistuksesta	121	131
Konsernieliminoinneista	3	3
Muista eristä	1	1
Netotettu laskennallisista verosaamisista	-5	-4
<b>Yhteensä</b>	<b>342</b>	<b>340</b>

<b>Laskennallisten verojen muutokset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Laskennalliset verosaamiset/-velat l.l.	-326	-81
Laskentaperiaatteiden muutosten vaikutus yhteensä		-5
Laskennalliset verosaamiset/-velat l.l.	-326	-86
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Ostettujen yritysten myyntivoittojen eliminointi	20	11
Varaukset ja saamisten arvonalenemiset	-1	1
Verotukselliset varaukset	-21	-21
Tasoitumäärän eliminointi	-4	-7
Muut	-4	2
Kirjattu taseeseen		
Yritysostojen ja -myyntien vaikutus		-85
Kauppahinnan allokointi		-131
Kirjattu omaan pääomaan		
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Käyvän arvon muutokset	-4	-12
Siirrot tuloslaskelmaan	4	2
Muut	-3	
<b>Laskennalliset verovelat/-saamiset yhteensä 31.12.</b>	<b>-338</b>	<b>-326</b>
<b>Tuloverosaamiset/-velat</b>	<b>-5</b>	<b>-11</b>
<b>Verosaamiset/-velat yhteensä</b>	<b>-343</b>	<b>-338</b>

Laskennalliset verovelat ja -saamiset on netotettu yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei ole netotettu.

Sellaiset verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista olivat vuoden 2006 lopussa miljoona euroa (2). Tappiot vanhenevat ennen vuotta 2010.

Baltian tytäryritysten jakamattomista voittovaroista 15 miljoonaa euroa (12) ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varat on sijoitettu kyseisiin maihin pysyvästi.

<b>LIITE 30. Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
<b>Velat keskuspankeille</b>	445	1562
<b>Velat luottolaitoksille</b>		
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	368	427
Yhteensä	368	427
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	1577	1574
Muut velat	0	
Yhteensä	1578	1574
<b>Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille yhteensä</b>	<b>2390</b>	<b>3563</b>

<b>LIITE 31. Kaupankäynnin rahoitusvelat</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Arvopapereiden lyhyeksimyynneistä		4
Muut		0
<b>Kaupankäynnin rahoitusvelat yhteensä</b>		<b>4</b>

<b>LIITE 32. Johdannaissopimukset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	285	33
Valuuttajohdannaiset	3	121
Osake- ja indeksijohdannaiset	0	
Luottojohdannaiset	1	
Yhteensä	290	154
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	31	14
Valuuttajohdannaiset	11	3
Yhteensä	41	17
<b>Johdannaissopimukset yhteensä</b>	<b>331</b>	<b>171</b>

Johdannaissopimukset tase-erä sisältää negatiiviset arvonmuutokset.

<b>LIITE 33. Velat asiakkaille</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	12	15
Yritykset ja julkisyhteisöt	637	474
Yhteensä	650	488
Muut		
Yksityiset	1	1
Yritykset ja julkisyhteisöt	3	6
Yhteensä	3	6
Muut rahoitusvelat		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	0	0
Yhteensä	0	0
Muut		
Yksityiset		
Yritykset ja julkisyhteisöt	1 341	1 563
Yhteensä	1 341	1 563
Muut rahoitusvelat yhteensä	1 341	1 563
<b>Velat asiakkaille yhteensä</b>	<b>1 994</b>	<b>2 058</b>

<b>LIITE 34. Vahinkovakuutustoiminnan velat</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Vastuuvelka	1 969	1 844
Yhteistakuuerä	36	35
Velat ensivakuutustoiminnasta	69	24
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	25	24
Johdannaissopimukset	1	
<b>Vahinkovakuutustoiminnan velat yhteensä</b>	<b>2 099</b>	<b>1 926</b>

**Velat vahinkovakuutus sopimuksista ja jälleenvakuuttajien osuus**

Milj. e	31.12.2006			31.12.2005		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Eläkemuotoinen korvausvastuu	989		989	982	0	982
Muut tapauskohtaiset varaukset	137	45	92	123	-36	87
Ammattitautien erillisvaraus	43		43	45		45
Kollektiivinen korvausvastuu	464	6	458	435	-7	428
Varatut korvaustenhoitokulut	50		50	49		49
Vakuutusmaksuvastuu	285	31	254	248	-29	219
Vakuutusmaksuvastuun täydennyserä				1		1
Vahinkovakuutuksen vastuuvelka ennen siirtoja	1 969	82	1 887	1 883	-72	1 811
Siirto myytänä oleviin omaisuuseriin liittyviin velkoihin				39	-10	29
Vahinkovakuutuksen vastuuvelka yhteensä	1 969	82	1 887	1 844	-62	1 781

**Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan ja jälleenvakuutus sopimuksista aiheutuvien saamisten muutokset**

Milj. e	2006			2005		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
<b>Korvausvastuu</b>						
Tunnettu korvausvastuu	1 199	-36	1 163	1 203	-32	1 171
Kollektiivinen korvausvastuu	435	-7	428	427	-9	418
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1. (1.11.)	1 634	-43	1 591	1 630	-41	1 589
Maksetut korvaukset tilikaudella	-554	11	-544	-68	-6	-74
Velan/saamisen muutos	606	-26	579	64	5	69
Tilikaudella sattuneet vahingot	641	-30	610			
Lisäys(vähennys) edellisiin tilikausiin	-50	4	-46			
Muu laskuperustemuutos	15		15			
Diskonnttauksen purkautuminen	36		36	6		6
Myytyihin omaisuuseriin liittyneet velat	-38	9	-29			
Kurssivoitot (tappiot)	0	-1	-1	1	0	1
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	1 683	-51	1 632	1 634	-43	1 591
<b>Tapauskohtainen korvausvastuu</b>						
Tapauskohtainen korvausvastuu	1 219	-45	1 174	1 199	-36	1 163
Kollektiivinen korvausvastuu	464	-6	458	435	-7	428
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	1 683	-51	1 632	1 634	-43	1 591

**Vakuutusmaksuvastuu**

Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1. (1.11.)	248	-29	219	321	-30	291
Lisäys	306	-21	285			
Vähennys	-276	19	-257			
Laskuperustemuutos	6		6			
Velan/saamisen muutos				-72	1	-71
Diskonnttauksen purkautuminen	1		1	0		0
Kurssivoitot (tappiot)	0		0	0	0	0
<b>Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.</b>	<b>285</b>	<b>-31</b>	<b>254</b>	<b>248</b>	<b>-29</b>	<b>219</b>

**Vakuutusmaksuvastuun täydennysvastuu**

Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1. (1.11.)	1		1	1		1
Lisäys						
Vähennys	-1		-1			
Velan/saamisen muutos	-1		-1	0		0
<b>Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.</b>				<b>1</b>		<b>1</b>
Vahinkovakuutuksen vastuovelka yhteensä ennen siirtoja	1 969	-82	1 886	1 883	-72	1 811
Siirto myytänä oleviin omaisuuseriin liittyviin velkoihin				39	-10	29
<b>Vahinkovakuutuksen vastuovelka yhteensä</b>	<b>1 969</b>	<b>-82</b>	<b>1 886</b>	<b>1 844</b>	<b>-62</b>	<b>1 781</b>

Vakuutusmaksuvastuu edustaa velvoitteita, jotka liittyvät vuoden lopussa vielä luovuttamatta olevaan vakuutusturvaan. Sen täydennysvastuu liittyy sellaisiin ajoneuvovakuutuksiin, joissa vakuutuskausi on keskimäärin kolme vuotta ja joista tulevien suoritusten odotetaan ylittävän vakuutusmaksuvastuun määrän.



## Vahinkovakuutusopimuksista aiheutuvan vastuvelan määrittäminen

### a) Käytetyt menetelmät ja oletukset

Vakuutusopimuksista aiheutuva vastuvelka määritetään arvioitujen tulevien kassavirtojen perusteella. Kassavirrat muodostuvat maksetuista korvauksista ja korvausten käsittelykustannuksista.

Vastuvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutusopimuksista aiheutuvien veloitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vastuuelalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Vakuutusmaksuvastuu on määritetty yritysten vakuutusopimuksissa vakuutuskohtaisesti *pro rata parte temporis* -säännöllä. Myös yksityistalouksien vakuutusopimuksista aiheutuvaan vakuutusmaksuvastuuseen on sovellettu *pro rata parte temporis* -sääntöä, mutta tekninen toteutus on tehty vakuutusmaksuottoihin sidotuilla, konsernin omasta vakuutuslaskosta tilastollisesti johdetuilla kertoimilla.

Eläkeuotoinen korvausvastuu on jatkuvana eläkkeenä maksettavien ansionmenetykskorvausten kassavirran diskontattu nykyarvo. Käytetty diskonttauskorko päätetään ottaen huomioon vallitseva korkotaso, lain edellyttämä turvaavuus sekä viranomaisen asettama diskonttauskoron yläraja. Käytetty diskonttauskorko vuoden 2006 lopussa on 3,3 % (31.12.2005: 3,3 %). Kuolevuusmallina on käytetty Suomen väestötilastoon pohjautuvaa ikäkohorttikuolevuusmallia, joka olettaa havaitun elinikien pitenemisen trendin jatkuvan.

Korvausvastuuseen sisältyy asbestivastuita, jotka ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ammattitautitapauksia. Näiden korvausten kassavirtaennuste perustuu vuonna 2001 tehtyyn selvitykseen, jossa on otettu huomioon se, kuinka paljon asbestia on vuosittain käytetty raaka-aineena Suomessa, sekä se, miten eri asbestisairauksien latenssiajat ovat jakautuneet. Asbestikorvausten kehittymistä seurataan vuosittain, ja toteutuma on noudattanut ennustetta hyvin.

<b>Velan luonnetta kuvaavia tietoja</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Velat vakuutusopimuksista (netto, Milj. e)		
Latentit ammattitaudit	43	45
Run-off -liike (sisältyy v. 2005 myytävänä oleviin eriin)		31
Muu	1 844	1 734
<b>Yhteensä (ennen siirtoja)</b>	<b>1 887</b>	<b>1 811</b>
Diskonttaamattomasta velasta purkautuu kassavirraksi vuoden aikana	16 %	16 %
Velan duraatio (vuosina)		
Lakisääteiset lajit	12,2	11
Muut lajit	2,0	1,7
<b>Yhteensä</b>	<b>8,6</b>	<b>7,4</b>
Diskontatun velan määrä (netto, Milj. e)		
Tunnettu eläkeuotoinen korvausvastuu	989	982
Kollektiivinen korvausvastuu	185	162
Vakuutusmaksuvastuu	31	27
<b>Yhteensä</b>	<b>1 205</b>	<b>1 172</b>
Diskontatun velan duraatio (vuosina)	12,2	11

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämiseen on käytetty useita tilastollisia menetelmiä: Bornhuetter-Ferguson, Chain Ladder, Hovinen, PPCI ja keskimääräisen maksun menetelmä. Näitä sovellettaessa joudutaan menetelmän valinnan lisäksi tekemään myös muita valintoja kuten esimerkiksi päättämään, kuinka monen sattumisvuoden tilastoaineistoon niitä sovelletaan.

### **Bornhuetter-Ferguson**

Bornhuetter-Ferguson (BF) menetelmä perustuu oletukselle, että kunakin kehitysvuonna maksetaan korvauksia tietty osuus sattumisvuoden riskimitasta. Tämä riskimitta voi olla esimerkiksi vakuutusvuosien lukumäärä tai vahinkosuhteolettamalla korjattu vakuutusmaksutuotto. BF reagoi hitaasti korvausten kehityskolmiossa tapahtuviin muutoksiin ja lisäksi BF on herkkä riskimitan valinnalle.

### **Chain Ladder**

Chain Ladder (CL) menetelmässä vuosittaisten kehityskertoimien avulla määritetään jokaisen sattumisvuoden kokonaiskorvausmeno. Kehityskerroin kuvaa kumulatiivisten korvausten kehityskolmion peräkkäisten kehitysvuosien välistä suhdetta. CL on herkkä ensimmäisten kehitysvuosien havainnoille.

### **Hovinen**

Hovisen menetelmässä kollektiivinen korvausvastuu perustuu BF- ja CL-menetelmien antamien arvioiden painotettuun keskiarvoon. Hovisen menetelmä ottaa huomioon sen, kuinka paljon informaatiota sattumisvuodesta on kertynyt tähän päivään mennessä, ja painottaa tämän mukaan vastuun arviota BF:n ja CL:n välillä.

### **PPCI**

PPCI-menetelmä (PPCI = Payments per Claims Incurred) on vastaava kuin BF, mutta riskimitta on sattuneiden vahinkojen lukumäärä. Jotta PPCI:tä voitaisiin käyttää, täytyy vahinkojen lukumäärien arviot sattumisvuosittain olla tiedossa.

### **Keskimääräinen maksu**

Keskimääräisen maksun menetelmä (KM) on vastaava kuin BF, mutta kehitysvuonna maksettujen korvausten oletetaan olevan verrannollisia kyseisenä kehitysvuonna havaittujen vahinkojen lukumäärään. Jotta KM:ää voitaisiin käyttää, täytyy aikaisemmilta kehitysvuosilta havaitut vahinkojen lukumäärät olla tiedossa ja lisäksi täytyy olla arviot tulevaisuudessa havaituista vahinkojen lukumääristä. KM toimii hyvin lajeissa, joissa maksettujen korvausten kassavirralla on pitkä maturiteetti, koska tällöin voidaan stabiloida keskimääräinen maksu ja keskittyä maksettujen vahinkojen lukumäärien kehittymiseen.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämisessä suurimmat riskit liittyvät

- tulevan inflaation arvioimiseen (pl. ansionmenetyskorvaukset)
- korvauskäytäntöjen ja lakimuutosten aiheuttamien muutosten oikaisemiseen korvausten kehityskolmioissa (eli antaako historia oikean kuvan tulevaisuudesta)
- historiatietojen oikeellisuuteen kymmenien vuosien ajalta.

Kollektiivisen korvausvastuun määrää arvioitaessa korvausten kehityskolmiot on inflaatiokorjattu. Inflaation tasoksi historiatietojen osalta on arvioitu 3 % ja tulevaisuudessa sairaskulukorvauksissa 4 % ja muissa 2 %. Kollektiivisesta korvausvastuusta ainoastaan eläkeuotoinen vastuu on diskontattu.

Kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa konsernin vahinkovakuutus sopimuskanta on jaettu 41 luokkaan riskin ja maksettujen korvausten kassavirran maturiteetin perusteella. Jokaisessa luokassa kollektiivinen korvausvastuu on määritetty käyttäen viittä yllä mainittua tilastollista menetelmää. Näistä arvioista on valittu se, mikä sopii parhaiten tarkasteltavaan luokkaan. Valinnan kriteereinä on käytetty sitä, kuinka hyvin malli olisi ennustanut aikaisempien sattumisvuosien kehittymisen, sekä menetelmän antaman arvion herkkyyttä käytettävien tilastovuosien lukumäärälle. Valitun menetelmän antamaan odotusarvoon on lisätty varmuuslisä 2-10 %. Koko konsernin tasolla varmuuslisä on 6,4 % kollektiivisen korvausvastuun määrästä. Varmuuslisän määrään vaikuttaa historiatietojen laatu, arvion herkkyyks historiatietojen lukumäärälle ja eri menetelmien antamien arvioiden keskinäinen hajonta.

Kollektiivisen korvausvastuun määrää arvioitaessa on otettu huomioon se, että historiatiedot eivät kaikissa tapauksissa anna lainkaan informaatiota pitkälle tulevaisuuteen. Tällöin on pyritty turvaavasti arvioimaan maksettujen korvausten kassavirtajakauman käyttäytyminen alueella, mistä ei ole havaintoja ja mikä on kaukana tulevaisuudessa (yli 15 vuotta).

Lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokulu- ja kuntoutuskorvausten kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa on otettu huomioon se, että yli 10 vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat korvaukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla.

## b) Oletusten muutokset

Vuoden 2006 aikana tarkistettiin lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ansionmenetysten sekä yksityisen sairaskuluvakuutuksen kollektiivisen korvausvastuun laskentaa. Kollektiivisen korvausvastuun laskentamuutosten yhteisvaikutus oli 15 miljoonaa euroa korvausvastutusta kasvattava.

Vakuutusmaksuvastuun laskentaa tarkennettiin vuonna 2005. Kollektiivisesti laskettavien erien parametrit tarkistettiin, mutta laskennan perusoletuksiin ei tehty muutoksia.

<b>Menetelmien ja oletusten muutosten vaikutus velan määrään</b>	<b>2006</b>	<b>2005</b>
Milj. e (velan kasvu +/-pieneminen -)		
Diskonntauskoron muutos		24
Kollektiivisen korvausvastuun perustemuutos	15	-19
Vakuutusmaksuvastuun laskennan tarkentaminen	6	-16
Muu laskuperustemuutos	0	
<b>Yhteensä</b>	<b>21</b>	<b>-11</b>

### c) Herkkyysanalyysi

#### Kollektiivinen korvausvastuu

##### Kollektiivisen korvausvastuun herkkyys inflaatio-oletukselle:

0,25 prosenttiyksikön muutos korvausinflaatiossa nostaa kollektiivista korvausvastuuta 2,0 miljoonaa euroa

Sairaskuluinflaation kohoaminen 4 %:sta 5 %:iin nostaa kollektiivista korvausvastuuta 5,8 miljoonaa euroa

##### Kollektiivisen korvausvastuun herkkyys valituille tilastollisille menetelmille ja käytettyjen historiavuosien lukumäärälle:

Oheisessa taulukossa on esimerkkien avulla kuvattu miten valittu menetelmä ja tilastovuosien määrä vaikuttavat kollektiivisen korvausvastuun koko määrään. Ryhmäkohtaisesta erittelystä ilmenee eri ryhmien osuudet kokonaisherkkyydestä.

#### Kollektiivisen korvausvastuun herkkyys

	Vuosien lukumäärä	Menetelmä		
		BF	CL	HOVINEN
Korvausvastuu yhteensä	6	107 %	102 %	104 %
	9	102 %	96 %	99 %
	Kaikki	105 %	93 %	99 %
Suomalaisten asiakkaiden ulkomaiset vakuutukset (osuus 1 %)	6	103 %	99 %	101 %
	9	102 %	99 %	100 %
	Kaikki	104 %	99 %	101 %
Eläkemuoitoiset korvaukset (osuus 37 %)	6	104 %	101 %	103 %
	9	101 %	96 %	99 %
	Kaikki	100 %	92 %	97 %
Muu korvausvastuu (osuus 62 %)	6	100 %	101 %	100 %
	9	99 %	100 %	99 %
	Kaikki	101 %	102 %	101 %

#### Eläkemuoitoinen korvausvastuu

Eläkemuoitoisen korvausvastuun herkkyyttä on arvioitu kuolevuuden ja koron muuttuessa:

- Odotettavissa olevan eliniän piteneminen vuodella kasvattaa korvausvastuuta 28 miljoonalla eurolla.
- Diskonttauskoron lasku 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaa korvausvastuuta 15 miljoonalla eurolla.

#### d) Korvausten kehitys

Korvauskolmioissa on verrattu toteutuneita korvauskuluja aikaisempiin arvioihin. Korvauskehitystä kuvaavat kolmiot on laadittu vahinkojen sattumisvuosittain.

Bruttoliikkeen osalta korvauskehitys on esitetty viideltä vuodelta pitkäaikaisia vastuita lukuun ottamatta.

Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden pääoma-arvot on käsitelty, kuten ne olisi maksettu lopulliseksi vahvistamisen yhteydessä pääoma-arvon suuruusina. Pitkäaikaisten vastuiden eli lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden ja asbestivahinkojen osalta on esitetty vastuuvelan riittävyttä koskevat tiedot. Myytävänä olevan vakuutuskaan korvausvastuu on jätetty pois korvauskolmioista. Nettoliikkeen osalta tiedot on annettu vuosilta 2004-2006, sillä näitä tietoja ei ole aikaisemmin tilastoitu sattumisvuosittain.

#### Korvauskolmiot, bruttoliike (Milj. e)

Sattumisvuosi	2002	2003	2004	2005	2006	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta						
Sattumisvuoden lopussa	496	520	523	540	603	2 682
Vuotta myöhemmin	469	493	528	540		
2 vuotta myöhemmin	456	471	521			
3 vuotta myöhemmin	447	471				
4 vuotta myöhemmin	449					
Nykyinen arvio kertyneestä korvausmenosta	449	471	521	540	603	2 585
Kertyneet maksetut korvaukset	-414	-418	-437	-402	-285	-1 956
Korvausvastuu vuosilta 2002-2006	36	53	85	138	318	629
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta						289
Korvausvastuu vahvistetuista eläkkeistä						734
Kollektiivinen korvausvastuu asbestivahingoista						32
Korvausvastuu, brutto 31.12.2006 (ennen siirtoja)						1 683

#### Asbestivahinkojen korvauskehitys (Milj. e)

Tilivuosi	Kollektiivinen korvausvastuu	Tunnetut eläkevastuut	Maksetut korvaukset	Korvauskulut	Perustemuutokset*	Riittävyys
2002	46	26	-3	-1		-1
2003	42	27	-3	0		0
2004	39	32	-3	-4	2	-3
2005	35	32	-3	1	1	2
2006	32	33	-3	-1		-1

\* Kuolevuusperusteen ja diskonttauskoron muutokset vuosina 2004-2005.

### Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden kehitys (Milj. e)

Tilivuosi	Vuoden alussa	Vuoden lopussa	Uudet eläke- pääomat	Maksetut eläkkeet	Peruste- muutokset *	Riittävyys
2004	613	664	43	26	28	-6
2005	664	711	64	27	14	4
2006	687	734	77	26		4

\* Kuolevuusperusteen (2004) ja diskonttauskoron (2004 ja 2005) muutosten vaikutus lopullisiin eläkepääomiin.

### Korvauskolmiot, nettoliike (Milj. e)

	Sattumisvuosi			Yhteensä
	2004	2005	2006	
Arvio kokonaiskorvausmenosta				
Sattumisvuoden lopussa	504	525	575	1 604
Vuotta myöhemmin	509	522		
	503			
Nykyinen arvio kertyneestä korvausmenosta				
Kertyneet maksetut korvaukset	503	522	575	1 600
	-422	-395	-282	-1 099
Korvausvastuu vuosilta 2004-2006				
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta	81	127	293	501
Korvausvastuu myytävänä olevasta vakuutuskannasta (liite 5)				366
Korvausvastuu vahvistetuista eläkkeistä				734
Kollektiivinen korvausvastuu asbestivahingoista				32
<b>Korvausvastuu, netto 31.12.2006 (ennen siirtoja)</b>				<b>1 632</b>

### Yhteistakuuerä

Lakisääteisiä vakuutuslajeja koskevissa erityislaeissa säädetään yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti niistä korvauksista, jotka jäävät turvaamatta jonkin vakuutusyhtiön selvitystilän tai konkurssin johdosta. Turvaamatta jäävä osuus rahoitetaan perimällä vuosittain yhteistakuumaksu niiltä vakuutusyhtiöiltä, jotka myöntävät kyseisiä vakuutuksia. Yhteistakuumaksu peritään yhtiöiltä kyseisen vakuutuslajin vakuutusmaksutulojen määräämässä suhteessa. Yhtiöt voivat puolestaan kerätä yhteistakuumaksusta aiheutuvan menojen lisäyksen vakuutusmaksujensa yhteydessä siten kuin viranomaisen tarkemmin määrää, kuitenkin enintään 2 % vuosittaisesta vakuutusmaksutulosta.

Kun yhteistakuujärjestelmä aikoinaan otettiin käyttöön, yhtiöt keräsivät yhteistakuuta koskevan lainsäädännön ja viranomaismääräysten mukaisesti vakuutusmaksuina taseisiinsa yhteistakuuerän. Tämä erä on etukäteen kerättyä yhteistakuumaksua, ja sen tarkoituksena on poistaa yhtiön likviditeettiriski sellaisessa tapauksessa, jossa toisen yhtiön selvitystilassa tai konkurssissa turvaamatta jääneet korvaukset erääntyvät maksettavaksi nopeammin kuin niitä varten perittävä yhteistakuumaksu ehdittäisiin kerätä vakuutusmaksujen yhteydessä.

Yhteistakuuerän määrää kartutetaan vuosittain neljän prosentin korolla kuitenkin siten, että yhteistakuuerä ei koron vaikutuksesta kasva suuremmaksi kuin kolme prosenttia kyseisen lajin bruttomääräisestä vastuuvelasta. Yhteistakuuerää ei voi purkaa muuten kuin käyttämällä sitä yhteistakuumaksun rahoittamiseen.

Yhteistakuujärjestelmän osalta varauksiin on sisällytetty yhteistakuuerä mutta ei muuta varausta, sillä näköpiirissä ei ole tilannetta, jossa joku yhteistakuun piirissä oleva yhtiö olisi ajautumassa tai ajautunut selvitystilaan tai konkurssiin.

## Korvaustenhoitosopimukset

Korvaustenhoitosopimuksiin liittyvät velat 31.12.2006 olivat 46 miljoonaa euroa (51).

Korvaustenhoitosopimukset ovat sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole vakuutus sopimuksia, mutta joiden perusteella suoritetaan toisen osapuolen puolesta korvauksia. Näistä merkittävimpiä ovat sellaiset captive-järjestelyt, joissa vakuutettu riski on jälleenvakuutettu kokonaan asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluvassa captive-yhtiössä, sekä lakisääteisten tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten eläkemutoisten korvausten indeksikorotukset ja eräät muut korvausten korotukset sekä yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen sektorin potilasvakuutus.

### LIITE 35. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	Keski-korko %	31.12. 2006	Keski-korko %	31.12. 2005
Joukkovelkakirjalainat	3,7	7 704	2,6	4 568
Muut				
Sijoitustodistukset	3,5	3 617	2,4	3 474
Yritystodistukset	4,1	1 901	2,7	926
Muut	1,2	115	1,0	125
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)		-74		-60
<b>Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä</b>		<b>13 263</b>		<b>9 033</b>

Pitkäaikaiset lainat ja korkosidonnaisuudet	Nimellis-määrä	Korko-prosentti	Eräpäivä
OP-joukkovelkakirjalaina 2005 II	2,6	2,4 %	16.3.2007
OP-joukkovelkakirjalaina 2004 III	9,8	3,0 %	26.5.2007
OP-joukkovelkakirjalaina 2005 IV	1,7	2,70 %	30.11.2007
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 I	11,3	2,80 %	25.1.2008
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 III	8,6	3,40 %	14.6.2008
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 VI	8,9	3,60 %	20.9.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ( "OKO Bank") Issue Of AUD 80,000,000 Floating Rate Instruments Due 22 December 2008	47,9	3kk BBSW LIBOR + 0,08 %	22.12.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ( "OKO Bank") Issue Of AUD 22,000,000 Floating Rate Instrumets Due 18 February 2009	13,2	3kk BBSW LIBOR + 0,17 %	18.2.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj( "OKO Bank") Issue Of CHF 50,000,000 1.50 per.cent. Instruments 2005-2008	31,1	1,50 %	23.6.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ( "OKO Bank") Issue Of EUR 200,000,000 Floating Rate Instruments Due January 2007	197,0	3kk Euribor + 0,02 %	29.1.2007
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ( "OKO Bank") Issue Of EUR 200,000,000 Floating Rate Instruments Due February 2007	200,0	3kk Euribor + 0,02 %	14.2.2007
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ( "OKO Bank") Issue Of EUR 600,000,000 Senior Floating Rate Instruments Due November 2007	599,8	3kk Euribor + 0,02 %	15.11.2007
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ( "OKO Bank") Issue Of EUR 1,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 2008	994,0	3kk Euribor + 0,03 %	18.3.2008

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 50,000,000 Floating Rate Instruments Due 2007	50,0	3kk Euribor + 0,01 %	14.12.2007
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 15,000,000 Fixed Rate Instruments Due 14 December 2007	15,0	2,88 % 3kk	14.12.2007
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 600,000,000 Floating Rate Instruments Due March 2009	599,6	Euribor + 0,10 %	18.3.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of HKD 100,000,000 3.40 % Fixed Rate Instruments Due 26 March 2007	9,8	3,40 %	26.3.2007
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 2007	31,9	3kk JPY LIBOR	17.1.2007
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of NOK 400,000,000 5.2 % Fixed Rate Notes Due June 2014	48,6	5,20 %	16.6.2014
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of SEK 150,000,000 4.11 % Notes Due 22 October 2009	16,6	4,11 %	22.10.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 500,000,000 Floating Rate Instruments Due December 2010	484,5	3kk Euribor + 0,075 %	2.12.2010
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of U.S.\$ 500,000,000 Floating Rate Instruments Due November 2009	379,6	3kk US dollar LIBOR + 0,075 %	18.11.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 100,000,000 Senior Floating Rate Instruments Due 8 February 2008	100,0	EUB3M +0,01	8.2.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of NOK 1,000,000,000 Fixed Rate Notes Due 15 February 2016	121,4	Kiinteä 4,185 %	15.2.2016
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 30,000,000 Floating Rate Notes Due 2008	30,0	EUB3M +0,01	13.2.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of HKD 300,000,000 4.59% Fixed Rate Notes due 21 February 2008	29,3	Kiinteä 4,9 %	21.2.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 1,000,000,000 Floating Rate Instruments Due March 2010	970,3	EUB3M +0,05	8.3.2010
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 50,000,000 5 Year Floating Rate Instruments Due March 2011	50,0	EUB3M +7bp	8.3.2011
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of HKD 150,000,000 4.500 Per Cent. Fixed Rate Instruments Due 2008	14,6	Kiinteä 4,5 %	10.3.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 40,000,000 Floating Rate Notes Due 10 March 2008	40,0	EUB3M +0	10.3.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Instruments Due 17 March 2008	50,0	EUB3M +0,02	17.3.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 100,000,000 Floating Rate Instruments Due 3 April 2009	100,0	EUB3M +0,04	3.4.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Notes Due April 2008	50,0	EUB3M +0,02	4.4.2008



OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of JPY 5,450,000,000 Floating Rate Notes Due 21 April 2008	34,7	3 kk JPY libor	21.4.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 2008	31,9	6mth Yen libor+1bp	19.6.2008
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of EUR 750,000,000 Floating Rate Instruments Due June 2011	750,0	EUB3m +0,08	21.6.2011
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of EUR 75,000,000 Floating Rate Instruments Due September 2008	75,0	EUB12M flat	30.9.2008
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Notes Due 25 February 2008	31,9	pmth Yen Libor flat	25.2.2008
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of EUR 300,000,000 Extendible Floating Rate Instruments November 2011	300,0	EUB1M+2,0	11.11.2011
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of CHF 250,000,000 Floating Rate Notes Due November 2009	155,6	CHL3M +0,0000	2.11.2009
OKO Bank Plc ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of GBP 250,000,000 Floating Rate Notes Due 21 November 2011	372,3	3kk GBP libor +5	21.11.2011
OKO Bank Plc ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of GBP 50,000,000 Floating Rate Notes Due 21 November 2011	74,5	3kk GBP libor +5	21.11.2011
OKO BANK PLC ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Notes Due November 2008	50,0	3kk euribor+2	24.11.2008
OKO BANK PLC ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 27 November 2008	31,9	3kk JPY libor	27.11.2008
OKO BANK PLC ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of EUR 100,000,000 Floating Rate Notes Due December 2008	100,0	3kk euribor+2	22.12.2008
JPY 8,000,000,000 Term Loan Facility	51,0	0,85 %	9.7.2012
JPY 2,000,000,000 Term Loan Facility	12,7	1,706 %	30.11.2015
JPY 5,000,000,000 Term Loan Facility	31,9	1,41 %	7.9.2012
JPY 3,000,000,000 Term Loan Facility	19,1	1,645 %	17.11.2014

Korkoprosentti on liikkeeseenlaskuvaluutan mukainen korko. Eurovasta-arvot laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän EKP:n keskikurssia. Lisäksi OKOn liikkeeseen laskemien strukturoitujen joukkovelkakirjalainojen nimellismäärä oli 317 miljoonaa euroa (290). Lainojen korko määräytyy korko-, osake-, osakeindeksi tms. kohde-etuuksien perusteella. Lainojen mahdollinen lisätuotto sijoittajalle on suojattu vastaavanlaisella johdannaisrakenteella.

<b>LIITE 36. Varaukset ja muut velat</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Varaukset	4	14
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	421	327
Siirtovelat		
Korkovelat	321	188
Muut siirtovelat	118	53
Muut	147	200
Yhteensä	1 006	766
<b>Varaukset ja muut velat yhteensä</b>	<b>1 010</b>	<b>780</b>

Muiden velkojen Muut -erä sisältää mm. arvopapereiden ostovelkoja 25 miljoonaa euroa (97), osake- ja johdannaisvelkoja 68 miljoonaa euroa (56) ja eläkevelkoja 9 miljoonaa euroa (9).

#### Varausten muutokset

	<b>Tappiolliset sopimukset</b>	<b>Muut varaukset</b>	<b>Yhteensä</b>
1.1.2006	7	7	14
Käytetyt varaukset	-2	-5	-7
Käyttämättömien varausten peruutukset	-3	0	-3
31.12.2006	3	2	4

#### Tappiolliset sopimukset

Konsernilla on useampia ei-purettavissa olevia vuokrasopimuksia tiloihin, joita konserni ei pysty enää hyödyntämään toiminnassaan. Konserni on pystynyt vuokraamaan osan tiloista edelleen, mutta sopimuksista saatava vuokratuotto ei kata konsernin maksamia vuokratuloja. Tappiollisia sopimuksia koskeva varaus kattaa näiden sopimusten nettotappion ja muiden sopimusten vuokravastuun täysimääräisesti.

#### Muut varaukset

Muihin varauksiin sisältyy erään OKOn omistaman kiinteistöyhtiön saastuneen maaperän puhdistuskustannusten kattamiseksi vuonna 2004 tehty miljoonan euron varaus, jota on lisätty 0,5 miljoonalla eurolla vuonna 2005.

Muihin varauksiin edellisessä tilinpäätöksessä sisältynyt irtisanotun ulkomaisen vakuutusliikkeen myynnistä tehty 5 miljoonan euron tappiovaraus on realisoitunut 1.6.2006 tapahtuneiden Vakuutusosakeyhtiö Bothnia Internationalin ja Moorgate Insurance Company Limitedin myyntien seurauksena.

<b>LIITE 37. Verovelat</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Tuloverovelat	13	31
Laskennalliset verovelat	342	340
<b>Verovelat yhteensä</b>	<b>355</b>	<b>371</b>

Laskennallisten verovelkojen erittely liitetiedossa 29.

**LIITE 38. Velat, joilla on huonompi etuoikeus**

	Keski- korko %	31.12. 2006	Keski- korko %	31.12. 2005
Pääomalainat	4,4	198	4,4	215
Muut				
Ikuiset lainat (Perpetuaalit)	4,4	199	4,4	199
Debentuurit	4,6	527	3,4	334
<b>Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä</b>		<b>924</b>		<b>749</b>

**Pääomalainat****Ensijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat**

1) Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 63,7 miljoonaa)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 60 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,65 % (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 30.10. 2010 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1, 2 ja 3.

Lainojen korko- ja valuuttakurssiriski on suojattu johdannaisilla. Tilinpäätöksessä suojauksesta on kirjattu arvomuutosta -16,1 miljoonaa euroa.

### Perpetuaalit ja debentuurit

1. Perpetuaali 50 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 19.6.2007. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 6 prosentin korkoa.
2. Perpetuaali 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2012. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,875 prosentin korkoa.
3. Debentuurilaina 70 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2010. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,5 prosentin korkoa.
4. Debentuurilaina 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 21.3.2011. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 17,5 bps.
5. Debentuurilaina 325 miljoonaa US-dollaria, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 13.9.2011. Lainan korko on 3 kuukauden USD Libor + 20 bps.

Lainat 1-5 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Kotimassa liikkeeseen laskettuja, kiinteäkorkoisia debentuurilainoja oli 31.12.2006 yhteensä 61,1 miljoonaa euroa.

Liikkeeseen lasku pvm	Kirjanpitoarvo		Eräpvm
	Milj. e	Korko- prosentti	
21.3.2001	7,9	5,0 %	21.3.2007
29.8.2001	5,7	4,5 %	29.8.2007
25.2.2002	5,9	4,5 %	25.2.2008
12.9.2002	11,0	4,5 %	12.9.2008
4.6.2003	5,4	3,4 %	4.6.2009
19.11.2003	6,8	3,9 %	19.11.2009
10.3.2004	5,2	3,5 %	10.3.2010
15.9.2004	6,1	3,5 %	15.9.2010
16.3.2005	5,2	3,3 %	16.3.2011
30.11.2005	1,4	3,2 %	30.11.2011
8.3.2006	0,3	3,25 %	8.3.2012
20.9.2006	0,2	3,85 %	20.9.2012

OKOlla ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Tilinpäätöksessä lainojen hintaerona on kirjattu 0,2 miljoonaa euroa.

<b>LIITE 39. Oma pääoma</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
<b>Emoyhtiön omistajien osuus</b>		
<b>Osakepääoma</b>	428	423
<b>Rahastot</b>		
Sidotut rahastot		
Ylikurssirahasto	519	515
Vararahasto	203	203
Muut sidotut rahastot	1	1
Vapaat rahastot		
Käyvän arvon rahasto		
Käypään arvoon arvostamisesta	47	48
Muut vapaat rahastot	23	23
<b>Kertyneet voittovarot</b>		
Edellisten kausien voitto (tappio)	427	281
Kauden voitto (tappio)	181	267
<b>Emoyhtiön omistajien osuus</b>	<b>1 828</b>	<b>1 762</b>
<b>Vähemmistön osuus</b>		199
<b>Oma pääoma yhteensä</b>	<b>1 828</b>	<b>1 961</b>

	Osakkeiden lukumäärä		Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
	A-sarja	K-sarja				
1.1.2005		22 086 776	206	7		213
Osakeanti	78 585 304	22 003 176	212	506		718
Osakeoptioiden käyttö	2 553 790		5	2		8
Osakkeiden muunnot	83 600	-83 600				
31.12.2005		44 006 352	423	515		938
Osakeanti				-1		-1
Osakeoptioiden käyttö	2 173 940		5	5		9
Osakkeiden muunnot	25 000	-25 000				
Omien osakkeiden hankinta						
31.12.2006		43 981 352	428	519		946

## **Osakepääoma ja osakkeet**

Osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjan osakkeisiin. A- ja K-sarjan osakkeita on yhteensä vähintään 94 miljoonaa ja enintään 570 miljoonaa kappaletta (vuoden 2005 lopussa sama). Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa (ei tarkka arvo). Osakepääoman vähimmäismäärä on 200 miljoonaa euroa ja enimmäismäärä 1,2 miljardia euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu. K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkiosakeyhtiöt ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk. K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeiksi yhtiöjärjestyksessä määrättyjen osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiosinkon korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

### **Omat osakkeet**

OKOlla tai sen tytär- ja osakkuusyrityksillä ei ollut vuoden lopussa hallussaan OKOn omia osakkeita. Yhtiökokous ei ole antanut OKOlle valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

### **Esitetty osingonjako**

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan kullekin A-sarjan osakkeelle 0,65 euroa (0,60) ja kullekin K-sarjan osakkeelle 0,62 euroa (0,57). Jaettavaksi esitettyjen osinkojen yhteismäärä on 131 miljoonaa euroa (120).

## **Rahastot**

### **Ylikurssirahasto**

Rahasto on muodostunut ennen 1.9.2006 voimassa olleiden säännösten aikana. Rahastoon kirjattuja eriä ovat olleet uusmerkinnässä osakkeista maksettu vasta-arvon ylittävä määrä sekä optio-oikeuteen perustuvasta osakemerkinnästä maksettu osakkeen vasta-arvon ylittävä määrä.

Ylikurssirahastoa voidaan alentaa noudattaen osakepääoman alentamista koskevia säännöksiä ja sitä voidaan käyttää osakepääoman korottamiseen. Syyskuussa ja marraskuussa optioilla merkittyjen osakkeiden kirjanpidollisen vasta-arvon ylittävä osa merkintähinnasta kirjattiin ylikurssirahastoon, koska yhtiökokouksen päätös optio-oikeuksien antamisesta oli tehty ennen uuden osakeyhtiölain voimaantuloa. Muutoin 1.9.2006 alkaen ylikurssirahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

### **Vararahasto**

Vararahasto on muodostunut sinne aikaisempina kausina siirretyistä voittovaroista sekä vuonna 1990 vararahastoon siirretyistä luottotappiovarauksista. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä. Vararahastoa voidaan käyttää myös osakepääoman korottamiseen ja sitä voidaan alentaa samalla tavoin kuin osakepääomaa. 1.9.2006 alkaen vararahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

### **Muut sidotut rahastot**

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin, joissa on määritelty myös niiden käyttötarkoitus.

### **Muuntoerot**

Muuntoerot sisältää ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

**Käyvän arvon rahasto**

Rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan silloin kun myytävissä olevasta arvoapaperista luovutaan tai kirjataan arvonalennus. Käyvän arvon rahastoon kirjatut erät eivät ole jakokelpoisia varoja.

**Muut vapaat rahastot**

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiökokouksen päätöksiin.

**Kertyneet voittovarot**

Kertyneet voittovarot sisältävät myös konserniyritysten erillistilinpäätöksiin sisältyvät vapaaehtoiset varaukset ja poistoeron sekä vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärän, jotka IFRS-tilinpäätöksessä on merkitty kertyneisiin voittovarioihin laskennallisella verolla vähennettynä. Näitä erä ei lueta voitonjakokelpoisiin varoihin. Vakuutusyhtiöiden sijoituskiinteistöjen realisoitumattomat arvonnousut eivät myöskään ole jakokelpoisia varoja.

## RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta (Liitetiedot 40 - 56)

Liitetiedoissa esitetyissä jaotteluissa on käytetty Tilastokeskuksen luokittelua, joka osin poikkeaa toimintakertomuksen riskiasemassa käytetystä luokittelusta.

Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema on esitetty liitetiedossa 57.

### LIITE 40. Varat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot

Milj. e	31.12.2006		31.12.2005	
	Tasearvo	Arvonalentumistappiot	Tasearvo	Arvonalentumistappiot
Käteiset varat	907		479	
Saamiset luottolaitoksilta	5 549	-2	4 619	-2
Kaupankäynnin rahoitusvarat				
Saamistodistukset	4 795		3 686	
Osakkeet ja osuudet	6		6	
Johdannaissopimukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa	299		151	
Suojaavat	21		12	
Lainat ja muut saamiset				
Myönnettyt lainat	5 556	-18	4 649	-19
Rahoitusleasingsaamiset	414		370	
Takaussaamiset	1	-1	7	-3
Muut saamiset	1 911		1 755	
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Saamistodistukset	94		140	
Osakkeet ja osuudet	100		150	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Pankkitakaukset	532		306	
<b>Yhteensä</b>	<b>20 185</b>	<b>-21</b>	<b>16 330</b>	<b>-24</b>

### LIITE 41. Arvonalentumisten jakautuma riskilajeittain

	31.12.2006	31.12.2005
Luottorisktiin perustuvat	-21	-24
<b>Yhteensä</b>	<b>-21</b>	<b>-24</b>



**LIITE 42. Omat varat ja riskipainotettu tase****Omat varat**

Milj. e	31.12.2006	31.12.2005
<b>Omat varat</b>		
Ensisijaiset omat varat	948	1 002
josta pääomalainat	224	224
Toissijaiset omat varat	721	550
Vähennykset omista varoista	-165	-213
<b>Omat varat yhteensä</b>	<b>1 504</b>	<b>1 339</b>

**Riskipainotettu tase**

Riski-luokka	Riskipaino, %	Tase-erät 31.12.2006		Tase-erät 31.12.2005	
		Kirjan-pitoarvo	Riski-paino-tettu arvo	Kirjan-pitoarvo	Riskipaino-tettu arvo
Ryhmä I	0	7 866		5 960	
Ryhmä II	20	5 677	1 135	4 552	910
Ryhmä III	50	458	229	394	197
Ryhmä IV	100	6 674	6 674	6 491	6 491
Ryhmä V	10				
<b>Yhteensä</b>		<b>20 675</b>	<b>8 039</b>	<b>17 396</b>	<b>7 598</b>
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			2 580		2 024
Riskipainotetut saamiset, sitoumukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä			10 619		9 622
Markkinariskin riskipainotettu arvo yhteensä			1 008		868
<b>Riskipainotetut erät yhteensä</b>			<b>11 627</b>		<b>10 489</b>

Yllä olevissa taulukoissa on esitetty OKO-konsernin luvut.

**LIITE 43. Vastuut tase-erittäin**

	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tasearvo	Arvonalen- tumiset	Siirtyvä korko	Tasearvo	Arvonalen- tumiset	Siirtyvä korko
<b>31.12.2006</b>						
<b>Varat</b>						
Saamiset luottolaitoksilta	5 373		18	173	-2	1
Saamiset asiakkailta	7 038	-19	42	411		1
Rahoitusleasing	414			0		
Saamistodistukset	2 614		14	2 275		21
Muut	0			39		
<b>Yhteensä</b>	<b>15 440</b>	<b>-19</b>	<b>74</b>	<b>2 899</b>	<b>-2</b>	<b>24</b>
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset</b>						
Nostamattomat luotot ja limiitit	3 497			66		
Takaukset ja remburssit	1 661			422		
Johdannaissopimukset	32			250		
Muut	64			357		
<b>Yhteensä</b>	<b>5 254</b>			<b>1 094</b>		
<b>Vastuut yhteensä</b>	<b>20 694</b>	<b>-19</b>	<b>74</b>	<b>3 993</b>	<b>-2</b>	<b>24</b>

	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tasearvo	Arvonalen- tumiset	Siirtyvä korko	Tasearvo	Arvonalen- tumiset	Siirtyvä korko
<b>31.12.2005</b>						
<b>Varat</b>						
Saamiset luottolaitoksilta	4042		18	576	-2	2
Saamiset asiakkailta	6222	-22	28	166		
Rahoitusleasing	370					
Saamistodistukset	2827		14	999		6
Muut	6			20		
<b>Yhteensä</b>	<b>13467</b>	<b>-22</b>	<b>60</b>	<b>1761</b>	<b>-2</b>	<b>8</b>
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset</b>						
Nostamattomat luotot ja limiitit	2 581			62		
Takaukset ja remburssit	1 371			177		
Johdannaissopimukset	36			164		
Muut	134			341		
<b>Yhteensä</b>	<b>4 122</b>			<b>744</b>		
<b>Vastuut yhteensä</b>	<b>17 589</b>	<b>-22</b>	<b>60</b>	<b>2 505</b>	<b>-2</b>	<b>8</b>

Johdannaissopimuksista on esitetty luottovasta-arvo, johon sisältyy kirjanpitoon kirjattu positiivinen markkina-arvo.

**LIITE 44. Vastuut sektoreittain**

	Tasearvot		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Koti-maiset	Ulko-maiset	Koti-maiset	Ulkomaiset	
<b>31.12.2006</b>					
Yritykset	6 686	221	4 818	341	12 066
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	7 310	2 589	344	751	10 993
Kotitaloudet	672	3	19	2	695
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	175		37		211
Julksisyhteisöt	672	110	36		818
<b>Yhteensä</b>	<b>15 514</b>	<b>2 923</b>	<b>5 254</b>	<b>1 094</b>	<b>24 784</b>

	Tasearvot		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Koti-maiset	Ulko-maiset	Koti-maiset	Ulkomaiset	
<b>31.12.2005</b>					
Yritykset	6 011	138	3 716	98	9 963
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6 159	1 538	337	643	8 677
Kotitaloudet	588	2	13	2	605
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	154		23		177
Julksisyhteisöt	614	91	33		738
<b>Yhteensä</b>	<b>13 527</b>	<b>1 769</b>	<b>4 122</b>	<b>743</b>	<b>20 161</b>

Tasearvoina on esitetty kirjanpitosaldot mukaan lukien arvonalentumiset ja siirtyvät korot.

**LIITE 45. Luotto- ja takausaamiset sekä ongelmasaamiset**

	Luotto- ja takauskanta			Arvonalentumiset yhteensä	Tasearvo
	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvon alennettu (brutto)	Yhteensä		
<b>31.12.2006</b>					
<b>Luotto- ja takausaamiset</b>					
Saamiset luottolaitoksilta	5 546	2	5 549	-2	5 546
Saamiset asiakkailta	7 438	29	7 467	-19	7 449
Pankkitakausaamiset	0	1	1	-1	
Rahoitusleasing	414		414		414
Tilien ja limiittien ylitykset	0		0		
<b>Yhteensä</b>	<b>13 399</b>	<b>32</b>	<b>13 430</b>	<b>-21</b>	<b>13 410</b>
<b>Luotto- ja takausaamiset sektoreittain</b>					
Yritykset	6 399	29	6 429	-17	6 412
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5 768	2	5 771	-2	5 768
Kotitaloudet	676		676	-1	675
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	173	0	173	0	173
Julksisyhteisöt	382		382		382
<b>Yhteensä</b>	<b>13 399</b>	<b>32</b>	<b>13 430</b>	<b>-21</b>	<b>13 410</b>

31.12.2005	Luotto- ja takauskanta				
	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon alennettu (brutto)	Yhteensä	Arvon- alentumiset yhteensä	Tasearvo
<b>Luotto- ja takausaamiset</b>					
Saamiset luottolaitoksilta	4 617	3	4 619	-2	4 617
Saamiset asiakkailta	6 371	40	6 410	-22	6 388
Pankkitakausaamiset	2	5	7	-3	4
Rahoitusleasing	370		370		370
Tilien ja limiittien ylitykset	6		6		6
<b>Yhteensä</b>	<b>11 363</b>	<b>42</b>	<b>11 406</b>	<b>-24</b>	<b>11 382</b>
<b>Luotto- ja takausaamiset sektoreittain</b>					
Yritykset	5 597	40	5 637	-21	5 616
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4 705	3	4 708	-2	4 706
Kotitaloudet	591		591	-1	590
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	153		153		153
Julkisyhteisöt	317		317		317
<b>Yhteensä</b>	<b>11 363</b>	<b>43</b>	<b>11 406</b>	<b>-24</b>	<b>11 382</b>

31.12.2006	Ongelmasaamiset				
	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon alennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvon- alentumiset
<b>Ongelmasaamiset</b>					
Saamiset luottolaitoksilta		2	2	3	2
Saamiset asiakkailta	16	29	46	15	19
Pankkitakausaamiset		1	1	1	1
Rahoitusleasing	0		0	1	
Tilien ja limiittien ylitykset	0		0		
<b>Yhteensä</b>	<b>16</b>	<b>32</b>	<b>48</b>	<b>18</b>	<b>21</b>
<b>Ongelmasaamiset sektoreittain</b>					
Yritykset	9	29	38	12	17
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset		2	2	3	2
Kotitaloudet	7		7	3	1
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	1	0	0
Julkisyhteisöt	0		0	0	
<b>Yhteensä</b>	<b>16</b>	<b>32</b>	<b>48</b>	<b>18</b>	<b>21</b>

Ongelmasaamiset					
31.12.2005	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon alennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvon- alentumiset
<b>Ongelmasaamiset</b>					
Saamiset luottolaitoksilta	0	3	3	3	2
Saamiset asiakkailta	20	40	60	18	22
Pankkitakaussaamiset	2	5	7	0	3
Rahoitusleasing	0		0	0	
Tilien ja limiittien ylitykset	6		6		
<b>Yhteensä</b>	26	42	68	21	24
<b>Ongelmasaamiset sektoreittain</b>					
Yritykset	15	40	55	15	21
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6	3	8	3	2
Kotitaloudet	5		5	3	1
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0		0	0	0
Julkisyhteisöt				0	
<b>Yhteensä</b>	26	42	68	21	24

31.12.2006	Kanta yhteensä	Arvon- alentumiset	Tasearvo
<b>Ongelmasaamiset</b>			
1. Järjestämättömät	21	8	13
2. Nollakorkoiset	2	1	1
3. Alihintaiset	9	2	7
4. Muut	15	9	6

31.12.2005	Kanta yhteensä	Arvon- alentumiset	Tasearvo
<b>Ongelmasaamiset</b>			
1. Järjestämättömät	26	10	16
2. Nollakorkoiset	2	1	1
3. Alihintaiset	0		0
4. Muut	39	13	27

## LIITE 46. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys

### Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys\*

Milj. e	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Luottotappiot ja arvonalentumiset, brutto	1	7	3	5	4	8	7
Palautukset	-11	-12	-6	-3	-3	-5	-6
Luottotappiot ja arvonalentumiset, netto	-11	-5	-3	2	1	3	1

\*Vuosien 2000-2005 luvuista on poistettu vuonna 2005 myydyn vähittäispankkitoiminnan osuus.

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 7 miljoonaa euroa (8).

Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 6 miljoonaa euroa (5). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli miljoona euroa (3).

Vuonna 2006 luotto- ja takaustappioiden ja arvonalentumisten osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,01 prosenttia (0,04).

## LIITE 47. Yritysvastuut toimialoittain

31.12.2006	Nettovastuut			
	Tase	Taseen ulko-puoliset	Yhteensä	%-jakauma
Metalliteollisuus	504	1 163	1 667	13,8
Metsäteollisuus	484	465	950	7,9
Kauppa	771	567	1 338	11,1
Rakentaminen	326	403	729	6,0
Muu teollisuus	451	366	817	6,8
Elintarviketeollisuus	196	375	571	4,7
Muiden kiinteistöjen hallinta	1 812	360	2 172	18,0
Energian tuotanto	323	365	688	5,7
Kuljetus ja liikenne	325	306	631	5,2
Palvelut	962	292	1 255	10,4
Tietoliikenne ja elektroniikka	185	156	340	2,8
Viestintä ja kustantaminen	114	95	209	1,7
Muut toimialat	455	245	700	5,8
<b>Yhteensä</b>	<b>6 906</b>	<b>5 159</b>	<b>12 066</b>	<b>100,0</b>

31.12.2005	Nettovastuut			
	Tase	Taseen ulko-puoliset	Yhteensä	%-jakauma
Metalliteollisuus	526	689	1 215	12,2
Metsäteollisuus	492	390	882	8,9
Kauppa	557	420	977	9,8
Rakentaminen	308	259	567	5,7
Muu teollisuus	452	353	805	8,1
Elintarviketeollisuus	219	304	523	5,2
Muiden kiinteistöjen hallinta	1 630	199	1 829	18,4
Energian tuotanto	308	325	633	6,4
Kuljetus ja liikenne	298	339	637	6,4
Palvelut	649	313	963	9,7
Tietoliikenne ja elektronikka	151	129	280	2,8
Viestintä ja kustantaminen	166	26	191	1,9
Muut toimialat	392	69	462	4,6
<b>Yhteensä</b>	<b>6 149</b>	<b>3 814</b>	<b>9 963</b>	<b>100,0</b>

Asunto-osakeyhtiöt sisältyvät ylläoleviin lukuihin.

#### LIITE 48. Yritysvastuut rating-luokittain

Luokka	31.12.2006		31.12.2005	
	Netto-vastuut	%	Netto-vastuut	%
1 - 2	766	6,4	442	4,4
3 - 4	5 492	45,5	4 320	43,4
5 - 6	2 588	21,5	2 512	25,2
7 - 8	2 494	20,7	1 995	20,0
9 - 10	248	2,1	349	3,5
11 - 12	60	0,5	71	0,7
Luokittelematon	418	3,5	273	2,7
<b>Yhteensä</b>	<b>12 066</b>	<b>100,0</b>	<b>9 963</b>	<b>100,0</b>

#### LIITE 49. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan

31.12.2006				
Nettovastuun määrä, Milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0 - 1	925	29	954	7,9
1 - 10	2 053	132	2 185	18,1
10 - 50	3 206	249	3 454	28,6
50 - 100	2 443		2 443	20,3
100 -	2 877	152	3 029	25,1
<b>Yhteensä</b>	<b>11 504</b>	<b>562</b>	<b>12 066</b>	<b>100,0</b>

31.12.2005

Nettovastuun määrä, Milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0 - I	906	18	924	9,3
I - 10	2 026	108	2 134	21,4
10 - 50	2 625	111	2 736	27,5
50 - 100	2 335		2 335	23,4
100 -	1 834		1 834	18,4
<b>Yhteensä</b>	<b>9 726</b>	<b>237</b>	<b>9 963</b>	<b>100,0</b>

**LIITE 50. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin**

		31.12.2006		31.12.2005	
Maariski-ryhmä	Moody's vastaavuus	Nettovastuu	%	Netto- vastuu	%
Ryhmä 1	Aaa	3 330	87,7	2 159	87,4
Ryhmä 2	Aa1 - A3	236	6,2	138	5,6
Ryhmä 3	Baa1 - Baa3	124	3,3	53	2,1
Ryhmä 4	Ba1 - B3	101	2,7	116	4,7
Ryhmä 5	Caa1 - C	6	0,2	5	0,2
<b>Yhteensä</b>		<b>3 796</b>	<b>100,0</b>	<b>2 470</b>	<b>100,0</b>

**LIITE 51. Varainhankinnan rakenne**

	31.12.2006	Osuus, %	31.12.2005	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	2 390	11,2	3 563	19,6
Kaupankäynnin rahoitusvelat			4	0,0
Velat asiakkaille				
Talletukset	653	3,1	494	2,7
Muut	1 341	6,3	1 563	8,6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Sijoitustodistukset ja ECP:t	5 519	25,8	4 395	24,2
Joukkovelkakirjat	7 745	36,2	4 638	25,5
Muut velat	1 006	4,7	826	4,5
Velat, joilla huonompi etuoikeus	924	4,3	749	4,1
Oma pääoma	1 828	8,5	1 961	10,8
<b>Yhteensä</b>	<b>21 406</b>		<b>18 193</b>	<b>100,0</b>



**LIITE 52. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan**

<b>31.12.2006</b>	<b>alle 3 kk</b>	<b>3-12 kk</b>	<b>1-5 v.</b>	<b>5-10 v.</b>	<b>yli 10 v.</b>	<b>Yhteensä</b>
Käteiset varat	907					907
Kaupankäynnin rahoitusvarat						
Saamistodistukset	1 766	244	1 293	1 361	131	4 795
Saamiset luottolaitoksilta	2 375	1 263	1 647	251	10	5 546
Saamiset asiakkailta	1 342	1 295	3 023	1 070	1 133	7 864
Sijoitusomaisuus						
Myytavissä olevat saamistodistukset	4	19	35	36		94
<b>Varat yhteensä</b>	<b>6 394</b>	<b>2 821</b>	<b>5 998</b>	<b>2 718</b>	<b>1 274</b>	<b>19 206</b>
Velat luottolaitoksille	2 208	106	54	22		2 390
Velat asiakkaille	1 487	17	5	198	287	1 994
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 959	2 712	6 274	319		13 263
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	25	56	496	263	85	924
<b>Velat yhteensä</b>	<b>7 679</b>	<b>2 892</b>	<b>6 829</b>	<b>801</b>	<b>371</b>	<b>18 572</b>
<b>31.12.2005</b>	<b>alle 3 kk</b>	<b>3-12 kk</b>	<b>1-5 v.</b>	<b>5-10 v.</b>	<b>yli 10 v.</b>	<b>Yhteensä</b>
Käteiset varat	479					479
Kaupankäynnin rahoitusvarat						
Saamistodistukset	877	1 155	925	708	21	3 686
Saamiset luottolaitoksilta	1 149	958	2 351	156	3	4 617
Saamiset asiakkailta	949	1 213	2 870	868	858	6 759
Sijoitusomaisuus						
Myytavissä olevat saamistodistukset			88	51	1	140
Eräpäivään asti pidettävät saamistodistukset						
<b>Varat yhteensä</b>	<b>3 454</b>	<b>3 326</b>	<b>6 234</b>	<b>1 783</b>	<b>883</b>	<b>15 681</b>
Velat luottolaitoksille	3 337	138	61	27		3 563
Kaupankäynnin rahoitusvelat	4					4
Velat asiakkaille	1 602	20		225	210	2 058
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 025	1 859	3 913	236		9 033
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	193	4	174	288	90	749
<b>Velat yhteensä</b>	<b>8 161</b>	<b>2 021</b>	<b>4 148</b>	<b>776</b>	<b>300</b>	<b>15 406</b>

**LIITE 53. Varojen ja velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan**

<b>31.12.2006</b>	<b>1 kk tai alle</b>	<b>&gt;1-3 kk</b>	<b>&gt;3 kk- 12 kk</b>	<b>1-2 v.</b>	<b>2-5 v.</b>	<b>yli 5 v.</b>	<b>Yhteensä</b>
Käteiset varat	907						907
Kaupankäynnin rahoitusvarat							
Saamistodistukset	1 927	1 718	296	130	212	513	4 795
Saamiset luottolaitoksilta	1 534	2 247	1 509	121	129	7	5 546
Saamiset asiakkailta	2 184	1 994	2 201	340	557	587	7 864
Myytävissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	20	51	15	5	2	1	94
<b>Varat yhteensä</b>	<b>6 572</b>	<b>6 010</b>	<b>4 021</b>	<b>596</b>	<b>900</b>	<b>1 108</b>	<b>19 206</b>
Velat luottolaitoksille	2 031	177	106	30	24	22	2 390
Kaupankäynnin rahoitusvelat							
Velat asiakkaille	1 446	531	17		0		1 994
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 093	7 373	2 247	134	132	285	13 263
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	521	100			100	203	924
<b>Velat yhteensä</b>	<b>7 091</b>	<b>8 182</b>	<b>2 370</b>	<b>163</b>	<b>256</b>	<b>509</b>	<b>18 572</b>

<b>31.12.2005</b>	<b>1 kk tai alle</b>	<b>&gt;1-3 kk</b>	<b>&gt;3 kk- 12 kk</b>	<b>1-2 v.</b>	<b>2-5 v.</b>	<b>yli 5 v.</b>	<b>Yhteensä</b>
Käteiset varat	479						479
Kaupankäynnin rahoitusvarat							
Saamistodistukset	720	970	1 261	136	246	354	3 686
Saamiset luottolaitoksilta	1 414	1 192	1 742	72	198	0	4 617
Saamiset asiakkailta	1 592	1 569	2 147	297	609	545	6 759
Myytävissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	20	39	71	4	5	1	140
<b>Varat yhteensä</b>	<b>4 225</b>	<b>3 770</b>	<b>5 221</b>	<b>509</b>	<b>1 058</b>	<b>900</b>	<b>15 681</b>
Velat luottolaitoksille	3 183	155	138	29	27	30	3 563
Kaupankäynnin rahoitusvelat	4						4
Velat asiakkaille	1 612	424	21		0		2 058
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 219	4 528	1 974	70	60	182	9 033
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		300	126	64	111	149	749
<b>Velat yhteensä</b>	<b>7 018</b>	<b>5 407</b>	<b>2 259</b>	<b>163</b>	<b>198</b>	<b>360</b>	<b>15 406</b>

---

**LIITE 54. Markkinariskin herkkyyshanalyysi**

---

Markkinariskien osuus riskipainotetuista eristä oli vuoden vaihteessa 9 prosenttia (8 prosenttia vuonna 2005).

Milj. e	31.12.2006	31.12.2005
Korkoriski*	12	10
josta varainhallinta	9	11
Osakesalkun markkina-arvo	15	27
OMX osakkeet	8	18
Pääomasijoitusrahastot	29	35
Nettovaluuttapositio	-12	6

\*Yhden prosenttiyksikön muutoksen vaikutus kassavirtojen nykyarvoon (valuuttojen itseisarvot yhteensä).

---

**LIITE 55. Osakeriski**

---

Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo vuoden lopussa oli 52 miljoonaa euroa (80), josta osakesalkku muodosti 15 miljoonaa euroa, OMX:n osakkeet 8 miljoonaa euroa ja pääomasijoitusrahastot sijoituslupauksineen 29 miljoonaa euroa. Osakesalkun kolme suurinta toimialaa ja niiden suhteelliset osuudet olivat: teollisuustuotteet ja -palvelut 33 prosenttia, kulutustavarat ja -palvelut 25 prosenttia ja terveydenhuolto 17 prosenttia.

Sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin olivat 19 miljoonaa euroa (19), minkä lisäksi sitovia sijoituslupauksia oli 10 miljoonaa euroa (16).

---

**LIITE 56. Kiinteistöriski**

---

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2006 lopussa 38 miljoonaa euroa (48), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 3 miljoonaa euroa (4). Tämän lisäksi kiinteistösijoitusyhtiöomistuksia oli 14 miljoonaa euroa (20).

Vuoden 2006 aikana merkittävin myyty kiinteistökohte oli Kiinteistö Oy Kalkkipellontie 6.

Kiinteistösijoitusten nettotuotto oli 8 prosenttia (7). Kiinteistökohteiden käyvistä arvoista hankittiin vuonna 2006 ulkopuolisen tahon arviot, joiden perusteella käypien arvojen yhteismäärä vastaa kiinteistöihin sitoutunutta pääomaa. Kiinteistöriskien arvioidaan olevan vähäiset.

Sijoituskiinteistöjen ja oman käytön kiinteistöjen tilikauden muutokset on eritelty liitetiedossa 27.

## LIITE 57. Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

### Riskinkantokyky

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2006 lopussa oli 592 miljoonaa euroa (836) ja vastuunkantokyky oli 75 % (112). Vakavaraisuuspääoma aleni vuoden 2006 osingonjaon seurauksena, jolla vahinkovakuutustoiminnan pääomitus tuotiin lähemmäs vakavaraisuuden tavoitetasoa, joka on 70 % omalla vastuulla olevista vakuutusmaksutuotoista. Pohjolan hallitus on vahvistanut vahinkovakuutuksen tavoitteeksi luottoluokituksen A. Standard & Poor'sin antama luottokelpoisuusluokitus Vahinko-Pohjolalle on A+ (7.9.2006).

Riskinkantokyvyllä kuvataan sitä, kuinka paljon yhtiöllä on vakavaraisuuspääomaa suhteutettuna erilaisiin tulos- ja tase-eriin. Korvauskuluihin ja vakuutusmaksutuottoihin suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vakuutusriskistä. Vastuuelkaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vastuuelan arviointiriskistä ja vastaavasti sijoituskantaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä sijoitustoiminnasta aiheutuvasta riskistä.

	31.12.2006		31.12.2005	
	Milj. e	Riskin- kanto- kyky, %	Milj. e	Riskin- kanto- kyky, %
Vakavaraisuuspääoma	592		836	
Korvauskulut*	579	102	532	157
Vakuutusmaksutuotot*	788	75**	744	112**
Vastuuelka*	1 887	31	1 811	46
Sijoituskanta	2 490	24	2 515	33

\* Vähennettynä jälleenvakuuttajien osuudella (nettoliike)

\*\* Vastuunkantokyky

### Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys

Vahinkovakuutuksen vastuuelasta suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa arvioitu kuolevuus. Kuolevuuden pieneneminen lisää vastuuelan määrää. Kuolevuuden vaikutusta vastuuelkaan ja yhdistettyyn kulusuhteeseen on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Vastuuelan herkkyys kuolevuusoletuksen muutokselle, Milj. e	31.12.2006
Diskontatun vastuuelan kokonaismäärä	1 205
Eliniän vuoden pidentymisen vaikutus:	
Vastuuelkaan	kasvaa 28 heikkenee
Yhdistettyyn kulusuhteeseen	4 %-yksikköä

Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuspääomaan:

Riskimuuttuja	Kokonaismäärä vuonna 2006	Muutos riskimuuttujassa	Vaikutus tulokseen / vakavaraisuuspääomaan, Milj. e	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen
Vakuutuskanta tai vakuutusmaksutuotto	788	kasvaa 1 %	8	paranee 1 % -yksikköä
Korvauskulujen kasvaminen 1 %	579	kasvaa 1 %	-6	heikkenee 1 % -yksikköä
Suurvahinko		1 kappale kasvaa	-5	heikkenee 1 % -yksikköä
Henkilöstökulut	100	8 % kasvaa	-8	heikkenee 1 % -yksikköä
Toimintokohtaiset kulut *	223	4 % kasvaa	-9	heikkenee 1 % -yksikköä

\* Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyvi

#### Vakuutustoiminnan riskiasema

#### Vakuutusmaksutulon jakautuminen EML\* luokittain yritysten omaisuusvakuutuksessa

Omaisuusvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden EML\* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	5-20	20-50	50-100	100-300
2006	9	13	6	2
2005	11	10	8	1

\* EML = Estimated Maximum Loss, kohdekohtainen maksimivahingon määrä

#### Vakuutusmaksutulon jakautuminen TSI\* luokittain yritysten vastuuvakuutuksessa.

Vastuuvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden TSI\* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	2-4	4-10	10-30	30-90
2006	2	6	7	4
2005	1	3	7	1

\*TSI = Total Sum Insured, kokonaisvakuutusmäärä

#### Takausvakuutuksen sekä rakennusvirhevakuutuksen vakuutusmäärät

Takausvakuutuksen ja rakennusvirhevakuutuksen volyymia kuvaa vakuutussopimusten vakuutusmäärä. Vakuutusmäärän brutto- ja nettoluvut on eritelty oheisessa taulukossa sopimustyypeittäin. Rakennusvirhevakuutuksen vakuutuskausi on 10 vuotta, mutta tuotetta on myyty vasta runsaat 7 vuotta minkä vuoksi vakuutusmäärä kasvaa vuosittain.

Milj. e	Brutto		Netto *	
	2006	2005	2006	2005
Sopimustakaukset	78	107	78	106
Lainatakaukset	69	95	69	95
Muut	11	12	9	10
<b>Takausvakuutus</b>	<b>158</b>	<b>213</b>	<b>156</b>	<b>211</b>
<b>Rakennusvirhevakuutus</b>	<b>1 156</b>	<b>848</b>	<b>964</b>	<b>680</b>

\* Vakuutusyhtiön vastuulla jälleenvakuuttajien osuuden ja vastavakuuksien jälkeen

#### Havaittujen suurvahinkojen lukumäärät havaitsemisvuosittain vuosilta 2002-2006

Vahinkovakuutuksessa seurataan tiiviisti suurvahingoista aiheutuvaa korvausmenoa. Tämä korvausmeno selittää merkittävän osuuden vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta. Lisäksi suurvahingoista aiheutuvan korvausmenon seurannalla voidaan havaita riskeissä tai niiden valinnassa tapahtuneita muutoksia. Tässä tarkastelussa suurvahingoiksi on luokiteltu vahingot, joiden bruttomäärä on yli 2 miljoonaa euroa. Suurvahinkoja tapahtuu eniten omaisuus ja keskeytysvakuutuksessa. Lakisäätteissä vakuutuksissa suurvahinkoriski on pieni suhteessa vakuutuslajin suureen volyymiin.

Bruttomäärä	Laki- säätteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeusturva	Pitkä- kestoiset
2002			3	3		
2003				3	1	
2004			4	1		
2005	1			5		
2006	1			9		
		Korvaukset yhteensä			82 Milj. e	
Yli 5 Milj. euron vahinkojen lukumäärä						
2002				1		
2003						
2004						
2005				1		
2006				3		
		Korvaukset yhteensä			53 Milj. e	
Bruttomäärä korvaukset yhteensä Milj.euroa						
2002-2006	7		19	108	2	

Nettomäärä	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeusturva	Pitkä- kestoiset
2-5 Milj. euron vahinkojen lukumäärä						
2002				3		
2003				3	1	
2004				1		
2005	1			5		
2006	1			10		
		Korvaukset yhteensä			78 Milj. e	

Yli 5 Milj. euron vahinkojen lukumäärä						
2002				1		
2003						
2004						
2005				1		
2006						
		Korvaukset yhteensä			14 Milj. e	

**Nettomäärä korvaukset yhteensä Milj. euroa**

<b>2002-2006</b>	<b>7</b>	<b>83</b>	<b>2</b>
------------------	----------	-----------	----------

**Vakuutusmaksutuottojen (brutto ja netto) sekä yhdistetyn kulusuhteen (netto) kehitys**

Vakuutusmaksutuotoilla kuvataan vakuutusluokan volyyymiä. Sen avulla voidaan arvioida vakuutusluokan merkittävyyttä kokonaisuuden kannalta. Vastaavasti yhdistetyn kulusuhteen (CR) avulla voidaan arvioida vakuutusluokan tuloksen vaihtelua sekä vakuutusluokan kannattavuutta. Yhdistetty kulusuhde on esitetty erikseen oikaistuna kertaluonteisilla erillä, jotka kohdistuvat aikaisempiin vakuutuskausiin.

2006 Milj. e	Brutto VM- tuotto	Netto VM- tuotto	Netto CR*	Netto ** CR*
Lakisääteiset	335	330	94 %	93 %
Muu tapaturma ja sairaus	70	69	103 %	109 %
Kasko ja kuljetus	190	177	94 %	94 %
Omaisuus ja keskeytys	189	161	105 %	103 %
Vastuu ja oikeusturva	54	47	75 %	74 %
Pitkäkestoiset	4	3	33 %	33 %
<b>Yhteensä</b>	<b>842</b>	<b>788</b>	<b>96 %</b>	<b>95 %</b>

2005 Milj. e	Brutto VM-tuotto	Netto VM-tuotto	Netto CR*	Netto ** CR*
Lakisääteiset	325	320	97 %	92 %
Muu tapaturma ja sairaus	67	67	136 %	118 %
Kasko ja kuljetus	172	156	83 %	97 %
Omaisuus ja keskeytys	183	158	78 %	91 %
Vastuu ja oikeusturva	46	41	76 %	69 %
Pitkäkestoiset	4	3	12 %	12 %
<b>Yhteensä</b>	<b>798</b>	<b>744</b>	<b>92 %</b>	<b>93 %</b>

\* Yhdistetty kulusuhde (Combined ratio) lasketaan jakamalla korvauskulujen (netto) ja vakuutusliikkeen liikekulujen summa vakuutusmaksutuotoilla (netto)

\*\* Kertaluonteiset vakuutustekniseen laskelmaan vaikuttavat muutokset eliminoitu

#### Vahinkovakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuelan määrittäminen

Vakuutus sopimuksista aiheutuva vastuuelka määritetään arvioitujen tulevien kassavirtojen perusteella. Kassavirrat muodostuvat maksetuista korvauksista ja korvausten käsittelykustannuksista.

Vastuuelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutus sopimuksista aiheutuvien velvoitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vastuuelalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä. Tarkemmat erittelyt ja kuvaukset käytetyistä menetelmistä ja niiden herkkyyksistä on liitteessä 34.



## Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan riskiasema

Sijoituskannan allokaatiojakauma	31.12.2006		31.12.2005***	
	Käypä arvo Milj. e*	%	Käypä arvo Milj. e*	%
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	69	3 %	220	9 %
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1 798	72 %	1 782	70 %
Valtiot	1 189	48 %	1 224	48 %
Investment Grade	441	18 %	476	19 %
Kehittyvät markkinat ja High Yield	168	7 %	81	3 %
Osakkeet yhteensä	448	18 %	407	16 %
Suomi	102	4 %	112	4 %
Kehittyneet markkinat	170	7 %	150	6 %
Kehittyvät markkinat	22	1 %	24	1 %
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	27	1 %	26	1 %
Pääomasijoitukset	128	5 %	95	4 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	87	4 %	65	3 %
Absoluuttisen tuoton rahastot	31	1 %	22	1 %
Raaka-aineet	20	1 %	18	1 %
Vaihtovelkakirjalainat	36	1 %	25	1 %
Kiinteistöt	88	4 %	88	3 %
<b>Yhteensä</b>	<b>2 490</b>	<b>100 %</b>	<b>2 562</b>	<b>100 %</b>

\* Sisältää siirtyvät korot

\*\* Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon -0,3 miljoonaa euroa (11,5)

\*\*\* sisältää 63 miljoonaa euroa myytävänä oleviksi luokiteltuja run-offin varoja

## Sijoitusriskien herkkyysanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä sijoitusluokittain.

Vahinkovakuutus	Kanta käyvin arvoin, Milj. e	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus vakavaraisuus- pääomaan Milj. e
	31.12.2006			31.12.2006
Joukkolainat ja korkorahastot *	1 834	Korko	1 %-yksikkö	90
Osakkeet **	499	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	50
Sijoituskiinteistöt	55	Markkina-arvo	15 %-yksikköä	8

\* Sisältää vaihtovelkakirjalainat ja johdannaiset

\*\* Sisältää absoluuttisen tuoton rahastot ja raaka-ainesijoitukset

## Korkoriski

Koron muutoksista aiheutuvaa markkinariskiä seurataan luokittelemalla sijoitukset instrumenteittain duraation mukaan. Vastuavelan korkoriskiä tasaavaa vaikutusta ei ole esitetty taulukossa, koska vastuuvelasta vain osa on diskontattu hallinnollisella korolla (liite 34)

<b>Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, Milj. e</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
0-1 vuotta	189	266
>1-3 vuotta	521	411
>3-5 vuotta	252	379
>5-7 vuotta	383	337
>7-10 vuotta	239	305
>10 vuotta	282	292
<b>Yhteensä</b>	<b>1 867</b>	<b>1 990</b>
Modifioitu duraatio	4,8	4,8
Efektiiivinen korko, %	4,2	3,4

Vuoden 2006 lopussa vahinkovakuutuksen korkosalkun duraatio eli korkosijoitusten kassavirtojen keskimääräinen pituus oli 4,8 vuotta. Korkosalkku sisältää sekä joukkolainat että rahamarkkinasijoitukset.

### Valuuttariski

<b>Valuuttapositio, Milj. e</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
USD	36	39
SEK	-7	10
JPY	7	7
GBP	15	6
Muut**	-20	-8
<b>Yhteensä*</b>	<b>31</b>	<b>54</b>

Kokonaisnettovaluuttapositio

\* Valuuttapositio oli 1,2 % (2,1) sijoituskannasta.

\*\* Ryhmä "Muut" sisältää -23 miljoonaa euroa (- 10) EEK-, LVL ja LTL-määräistä vastuovelkaa.

\*\*\* Vuoden 2005 valuuttapositio sisältää 9 miljoonaa euroa myytävänä oleviksi luokiteltuja run-offin varoja ja 19 miljoonaa euroa velkoja

### Luottoriski

<b>Luottoluokitusjakauma, Milj. e</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
AAA	903	975
AA	197	349
A	475	296
BBB	172	158
BB+ tai alempi	137	75
Not Rated	67	214
<b>Yhteensä*</b>	<b>1 951</b>	<b>2 069</b>

\*Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot sekä jälleenvakuuttajien osuuden vastuvelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

## MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

### LIITE 58. Varojen ja velkojen käyvät arvot

Rahoitusvarat	31.12.2006			31.12.2005			
	Milj. e	Keski- korko, %	Käypä arvo	Tasearvo	Keski- korko, %	Käypä arvo	Tasearvo
<b>Käteiset varat</b>			907	907		479	479
<b>Kaupankäynnin rahoitusvarat</b>							
Saamistodistukset							
Käypään arvoon arvostetut		3,8	4 795	4 795	3,0	3 686	3 686
Osakkeet							
Käypään arvoon arvostetut			6	6		6	6
<b>Johdannaissopimukset</b>							
Käypään arvoon arvostetut			320	320		163	163
<b>Saamiset luottolaitoksilta*</b>		3,7	5 546	5 546	2,7	4 617	4 617
<b>Saamiset asiakkailta*</b>		4,4	7 864	7 864	3,5	6 759	6 759
<b>Sijoitusomaisuus</b>							
<b>Myytävissä olevat rahoitusvarat</b>							
Saamistodistukset							
Käypään arvoon arvostetut		4,7	94	94	4,8	140	140
Osakkeet							
Käypään arvoon arvostetut			23	23		45	45
Hankintamenoon arvostetut			77	77		105	105
<b>Rahoitusvarat yhteensä 31.12.</b>			19 632	19 632		15 999	15 999
<b>Rahoitusvelat</b>							
<b>Velat luottolaitoksille</b>		3,5	2 390	2 390	2,5	3 563	3 563
<b>Kaupankäynnin rahoitusvelat</b>							
Lyhyeksi myydyt arvopaperit						4	4
<b>Johdannaissopimukset</b>							
Käypään arvoon arvostetut			331	331		171	171
<b>Velat asiakkaille</b>		3,4	1 994	1 994	2,4	2 058	2 058
<b>Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat</b>							
Suojatut		3,6	1 207	1 207	3,7	782	782
Ei-suojauksessa olevat		3,7	12 057	12 057	2,4	8 251	8 251
<b>Velat, joilla on huonompi etuoikeus</b>							
Suojatut		4,7	613	613	4,3	438	438
Ei-suojauksessa olevat		4,1	311	311	3,4	311	311
<b>Rahoitusvelat yhteensä 31.12.</b>			18 903	18 903		15 578	15 578

\* Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta -erien käyvät arvot sisältävät taseeseen kirjatut arvonalentumiset.

<b>LIITE 59. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Kaupankäynnin rahoitusvarat	3 873	2 587
<b>Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset yhteensä</b>	<b>3 873</b>	<b>2 587</b>

<b>LIITE 60. Annetut vakuudet</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	2 520	1 518
Muut	31	15
Yhteensä	2 552	1 533
Annetut vakuudet yhteensä		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	2 520	1 518
Muut	31	15
<b>Yhteensä</b>	<b>2 552</b>	<b>1 533</b>
Vakuudelliset velat yhteensä	894	1 846
Annettuihin vakuuksiin sisältyy pantattuja rahoitusvaroja	2 551	1 533

<b>LIITE 61. Saadut rahoitusvakuudet</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Saatujen vakuuksien käyvät arvot		
Muut	4	13
<b>Yhteensä</b>	<b>4</b>	<b>13</b>

Johdannaisista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA- yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi arvopapereita tai käteistä. CSA-sopimuksiin liittyvien, käteisenä saatujen vakuuksien määrä oli tilinpäätöshetkellä 4 miljoonaa euroa. Vakuudeksi saatuja arvopapereita ei tilinpäätöshetkellä ollut.

## VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 62. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	31.12.2006	31.12.2005
Takaukset	534	310
Takuuvastuut	1 384	1 108
Luottolupaukset	3 563	2 643
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	165	130
Muut	421	475
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä</b>	<b>6 066</b>	<b>4 666</b>

### LIITE 63. Johdannaissopimukset

#### Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2006

Milj. e	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Varat	Velat	
<b>Korkojohdannaiset</b>							
Koronvaihtosopimukset	13 499	11 054	2 771	27 324	140	-140	236
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	859	2 558	1 213	4 630	56	0	88
Asetetut	592	2 794	1 283	4 669	0	-51	
Put ja floorit							
Ostetut	334	891	159	1 384	5	-4	11
Asetetut	856	857	150	1 862		-3	
OTC korkojohdannaiset yhteensä	16 140	18 154	5 575	39 869	201	-198	334
Korkofutuurit	1 515			1 515	2	-1	
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	1 583			1 583	0		
Asetetut							
Put							
Ostetut							
Asetetut	1 583			1 583		0	
Pörssijohdannaiset yhteensä	4 682			4 682	2	-1	
Korkojohdannaiset yhteensä	20 822	18 154	5 575	44 551	203	-198	334

**Valuuttajohdannaiset**

Valuuttatermiinit	5 882	123		6 004	31	-42	95
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		24	454	478	3	-2	38
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	93	0		94	1		2
Asetetut	98	0		99		-1	
Put							
Ostetut	71	0		72	0		1
Asetetut	98	0		99		0	
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	6 243	148	454	6 845	35	-46	136
Valuuttafutuurit							
Valuuttajohdannaiset yhteensä	6 243	148	454	6 845	35	-46	136

**Osake- ja indeksijohdannaiset**

Osaketermiinit	1			1	0	0	1
Osake-indeksiopiot							
Call							
Ostetut	27	135		162	32		45
Asetetut							
Put							
Ostetut		1		1	0		0
Asetetut							
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	28	136		164	32	0	45
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	28	136		164	32	0	45

**Luottojohdannaiset**

Luottoriskinvaihtosopimukset		131		131	0	-1	1
Luottojohdannaiset yhteensä		131		131	0	-1	1

**Muut**

Muut optiot							
Call							
Ostetut		7		7	1		2
Asetetut							
Put							
Ostetut	8	8		15	0		0
Asetetut							
Muut OTC johdannaiset yhteensä	8	15		22	1		2
Muut johdannaiset yhteensä	8	15		22	1		2
<b>Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä</b>	<b>27 100</b>	<b>18 584</b>	<b>6 029</b>	<b>51 713</b>	<b>271</b>	<b>-246</b>	<b>519</b>

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2005

Milj. e	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Varat	Velat	
<b>Korkojohdannaiset</b>							
Koronvaihtosopimukset	7 913	7 325	1 535	16 773	85	-102	145
Korkotermit	2 848			2 848	1	-1	1
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	1 278	1 296	771	3 345	19	-3	37
Asetetut	1 815	1 419	763	3 997	0	-18	
Put ja floorit							
Ostetut	308	595	90	993	4	-1	8
Asetetut	965	785	62	1 812		-2	
OTC korkojohdannaiset yhteensä	15 127	11 419	3 221	29 767	109	-125	191
Korkofutuurit	3 535			3 535	0	-1	
Pörssijohdannaiset yhteensä	3 535			3 535	0	-1	
Korkojohdannaiset yhteensä	18 662	11 419	3 221	33 302	109	-126	191
<b>Valuuttajohdannaiset</b>							
Valuuttatermit	2 560	99		2 659	16	-17	46
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		26		26	0	0	1
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	3			3	0		0
Asetetut	3			3		0	
Put							
Ostetut	13			13	0		0
Asetetut	3			3		0	
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	2 582	124		2 707	16	-17	48
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 582	124		2 707	16	-17	48
<b>Osake- ja indeksijohdannaiset</b>							
Osake-indeksi-optiot							
Call							
Ostetut	15	94		110	17		25
Asetetut							
Put							
Ostetut							
Asetetut							
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	15	94		110	17		25
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	15	94		110	17		25

**Luottojohdannaiset**

Luottoriskinvaihtosopimukset	160	160	0	-1	3
Luottojohdannaiset yhteensä	160	160	0	-1	3

**Muut**

## Muut optiot

## Call

Ostetut	72	7	78	5	10
---------	----	---	----	---	----

## Asetetut

## Put

Ostetut		17	17	0	1
---------	--	----	----	---	---

## Asetetut

Muut OTC johdannaiset yhteensä	72	24	0	95	6	11
--------------------------------	----	----	---	----	---	----

Muut johdannaiset yhteensä	72	24		95	6	11
----------------------------	----	----	--	----	---	----

**Kaupankäynnin johdannaiset**

yhteensä	21 332	11 822	3 221	36 374	148	-145	278
----------	--------	--------	-------	--------	-----	------	-----

**Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2006**

Milj. e	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Varat	Velat	
<b>Korkojohdannaiset</b>							
Koronvaihtosopimukset	1 065	798	272	2 134	11	-17	19
OTC korkojohdannaiset yhteensä	1 065	798	272	2 134	11	-17	19
Korkojohdannaiset yhteensä	1 065	798	272	2 134	11	-17	19
<b>Valuuttajohdannaiset</b>							
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
Valuuttajohdannaiset yhteensä	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
<b>Suojauksen johdannaiset yhteensä</b>	<b>1 106</b>	<b>2 310</b>	<b>620</b>	<b>4 036</b>	<b>13</b>	<b>-102</b>	<b>123</b>



Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2005

Milj. e	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Varat	Velat	
<b>Korkojohdannaiset</b>							
Koronvaihtosopimukset	699	903	248	1 849	6	-19	15
OTC korkojohdannaiset yhteensä	699	903	248	1 849	6	-19	15
Korkojohdannaiset yhteensä	699	903	248	1 849	6	-19	15
<b>Valuuttajohdannaiset</b>							
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		582	252	834	39	-10	87
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä		582	252	834	39	-10	87
Valuuttajohdannaiset yhteensä	0	582	252	834	39	-10	87
<b>Suojauksen johdannaiset yhteensä</b>	<b>699</b>	<b>1 485</b>	<b>499</b>	<b>2 683</b>	<b>45</b>	<b>-29</b>	<b>102</b>

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 31.12.2006

Milj. e	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset	21 886	18 952	5 847	46 685	213	-215	353
Valuuttajohdannaiset	6 284	1 660	802	8 746	37	-131	241
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	28	136		164	32	0	45
Luottojohdannaiset	0	131		131	0	-1	1
Muut johdannaiset	8	15		22	1		2
<b>Johdannaiset yhteensä</b>	<b>28 206</b>	<b>20 894</b>	<b>6 649</b>	<b>55 749</b>	<b>284</b>	<b>-347</b>	<b>642</b>

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 31.12.2005

Milj. e	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset	19 361	12 322	3 469	35 151	116	-145	205
Valuuttajohdannaiset	2 582	706	252	3 540	55	-27	135
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	15	94		110	17		25
Luottojohdannaiset		160		160	0	-1	3
Muut johdannaiset	72	24		95	6	0	11
<b>Johdannaiset yhteensä</b>	<b>22 030</b>	<b>13 306</b>	<b>3 720</b>	<b>39 057</b>	<b>193</b>	<b>-174</b>	<b>380</b>

---

**LIITE 64. Ehdolliset velat ja varat**

---

Konserniin kuuluvat vakuutusyhtiöt merkitsevät vakuutus sopimuksia poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Konserni kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan nimeämä välimiesoikeus päättää Pohjolan osakkeiden lunastushinnan niiden Pohjolan entisten vähemmistöosakkaiden osalta, jotka eivät hyväksyneet OKOn lunastustarjousta. Näiden osakkeiden hankintahinta on kirjanpidossa ja vakavaraisuuslaskennassa käytetty OKOn ostotarjouksen mukaista hintaa (13,35 euroa osakkeelta).

OP-ryhmän ja Pohjolan yhdentymisen jälkeen Pohjolan ja säästöpankkien välinen yhteistyö on lakannut. Tästä on aiheutunut oikeudenkäynti, mutta sillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta yhtiön taloudelliseen asemaan.

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola on tehnyt Helsingin kaupungin kanssa sopimuksen erään omistamansa tontin asemakaavamuutoksesta, jonka perusteella se on sitoutunut suorittamaan Helsingin kaupungille ko. tontin rakentamismahdollisuuksien parantumisesta enintään miljoona euroa. Viimeinen mahdollinen maksuajankohta on vuoden 2010 lopussa.

OKO Pankki Oyj:llä on yksityisasiakkaalta Helsingin Hovioikeuden vahvistama 2 miljoonan euron suuruinen saatava. Henkilön maksukyvyistä johtuen, saamisesta ei kuitenkaan ole odotettavissa merkittäviä summia.

---

**LIITE 65. Muut vuokrasopimukset**

---

**OKO-konserni vuokralle ottajana**

Eräät konsernin yritykset ovat vuokranneet käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat vuodesta kymmeneen vuoteen ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Konserni on edelleen vuokrannut osan vuokraamistaan tiloista. Lisäksi konsernin eräät yritykset ovat vuokranneet leasing sopimuksin moottoriajoneuvoja ja konttorikoneita. Edellä mainituista eristä on liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattu vuokrakuluja 6 miljoonaa euroa (1).

**Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat**

<b>Milj. e</b>	<b>31.12.2006</b>	<b>31.12.2005</b>
Yhden vuoden kuluessa	14	9
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	34	36
Yli viiden vuoden kuluttua	27	57
<b>Yhteensä</b>	<b>75</b>	<b>102</b>
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevat vastaiset vähimmäisvuokrat	25	26

### OKO-konserni vuokralle antajana

OKO-konsernin yritykset ovat antaneet vuokralle omistamiaan sijoituskiinteistöjä, joista kertyi vuokratuottoja 11 miljoonaa euroa (8). Sijoituskiinteistöjen lisäksi konserni on antanut vuokralle pääasiassa henkilöautoja, joiden vuokratuotot olivat 13 miljoonaa euroa (6).

### Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

Milj. e	31.12.2006	31.12.2005
Yhden vuoden kuluessa	27	22
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	42	41
Yli viiden vuoden kuluttua	9	6
<b>Yhteensä</b>	<b>79</b>	<b>70</b>

### LIITE 66. Varainhoito

OKO-konsernissa OKO-Varainhoito Oy harjoittaa omaisuudenhoitoliiketoimintaa ja tarjoaa instituutioasiakkaille ja varaikkaille yksityishenkilöille täyden valtakirjan salkunhoitoon ja konsultatiiviseen salkunhoitoon perustuvia omaisuudenhoitopalveluita. OKO Varainhoito Oy:llä on salkunhoitovastuu valtaosasta OP-Rahastoyhtiön hallinnoimista sijoitusrahastoista.

OKO Varainhoito Oy:n täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksiin perustuvat hallinnoitavat asiakasvarat 31.12.2006 olivat 28,3 miljardia euroa ja konsultatiivisten omaisuudenhoitosopimusten perusteella hallinnoitavat varat olivat 2,5 miljardia euroa.

---

**LIITE 67. Omistuksia muissa yrityksissä**

---

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet on esitetty liitetiedossa 68 ja omistukset osakkuusyhteisöissä liitetiedossa 25.

**Tilikauden aikana perustetut yhtiöt**

Tilikauden aikana OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n nimi muutettiin OKO Pankki Oyj:ksi.

Tilikauden aikana perustettiin Pohjola Kiinteistösiijoitus Oy:n tytäryhtiöksi Real Estate Fund Finland Oy, joka toimii kiinteistö pääomarahasto Real Estate Fund Finland I Ky:n vastuunalaisena yhtiömiehenä.

Opstock Oy luovutti liiketoimintasiirrolla omaisuudenhoitoliiketoiminnan Pohjola Omaisuudenhoito Oy:lle, jonka nimi muutettiin samassa yhteydessä OKO Varainhoito Oy:ksi. Opstock Oy luovutti kotimaassa harjoitetun Corporate Finance -toiminnan OKO Corporate Finance Oy:lle. Opstock fuusioitiin OKOon 30.09.2006.

Pohjola Yhtymä Oy fuusioitiin OKOon 31.12.2006.

**Omistukset konsernitilinpäätöksen yhdistellyissä yhteisyrityksissä****2006**

<b>Nimi</b>	<b>Kotipaikka</b>	<b>Omistusosuus, %</b>
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	100
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan omistamat yritykset::		
Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki	Helsinki	34,2
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	53,7

Konsernitilinpäätöksen on merkitty osuus yhteisessä määräysvallassa olevista omaisuuseristä ja niihin kohdistuvista veloista.

**2005**

<b>Nimi</b>	<b>Kotipaikka</b>	<b>Omistusosuus, %</b>
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	100
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan omistamat yritykset::		
Kiinteistö Oy Eteläesplanadi 12	Helsinki	27,2
Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki	Helsinki	34,2
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	53,7

## MUUT LIITETIEDOT

### LIITE 68. Lähipiiritapahtumat

OKO-konsernin osakkuusyhtiöt on lueteltu liitetiedossa 25. OKO-konsernin lähipiirin muodostavat emoyhtiö, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja muut lähipiiriin kuuluvat yhtiöt.

OKO-konsernin emoyhtiö on Osuuspankkikeskus Osk.

OKO-konsernin hallintohenkilöihin kuuluvat OKOn toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, hallituksen jäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Hallintoneuvoston jäsenten sekä näiden läheisten perheenjäsenten tiedot sisältyvät lähipiiriin liiketapahtumiin 30.3.2006 asti, jolloin hallintoneuvosto lakkautettiin. Johdolle myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin ja lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

\* Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OPK-konsernissa.

#### Saman konsernin yritykset

Yhtiö	Kotipaikka/ kotimaa	Omistusosuus osakkeista, %	Osuus äänivallasta,%
OKO Pankki Oyj:n tytäryhtiöt :			
OKO Varainhoito Oy	Helsinki	86,50	86,50
OKO Corporate Finance Oy	Helsinki	76	76
OKO Venture Capital Oy	Helsinki	100	100
OKO Capital East Oy	Helsinki	70	70
ZAO OKO Capital Vostok	Venäjä	100	100
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	Helsinki	100	100
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100	100
Seesam International Insurance Company L	Viro	100	100
Joint Stock Insurance Company "Seesam La	Latvia	100	100
Joint Stock Insurance Company "Seesam Lit	Liettua	100	100
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	100	100
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	100	100
Pohjolan IT-Hankinta Oy	Helsinki	100	100
Conventum Venture Finance Oy	Helsinki	100	100
Kaivokadun PL-hallinto Oy	Helsinki	100	100
Real Estate Fund Finland Oy	Helsinki	100	100

**Liiketapahtumat lähipiirin kanssa 2006**

Milj. e	Emoyhtiö	Yhdistellyt osakkus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut*
Luotot	27			1 741
Muut saamiset	8			70
Talletukset				108
Muut velat	4			135
Korkotuotot	2			53
Korkokulut	4			11
Osinkotuotot				3
Palkkiotuotot	1			21
Palkkiokulut	2			2
Liiketoiminnan muut tuotot	1			13
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset</b>				
Takaukset				36
Peruuttamattomat sitoumukset	8			62
<b>Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat</b>				
Palkat ja palkkiot			3	
<b>Lähipiirin omistamien</b>				
Osakeoptioiden lukumäärä				
Osakkeiden lukumäärä	60 825 897		55 728	4 205 946

**Liiketapahtumat lähipiirin kanssa 2005**

<b>Milj. e</b>	<b>Emoyhtiö</b>	<b>Yhdistellyt osakkus- yhtiöt</b>	<b>Hallinto- henkilöt</b>	<b>Muut*</b>
Luotot	50			1 291
Muut saamiset	2			62
Talletukset	6			132
Muut velat	362			15
Korkotuotot	1			35
Korkokulut	3			7
Osinkotuotot				3
Palkkiotuotot				13
Palkkiokulut	2			
Liiketoiminnan muut tuotot	1			2
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset</b>				
Takaukset				7
Peruuttamattomat sitoumukset	8			
<b>Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat</b>				
Palkat ja palkkiot			2	
<b>Lähipiirin omistamien</b>				
Osakeoptioiden lukumäärä			31 000	
Osakkeiden lukumäärä	60 825 897		85 464	4 205 946

### **Optiojärjestelyt**

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 30.6.1999 pankin johtokunnan ehdotuksen mukaisesti, että OKOssa ja Osuuspankkikeskuksessa otetaan käyttöön koko henkilökuntaa koskeva optiooperusteinen kannustejärjestelmä. Optiolaina tarjottiin OKO-konsernin, Osuuspankkikeskus Osk:n ja sen muiden tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön, OP-Eläkekassan ja OP-ryhmän Tutkimussäätiön henkilöstön sekä OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Optiolainan määrä oli 460 000 euroa. Koroton laina maksettiin takaisin lokakuussa 2002.

Osakkeen merkintähinta oli optio-ohjelman ehtojen mukaan 10,99 euroa. Merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määrätymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Merkintähinta on kuitenkin aina vähintään osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo, joka vuoden 2006 lokakuun lopussa oli 2,105 euroa. Osakkeiden merkintäaika A-optioilla alkoi 1.10.2002 ja B-optioilla 1.10.2004. Optiot listattiin Helsingin Pörssissä merkintäajan alkaessa. Ennen B-optioiden listausta ne yhdistettiin A-optio-oikeuksiin ja nimi muutettiin vuoden 1999 A/B-optio-oikeudeksi.

Kukin optio oikeutti merkitsemään yhden OKOn A-sarjan osakkeen eli yhteensä 4 600 000 kappaletta. OKOn osakkeiden 30.4.2004 kaupparekisteriin merkityn osakesplitin (1:2) myötä optio-ohjelman merkintäsuhte muuttui. Toukokuun alusta yhdellä optio-oikeudella oli merkittävässä kaksi uutta A-osaketta. Vuoden 2005 osakeannin yhteydessä merkintäsuhdetta muutettiin siten, että yhdellä optio-oikeudella voi merkitä neljä uutta A-osaketta. OKOn osakkeiden lukumäärä voi kaikkien merkintöjen seurauksena nousta yhteensä enintään 9 370 320 uudella A-osakkeella ja yhtiön osakepääoma 19,7 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2004 osakesplitin seurauksena osakkeen merkintähinta puolittui. Vuoden 2005 merkintäsuhteen muutoksen seurauksena neljän A-osakkeen yhteenlasketuksi merkintähinnaksi määritettiin 4,21 euroa lisättynä euromäärällä, joka vastasi kahden osakepääoman korotuksen ehtojen mukaisen uuden A-osakkeen merkintähintaa. Näin vahvistettu uusi merkintähinta oli 4,6525 euroa osakkeelta.

Vuonna 2006 osakekohtainen merkintähinta oli 4,6525 euroa 3.4.2006 asti ja sen jälkeen 4,0525 euroa lokakuun loppuun asti.

Vuonna 2006 optioilla merkittiin 1 705 740 A-osaketta. Kaikkiaan osakkeita merkittiin 30.10.2006 mennessä yhteensä 9 352 430 kappaletta ja osakepääomaa korotettiin yhteensä 19,7 miljoonaa euroa.



Ulkona olevien optioiden muutokset ja painotetut keskimääräiset merkintähinnat ovat seuraavat:

		Optio- oikeudet, 1000 kpl	2005 Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio- oikeudet, 1000 kpl
Tilikauden alussa	4,65	431	2,49	1 233
Menetetyt optiot	4,05	-5		
Toteutetut optiot	4,05	-426	2,75	-802
Tilikauden lopussa			4,65	431
Toteutettavissa olevat optiot tilikauden lopussa			4,65	431

Vuonna 2006 toteutettujen optioiden keskimääräinen hinta oli 4,05 euroa (2,75 euroa vuonna 2005). OKOn osakkeen keskimääräinen hinta tammi-lokakuussa 2006 oli 12,86 euroa (2005 koko vuonna 10,19). Optioiden toteuttamishinnan vaihteluväli vuonna 2006 oli 4,0525- 4,6525 euroa (2,485 - 4,6525) ja OKOn osakkeen kurssin vaihteluväli oli 11,10 - 14,91 euroa (8,09 - 12,34).

### Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmään kuuluvat OKOn toimitusjohtaja, liiketoiminta-alueiden johtajat, osastonjohtajat ja erikseen määritellyissä johtaja-, esimies- ja asiantuntijatehtävissä toimivat henkilöt. Järjestelmän piirissä oli 31.12.2006 yhteensä 58 henkilöä. Hallitus vahvistaa toimitusjohtajan ja johtoryhmän järjestelmään kuulumisen. Muut järjestelmään kuuluvat vahvistetaan OKOn johtoryhmässä.

Palkitsemisjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada vuotuisina palkkioina OKO Pankki Oyj:n osakkeita vuosilta 2005-2007.

Vuonna 2006 johdon järjestelmässä sovelletut tavoitemittarit olivat

- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan ROE, painoarvo 25 %
- Vakuutustoiminnan yhdistetty kulusuhde, painoarvo 25 %
- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen kasvu, painoarvo 17,5 %
- Vahinkovakuutustuottojen kasvu, painoarvo 17,5 %
- OP-ryhmän ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu, painoarvo 15 %.

Palkkio toteutuu, kun tavoitteet saavutetaan vähintään 80 %:sti.

Asetettujen tavoitteiden toteutuessa toimitusjohtajalla on oikeus 4 kuukauden, OKO-konsernin johtoryhmän jäsenillä 3 kuukauden, liiketoiminta-alueiden johtajilla ja osastonjohtajilla 2 kuukauden, ja muilla järjestelmän piiriin kuuluvilla henkilöillä 2 viikon säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Viimeksi mainittuun henkilöryhmään kuuluvilla on lisäksi oikeus henkilöstörahaston voittopalkkioon, kuitenkin yhteensä enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavaan määrään asti. Palkkio maksetaan henkilöille kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä.

Osakkeina maksettavan palkkion arvo jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökuluksi. Järjestelmästä kirjattiin kuluja tilikaudella 0,2 miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen kasvu -mittarin painoarvo on alennettu 15 %:iin ja vahinkovakuutusottojen kasvu -mittarin painoarvo 10 %:iin. OP-ryhmän ydinliiketoimintojen kasvu -mittari on korvattu kahdella uudella mittarilla: Yhteisten asiakkaiden osuus OP-ryhmän henkilöasiakkaista painoarvolla 15 % ja OP-ryhmän pankkitoiminnan markkinaosuuden kasvu painoarvolla 10 %.

## **Henkilöstörahasto**

OKO liittyi 26.10.2004 OP-ryhmän henkilöstörahastoon. Rahaston jäsenenä oli 538 OKO-konsernin työntekijää 31.12.2006. Vuoden 2006 lopussa OKOn tytäryhtiöiden henkilöstöä ei kuulunut rahastoon.

Voittopalkkiosirron määrä henkilöstörahastoon perustui vuonna 2006 seuraaviin tavoitemittareihin:

- Pankki ja sijoituspalvelutoiminnan ROE, painoarvo 50 %
- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen kasvu, painoarvo 35 %
- OP-ryhmän ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu, painoarvo 15 %.

Vuodelta 2006 voittopalkkioita jaksotettiin henkilöstörahastolle 0,8 miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 voittopalkkiosirron määrä henkilöstörahastoon perustuu samoihin tavoitemittareihin kuin johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmässä. Henkilöstörahastoon tehtävän voittopalkkiosirron määrä vuodelta 2007 on tavoitteiden toteutuessa 2,5 % rahaston jäsenten vuoden 2007 yhteenlasketusta palkkasummasta.

---

## **LIITE 70. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat**

---

OP-ryhmän pääjohtajaksi vuoden 2007 alussa siirtynyt Osuuspankkikeskus Osk:n (OPK) toimitusjohtaja Reijo Karhinen on toiminut 1.1.2007 lähtien OKOn hallituksen puheenjohtajana. OKOn hallituksen varapuheenjohtajana aloitti 1.1.2007 OPK:n uusi toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen.

# EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS

## OKON TULOSLASKELMA

Milj. e	2006	2005
Korkotuotot	1 236	692
Leasingtoiminnan nettotuotot	18	14
Korkokulut	-1 186	-602
<b>Korkokate</b>	<b>68</b>	<b>104</b>
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	19	16
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	10	7
Omistusyhteisyrityksistä	0	3
Muista yrityksistä	9	5
Palkkiotuotot	54	47
Palkkiokulut	-11	-8
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	34	15
Arvopaperikaupan nettotuotot	8	7
Valuuttatoiminnan nettotuotot	26	8
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	21	9
Suojauslaskennan nettotulos	0	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	2	3
Liiketoiminnan muut tuotot	22	249
Hallintokulut	-71	-62
Henkilöstökulut	-41	-34
Palkat ja palkkiot	-34	-28
Henkilösivukulut	-8	-6
Eläkekulut	-4	-3
Muut henkilösivukulut	-3	-3
Muut hallintokulut	-30	-27
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-4	-1
Liiketoiminnan muut kulut	-15	-27
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	-1	-3
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot		
<b>Liikevoitto</b>	<b>118</b>	<b>341</b>
Tilinpäätössiirrot	-82	-75
Tuloverot	-6	-1
Tilikauden verot	-5	-2
Aikaisempien tilikausien verot	0	0
Laskennallisen verovelan muutos	0	1
<b>Varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen</b>	<b>31</b>	<b>265</b>
<b>Tilikauden voitto</b>	<b>31</b>	<b>265</b>

# OKON TASE

## VASTAAVAA

Milj. e	31.12. 2006	31.12. 2005
Käteiset varat	907	479
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 873	2 587
Valtion velkasitoumukset	3	
Muut	3 870	2 587
Saamiset luottolaitoksilta	5 546	4 589
Vaadittaessa maksettavat	195	48
Muut	5 351	4 541
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 483	6 380
Vaadittaessa maksettavat	5	
Muut	7 478	6 380
Leasingkohteet	486	419
Saamistodistukset	1 081	1 227
Julkisyhteisöiltä	101	99
Muilta	980	1 128
Osakkeet ja osuudet	87	110
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	10	
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	1 204	1 780
Johdannaissopimukset	320	163
Aineettomat hyödykkeet	17	8
Aineelliset hyödykkeet	33	38
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	27	32
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3	4
Muut aineelliset hyödykkeet	3	1
Muut varat	336	140
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	373	223
Laskennalliset verosaamiset	1	
<b>Vastaavaa yhteensä</b>	<b>21 756</b>	<b>18 142</b>

VASTATTAVAA

	31.12. 2006	31.12. 2005
<b>Milj. e</b>		
<b>Vieras pääoma</b>		
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 391	3 565
Keskuspankeille	445	1 562
Luottolaitoksille	1 946	2 002
Vaadittaessa maksettavat	368	429
Muut	1 577	1 574
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 101	2 066
Talletukset	712	497
Vaadittaessa maksettavat	709	490
Muut	3	6
Muut velat	1 388	1 569
Vaadittaessa maksettavat	0	0
Muut	1 388	1 569
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 373	9 130
Joukkovelkakirjalainat	7 704	4 588
Muut	5 669	4 542
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäynti tarkoituksessa pidettävät velat	331	171
Muut velat	537	502
Muut velat	534	501
Pakolliset varaukset	3	2
Siirtovelat ja saadut ennakot	349	204
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	924	749
Pääomalainat	198	215
Muut	727	534
Laskennalliset verovelat		2
<b>Vieras pääoma yhteensä</b>	<b>20 006</b>	<b>16 388</b>
<b>Tilinpäätössiirtojen kertymä</b>	<b>372</b>	<b>290</b>
Poistoero	71	64
Vapaaehtoiset varaukset	301	226

<b>Oma pääoma</b>		
Osakepääoma	<b>428</b>	<b>424</b>
Osakepääoma	428	423
Osakeanti		1
Ylikurssirahasto	<b>524</b>	<b>520</b>
Muut sidotut rahastot	<b>164</b>	<b>164</b>
Vararahasto	164	164
Vapaat rahastot	<b>32</b>	<b>38</b>
Käyvän arvon rahasto	9	14
Muut rahastot	23	23
Edellisten tilikausien voitto	<b>200</b>	<b>55</b>
Tilikauden voitto	<b>31</b>	<b>265</b>
<b>Oma pääoma yhteensä</b>	<b>1 378</b>	<b>1 464</b>
<b>Vastattavaa yhteensä</b>	<b>21 756</b>	<b>18 142</b>
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset</b>	<b>6 011</b>	<b>4 588</b>
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	<b>2 077</b>	<b>1 565</b>
Takaukset ja pantit	1 913	1 434
Muut	165	130
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	<b>3 933</b>	<b>3 024</b>
Muut	3 933	3 024

# OKO PANKKI OYJ:N TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

## YLEISTÄ

OKO Pankki Oyj on suomalainen luottolaitos, jonka konsernin liiketoimintoja ovat vuonna 2006 Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta ja Vahinkovakuutustoiminta. Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan kuuluvat liiketoiminta-alueet Yrityspankki, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta, Varainhoito. OKO Pankki Oyj keskittyy suomalaisiin asiakkaisiin, mutta tarjoaa ulkomaisille asiakkaille pankkipalvelut näiden Suomeen liittyvän liiketoiminnan tarpeisiin. Vahinkovakuutustoimintaa OKO Pankki Oyj harjoittaa välittömästi ja välillisesti omistamiensa tytäryhtiöiden kautta Suomessa ja Baltiassa.

OKO Pankki Oyj kuuluu OP-ryhmään, joka muodostuu 236 jäsenosuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OPK:sta tytäryhtiöineen. Osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö OPK ja jäsenluottolaitokset ovat vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.

OKO Pankki Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL308, 00101 Helsinki.

## LAATIMISPERUSTA

OKO Pankki Oyj:n kansalliseen sääntelyyn perustuva tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernitalinpäätöstä koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Rahoitustarkastuksen tilinpäätös ja toimintakertomus -standardin mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi.

OKO Pankki Oyj:n tilinpäätös on esitetty miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta kaupankäynnin rahoitusvaroja ja velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, johdannaissopimuksia sekä suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

## ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat sekä muut sitoumukset muutetaan euroiksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Arvostuksessa syntyneet kurssierot kirjataan tuloslaskelmassa erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

## RAHOITUSINSTRUMENTIT

### Käyvän arvon määrittäminen

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos ei ole toimivia markkinoita omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Arvostusmenetelmissä käytetään diskontattujen kassavirtojen menetelmää, nykyarvon laskentaa sekä vertailua samanlaisiin, aktiivisilla markkinoilla noteerattaviin instrumentteihin. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

### Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen

Rahoitusvaroja ja -velkoja ei netoteta, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää. OKO:ssa ei ole tilikaudella sovellettu nettoutusta.

### Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksiin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

## Luokittelu ja kirjaaminen

### ***Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat***

Kaikki rahoitusvarat ja -velat, joista katsotaan saatavan korkojen, hintojen ja kurssien aiheuttamaa tuottoa lyhyellä aikavälillä, tai jos kytkettyä johdannaista ei kyetä erottelemaan pääsopimuksesta, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Samoin kaupankäynnin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sisällytetään muut kuin suojauslaskennan piirissä olevat rahoitusjohdannaiset.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen arvostettuina käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

### ***Lainat ja muut saamiset***

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on aikaansaatu luovuttamalla rahaa tai palveluita. Lainoja ja saamisia ei noteerata aktiivisilla markkinoilla ja ne käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä. Tähän erään luokitellut rahoitusvarat esitetään vastapuolen mukaisessa tase-erässä Saamiset luottolaitoksilta tai Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Pienten asiakasvastuiden osalta arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Saamisen arvo on alentunut, jos siitä tulevat rahavirrat -vakuuden käypä arvo huomioituna - ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttaus korkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevien rahavirtojen erotus.

Saamisryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, mikäli on saatu objektiivista näyttöä, että ryhmään kuuluvien saamisten takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Arvonalentumisena kirjattava määrä perustuu kokemukseen siitä, missä määrin maksuhäiriöt johtavat luottotappioihin ja paljonko vakuuksien realisoinnit kattavat syntyvää tappiota.

Laina poistetaan taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai kirjaamisesta on muutoin tehty erillinen päätös. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuksi.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukyvyyn parantumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

### ***Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset***

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on hankittu aikomuksella ja kyvyllä pitää ne eräpäivään saakka. Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset on käsitelty kirjanpidossa jaksotetun hankintamenon määräisinä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus jaksotetaan sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle.

Mikäli eräpäivään pidettävän saamisen arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, se siirretään myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Tällä hetkellä taseessa ei ole eräpäivään saakka pidettäviä sijoituksia.

### ***Myytävissä olevat rahoitusvarat***

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, jotka on suoraan luokiteltu myytävissä oleviksi tai joita ei ole sisällytetty edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenon määräisinä ja arvostetaan käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai sen arvon on todettu alentuneen.

### **Rahavarat**

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.



### **Muut rahoitusvarat**

Muihin varoihin sisältyneet maksetut preemiomaksut on siirretty Rahoitustarkastuksen tilinpäätös ja toimintakertomus -standardin mukaisesti Johdannaissopimukset -erään. Vertailutiedot vuodelta 2005 on muutettu vastaavasti.

### **Muut rahoitusvelat**

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat. Muihin velkoihin sisältyneet saadut preemiomaksut on siirretty Rahoitustarkastuksen tilinpäätös ja toimintakertomus -standardin mukaisesti Johdannaissopimukset -erään. Vertailutiedot vuodelta 2005 on muutettu vastaavasti.

Muut rahoitusvelat käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenon määräisinä.

### **Johdannaissopimukset**

Johdannainen on rahoitus- tai muu instrumentti, jonka arvo muuttuu tietyn koron, rahoitusinstrumentin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindeksin, luottoluokituksen tai luottoindeksin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosijoitusta, ja sopimus selvitetään tiettyä päivänä tulevaisuudessa.

Sekä ei-suojaavat että suojaavat johdannaiset merkitään aina taseeseen käypään arvoon. Ei-suojaavien koronvaihtosopimusten korkokertymä merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Ei-suojaavien korko-, luotto-, valuutta- ja osakejohdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot". Positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään "Johdannaissopimukset" ja negatiiviset erään "Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat".

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja korkokatollisiin asuntoluottoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseeseen käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan korkoihin.

### **SUOJAUSLASKENTA**

OKO Pankki Oyj:ssä tehdään johdannaissopimuksia, joilla tosiasiaa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä nykyisiä suojauslaskennan vaatimuksia, eikä niitä voida siten käsitellä suojaavina kirjanpidossa. Pankin riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi. Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Tällä hetkellä suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen käyvän arvon menetelmällä. Korkoriskin suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin.

Silloin, kun rahoitusinstrumentti määritellään suojaavaksi, suojaavan instrumentin (instrumenttien) ja suojattavan instrumentin välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista sekä suojausstrategiasta, sekä menetelmät, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tekohetkellä ja sen jälkeen juoksevasti vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tavallisesti tehokkaaksi, tekohetkellä ja myöhemmin, mikäli suojattavan erän käyvän arvon muutokset kumoutuvat suojattavan instrumentin käyvän arvon muutoksilla vaihteluvälillä 80 % - 125 %.

Sopimuksia ei voida käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei enää täytä tehokkuuskriteerejä.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmassa Suojauslaskennan nettotulokseen.

Johdannaisia, joiden katsotaan olevan taloudellisessa mielessä suojaavia, mutta jotka eivät täytä suojauslaskennan kriteerejä, käsitellään kirjanpidossa kuten ei-suojaavia johdannaisia.

### **LEASINGKOHTEET**

Vuokralle annettu omaisuus sekä leasingkohteiden ennakkomaksut kirjataan poistamattomaan hankintamenuun ja esitetään tase-erässä Leasingkohteet. Leasingkohteet poistetaan pääsääntöisesti annuiteettimenetelmän mukaisesti.

## AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

### Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 3-5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti viisi vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä.

Vastikkeellisesti hankitut aineettomat hyödykkeet (esim. atk-ohjelmat) aktivoidaan. Suunnitelman mukaiset poistot aloitetaan, kun hyödyke on valmis käytettäväksi.

## AINEELLISET HYÖDYKKEET

### Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton ja/tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon.

### Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenua olennaisesti suurempi. Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30–50 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Atk-laitteistot	3–5 vuotta
Autot	6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

## VUOKRASOPIMUKSET

Leasingsopimuksin vuokralle annettujen hyödykkeiden vuokratuotot vähennettynä leasingkohteista tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla kirjataan tuloslaskelman erään Leasingtoiminnan nettotuotot. Erään luetaan lisäksi leasingkohteista kirjatut arvonalentumistappiot ja leasing -omaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot, asiakkailta perityt palkkiot sekä muut leasingsopimuksista välittömästi johtuvat tuotot ja kulut. Muut leasingtoiminnasta johtuvat tuotot ja kulut luetaan tuotto- tai kuluerän luonnetta vastaavaan tuloslaskelman erään.

Vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokratulot kirjataan tuloslaskelmaan tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa erään Liiketoiminnan muut kulut.

## TYÖSUHDE-ETUUDET

### Eläke-etuudet

OKO Pankki Oyj:n työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP-Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiöstä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään Henkilöstökulut. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

### Osakeperusteiset työsuhde-etuudet

OKO Pankki Oyj:ssä on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella siihen kuuluva henkilö voi saada osittain OKO Pankki Oyj:n osakkeina ja osittain rahana selvitettävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamistaan palveluista. Edun käypää arvoa henkilösivukuluihin jaksotetaan tasaerinä kuluksi ja siirtovelaksi ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa.

Optioperusteisista kannustinjärjestelyistä on kirjattu kuluksi vuodelta 2005 työnantajan maksettavaksi tulevat sosiaalimenot. Lainmuutoksesta johtuen sosiaalimenoja ei enää peritä vuodesta 2006 alkaen työsuhdeoptioedusta eikä osakkeina tai osakkeiden arvon mukaan määräytyvänä rahasuorituksena maksettavasta palkasta.

## **PAKOLLISET VARAUKSET**

Veloitteen perusteella kirjataan tuloslaskelmaan ja taseeseen pakollinen varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä mutta toteutumisaikajankohdasta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

## **PÄÄOMALAINAT**

Pääomalaina merkitään omaksi eräkseen taseen erään Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla. Vakavaraisuuslaskelmassa pääomalainat luetaan ensisijaisiin omiin varoihin. Pääomalainalle saadaan maksaa korkoa voitonjakokelpoisten varojen puitteissa.

## **TILINPÄÄTÖSSIIRROT**

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Vapaaehtoiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 % verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 % verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä vapaaehtoisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Vapaaehtoisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa pankin ennakoituja riskejä.

## **TULOVEROT**

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OKO Pankki Oyj:n tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan tilinpäätökseen sisältyvistä kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkauksessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joita ei kirjata tuloslaskelmaan, ei myöskään laskennallisen veron muutosta kirjata tuloslaskelmaan vaan omaan pääomaan.

## **TULOUTUSPERIAATTEET**

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaiset kertamaksulliset palkkiot, jotka koskevat useita vuosia ja joihin sisältyy mahdollinen palautusvelvollisuus, tuloutetaan maksuperusteisesti ja takaisinmaksuveloitteesta kirjataan pakollinen varaus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen.

Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen koronluonteinen ero (hintiero) jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

# OKON TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

## Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1. Korkotuotot ja -kulut
2. Leasingtoiminnan nettotuotot
3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista
4. Palkkiotuotot ja -kulut
5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
7. Suojauslaskennan nettotulos
8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
9. Liiketoiminnan muut tuotot
10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
11. Liiketoiminnan muut kulut
12. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista
13. Tuloverot
14. Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut
15. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain

## Tasetta koskevat liitetiedot

16. Saamiset luottolaitoksilta
17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
18. Leasingkohteet
19. Saamistodistukset
20. Osakkeet ja osuudet
21. Johdannaissopimukset
22. Aineettomat hyödykkeet
23. Aineelliset hyödykkeet
24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
25. Muut varat
26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
29. Muut velat
30. Pakolliset varaukset
31. Siirtovelat ja saadut ennakot
32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
33. Oma pääoma
34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2006
36. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2006

**Muut liitetiedot**

37. Erilajiset osakkeet vuoden lopussa ja hallitukselle annetut valtuudet sekä pitkän tähtäimen kannustejärjestelmät
38. Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen
39. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2006
40. Eläkevastuut
41. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
42. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
43. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
44. Henkilöstö ja toimitusten jäsenet
45. Omistukset muissa yrityksissä
46. Notariaattitoiminta

## TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 1. Korkotuotot ja -kulut	31.12. 2006	31.12. 2005
<b>Korkotuotot</b>		
Saamisista luottolaitoksilta	180	132
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	274	206
Saamistodistuksista	171	97
Johdannaissopimuksista	608	256
Muut korkotuotot	2	1
<b>Yhteensä</b>	<b>1 236</b>	<b>692</b>
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	0	1
<b>Korkokulut</b>		
Veloista luottolaitoksille	106	94
Veloista yleisölle ja julkisyhteisölle	53	34
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	395	181
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	595	270
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	33	21
Muut korkokulut	4	2
<b>Yhteensä</b>	<b>1 186</b>	<b>602</b>
<b>LIITE 2. Leasingtoiminnan nettotuotot</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Vuokratuotot	127	103
Suunnitelman mukaiset poistot	-103	-86
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	-1	-1
Palkkiotuotot	1	0
Muut tuotot	0	0
Muut kulut	-5	-2
<b>Yhteensä</b>	<b>18</b>	<b>14</b>
<b>LIITE 3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Myytävissä olevista	9	5
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	10	7
Omistusyhteisyrittäjistä		3
<b>Yhteensä</b>	<b>19</b>	<b>16</b>

<b>LIITE 4. Palkkiotuotot ja -kulut</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
<b>Palkkiotuotot</b>		
Luotonannosta	16	19
Talletuksista	0	0
Maksuliikenteestä	12	12
Omaisuuenhoidosta	7	6
Lainopillisista tehtävistä	0	0
Arvopaperinvälityksestä	6	0
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	2	4
Takauksista	6	5
Muista	4	1
<b>Yhteensä</b>	<b>54</b>	<b>47</b>
<b>Palkkiokulut</b>		
Maksetut toimitusmaksut	3	3
Muut	8	5
<b>Yhteensä</b>	<b>11</b>	<b>8</b>
<b>LIITE 5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
<b>Myyntivoitot ja -tappiot</b>		
Saamistodistuksista	-9	3
Osakkeista ja osuuksista	0	
Muut	0	1
<b>Yhteensä</b>	<b>-9</b>	<b>4</b>
<b>Käyvän arvon muutoksesta johtuvat</b>		
Saamistodistuksista	-27	-6
Johdannaissopimuksista	45	10
<b>Yhteensä</b>	<b>17</b>	<b>3</b>
<b>Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä</b>	<b>8</b>	<b>7</b>
<b>Valuuttatoiminnan nettotuotot</b>	<b>26</b>	<b>8</b>
<b>Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot yhteensä</b>	<b>34</b>	<b>15</b>

<b>LIITE 6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot		0
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty		0
Yhteensä		0
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	4	5
Arvonalentumistappiot		-3
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	17	7
Yhteensä	21	9
<b>Myytäväissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä</b>	<b>21</b>	<b>9</b>
<b>LIITE 7. Suojauslaskennan nettotulos</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Suojausinstrumenttien nettotulos	-16	9
Suojauskohteiden nettotulos	16	-9
<b>Yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>LIITE 8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Vuokra- ja osinkotuotot	4	7
Muut tuotot	0	0
Myyntivoitot	1	7
Vuokrakulut	-2	-4
Myyntitappiot	-1	-21
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	1	14
Muut kulut	0	-1
<b>Yhteensä</b>	<b>2</b>	<b>3</b>
<b>LIITE 9. Liiketoiminnan muut tuotot</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	1
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	0
Muut	22	248
<b>Yhteensä</b>	<b>22</b>	<b>249</b>
<b>LIITE 10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Suunnitelman mukaiset poistot	4	4
Arvonalentumiset	0	-2
<b>Yhteensä</b>	<b>4</b>	<b>1</b>



<b>LIITE 11. Liiketoiminnan muut kulut</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Vuokrakulut	4	4
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	0
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä		3
Muut	11	19
<b>Yhteensä</b>	<b>15</b>	<b>27</b>

#### **LIITE 12. Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista**

	<b>Saamiskohtaiset arvon alentumis- tappiot brutto</b>	<b>Ryhmäkohtaiset arvon alentumis- tappiot brutto</b>	<b>Vähennykset</b>	<b>Tuloslas- kelmaan kirjattu</b>
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	0			0
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6	0	4	2
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä			2	-2
<b>Yhteensä</b>	<b>7</b>	<b>0</b>	<b>6</b>	<b>1</b>
<b>Arvon alentumistappiot yhteensä</b>	<b>7</b>	<b>0</b>	<b>6</b>	<b>1</b>

<b>LIITE 13. Tuloverot</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	6	2
<b>Tuloverot yhteensä</b>	<b>6</b>	<b>2</b>

<b>LIITE 14. Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
--	------------------------	------------------------

OKO Pankki Oyj:llä ei ole.

#### **LIITE 15. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain**

	<b>Yrityspankki</b>	<b>Pääomamarkkinat</b>	<b>Keskuspankki ja varainhallinta</b>	<b>Muu</b>	<b>Yhteensä</b>
Tuotot	144	37	28	9	218
Liikevoitto	88	18	18	-6	118
Varat	8 603	1 546	10 199	2 214	22 563
Velat	763	701	19 211	508	21 184
Henkilömäärä, lkm	378	121	52	45	596

## TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 16. Saamiset luottolaitoksilta	31.12. 2006	31.12. 2005
<b>Vaadittaessa maksettavat</b>		
Talletukset	175	35
Muut	20	12
Yhteensä	195	48
<b>Muut kuin vaadittaessa maksettavat</b>		
Talletukset	128	10
Muut	5 224	4 531
Yhteensä	5 351	4 541
<b>Saamiset luottolaitoksilta yhteensä</b>	<b>5 546</b>	<b>4 589</b>
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	30	183

OKO Pankki Oyj:llä ei ole muita kuin vaadittaessa maksettavia saamisia Suomen Pankilta.

LIITE 17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	31.12. 2006	31.12. 2005
<b>Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain</b>		
Yritykset	5 803	5 122
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	68	54
Julkisyhteisöt	360	303
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	170	151
Kotitaloudet	669	585
Ulkomaat	412	166
<b>Yhteensä</b>	<b>7 483</b>	<b>6 380</b>
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	43	4
<b>Luottojen arvonalentumiset</b>		
Arvonalentumiset tilikauden alussa	22	22
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	4	1
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	0	3
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	-6	-3
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-3	-1
<b>Arvonalentumiset tilikauden lopussa</b>	<b>18</b>	<b>22</b>

LIITE 18. Leasingkohteet	31.12. 2006	31.12. 2005
Ennakkomaksut	45	9
Koneet ja kalusto	375	348
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	58	59
Muu omaisuus	8	3
<b>Yhteensä</b>	<b>486</b>	<b>419</b>

## LIITE 19. Saamistodistukset

### Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset

	Keskus- pankki rahoituk- seen oikeut- tavat	Muut saamis- todis- tukset	Yhteensä	Josta huonom- malla etuoikeu- della
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	3 873	996	4 869	57
Myytavissä olevat		85	85	49
<b>Yhteensä</b>	<b>3 873</b>	<b>1 081</b>	<b>4 954</b>	<b>105</b>

### Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	2 962	1 907	4 869
Myytavissä olevat	52	33	85
<b>Yhteensä</b>	<b>3 014</b>	<b>1 940</b>	<b>4 954</b>

	31.12. 2006	31.12. 2005
<b>Saamistodistukset vaadetyypeittäin</b>		
Valtion velkasitoumukset	3	
Kuntatodistukset	33	100
Yritystodistukset		94
Sijoitustodistukset	1 632	1 594
Vaihtovelkakirjalainat	0	0
Muut joukkovelkakirjalainat	3 274	2 004
Muut	11	21
<b>Yhteensä</b>	<b>4 954</b>	<b>3 814</b>

31.12.2006 OKO Pankki Oyj:llä ei ollut saamistodistuksia, joille ei kirjanpidossa kerrytetty korkotuottoa.

**LIITE 20. Osakkeet ja osuudet**

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
<b>Osakkeet ja osuudet</b>			
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0		0
Myytavissä olevat	25	62	87
Omistusyhteisyrittösosakkeet		10	10
Tytäryrittösosakkeet		1 204	1 204
<b>Yhteensä</b>	<b>25</b>	<b>1 276</b>	<b>1 301</b>

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon

	31.12. 2006	31.12. 2005
<b>Osakkeet ja osuudet sektoreittain</b>		
Yritykset ja asuntoyhteisöt	42	68
Rahoitus ja vakuutuslaitokset	1 234	1 801
Julkisyhteisöt		
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		0
Kotitaloudet		
Ulkomaiset yhteisöt	25	20
<b>Yhteensä</b>	<b>1 301</b>	<b>1 890</b>

**LIITE 21. Johdannaissopimukset****Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 2006**

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käypä arvo	
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Positiiviset	Negatiiviset
<b>Korkojohdannaiset</b>	<b>1 065</b>	<b>798</b>	<b>272</b>	<b>2 134</b>	<b>11</b>	<b>17</b>
Koronvaihtosopimukset	1 065	798	272	2 134	11	17
<b>Valuuttajohdannaiset</b>	<b>42</b>	<b>1 512</b>	<b>348</b>	<b>1 902</b>	<b>2</b>	<b>85</b>
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	42	1 512	348	1 902	2	85
<b>Osakejohdannaiset</b>						
<b>Muut johdannaiset</b>						

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 2006

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käypä arvo	
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Positiiviset	Negatiiviset
<b>Korkojohdannaiset</b>	<b>17 614</b>	<b>18 154</b>	<b>5 575</b>	<b>41 343</b>	<b>202</b>	<b>198</b>
Futuuri- ja termiinisopimukset	1 474			1 474		
Optiosopimukset	<b>2 641</b>	<b>7 100</b>	<b>2 805</b>	<b>12 545</b>	<b>63</b>	<b>58</b>
Ostetut	1 193	3 449	1 372	6 014	61	4
Asetetut	1 448	3 651	1 433	6 531	0	54
Koronvaihtosopimukset	13 499	11 054	2 771	27 324	140	140
<b>Valuuttajohdannaiset</b>	<b>6 104</b>	<b>148</b>	<b>454</b>	<b>6 706</b>	<b>35</b>	<b>47</b>
Termiinisopimukset	5 783	123		5 906	30	43
Optiosopimukset	<b>321</b>	<b>1</b>		<b>322</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
Ostetut	144	1		145	2	
Asetetut	176	1		177		2
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		24	454	478	3	2
<b>Osakejohdannaiset</b>	<b>28</b>			<b>28</b>	<b>32</b>	<b>0</b>
Termiinisopimukset	1			1	0	0
Optiosopimukset	<b>27</b>	<b>136</b>		<b>163</b>	<b>32</b>	
Ostetut	27	136		163	32	
Asetetut						
<b>Muut johdannaiset</b>	<b>39</b>	<b>115</b>		<b>154</b>	<b>1</b>	<b>1</b>
Termiinisopimukset						
Optiosopimukset	<b>8</b>	<b>15</b>		<b>22</b>	<b>1</b>	
Ostetut	8	15		22	1	
Asetetut						
Luottojohdannaiset		131		131	0	1

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

## Sopimusten luottovasta-arvot 2006

	Suojaamis- tarkoituksessa tehdyt	Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät
<b>Korkojohdannaiset</b>	<b>19</b>	<b>334</b>
Optiosopimukset		99
Ostetut		99
Asetetut		
Koronvaihtosopimukset	19	236
<b>Valuuttajohdannaiset</b>	<b>104</b>	<b>134</b>
Termiinisopimukset		93
Optiosopimukset		3
Ostetut		3
Asetetut		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	104	38
<b>Osakejohdannaiset</b>		<b>45</b>
Termiinisopimukset		1
Optiosopimukset		45
Ostetut		45
Asetetut		
<b>Muut johdannaiset</b>		<b>2</b>
Optiosopimukset		2
Ostetut		2
Asetetut		
Luottojohdannaiset		1

## Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 2005

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käypä arvo	
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Posi- tiiviset	Nega- tiiviset
<b>Korkojohdannaiset</b>	<b>734</b>	<b>984</b>	<b>299</b>	<b>2 016</b>	<b>24</b>	<b>38</b>
Koronvaihtosopimukset	734	984	299	2 016	24	38
<b>Valuuttajohdannaiset</b>	<b>0</b>	<b>582</b>	<b>252</b>	<b>834</b>	<b>12</b>	<b>10</b>
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		582	252	834	12	10
<b>Osakejohdannaiset</b>						
<b>Muut johdannaiset</b>						

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 2005

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käypä arvo	
	Alle 1 v.	1-5 v.	>5 v.	Yhteensä	Positiiviset	Negatiiviset
<b>Korkojohdannaiset</b>	<b>18 627</b>	<b>11 323</b>	<b>3 185</b>	<b>33 135</b>	<b>220</b>	<b>233</b>
Futuuri- ja termiinisopimukset	6 383			6 383	1	1
Optiosopimukset	<b>4 366</b>	<b>4 094</b>	<b>1 686</b>	<b>10 146</b>	<b>35</b>	<b>33</b>
Ostetut	1 586	1 890	862	4 338	31	2
Asetetut	2 780	2 203	825	5 808	4	30
Koronvaihtosopimukset	7 878	7 230	1 498	16 606	185	199
<b>Valuuttajohdannaiset</b>	<b>2 604</b>	<b>125</b>		<b>2 729</b>	<b>16</b>	<b>20</b>
Termiinisopimukset	2 560	99		2 659	16	17
Optiosopimukset	<b>44</b>			<b>44</b>	<b>0</b>	<b>3</b>
Ostetut	22			22	0	0
Asetetut	22			22	0	3
Koron- ja valuuttanvaihtosopimukset		26		26	0	0
<b>Osakejohdannaiset</b>	<b>15</b>	<b>94</b>		<b>110</b>	<b>19</b>	<b>0</b>
Optiosopimukset	<b>15</b>	<b>94</b>		<b>110</b>	<b>19</b>	<b>0</b>
Ostetut	15	94		110	19	0
Asetetut						
<b>Muut johdannaiset</b>	<b>72</b>	<b>184</b>		<b>256</b>	<b>4</b>	<b>1</b>
Optiosopimukset	<b>72</b>	<b>24</b>		<b>95</b>	<b>3</b>	<b>0</b>
Ostetut	72	24		95	3	0
Asetetut						
Luottojohdannaiset		160		160	0	1

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Sopimusten luottovasta-arvot 2005

	Suojaamis- tarkoituksessa tehdyt	Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät
<b>Korkojohdannaiset</b>	<b>15</b>	<b>189</b>
Terminisopimukset		1
Optiosopimukset		45
Ostetut		45
Asetetut		
Koronvaihtosopimukset	15	143
<b>Valuuttajohdannaiset</b>	<b>87</b>	<b>48</b>
Terminisopimukset		46
Optiosopimukset		0
Ostetut		0
Asetetut		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	87	1
<b>Osakejohdannaiset</b>		<b>25</b>
Terminisopimukset		
Optiosopimukset		25
Ostetut		25
Asetetut		
<b>Muut johdannaiset</b>		<b>15</b>
Optiosopimukset		11
Ostetut		11
Asetetut		
Luottojohdannaiset	0	3
<b>LIITE 22. Aineettomat hyödykkeet</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>

ATK-menot	14	6
Muut pitkävaikutteiset menot	3	2
<b>Yhteensä</b>	<b>17</b>	<b>8</b>

**LIITE 23. Aineelliset hyödykkeet**

	Sijoituskiinteistöt		
	Omassa käytössä olevat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
<b>Kiinteistöomistukset</b>			
Maa- ja vesialueet	0	0	0
Rakennukset	0		
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	2	27	36
<b>Yhteensä</b>	<b>3</b>	<b>27</b>	<b>36</b>



**LIITE 24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana**

	Aineet- tomat hyödyk- keet	Sijoitus- kiinteis- töt	Omassa käytössä olevat kiin- teistöt	Muut aineel- liset hyö- dykkeet
<b>Hankintameno tilikauden alussa</b>	32	38	5	65
+ lisäykset tilikautena	10	2	0	2
- vähennykset tilikautena		-8	-1	0
+/- siirrot erien välillä	3		0	1
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-5		0	-2
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset		1	0	
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa				0
- kertyneet poistot tilikauden alussa	-24	0	0	-64
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa		-5	-1	
+ kertyneet arvonkorotukset tilikauden alussa				
+/- tilikauden arvonkorotukset ja niiden peruutukset				
<b>Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa</b>	<b>17</b>	<b>27</b>	<b>3</b>	<b>3</b>

**LIITE 25. Muut varat**

	31.12. 2006	31.12. 2005
Arvopapereiden myyntisaamiset	42	79
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalisaamiset	5	5
Maksujenvälityssaamiset	7	3
Muut	282	52
<b>Yhteensä</b>	<b>336</b>	<b>140</b>

Muut varat erä "muut" sisältää osinkosaamisia 108 miljoonaa euroa ja välimiesoikeuden päätöksen perusteella asetetun vakuuden mahdollisesta Pohjola-osakkeiden lisäkauppahinnasta ja korosta vähemmistöosakkaille, 127 miljoonaa euroa.

Takaussaamiset on siirretty saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä erään. Vertailutiedot vuodelta 2005 on muutettu vertailukelpoiseksi.

**LIITE 26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot**

	31.12. 2006	31.12. 2005
<b>Korot</b>		
Korkosaamiset	356	201
Maksetut korkoennakot	5	5
<b>Yhteensä</b>	<b>361</b>	<b>206</b>
<b>Muut</b>		
Muut maksetut ennakkomaksut	0	0
Muut siirtosaamiset	12	17
<b>Yhteensä</b>	<b>12</b>	<b>17</b>
<b>Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä</b>	<b>373</b>	<b>223</b>

---

**LIITE 27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat**

---

	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	4		4
Muista väliaikaisista eroista		3	3
<b>Yhteensä</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>1</b>

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä 0 euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista kirjatuista laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

**Arvonkorotukset 31.12.2006**

Taseeseen ei sisälly arvonkorotuksia

**Tilinpäätössiirtojen kertymä**

	Tasearvo	Laskennalliset verovelat	Netto
Poistoero	71	18	53
Vapaaehtoiset varaukset	301	78	223
<b>Yhteensä</b>	<b>372</b>	<b>97</b>	<b>276</b>

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

---

**LIITE 28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat**

---

	Kirjan- pitoarvo 31.12. 2006	Nimellis- arvo 31.12. 2006	Kirjan- pitoarvo 31.12. 2005	Nimellis- arvo 31.12. 2005
Sijoitustodistukset	3 653	3 687	3 486	3 506
Joukkovelkakirjalainat	7 704	7 740	4 588	4 588
Muut	2 016	2 037	1 056	1 065
<b>Yhteensä</b>	<b>13 373</b>	<b>13 463</b>	<b>9 130</b>	<b>9 158</b>

<b>LIITE 29. Muut velat</b>	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
Maksujenvälitysvelat	421	328
Arvopapereiden ostovelat	24	96
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalivelat	4	13
Muut	88	66
<b>Yhteensä</b>	<b>537</b>	<b>502</b>

Muut velat erä "muut" sisältää osake- ja johdannaisvelkoja 68 miljoonaa euroa (55).

#### **LIITE 30. Pakolliset varaukset**

	<b>Eläkeva- raukset</b>	<b>Verova- raukset</b>	<b>Takaus- vastuut</b>	<b>Vuokra- vastuut</b>	<b>Muut</b>	<b>Yhteensä</b>
<b>Varaukset 1.1</b>					2	2
+ varausten lisäys				2		2
- käytetyt varaukset						
- peruutukset						
<b>Varaukset 31.12</b>				2	2	3

#### **LIITE 31. Siirtovelat ja saadut ennakot**

	<b>31.12. 2006</b>	<b>31.12. 2005</b>
<b>Korot</b>		
Korkovelat	318	185
Saadut korkoennakot	1	2
<b>Yhteensä</b>	<b>318</b>	<b>188</b>
<b>Muut</b>		
Muut saadut ennakkomaksut	5	1
Muut siirtovelat	25	15
<b>Yhteensä</b>	<b>30</b>	<b>16</b>
<b>Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä</b>	<b>349</b>	<b>204</b>

#### **LIITE 32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

	<b>Kirjanpi- toarvo</b>	<b>Nimellis- arvo</b>
Ikuiset lainat	199	200
Muut luottolaitoksen liikkeeseen laskemat velkasitoumukset	527	528
Pääomalainat	198	214
<b>Yhteensä</b>	<b>924</b>	<b>942</b>

## Perpetuaalit ja debentuurit

1. Perpetuaali 50 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 19.6.2007. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 6 prosentin korkoa.
2. Perpetuaali 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2012. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,875 prosentin korkoa.
3. Debentuurilaina 70 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2010. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,5 prosentin korkoa.
4. Debentuurilaina 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 21.3.2011. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 17,5 bps.
5. Debentuurilaina 325 miljoonaa US-dollaria, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 13.9.2011. Lainan korko on 3 kuukauden USD Libor + 20 bps.

Lainat 1-5 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Kotimassa liikkeeseen laskettuja, kiinteäkorkoisia debentuurilainoja oli 31.12.2006 yhteensä 61,1 miljoonaa euroa.

Liikkeeseen lasku pvm	Kirjan- pitoarvo milj. euroa	Korko- prosentti	Eräpvm
21.3.2001	7,9	5,0 %	21.3.2007
29.8.2001	5,7	4,5 %	29.8.2007
25.2.2002	5,9	4,5 %	25.2.2008
12.9.2002	11,0	4,5 %	12.9.2008
4.6.2003	5,4	3,4 %	4.6.2009
19.11.2003	6,8	3,9 %	19.11.2009
10.3.2004	5,3	3,5 %	10.3.2010
15.9.2004	6,1	3,5 %	15.9.2010
16.3.2005	5,2	3,3 %	16.3.2011
30.11.2005	1,4	3,2 %	30.11.2011
8.3.2006	0,3	3,3 %	8.3.2012
20.9.2006	0,2	3,9 %	20.9.2012

OKOlla ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Tilinpäätöksessä lainojen hintaerona on kirjattu 0,2 miljoonaa euroa.

## Pääomalainat

Ensisijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1) Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 63,7 milj.)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 1.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 60 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,65 % (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta korkoa ei voida maksaa, korkojakson koron maksuvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.10.2010 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1, 2 ja 3.

Lainojen korko- ja valuuttakurssiriski on suojattu johdannaisilla. Tilinpäätöksessä suojauksesta on kirjattu arvonmuutosta -16,1 miljoonaa euroa.

### LIITE 33. Oma pääoma

Tilinpäätösperiaatteiden muutoksista ja aikaisempia tilikausia koskevien virheiden oikaisuista johtuvat oman pääoman muutokset

Edellisten tilikausien voitto I.I.2006	320
Tilinpäätösperiaatteiden muutokset	
Edellisten tilikausien voitto oikaisujen jälkeen I.I.2006	320

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
<b>Oma pääoma yhteensä</b>	<b>1 464</b>	<b>11</b>	<b>128</b>		<b>1 378</b>
Osakepääoma	423	5	1		428
Osakeanti	1		1		
Ylikurssirahasto	520	5			524
Muut sidotut rahastot	<b>164</b>				<b>164</b>
Vararahasto	164				164
Vapaat rahastot	<b>38</b>	<b>2</b>	<b>7</b>		<b>32</b>
Käyvän arvon rahasto	14	2	7		9
Muut rahastot	23				23
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	320		120		200
Tilikauden voitto tai tappio		31			31

#### Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tulos- laskel- maan siirretty	Tilikauden päätyessä
Saamistodistukset	1	0		0	1
Osakkeet ja osuudet	13	1		7	8
<b>Yhteensä</b>	<b>14</b>	<b>2</b>		<b>7</b>	<b>9</b>

### LIITE 34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

<b>Oma pääoma 31.12.2006</b>	
Sidottu oma pääoma	1 115
Vapaa oma pääoma	263
<b>Oma pääoma yhteensä</b>	<b>1 378</b>
<b>Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2006</b>	
Vapaa oma pääoma	263
- jakokelvottomat erät	9
<b>Voitonjakokelpoiset varat</b>	<b>254</b>

Vuoden 2007 luottolaitoslain muutoksen johdosta käyvän arvon rahasto luetaan 31.12.2006 voitonjakokelpoisia varoja laskettaessa sidottuun omaan pääomaan. Tilinpäätöksessä 2006 rahasto sisältyi vielä vapaaseen omaan pääomaan.

**LIITE 35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2006**

Jäljellä oleva juoksuaika	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v.	5-10 v.	yli 10 v.
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	1 706	66	930	1 057	115
Saamiset luottolaitoksilta	2 375	1 263	1 647	251	10
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 333	1 236	2 789	1 037	1 088
Saamistodistukset	68	190	468	341	15
Velat luottolaitoksille	2 209	106	54	22	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 593	17	6	198	287
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 994	2 712	6 348	319	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	9	56	496	274	90

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

**LIITE 36. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2006**

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	5 427	119
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 212	271
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	4 797	158
Johdannaissopimukset	306	13
Muu omaisuus	3 427	27
Velat luottolaitoksille	2 106	285
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 812	289
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 776	2 597
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	314	17
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	614	310
Muut velat	846	40

## MUUT LIITETIEDOT

### LIITE 37. Erilajiset osakkeet vuoden lopussa ja hallitukselle annetut valtuudet sekä pitkän tähtäimen kannustejärjestelmät

	A-sarja	K-sarja	Yhteensä
Osakepääoma, euroa	335131056	92486407	427617463
Osakkeita, kpl	159369548	43981352	203350900
Osuus osakepääomasta, %	78,4	21,6	100
Äänivalta/osake	1	5	
Osuus äänistä, %	42,0	58,0	100

OKOn osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa. Vasta-arvo ei ole tarkka. Liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä on kaksinkertaistettu osakepääomaa muuttamatta yhtiökokouksen 31.3.2004 tekemällä päätöksellä.

#### Osakkeiden hankintaa koskevat rajoitukset:

- A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita.
- A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu.
- K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkiosakeyhtiöt, ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk.
- K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1)

#### OKOn osakepääoman korotukset vuoden 1999 optio-ohjelman perusteella merkityillä A-osakkeilla

Rekisteröintipäivä	Osakkeita kpl	Osakepääoman korotus	Ylikurssi- rahastoon
12.1.2006	468200	1	1
12.4.2006	6100	0	0
12.6.2006	116800	0	0
12.9.2006	727600	2	1
10.11.2006	855240	2	2
<b>Yhteensä</b>	<b>2173940</b>	<b>5</b>	<b>5</b>



## Hallitukselle annetut valtuudet

OKOn varsinainen yhtiökokous 30.3.2006 valtuutti yhtiön hallituksen yhden vuoden ajaksi yhtiökokouksesta lukien päättämään osakepääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä, yhden tai useamman vaihtovelkakirjalainan ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta siten, että uusmerkinnässä merkittävien, vaihtovelkakirjoja vastaan annettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien osakkeiden tulee olla A-sarjan osakkeita ja niiden yhteenlaskettu lukumäärä saa olla yhteensä enintään 36 000 000 kappaletta ja yhtiön osakepääomaa voidaan korottaa yhteensä enintään 75 702 781,08 eurolla. Valtuutus käsittää myös oikeuden poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja optio-oikeuksia. Osakkeenomistajille kuuluvasta merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa vain yritys- ja yhteistoimintajärjestelyjen yhteydessä, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Päätöstä ei saa kuitenkaan tehdä yhtiön lähipiiriin hyväksi. Voimassaolevat käyttämättömät valtuutukset voivat korotusten yhteismäärältä ja annettujen osakkeiden yhteenlasketulta äänimäärältä vastata enintään viidesosaa yhtiökokouksen valtuutuspäätöksen ja hallituksen korotuspäätös osakepääomasta ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä.

Hallitus on oikeutettu valtuutuksen nojalla päättämään merkintähinnan määrittämisperusteista, merkintähinnasta ja muista merkintäehdoista sekä vaihtovelkakirjalainan tai optio-oikeuksien ehdoista. Hallitus on oikeutettu myös päättämään, että uusmerkinnässä annettavia osakkeita, vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia voidaan merkitä apportiomaisuutta vastaan, käyttämällä kuittausoikeutta tai muutoin tietyin ehdoin.

Yhtiökokouksen 31.3.2005 johtokunnalle antama valtuutus peruutettiin käyttämättömänä. Hallitus ei kertomusvuonna käyttänyt saamaansa valtuutusta.

## Optiojärjestelyt

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 30.6.1999 pankin johtokunnan ehdotuksen mukaisesti, että OKOssa ja Osuuspankkikeskuksessa otetaan käyttöön koko henkilökuntaa koskeva optio-ohjelma. Optiolaina tarjottiin OKO-konsernin, Osuuspankkikeskus Osk:n ja sen muiden tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön, OP-Eläkekassan ja OP-ryhmän Tutkimussäätiön henkilöstön sekä OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Optiolainan määrä oli 460 000 euroa. Koroton laina maksettiin takaisin lokakuussa 2002.

Osakkeen merkintähinta oli optio-ohjelman ehtojen mukaan 10,99 euroa. Merkintähintaa alennettiin merkintähinnan määräytymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Merkintähinta on kuitenkin aina vähintään osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo, joka vuoden 2006 lokakuun lopussa oli 2,105 euroa. Osakkeiden merkintäaika A-optioilla alkoi 1.10.2002 ja B-optioilla 1.10.2004. Optiot listattiin Helsingin Pörssissä merkintäajan alkaessa. Ennen B-optioiden listausta ne yhdistettiin A-optio-oikeuksiin ja nimi muutettiin vuoden 1999 A/B-optio-oikeudeksi.

Kukin optio oikeutti merkitsemään yhden OKOn A-sarjan osakkeen eli yhteensä 4 600 000 kappaletta. OKOn osakkeiden 30.4.2004 kaupparekisteriin merkityn osakesplitin (1:2) myötä optio-ohjelman merkintäsuhde muuttui. Toukokuun alusta yhdellä optio-oikeudella oli merkittävässä kaksissa A-osaketta. Vuoden 2005 osakeannin yhteydessä merkintäsuhdetta muutettiin siten, että yhdellä optio-oikeudella voi merkitä neljä uutta A-osaketta. OKOn osakkeiden lukumäärä voi kaikkien merkintöjen seurauksena nousta yhteensä enintään 9 370 320 uudella A-osakkeella ja yhtiön osakepääoma 19,7 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2004 osakesplitin seurauksena osakkeen merkintähinta puolittui. Vuoden 2005 merkintäsuhteen muutoksen seurauksena neljän A-osakkeen yhteenlasketuksi merkintähinnaksi määritettiin 4,21 euroa lisättyä euromäärällä, joka vastasi kahden osakepääoman korotuksen ehtojen mukaisen uuden A-osakkeen merkintähintaa. Näin vahvistettu uusi merkintähinta oli 4,6525 euroa osakkeelta.

Vuonna 2006 osakekohtainen merkintähinta oli 4,6525 euroa 3.4.2006 asti ja sen jälkeen 4,0525 euroa lokakuun loppuun asti.

Vuonna 2006 optioilla merkittiin 1 705 740 A-osaketta. Kaikkiaan osakkeita merkittiin 30.10.2006 mennessä yhteensä 9 352 430 kappaletta ja osakepääomaa korotettiin yhteensä 19,7 miljoonaa euroa.

Ulkona olevien optioiden muutokset ja painotetut keskimääräiset merkintähinnat ovat seuraavat:

	2006 Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio-oikeudet 1000 kpl	2005 Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio-oikeudet 1000 kpl
Tilikauden alussa	4,65	431	2,49	1233
Menetetyt optiot	4,05	-5		
Toteutetut optiot	4,05	-426	2,75	-802
Tilikauden lopussa		0	4,65	431
Toteutettavissa olevat optiot tilikauden lopussa	0	0	4,65	431

Vuonna 2006 toteutettujen optioiden keskimääräinen hinta oli 4,05 euroa (2,75 euroa vuonna 2005). OKOn osakkeen keskikurssi tammi-lokakuussa 2006 oli 12,86 euroa (2005 koko vuonna 10,19). Optioiden toteuttamishinnan vaihteluväli vuonna 2006 oli 4,0525 - 4,6525 euroa (2,485 - 4,6525) ja OKOn osakkeen kurssin vaihteluväli oli 11,10 - 14,91 euroa (8,09 - 12,34).

#### Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

OKOssa johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmään kuuluvat toimitusjohtaja, liiketoiminta-alueiden johtajat, osastonjohtajat ja erikseen määritellyissä johtaja-, esimies- ja asiantuntijatehtävissä toimivat henkilöt. Järjestelmän piirissä oli 31.12.2006 yhteensä 58 henkilöä, joista 28 oli emoyhtiön palveluksessa. Hallitus vahvistaa toimitusjohtajan ja johtoryhmän järjestelmään kuulumisen. Muut järjestelmään kuuluvat vahvistetaan OKOn johtoryhmässä.

Palkitsemisjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada vuotuisina palkkioina OKO Pankki Oyj:n osakkeita vuosilta 2005-2007.

Vuonna 2006 johdon järjestelmässä sovelletut tavoitemittarit olivat

- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan ROE, painoarvo 25 %
- Vakuutustoiminnan yhdistetty kulusuhde, painoarvo 25 %
- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen kasvu, painoarvo 17,5 %
- Vahinkovakuutustuottojen kasvu, painoarvo 17,5 %
- OP-ryhmän ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu, painoarvo 15 %.

Palkkio toteutuu, kun tavoitteet saavutetaan vähintään 80 %:sti.

Asetettujen tavoitteiden toteutuessa toimitusjohtajalla on oikeus 4 kuukauden, OKO-konsernin johtoryhmän jäsenillä 3 kuukauden, liiketoiminta-alueiden johtajilla ja osastonjohtajilla 2 kuukauden, ja muilla järjestelmän piiriin kuuluvilla henkilöillä 2 viikon säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Viimeksi mainittuun henkilöryhmään kuuluvilla on lisäksi oikeus henkilöstörahaston voittopalkkioon, kuitenkin yhteensä enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavaan määrään asti. Palkkio maksetaan henkilöille kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä.

Osakkeina maksettavan palkkion arvo jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökuluiksi. Järjestelmästä kirjattiin kuluja tilikaudella 0,1 miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen kasvu -mittarin painoarvo on alennettu 15 %:iin ja vahinkovakuutusottojen kasvu -mittarin painoarvo 10 %:iin. OP-ryhmän ydinliiketoimintojen kasvu -mittari on korvattu kahdella uudella mittarilla: Yhteisten asiakkaiden osuus OP-ryhmän henkilöasiakkaista painoarvolla 15 % ja OP-ryhmän pankkitoiminnan markkinaosuuden kasvu painoarvolla 10 %.

### **Henkilöstörahasto**

OKO liittyi 26.10.2004 OP-Henkilöstörahasto hr:ään. Rahaston jäsenenä oli 538 OKOn toimihenkilöä 31.12.2006.

Voittopalkkiosiirron määrä henkilöstörahastoon perustui vuonna 2006 seuraaviin tavoitemittareihin:

- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan ROE, painoarvo 50 %
- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen kasvu, painoarvo 35 %
- OP-ryhmän ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu, painoarvo 15 %.

Vuodelta 2006 voittopalkkioita jaksotettiin henkilöstörahastolle 0,8 miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 voittopalkkiosiirron määrä henkilöstörahastoon perustuu samoihin tavoitemittareihin kuin johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmässä.

Henkilöstörahastoon tehtävän voittopalkkiosiirron määrä vuodelta 2007 on tavoitteiden toteutuessa 2,5 % rahaston jäsenten vuoden 2007 yhteenlasketusta palkkasummasta.

**LIITE 38. Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen**

**Osakkeiden äänimäärästä eniten omistavat osakkeenomistajat**  
(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2006)

		Osak- keita kpl	Osakkeita yhteensä kpl	Osuus osakkeis- ta, %	Osakkeiden äänimäärä	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus Osk	A	22236657				
	K	38589240	60825897	29,9	215 182 857	56,7
Eläkevakuutusyhtiö	A	21111700				
	K		21111700	10,4	21 111 700	5,6
Henkivakuutusyhtiö Suomi	A	20833700				
	K		20833700	10,2	20 833 700	5,5
Oulun Osuuspankki	A	1600000				
	K	1012000	2612000	1,3	6 660 000	1,8
Osuuspankki	A					
	K	491800	491800	0,2	2 459 000	0,6
Keski-Suomen Osuuspankki	A					
	K	456 560	456560	0,2	2 282 800	0,6
Länsi-Suomen Osuuspankki	A	699204				
	K	251 820	951024	0,5	1 958 304	0,5
OP-Eläkekassa	A	1880793				
	K		1880793	0,9	1 880 793	0,5
OP-Eläkesäätiö	A	1800000				
	K		1800000	0,9	1 800 000	0,5
Pohjolan Osuuspankki	A	499720				
	K	255220	754940	0,4	1 775 820	0,5
<b>Yhteensä</b>			111 718 414	54,9	275 944 974	72,7
<b>Hallintarekisteröidyt osakkeet</b>	A		31 334 700	15,4	31 334 700	8,3

Osakkeenomistajien lukumäärä yhteensä

**32218**

**Osakepääomasta eniten omistavat osakkeenomistajat  
(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2006)**

	Osakkeita kpl	Osuus osakkeista, %
Osuuspankkikeskus Osk	60 825 897	29,9
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	21 111 700	10,4
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	20 833 700	10,2
Oulun Osuuspankki	2 612 000	1,3
OP-Eläkekassa	1 880 793	0,9
OP-Eläkesäätiö	1 800 000	0,9
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 087 000	0,6
Länsi-Suomen Osuuspankki	951 024	0,5
Turun Seudun Osuuspankki	900 680	0,4
OP-Suomi Arvo-sijoitusrahasto	864 564	0,4
<b>Yhteensä</b>	<b>112 867 358</b>	<b>55,5</b>
Hallintarekisteröidyt osakkeet	31 334 700	15,4

**Osakeomistuksen jakautuminen (Osakasluettelon mukaan 31.12.2006)**

Osakkeiden lukumäärä (A- ja K-sarjat)

	Osak- kaita	Osuus osak- kaista, %	Osakkeita kpl	Osuus osak- keista, %
1 -100	4 188	13,0	295 804	0,1
101 - 1000	22 470	69,7	7 621 441	3,7
1001 - 10 000	4 957	15,4	13 827 482	6,8
10 001 - 50 000	416	1,3	8 858 735	4,4
50 001 - 100 000	72	0,2	5 056 854	2,5
100 001 -	115	0,4	167 690 584	82,5
Yhteistilillä				
<b>Yhteensä</b>	<b>32 218</b>	<b>100</b>	<b>203 350 900</b>	<b>100</b>

**Osakeomistuksen jakautuminen sektoreittain (Osakasluettelon mukaan 31.12.2006)**

<b>Omistajatyyppi</b>	<b>Osak- kaita</b>	<b>Osuus osak- kaista, %</b>	<b>Osakkeita kpl</b>	<b>Osuus osak- keista, %</b>	<b>Osakkeiden äänimäärä</b>	<b>Osuus ääni määrästä, %</b>
Yritykset	1 027	3,2	5 692 156	2,8	5 692 156	1,5
Osuuspankkikeskus Osk ja jäsenosuuspankit	231	0,7	86 242 540	42,4	262 167 948	69,1
Muut rahoitus- ja vakuutuslaitokset	55	0,2	24 307 615	12,0	24 307 615	6,4
Julkisyhteisöt	35	0,1	27 248 178	13,4	27 248 178	7,2
Voittoa tavoittele- mattomat yhteisöt	329	1,0	3 078 503	1,5	3 078 503	0,8
Kotitaloudet	30 498	94,7	25 078 445	12,3	25 078 445	6,6
Ulkomaat	33	0,1	368 763	0,2	368 763	0,1
Hallintarekisteröidyt	10	0,0	31 334 700	15,4	31 334 700	8,3
Yhteistilillä						
<b>Yhteensä</b>	<b>32 218</b>	<b>100</b>	<b>203 350 900</b>	<b>100</b>	<b>379 276 308</b>	<b>100</b>

**LIITE 39. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2006**

	<b>Pantit</b>	<b>Kiinni- tykset</b>	<b>Yhteensä</b>
<b>Omien velkojen puolesta annetut vakuudet</b>			
Velat luottolaitoksille	400		
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	491		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat			
Muut velat	31		
Huonommalla etuoikeudella olevat velat			
<b>Yhteensä</b>	<b>922</b>		
<b>Muut omasta puolesta annetut vakuudet</b>	<b>2 515</b>		
<b>Konserniyhtiön puolesta annetut</b>			
<b>Muiden puolesta annetut</b>			
<b>Annetut vakuudet yhteensä</b>	<b>3 437</b>		

**LIITE 40. Eläkevastuut**

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu	-
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta	-
Eläkekulujen oikaisuksi kirjattu eläkesäätiön ylikatteen palautus	-

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta. Säätiöön ei ole otettu uusia edunsaajia 30.6.1991 jälkeen. Pankin eläkevastuut on täysin katettu.

---

**LIITE 41. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut**

---

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0
Myöhemmin maksettavat	0
<b>Yhteensä</b>	<b>0</b>

**Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot**

OKOlla ei ole merkittäviä leasingvuokra- ja muita vuokravastuita. Sopimukset ovat pääasiassa henkilökunnan leasingautoja ja pituudeltaan kolme vuotta.

---

**LIITE 42. Taseen ulkopuoliset sitoumukset**

---

	Tytäryri- tysten puolesta	Osak- kuusyri- tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2006</b>			<b>6 011</b>	<b>6 011</b>
<b>Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi   annetut sitoumukset</b>			<b>2 077</b>	<b>2 077</b>
Takaukset ja pantit			1 913	
Muut			165	
<b>Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat   sitoumukset</b>			<b>3 933</b>	<b>3 933</b>
Luottolupaukset			3 563	
Muut			370	

---

**LIITE 43. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä**

---

OKOn sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin olivat vuoden lopussa 8,7 miljoonaa euroa. Edellä mainitut sitoumukset sisältyvät liitetieto 42 sitoumuksiin.

Yhtiö on antanut tytäryritykselle (Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola) option 50 miljoonan pääomalainaan.

Tytäryritys voi käyttää optiota, jos sen vastuunkantokyky laskee alle 50 %:n. Vastuunkantokyky 31.12.2006 oli 73 %.

Optio on voimassa 1.7.2008 saakka.

Välitystoimintaan liittyviä asiakasvaroja oli 2 miljoonaa euroa, jotka sisältyivät tase-erään Velat yleisölle ja julkisyhteisöille.

Välitystoimintaan liittyviä ostovelkoja oli 69 miljoonaa euroa ja myyntisaamia 72 miljoonaa euroa.

## LIITE 44. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2006	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	503	34
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö		
Määräaikainen henkilöstö	64	17
<b>Yhteensä</b>	<b>567</b>	<b>51</b>

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2006	Palkat ja palkkiot
Hallintoneuvoston jäsenet	0,0
Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1,5

Hallintoneuvoston puheenjohtajan kuukausipalkkio oli 1500 euroa, varapuheenjohtajan kuukausipalkkio oli 750 euroa ja kunkin jäsenen kuukausipalkkio 200 euroa. Kunkin hallintoneuvoston jäsenen kokouspalkkio oli 200 euroa. Vuonna 2006 hallintoneuvosto kokoontui yhden kerran. Varsinainen yhtiökokous 30.3.2006 lakkautti hallintoneuvoston ja valitsi yhtiölle hallituksen.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten palkkiot seuraavasti:

Hallituksen jäsenille maksettiin vuonna 2006 palkkioita 428.500 euroa.

Puheenjohtajan kuukausipalkkio oli 5000 euroa, varapuheenjohtajan 4000 euroa ja jäsenen 3500 euroa.

Kokouspalkkiota maksettiin kaikille hallituksen jäsenille 400 euroa kokousta kohti.

Toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen 31.12.2006 päättyneeltä tilikaudelta maksetut palkat ja tulospalkkiot sisältäen optio-oikeuksista saadun tulon olivat seuraavat:

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen 507.462 euroa.

Toimitusjohtajan sijainen Timo Ritakallio 527.702 euroa.

### Toimielinten jäsenille myönnetty luotot ja takaukset

OKO ei ollut myöntänyt hallintoneuvoston jäsenille tai hallituksen jäsenille luottoja tai takauksia 31.12.2006 eikä 31.12.2005.

### Eläkesitoumukset

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään näihin toimielimiin aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

### Johdon omistukset

OKOn hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen omistivat 31.12.2006 yhteensä 51 728 kappaletta OKOn A-sarjan osakkeita, joiden osuus oli 0,025 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,014 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.



**LIITE 45. Omistukset muissa yrityksissä, milj. e**

<b>Tytäryritykset</b>		<b>Omistus- osuus, %</b>	<b>Oma pääoma</b>	<b>Tilikauden voitto tai tappio</b>
Yrityksen nimi:	OKO Varainhoito Oy	85	5	2
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	OKO Venture Capital Oy	100	1	0
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	OKO Capital East Oy	70	0	0
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	OKO Corporate Finance Oy	60	1	1
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	100	8	0
Kotipaikka:	Tampere			
Yrityksen nimi:	Avainholdco Oy	100	3	2
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	100	80	107
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	A-vakuutus Oy	100	43	5
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	Pohjola Kiinteistösijoitus Oy	100	1	1
Kotipaikka:	Tampere			
Yrityksen nimi:	Pohjola IT-Hankinta Oy	100	5	0
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	Kaivokadun PL-Hallinto Oy	100	5	0
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	Seesam Latvia	100	5	1
Kotipaikka:	Latvia			
Yrityksen nimi:	Seesam Lithuania	100	4	0
Kotipaikka:	Liettua			
Yrityksen nimi:	Insurance Company Ltd.	100	16	5
Kotipaikka:	Viro			
Yrityksen nimi:	Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	100	6	8
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	Conventum Venture Finance Oy	100	2	12
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	Tikkurilan kauppatalo Oy	100	10	0
Kotipaikka:	Helsinki			

OKOlla ei ole omistuksia omistusyhteisyriksissä eikä yrityksissä, joissa OKOlla olisi rajoittamaton vastuu.

---

**LIITE 46. Notariaattitoiminta**

---

OKO tarjoaa yleisölle sijoituspalveluita sekä omaisuuden säilytys- ja hoitopalveluja.

**Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot**

OKOn emoyhtiö on Osuuspankkikeskus Osk (OPK), jonka konsernitilinpäätökseen OKO-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OPK-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa Osuuspankkikeskuksesta, Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki.

Muilta konserniyrityksiltä saadut rahoitustuotot ja niille suoritettavat rahoituskulut:

Korkotuotot	0
Korkokulut	0
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	10
Saamiset konserniyrityksiltä ja velat niille:	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1
Muut varat	0
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	59
Muut velat	15
Siirtovelat ja saadut ennakot	0
	0

# TILINTARKASTUSKERTOMUS

## **OKO Pankki Oyj:n osakkeenomistajille**

Olemme tarkastaneet OKO Pankki Oyj:n kirjanpidon, toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1 - 31.12.2006. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laaditun konsernitilinpäätöksen, joka sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä Suomessa voimassa olevien määräysten mukaisesti laaditun toimintakertomuksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen, joka sisältää emoyhtiön taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon konsernitilinpäätöksestä sekä toimintakertomuksesta, emoyhtiön tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät toimintakertomus ja tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten perusteella.

## **Konsernitilinpäätös**

EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laadittu konsernitilinpäätös antaa näiden standardien ja kirjanpitolain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

## **Emoyhtiön tilinpäätös, toimintakertomus ja hallinto**

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain, luottolaitostoiminnasta annetun lain ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti ja antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa ja antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsinki 16. helmikuuta 2007

KPMG OY AB

Hannu Niilekselä  
KHT

Raimo Saarikivi  
KHT

**OKO Pankki Oyj**

Postiosoite: PL 308, 00101 Helsinki

Käyntiosoite: Teollisuuskatu 1b, Helsinki

Puhelin 010 252 011, faksi 010 252 3646

[www.oko.fi](http://www.oko.fi), [etunimi.sukunimi@oko.fi](mailto:etunimi.sukunimi@oko.fi)